Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Simion Ştefan, mitropoliţii Transilvaniei; Sfântul ierarh Iosif, mărturisitorul din Maramureş

(24 aprilie)

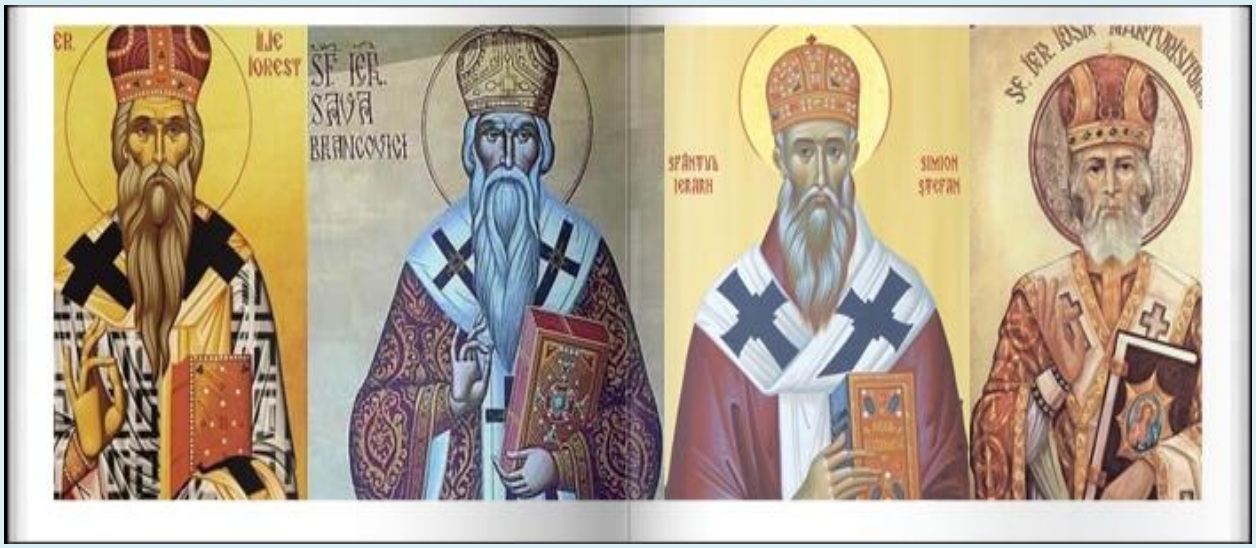

Materiale despre Sfinţii mărturisitori ardeleni:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf.%20m%C4%83rturisitori%20ardeleni%20(24%20apr)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Sfin%C5%A3ii+m%C4%83rturisitori+ardeleni

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=24+aprilie

****

Sfântul Ilie Iorest, mitropolitul Transilvaniei (1640-1643), a fost întemniţat şi silit apoi să părăsească ţara pentru că nu a vrut să accepte o mărturisire de credinţă calvină. Sfântul ierarh Simion Ştefan (1643-1656) a tipărit Noul Testament de la Alba Iulia cu o prefaţă scrisă de el şi a pus problema unităţii limbii române, fiind şi el persecutat de puterea politică de influenţă calvină. A urmat mitropolitul Sava Brancovici (1656-1680), care, deşi era sârb de neam, a luptat pentru drepturile românilor şi propăşirea lor spirituală şi materială, ceea ce i-a adus ura calvinilor. Sfântul ierarh Iosif mărturisitorul (1690-1705), episcop al Maramureşului, s-a împotrivit catolicizării românilor.

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei 4
Sfinţii ierarhi mărturisitori Ilie Iorest şi Sava, mitropoliţii Transilvaniei 6
Slujba Sfinţilor ierarhişi mărturisitori Iorest şi Sava, mitropoliţii Transilvaniei 7
Canon de rugăciune către Sfântul ierarh Ilie Iorest, mitropolitul Transilvaniei 36
Canon de rugăciune către Sfântul ierarh Sava Brancovici, mitropolitul Transilvaniei 44
Acatistul Sfinţilor ierarhi mărturisitori Ilie Iorest şi Sava, mitropoliţii Transilvaniei 52
Rugăciune 62
Acatistul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei 63
Acatistul Sfinţilor ierarhi mărturisitori Iorest şi Sava 83
Imnografie 91
Vieţile Sfinţilor - Sfântul ierarh Iorest mărturisitorul, mitropolitul Transilvaniei 92
Vieţile Sfinţilor - Sfântul Sava mărturisitorul, mitropolitul Transilvaniei 94
Sinaxar 96
Sinaxar - Sfântul ierarh Ilie Iorest - 24 aprilie 99
Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei 102
Calendar Ortodox - Sfânta și marea Miercuri (Denie). Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei. Sfânta cuvioasă Elisabeta 103
Arhimandrit Ioanichie Bălan - Sfântul ierarh Iorest mărturisitorul, închis și maltratat pentru credința ortodoxă 110
Arhimandrit Ioanichie Bălan - Sfântul ierarh Sava mărturisitorul, 24 de ani mitropolit și apărător al credinței ortodoxe 112
Pr. prof. Mircea Păcurariu - Viaţa şi nevoinţele Sfântului ierarh Ilie Iorest 114
Pr. prof. Mircea Păcurariu - Viaţa şi nevoinţele Sfântului ierarh Sava Brancovici 122
Viaţa şi Acatistul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici mitropoliţii Transilvaniei 131
Sfinte moaşte 134
Alexandru Chituță - Ierarhii Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mucenicii Ortodoxiei transilvănene 135
Monahul Alexie Cojocaru - 332 de ani de la trecerea la Domnul a Sfântului ierarh Iorest al Bălgradului 143
Diac. Cătălin Vatamanu - Monahul Ilie Iorest de la Putna, mitropolit şi sfânt 145
În urmă cu 400 de ani, în Cetatea Ineului se năștea un Sfânt: Sfântul ierarh Sava Brancovici, mitropolitul Ardealului 148
Icoană a Sfântului Sava Brancovici adusă din Sfântul Munte în localitatea natală: Sfântul se întoarce în pandemie ca să ne elibereze de frică 153
Icoane 155

Sfântul ierarh Simion Ştefan.....168
Viaţa sfântă a mitropolitului Simion Ştefan.....169
Moştenirea mitropolitului de la Bălgrad: Mărturii despre vlădica Simion Ştefan.....173
Teodor Danalache - Mitropolitul Simion Ştefan.....177
Duminică va avea loc proclamarea solemnă a Canonizării Sfântului Simion Ştefan.....180
Proclamarea Sfântului ierarh Simion Ştefan, mitropolitul Transilvaniei (30 octombrie 2011).....182
Mitropoliţii Andrei Şaguna şi Simion Ştefan canonizaţi.....183
Noi doi Sfinţi români: Sfântul nou ierarh Andrei Şaguna (30 noiembrie) şi Sfântul nou ierarh Simion Ştefan (24 aprilie) - mitropoliţii Transilvaniei.....186
Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Simion Ştefan, mitropoliţii Transilvaniei.....191
Sfinţii ierarhi mărturisitori Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Iosif din Maramureş.....195
Pr. Nicolae Bota - Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei şi Iosif, mitropolitul Maramureşului.....198
Sfântul ierarh Iosif, mărturisitorul - episcopul Maramureşului.....202
Acatistul Sfântului ierarh Iosif, mărturisitorul din Maramureş.....203
&&&.....205
Rugăciune către Sfântul Iosif, mărturisitorul.....215
Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu – Viaţa şi nevoinţele Sfântului ierarh Iosif, mărturisitorul din Maramureş.....220
Vieţile Sfinţilor - Sfântul ierarh Iosif mărturisitorul, episcopul Maramureşului (sec. XVII - XVIII).....224
Povestea cutremurătoare a singurului Sfânt al Maramureşului - Iosif mărturisitorul, torturat în temniţe pentru credinţa lui în Ortodoxie.....227
Sfântul ierarh Iosif - Sfinte moaşte.....230
Icoane.....231

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

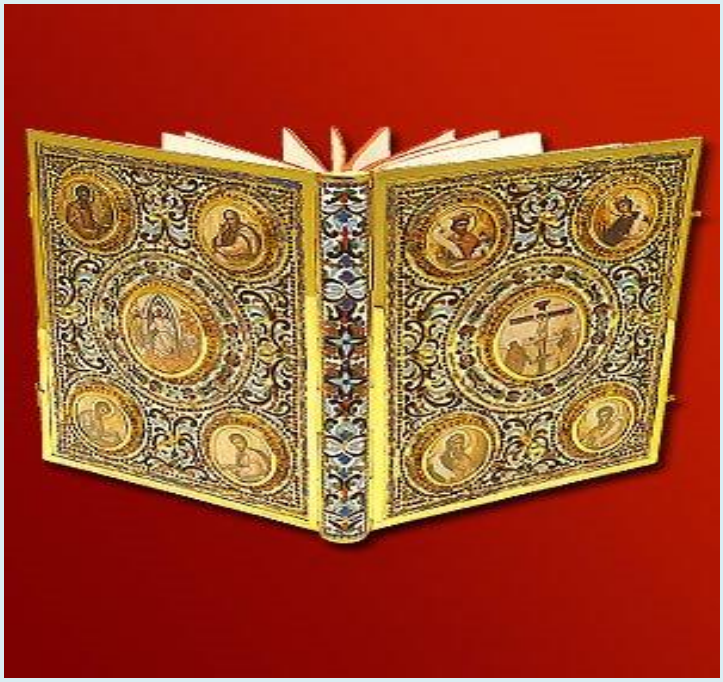

Ioan 10, 9-16

Zis-a Domnul:
9. Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.
10. Furul nu vine decât ca să fure şi să junghie şi să piardă. Eu am venit ca viaţă să aibă şi din belşug să aibă.
11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.
12. Iar cel plătit şi cel care nu este păstor şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.
13. Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.
14. Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.
15. Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.
16. Am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Apostol

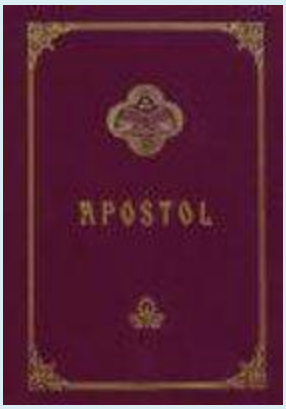

Epistola către Efeseni a Sfântului apostol Pavel

Efeseni 6, 10-17

10. În sfârşit, fraţilor, întăriţi-vă în Domnul şi întru puterea tăriei Lui.
11.Îmbrăcaţi-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotriva uneltirilor diavolului.
12. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduh.
13. Pentru aceea, luaţi toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotrivă în ziua cea rea şi, toate biruindu-le, să rămâneţi în picioare.
14. Staţi deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul şi îmbrăcându-vă cu platoşa dreptăţii,
15. Şi încălţaţi picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii.
16. În toate luaţi pavăza credinţei, cu care veţi putea să stingeţi toate săgeţile cele arzătoare ale vicleanului.
17. Luaţi şi coiful mântuirii şi sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu.

Sfinţii ierarhi mărturisitori Ilie Iorest şi Sava, mitropoliţii Transilvaniei

Sfântul ierarh mărturisitor Ilie Iorest (cca. 1600-12 martie 1678) a fost un mitropolit al Transilvaniei din secolul al XVII-lea care a mărturisit dreapta-credinţă în numele Domnului, suferind persecuţii din această cauză. Biserica Ortodoxă Română îl prăznuieşte la 24 aprilie, împreună cu sfinţii ierarhi şi mărturisitori Iosif mărturisitorul şi Sava Brancovici.

Sfântul Sava Brancovici a fost un mitropolit al Transilvaniei din secolul al XVII-lea (între anii 1656-1680) care a mărturisit dreapta-credinţă în numele Domnului, suferind persecuţii din această cauză. Biserica Ortodoxă Română îl prăznuieşte la 24 aprilie, împreună cu sfinţii ierarhi şi mărturisitori Iosif mărturisitorul şi Ilie Iorest şi cu Sfântul ierarh Simion Ştefan.

Slujba Sfinţilor ierarhişi mărturisitori Iorest şi Sava, mitropoliţii Transilvaniei

Se cuvine a şti: De va fi hram şi de va vrea cel mai mare, se face priveghere, iar slujba Sfântului mucenic Sava Stratilat şi a prea cuvioasei maicii noastre Elisabeta, din această zi, se citeşte la Pavecerniţă.

La Vecernia mică

La Doamne, strigat-am..., se pun **stihirile** pe 4, glasul al 2-lea:

Podobie: Cu ce cununi de laude...

Veniţi astăzi, credincioşilor, să lăudăm pe prea fericiţii ierarhi ai lui Hristos, care, ca nişte neînfricaţi luptători ai dreptei credinţe, toate uneltirile vrăjmaşilor asupritori au biruit şi au luat de la Dumnezeu cununa biruinţei celei nemuritoare. Drept aceea, acum se roagă Domnului pentru mântuirea sufletelor noastre.

Mai scumpă decât aurul şi chiar decât viaţa a fost pentru voi, prea luminaţi mărturisitori ai lui Hristos, dreapta credinţă a poporului celui bine credincios. Pentru aceea, prigoniri şi bătăi şi temniţă aţi răbdat, dar credinţa aţi păzit, săvârşind alergarea acestei vieţi vremelnice. Rugaţi-vă dar, pentru noi ca prin rugăciunile voastre, să păzim credinţa neschimbată şi să dobândim cununa măririi celei veşnice.

Învăţători şi îndreptători ai poporului în dreapta credinţă aţi fost, prea măriţilor ierarhi ai Ardealului, păzind grâul curat al Ortodoxiei neamestecat cu neghina ereticeştilor înţelesuri. Drept aceea, cinstiţi sunteţi de toată turma cea drept-credincioasă, pentru care rugaţi-vă Domnului ca s-o păzească neclintită în credinţa cea strămoşească.

Prea fericite Ioreste şi prea minunate Sava, cei ce v-aţi arătat vrednici povăţuitori ai poporului dreptcredincios şi mărturisitori fără prihană ai lui Hristos, izbăviţi, prin rugăciunile voastre, de viforul patimilor, din scârbe şi din nevoi, pe cei ce aleargă sub acoperământul vostru.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul 1*

Bucuraţi-vă şi vă veseliţi acum, voi cei ce aţi suferit bătăi, batjocuri şi chinuri pentru dreapta credinţă a lui Hristos; că lui Dumnezeu aţi bineplăcut şi poporului dreptcredincios ca nişte luceferi ai credinţei aţi strălucit. Iar noi, cei ce umblăm întru lumina mărturisirii voastre celei vitejeşti, prea mărind pomenirea voastră, lăudăm pe Dumnezeu, Cel ce este minunat întru sfinţi.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare se cântă; Slavă... Şi acum..., şi se repetă stihira: Bucuraţi-vă şi vă veseliţi...

La Stihoavnă

Stihirile, glasul al 3-lea:

Podobie: Mântuieşte-mă, Doamne...

Bucură-te, prea fericite Iorest, cel ce te-ai învrednicit a pătimi necazuri fără de număr pentru dreapta credinţă a lui Hristos; că împreună pătimind cu Hristos, împreună cu El te-ai şi prea mărit, ca un ucenic adevărat al Domnului.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.

Bucură-te, Sava prea cinstite, că ai ruşinat îndrăzneala cea fără de minte a ereticilor asupritori şi ai stat fără abatere lângă poporul cel dreptcredincios, mărturisind neînfricat pe Hristos! Pentru aceea, cu laude prăznuim cinstită pomenirea ta.

Stih: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi se vor bucura.

Mântuiţi-ne de viforul ispitelor, care ne tulbură pe marea acestei vieţi, prea cinstiţilor mărturisitori ai dreptei credinţe, Iorest şi Sava, prin rugăciunile voastre înaintea Domnului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 4-lea*

Viaţa voastră, prea fericiţilor, vrednică de laudă este, că aţi fost cu adevărat păstori ai turmei celei dreptcredincioase şi sufletul v-aţi pus pentru oi, următori fiind Păstorului celui Mare, căruia rugaţi-vă să se mântuiască sufletele noastre.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare: Şi acum..., a Născătoarei.

Troparul, glasul al 8-lea: Mărturisitori ai Ortodoxiei şi buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, prea fericiţi ierarhi purtători de biruinţă, Iorest şi Sava, cei ce v-aţi învrednicit de cununa vieţii, rugaţi-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre.

Dacă suntem după Paşti: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare: Slavă... Şi acum..., al Născătoarei.

La Vecernia mare

După obişnuitul Psalm, se cântă: Fericit bărbatul..., starea întâi. La Doamne, strigat-am..., se pun stihirile pe 8: trei ale praznicului şi cinci ale sfinţilor (trei ale Sfântului Iorest şi două ale Sfântului Sava, dacă suntem după Paşti.

Dacă suntem în Postul mare se pun numai ale sfinţilor, repetându-le pe primele trei).

Stihirile Sfântului ierarh şi mărturisitor Iorest, glasul al 4-lea:

Podobie: Ca pe un viteaz...

Odrăslit din viaţa cea dreptmăritoare a românilor ardeleni, cuvioase Iorest, ostenitu-te-ai din tinereţile tale întru învăţătura Scripturilor Sfinte, întru dreapta predanie a părinţilor şi întru îmbunătăţită râvnă a chipului celui călugăresc. Drept aceea, ai crescut ca un pom înverzit lângă izvoarele apelor, bogată roadă duhovnicească aducând. Pentru aceasta, bucurându-ne de nevoinţele vieţii tale, cu cântări de laudă te cinstim.

Cunoscându-ţi înţelepciunea cugetului şi înălţimea vieţuirii celei duhovniceşti, poporul cel dreptcredincios te-a ales mai mare al păstorilor dreptmăritori în cetatea Bălgradului; şi prin tine, mult pătimitorule Iorest, puterea Ortodoxiei s-a adeverit împotriva tuturor uneltirilor vrăjmaşe, rămânând neclintit pe temelia cea nestricată a dreptei credinţe şi mărturisind lămurit adevărul ei cel dumnezeiesc. Pentru aceasta, cu dragoste mărim pomenirea ta, slăvind pe Hristos, cel ce a lucrat minunat prin tine, sfinţitule mărturisitor al dreptei credinţe.

Pe cât ai câştigat iubirea poporului, prin lumina ce ai revărsat în sufletul lui şi prin bunătatea cu care l-ai mângâiat în necazuri, pe atât s-au întărâtat împotriva ta, fericite Iorest, cei ce pizmuiau adevărul dreptei credinţe a poporului cel mult încercat. Drept aceea, pentru credinţa ta cea neclintită şi pentru dragostea ta de popor fost-ai aruncat în temniţă; şi batjocuri şi bătăi şi chinuri de multe feluri ai răbdat, învrednicindu-te de cununa cea neveştejită a mărturisitorilor lui Hristos.

Alte **stihiri**, ale Sfântului ierarh şi mărturisitor Sava, glasul al 2-lea:

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Următor credinţei şi pătimirilor marelui mărturisitor şi ierarh Iorest ai fost, prea fericite Sava. Că privind înainte spre veselia cea nematerialnică a sfinţilor şi spre mărirea cea mai luminată decât soarele, întru care strălucesc toţi cei ce se îndulcesc de vederea frumuseţii celei dumnezeieşti, nicidecum nu te-ai clintit din dreapta credinţă, răbdând chinuri fără de număr şi grele prigoniri. Pentru aceasta, minunându-ne de îndelungata ta răbdare, te fericim ca pe un adevărat mărturisitor al lui Hristos.

Mare apărător al Ortodoxiei şi al poporului dreptcredincios te ştim pe tine, sfinţit mărturisitor Sava. Că viaţa ta ţi-ai pus ca să dobori tirania cea păgânească a agarenilor şi grele pătimiri ai suferit de la cei rău credincioşi. Dar nici temniţa, nici

bătăile, nici biciuirea, nici foamea, nici rănile, nici moartea nu te-au putut despărţi de dreapta credinţă a turmei tale. Pentru aceasta, mărind cu bucurie prea luminată pomenirea ta, te rugăm, fericite Sava, prin rugăciunile tale izbăveşte din nevoi şi strâmtorări pe toţi cei ce prăznuim cu dragoste pomenirea ta.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 4-lea*

Pe prea luminaţii ierarhi ai Ardealului, pe vitejii mărturisitori ai Ortodoxiei, adunându-ne acum, o, iubitorilor de praznic, cu dumnezeieşti laude să-i cinstim, zicând: Bucură-te, părinte Iorest, cel tare în credinţă, care cu învăţăturile tale ai călăuzit turma ta la păşunea cea aleasă a Ortodoxiei şi sufletul ţi-ai pus pentru oi. Bucură-te prea fericite Sava, apărătorul adevărului şi al celor năpăstuiţi, cel ce ai ruşinat prin înţelepciunea şi statornicia ta pe asupritorii poporului drept-credincios.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare se cântă: Slavă... Şi acum..., şi se repetă stihira: Pe prea luminaţii...

Ieşire sau Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul zilei

Paremiile

Din cartea Pildelor, citire:

(cap. III si VIII)

Pomenirea dreptului cu laude şi binecuvântarea Domnului pe capul lui. Fericit este omul care a aflat înţelepciunea şi muritorul care a dobândit pricepere. Că mai bună este neguţătoria acesteia, decât vistieriile aurului şi argintului; şi mai scumpă este decât pietrele cele de mult preţ; şi tot ce este scump nu este vrednic de ea. Pentru că lungimea zilelor şi anii vieţii sunt în dreapta ei şi în stânga ei bogăţie şi slavă. Că din gura ei iese dreptate; legea şi mila pe limbă le poartă. Deci, ascultaţi-mă pe mine, o, fiilor, că lucruri de cinste vreau să vă spun. Şi fericit este omul care căile mele va păzi. Că ieşirile mele sunt ieşiri de viaţă şi se găteşte vrerea de la Domnul.

Pentru aceasta vă rog pe voi şi pun înainte glasul meu, fiilor omeneşti; că eu, înţelepciunea, am tocmit sfatul şi ştiinţa şi gândul eu l-am chemat. Al meu este sfatul şi întărirea, a mea este priceperea şi a mea este tăria. Eu pe cei ce mă iubesc pe mine, îi iubesc; şi cei ce mă caută vor afla dar. Înţelegeţi, dar, cei fără de răutate, chibzuială, şi cei neînvăţaţi, puneţi la inimă. Ascultaţi-mă pe mine iarăşi, că lucruri de cinste vreau să vă spun. Şi voi scoate din buzele mele cele drepte, că adevărului se va pleca grumazul meu, şi urâte sunt înaintea mea buzele mincinoase. Că dreptate sunt toate graiurile gurii mele, nimic nu este într-însele strâmb, nici încâlcit. Toate sunt drepte celor ce înţeleg şi netede celor ce află cunoştinţă. Că vă învăţ pe voi adevărul, ca să fie în Domnul nădejdea voastră şi să va umpleţi de Duh.

Din cartea Pildelor, citire:

(X, 32-XI, 12)

Gura dreptului izvorăşte înţelepciune şi buzele oamenilor înţelepţi ştiu darul cel bun. Gura înţelepţilor ne învaţă înţelepciune şi dreptatea mântuieşte pe dânşii din moarte. Sfârşindu-se omul drept, nu-i piere nădejdea; că fiul drept se naşte întru viaţă. Şi întru bunătăţile sale va culege roada dreptăţii. Lumina dreptţilor este de-a pururea şi de la Domnul vor afla dar şi slavă. Limba înţelepţilor ştie cele bune şi în inima lor odihneşte înţelepciunea. Iubeşte Domnul inimile cele cuvioase şi primiţi sunt Lui toţi cei fără prihană în cale. Înţelepciunea Domnului luminează faţa celui priceput; că soseşte la cei ce o doresc mai înainte de ce o cunosc pe dânsa. Cel ce mânecă la dânsa nu va osteni şi cel ce priveghează pentru dânsa degrabă fără de grijă va fi. Că pe cei vrednici ei, singură umblă împrejur căutându-i şi în cărări se arată lor cu bună priinţă; pe înţelepciune niciodată nu o biruieşte răutatea. Pentru aceasta am fost şi iubitor frumuseţii ei; şi am iubit-o şi am căutat-o pe dânsa din tinereţile mele. Şi am căutat-o să o aduc mie mireasă. Ca pe Stăpânul tuturor am iubit-o, că ea învaţă ştiinţa lui Dumnezeu şi alege lucrurile Lui. Ostenelile ei sunt faptele bune, că ea învaţă curăţenia şi înţelepciunea, dreptatea şi bărbăţia, decât care mai de folos nimic nu este în viaţa oamenilor; şi de poftеşte cineva multă ştiinţă, ştie cele trecute şi cele ce vor să fie le semuieşte, ştie tălmăcirea cuvintelor, şi dezlegările vorbelor celor ascunse, semne şi minuni mai înainte ştie, şi întâmplările vremilor şi ale anilor şi tuturor este sfetnic bun. Că nemurirea este într-însa şi slavă întru împărtăşirea cuvintelor ei. Pentru aceasta am făcut vorbă către Domnul, şi m-am rugat Lui şi am zis dintru toată inima mea: Dumnezeule al părinţilor şi Domnul milei, Cel ce ai făcut toate cu Cuvântul Tău şi cu înţelepciunea Ta ai rânduit pe om ca să stăpânească făpturile cele făcute de Tine şi să cârmuiască lumea întru cuviinţă şi dreptate, dă-mi înţelepciunea care şade pe scaunele Tale şi nu mă lepăda pe mine dintre slugile Tale, că eu sunt robul Tău şi

fiul slujnicei Tale. Trimite-o pe dânsa din ceruri, de la locaşul Tău cel sfânt şi de la scaunul slavei Tale, ca fiind cu mine întru osteneli, să mă înveţe ce este plăcut înaintea Ta; şi să mă îndrepteze spre cunoştinţă, şi să mă păzească întru slava sa. Că gândurile celor muritori toate sunt cu temere şi cu greşeala cugetele lor.

Din Înţelepciunea lui Solomon, citire:

(IV, 7-15)

Dreptul când ajunge să se sfârşească, întru odihnă va fi. Că bătrâneţile sunt cinstite, nu cele de mulţi ani, nici cele ce se numără cu numărul anilor. Ci căruntеţele sunt înţelepciunea oamenilor, şi vârsta bătrâneţilor viaţa nespurcată. Plăcut lui Dumnezeu făcându-se, l-a iubit; şi vieţuind între păcătoşi, s-a mutat. Răpitu-s-a, ca să nu schimbe răutatea mintea lui, sau înşelăciunea să înşele sufletul lui. Că râvna răutăţii întunecă cele bune şi neînfrânarea poftei schimbă gândul cel fără de răutate. Sfârşindu-se curând a plinit ani îndelungaţi. Că plăcut era Domnului sufletul lui; pentru aceea s-a grăbit a-l scoate pe dânsul din mijlocul răutăţilor. Iar popoarele văzând, n-au cunoscut, nici au pus în gând una ca aceasta; că dar şi milă este întru cuvioşii Lui şi cercetare întru aleşii Lui.

La Litie

Stihira hramului, apoi **stihirile** sfinţilor, glasul l, însuşi glasul:

Cu cântări de laudă să cinstim măritul praznic al ierarhilor dreptcredincioşi şi să prea mărim nevoinţele lor. Că aceştia ne stau nouă înainte, ca nişte făclii nestinse, care, risipind întunericul necunoştinţei, ne învaţă a ne închina după cuviinţă lui Dumnezeu şi se roagă Domnului pentru sufletele noastre.

Glasul al 2-lea: Pe ierarhii lui Hristos, Iorest şi Sava, toţi să-i lăudăm. Că au surpat toate uneltirile celor rătăciţi de la dreapta credinţă şi au întărit nestrămutat în sufletul poporului credinţa cea drept-slăvitoare. Drept aceea, cu mărire şi cu cinste fiind încununaţi, se veselesc acum în ceruri şi se roagă pentru sufletele noastre.

Glasul al 6-lea: Pe pătimitorii lui Hristos şi pe luminătorii poporului, pe Iorest, împreună cu Sava, credincioşii cu cântări să-i cinstim; şi să strigăm lui Hristos cu bucurie: Milostive Doamne, pentru rugăciunile îndelung răbdătorilor Tăi mărturisitori, dă poporului Tău celui dreptcredincios, pace, iertare de păcate şi mare milă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 8-lea*

Prea lăudaţilor mitropoliţi ai Ardealului, voi aţi păstorit Biserica lui Hristos întru întreaga înţelepciune şi întru credinţa cea neschimbată. Pentru aceasta nicidecum nu v-aţi abătut de la învăţătura cea strămoşească, îndrumând necontenit oile cele cuvântătoare la izvoarele vieţii celei veşnice. Iar noi, cei ce prăznuim mărita voastră pomenire, ne rugăm să ne izbăviţi din valurile ispitelor celor amăgitoare, întărindu-ne întru predania părinţilor noştri, prea fericiţilor şi pururea lăudaţilor ierarhi mărturisitori ai lui Hristos.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare, se cântă: Slavă... Şi acum... şi se repetă stihira: O, prea lăudaţilor mitropoliţi...

La Stihoavnă

Stihirile, glasul al 5-lea:

Podobie: Bucură-te, cămara cea cu bun miros...

Bucură-te, părinte Iorest, păstorule prea înţelept, făclie prea luminoasă, cetatea cea tare a dreptei credinţe. Bucură-te, stâlp de foc, care ai călăuzit poporul prin pustia cea arzătoare a eresurilor şi l-ai dus spre pământul făgăduinţei. Bucură-te, îţi cântă toată turma cea dreptmăritoare şi se roagă ţie, să se izbăvească din toate nevoile.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele, pricepere.

Bucură-te, minunate ierarhe Sava, steaua cea prea luminoasă, care ai luminat întreg poporul dreptcredincios cu nevoinţele luptelor tale şi ai ruşinat pe cei rătăciţi. Bucură-te stâlp al adevărului, dintru care strălucirea cea cerească a Ortodoxiei a biruit năvala celor rău grăitori şi sufletul credincioşilor de frumuseţea ei cea de negrăit l-ai îndulcit. Bucură-te, dar, în cămările veseliei celei veşnice şi te roagă Domnului pentru întărirea dreptei credinţe şi mântuirea sufletelor noastre.

Stih: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi se vor bucura.

Bucuraţi-vă, prea lăudaţilor pătimitori ai lui Hristos, Iorest şi Sava, trâmbiţele adevărului, mărturisitorii Ortodoxiei! Bucuraţi-vă păstori adevăraţi ai poporului! Că nici îngrozirea chinurilor, nici legăturile, nici temniţa, nici ocara, nici rănile n-

au putut slăbi tăria sufletelor voastre. Drept aceea, vă cinstim după vrednicie şi lăudăm întru cântări pomenirea voastră.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 3-lea*

Să se veselească pământul cel binecuvântat al Ardealului şi tot poporul cel drept-măritor să cânte cu bucurie! Că iată, din sânul lui au răsărit ca nişte stele prea strălucite minunaţii mărturisitori ai lui Hristos, care prin nevoinţele lor cele prea minunate, ne învaţă să mărturisim neschimbat adevărul Ortodoxiei şi se roagă pentru sufletele noastre.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare, se cântă: Slavă... Şi acum..., şi se repetă stihira: Să se veselească pământul...

La binecuvântarea pâinilor: troparul sfinţilor (de două ori) (vezi la Vecernia mică) şi Născătoare de Dumnezeu... (o dată).

La Utrenie

La: Dumnezeu este Domnul..., dacă suntem după Paşti, se cântă troparul praznicului (de două ori), Slavă..., al sfinţilor, Şi acum..., al praznicului.

Iar dacă suntem în Postul mare se cântă troparul sfinţilor (de două ori), Slavă... Şi acum..., al Născătoarei.

După Catisma întâi, Ectenia mică şi **Sedealna**, glasul al 3-lea:

Podobie: De frumuseţea fecioriei tale şi de prea luminată curăţia ta Gavriil mirându-se, a strigat ţie, Născătoare de Dumnezeu: Ce laudă vrednică voi aduce ţie? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep şi mă minunez! Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har.

Cu dumnezeieştile daruri fiind împodobiţi, Sava şi Iorest, mărturisitori neînfricaţi ai dreptei credinţe, aţi înfrumuseţat Biserica Ardealului cu strălucirea bunătăţilor; şi turma cea încredinţată vouă de Hristos, de lupii cei răpitori o aţi păzit, îngrădind-o cu pravila dumnezeieştilor rânduieli, ca nişte păstori adevăraţi, prea fericiţilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Minunate sunt nevoinţele voastre, prea fericiţilor, pentru slava lui Hristos, Celui închinat în dreapta mărturisire a credinţei. Pentru aceasta, prea slăvind pe Hristos, întâmpinăm cu cântări duhovniceşti prea cinstită prăznuirea voastră.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare, se cântă: Slavă... Şi acum..., şi se repetă stihira: Minunate sunt nevoinţele voastre...

După Catisma a doua, Ectenia mică şi **Sedealna**, glasul 1:

Podobie: Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-l, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, care a vestit femeilor Învierea. Pe Tine Te mărim, Pierzătorul stricăciunii, la Tine cădem, Cel ce ai înviat din mormânt la Unul Dumnezeul nostru.

Pe slăviţii ierarhi ai Bisericii şi pe apărătorii dreptei credinţe, pe Iorest împreună şi pe Sava, cu cântări după cuviinţă să-i lăudăm; că în viforul prigoanelor ereticeşti, ca pe un diamant nepreţuit Legea strămoşească curată o au păzit şi sufletul şi-au pus pentru mărirea Bisericii lui Hristos şi mântuirea noastră.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca nişte luminători adevăraţi ai Ortodoxiei aţi strălucit în vremuri de grele încercări pentru poporul dreptcredincios, neînfricaţilor mărturisitori ai lui Hristos. Pentru aceasta, prăznuim cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare, se cântă: Slavă... Şi acum..., şi se repetă stihira: Ca nişte luminători...

Polieleul; Stihirile mărimuri:

Stihira 1 (a Sfântului Iorest): Mărimu-te pe tine, Sfinte ierarhe al lui Hristos, Iorest, cel ce întru dreapta credinţă ai întărit Biserica ta şi fără prihană ai păzit-o.

Altă **stihiră** (a Sfântului Sava): Mărimu-te pe tine, ierarhe al lui Hristos, Sava, apărătorule al dreptei credinţe şi cinstim sfântă pomenirea ta.

Stihira amândurora: Veniti toţi pământenii să lăudăm pe Iorest şi pe Sava, zicând: pe apărătorii dreptei credinţe...

Stihuri:

1. Auziţi acestea toate popoarele. Ascultaţi toţi cei ce locuiţi în lume.
2. Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.
3. Doamne, iubit-am bunăcuviinţa casei Tale şi locul sălăşluirii slavei Tale.
4. Gura dreptului grăieşte înţelepciune şi limba lui rosteşte dreptate.
5. Întru pomenire veşnică va fi dreptul, de auzul rău nu se va teme.
6. Fericiţi sunt cei ce locuiesc în Casa Ta, în vecii vecilor, Te vor lăuda.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

După polieleu şi stihirile mărimuri, ectenia mică şi **Sedealna**, glasul al 4-lea:

Podobie: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Privind la bunătăţile voastre, prea lăudaţilor pătimitori ai lui Hristos, nu ştim care dintre acestea să le mărim mai mult: înţelepciunea cea adânc cunoscătoare a tainelor Ortodoxiei, răbdarea cea fără de sfârşit, mucenicească îndrăzneală sau neclintita tărie a credinţei. Ci, o, prea fericiţilor ierarhi, primiţi această laudă a noastră ce cu osârdie o aducem.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

De dragostea lui Hristos fiind cuprinşi şi de poporul cel dreptcredincios fiind nedespărţiţi, nu v-aţi temut nicidecum să mărturisiţi adevărul şi sufletul v-aţi pus pentru turma lui Hristos. Primiţi acum, prea fericiţilor mărturisitori ai Ortodoxiei, smerita noastră cântare şi rugaţi-vă Domnului pentru izbăvirea sufletelor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *a praznicului (sau a Născătoarei)*

Apoi Antifonul 1, al glasului 4.

Prochimen, glasul al 4-lea: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi se vor bucura.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.

Toată suflarea...

Evanghelia de la Luca (XXI, 12-19): Zis-a Domnul către ucenicii Săi: păziţi-vă de oameni...(Vezi Evanghelia de marţi în săptămâna a 2-a după Rusalii).

Dacă suntem după Paşti: Învierea lui Hristos...,

Iar dacă suntem în Postul mare, se zice numai Psalmul 50.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 2-lea*

Pentru rugăciunile mărturisitorilor Tăi, Iorest şi Sava, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Stih: ***Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale curăţeşte fărădelegea mea.***

Stihira, glasul al 6-lea: Prea fericiţi nevoitori ai dreptei credinţe, Iorest şi Sava, cu adevărat păstori prea buni ai Bisericii lui Hristos aţi fost, risipind toate uneltirile vrăjmaşilor şi călăuzind turma cea încredinţată vouă la păşunea cea aleasă a Ortodoxiei, pe care rugaţi-vă s-o păzim curată şi neschimbată.

Canoanele

Se pun trei canoane: Canonul Triodului (ori al Penticostarului), Canonul Sfântului Iorest, pe patru şi Canonul Sfântului Sava, pe patru.

Canonul Sfântului Iorest

Cântarea 1, glasul al 8-lea

Irmos: Apa trecând-o ca pe uscat şi din răutatea Egiptului scăpând, israiliteanul striga: Izbăvitorului şi Dumnezeului nostru să-I cântăm.

Slavă aduc lui Dumnezeu, celui închinat în trei Ipostasuri, că a revărsat dar îmbelşugat peste Iorest, marele mărturisitor al credinţei; şi mă rog Lui să-mi dăruiască şi mie nevredniculuI, har din destul, spre a lăuda după vrednicie pe acesta.

Mare şi nespusă este înălţimea vieţuirii tale, fericite Iorest, că ai ajuns a fi prea mărit şi cinstit de întreg poporul cel dreptcredincios. Pentru aceea, neputincioase sunt cuvintele noastre a te lăuda după cuviinţă; ci primeşte, o, pătimitorule al lui Hristos, şi această puţină osteneală a noastră ce cu dragoste o aducem ţie.

Socotindu-ne nevrednici a-ţi aduce cuviincioasă laudă, pururea pomenite ierarhe al lui Hristos, ne rugăm ca prin mijlocirea ta, să ni se dea nouă iertare de păcate şi mare milă.

A Născătoarei

Roagă-te, Maică a lui Hristos Dumnezeu, să fie blând şi milostiv credincioşilor Cuvântul pe care L-ai născut şi a venit la noi trupeşte, că pe tine te avem apărătoare şi ocrotitoare.

Canonul Sfântului Sava

Cântarea 1, glasul al 4-lea

Irmos: Adâncul Mării Roşii, cu urme neudate, pedestru trecându-l Israel cel de demult, cu mâinile lui Moise în chipul Crucii, puterea lui Amalec în pustiu a biruit.

De la Dumnezeu luând darul cel dătător de lumină ierarhe Sava, şi luminător arătându-te, ne străluceşti nouă ca un păstor adevărat al Bisericii lui Hristos. Deci, după vrednicie te lăudăm.

Cum vom lăuda pe Sava, bunul luptător al Ortodoxiei, şi în ce cuvinte vom cânta nevoinţele lui cele mai presus de cuvânt? Ci, o, tu, pătimitorule al lui Hristos, primeşte şi această laudă ce aducem ţie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Nu ştim ce să lăudăm mai mult întru tine, mărturisitorule al dreptei credinţe, că în toate întreci pe cei muritori. De aceea şi noi acum, mărindu-te pe tine, prea mărim pe Dumnezeu, Cel ce Se arată minunat întru sfinţii Săi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Toate armele înşelătorului vrăjmaş, prea curată Fecioară, desăvârşit au lipsit, de când a fost rănit cu suliţa Cuvântul Cel ce S-a sălăşluit în pântecele tău cel neîntinat cu a Cărui dulce dorire ne rugăm să se umple acum şi inimile noastre.

[Dacă suntem după Paşti se cântă Catavasiile praznicului: Ziua învierii...;
Iar dacă suntem în Postul mare se pun Catavasiile de rând din Triod.
Această rânduială este valabilă pentru toate cântările canonului.]

Canonul Sfântului Iorest

Cântarea a 3-a

Irmos: Doamne, cel ce ai făcut cele de deasupra Crugului Ceresc şi ai zidit Biserica, Tu pe mine mă întăreşte întru dragostea Ta, Cel ce eşti marginea doririlor şi credincioşilor întărire, unule Iubitorule de oameni.

Răsărit-ai din tulpina neamului românesc din Ardeal, fericite Iorest, şi ai fost crescut cu înţelepciune întru legea cea dreptmăritoare a Răsăritului. Drept aceea, toţi credincioşii din ţara aceasta cinstesc pomenirea ta cu dragoste.

Din pruncie te-ai arătat râvnitor întru învăţătura sfinţilor. De aceea părinţii tăi, urmând chemării lui Hristos, ce zice: lăsaţi pruncii să vină la Mine şi nu-i opriţi, că a unora ca acestora este Împărăţia Cerurilor, te-au trimis la mănăstirea Putna, dăruindu-te lui Hristos şi Bisericii Lui, prea fericite.

În tinereţile tale, ai crescut ca un măslin bine roditor, nevoindu-te întru toată osteneala călugăriei după vrednicie, sfinţite mărturisitorule al lui Hristos, spre lauda Bisericii şi a poporului ce te-a odrăslit.

A Născătoarei

Decât heruvimii şi decât serafimii mai înaltă te-ai arătat, Născătoare de Dumnezeu. Că tu ai primit în pântecele tău pe Dumnezeul cel neîncăput, ceea ce eşti fără prihană. Pentru aceasta toţi credincioşii pe tine, curată, cu cântări te fericim.

Canonul Sfântului Sava

Cântarea a 3-a

Irmos: Se veseleşte de Tine Biserica Ta, Hristoase, strigând: Tu eşti Puterea mea, Doamne şi Scăparea şi Întărirea mea.

Mlădiţă răsărită din viţa dreptmăritoare a Brâncovicilor, din pruncie te-ai arătat a fi dăruit cu multă înţelepciune şi cu nestinsă tragere spre învăţătură şi spre viaţa cea duhovnicească.

În tinereţile tale, ai petrecut ani îndelungaţi la Mănăstirea Comana, unde ca dintr-un fagure al duhovniceştii îndulciri ţi-ai hrănit sufletul cu vieţuirea cea prea luminată în Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Iscusit ai fost şi în învăţătura de carte şi în viaţa cea duhovnicească şi ai cunoscut dreapta credinţă a poporului românesc de pretutindeni. Drept aceea, te-ai alipit de Hristos şi de turma ta, dreptcredincioasă, pururea pomenite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Îngerul Gavriil bucuria cea mai presus de cuvânt ţi-a vestit ţie: Bucură-te, locaşul lui Dumnezeu, întru care a Se sălăşlui a binevoit.

[Catavasia - Dacă suntem în timpul praznicului, se pune aici şi condacul şi icosul sfântului (vezi mai departe Cântarea a 6-a).]

Sedealna Sfântului Iorest, glasul al 3-lea:

Podobie: De frumuseţea fecioriei tale şi de prea luminată curăţia ta Gavriil mirându-se, a strigat ţie, Născătoare de Dumnezeu: Ce laudă vrednică voi aduce ţie? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep şi mă minunez! Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har.

Chemat fiind din pruncie, te-ai făcut pe tine luminător celor dreptcredincioşi; că păstor al lor fiind ales, ai păzit credinţa nevătămată şi toate meştesugirile ereticilor le-ai spulberat, al Ortodoxiei mărturisitor fiind. Pentru aceasta, toţi credincioşii cu bucurie duhovnicească prăznuim cinstită pomenirea ta, prea fericite Iorest.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului Sava, acelaşi glas şi podobie*

Fost-ai ca un stâlp neclintit al Ortodoxiei şi ca o cetate nebiruită, mult-pătimitorule şi prea lăudate Sava; şi cu îndrăzneală ai călăuzit turma ta la izvoarele apei celei netulburate de gâlceava eresurilor, propovăduind predania cea adevărată şi nespăimântându-te nicidecum de puterea şi de vicleşugul celor potrivnici. Pentru aceasta, prea slăvind pe Hristos, Cel ce a lucrat minunat întru tine, lăudăm după cuviinţă vredniciile tale.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare, se cântă: Şi acum..., a Născătoarei.

Cu supunere îmbrăţişez şi cu dragoste dau închinăciune, cu credinţă, prea curatei şi dumnezeieştii tale icoane, prea curată, din care izvorăsc tămăduiri sufletelor şi trupurilor celor ce te laudă pe tine, Stăpână, cu adevărat Născătoare de Dumnezeu.

Canonul Sfântului Iorest

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti tăria mea, Doamne, Tu, şi puterea mea, Tu, Dumnezeul meu, Tu, bucuria mea, Cel ce n-ai părăsit sânurile părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat-o. Pentru aceasta, cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Vestea vredniciilor tale ajuns-a din Ţara Moldovei la fraţii tăi cei de un neam şi de o credinţă din Ţara Ardealului. Drept aceea, preoţii şi poporul întreg într-un glas pe tine te-au ales să le fii întâi-stătător în cetatea Bălgradului, prea lăudate Iorest.

Dumnezeu te-a chemat, prin glasul poporului, şi te-a pus păstor al oilor cuvântătoare, celor împresurate de multe ispite şi primejdii de la vrăjmaşii hrăpitori şi rău nărăviţi.

În duhul tău laolaltă s-au adunat sufletele fraţilor tăi ardeleni, din al căror trunchi ai odrăslit, ale fraţilor moldoveni, care te-au adăpat din izvoarele înţelepciunii dumnezeieşti şi ale vieţuirii celei călugăreşti, şi ale fraţilor munteni de unde ai primit pecetea arhieriei, închipuind unitatea duhului şi a credinţei poporului în dreapta credinţă.

A Născătoarei

Tu eşti lauda credincioşilor, ceea ce nu ştii de mire, zid şi liman; căci către Fiul tău rugăciuni aduci, ceea ce eşti cu totul fără prihană; şi mântuieşti din primejdii pe cei ce cu credinţă şi cu dragoste te cinstesc, Născătoare de Dumnezeu curată.

Canonul Sfântului Sava

Cântarea a 4-a

Irmos: Ridicat pe Cruce văzându-Te Biserica, pe Tine, Soarele dreptăţii, a stat întru a sa rânduială, precum se cuvine, strigând: Slavă puterii Tale, Doamne.

Soborul Inăului şi poporul întreg, cunoscând destoinicia ta nu numai în ştiinţa de carte şi în viaţa cea duhovnicească, ci şi călăuzirea oamenilor spre mântuire, cu sărbătorească bucurie te-au ales întâi-stătător, ca să-i îndrumezi prin vitregia vremii la lumina cea neînserată a fericirii veşnice.

Povăţuit de unchiul tău, crescut-ai din tinereţe întru nevoinţe mănăstireşti; dar voia lui Dumnezeu o chemare mai înaltă ţi-a hărăzit; pentru aceea, arhierie ai primit de la mitropolitul Ţării Româneşti, prea fericite Sava.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Încă tânăr fiind, soborul preoţilor şi al mirenilor, adunat în cetatea de scaun, cu voia lui Dumnezeu, te-a ales pe tine, fericite Sava, mitropolit al Ardealului, ca pe cel mai învrednicit de o cinste ca aceasta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu naşterea Fiului tău, Fecioară, a încetat blestemul Evei. Pentru aceea, cu veselie mărturisindu-te pe tine, cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te fericim.

Catavasia.

Canonul Sfântului Iorest

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti lumină neapusă? Că m-a acoperit întunericul cel vrăjmaş pe mine, ticălosul. Ci, Te rog, întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.
Dintru început, ierarhe Iorest, luminător te-ai arătat poporului, tipărind sfinte cărţi de învăţătură duhovnicească, bucuria ta fiind întărirea legii strămoşeşti şi a credinţei celei dreptmăritoare.

Că învăţător şi îndreptător al poporului te cinstim pe tine, mărite Iorest, cu adevărat, că ai alungat întunericul neştiinţei cu lumina predaniilor pravoslavnice, cu cuvântul şi cu fapta, stâlp strălucitor fiind.

Apărător al celor dosădiţi, împotriva celor asupritori te ştim pe tine, mult-milostive Iorest, că inima ta ţi-ai dat din iubire spre mângâiere duhovnicească turmei tale.

A Născătoarei

Ceea ce ai agonisit, ca o Maică, îndrăzneală către Fiul tău, prea curată, purtarea de grijă pentru noi cei de un neam nu o trece cu vederea, rugămu-ne. Că noi, creştinii, pe tine una către Stăpânul rugătoare milostivă te-am pus înainte.

Canonul Sfântului Sava

Cântarea a 5-a

Irmos: Tu, Doamne, Lumina mea în lume ai venit, Lumina cea sfântă, care întorci din întunericul necunoştinţei, pe cei ce Te laudă pe Tine cu credinţă.

Veselitu-s-au cu multă şi negrăită bucurie voievodul Ţării Româneşti şi toţi vlădicii de alegerea ta, ierarhe Sava, ca mitropolit al Ardealului; şi cunoscând deplina ta vrednicie, sfinţirea ta au prăznuit-o cu strălucire de negrăit, prea mărind pe Hristos.

Poporul întreg tresălta de bucurie, lăudând pe Hristos, când te-a văzut chip îmbunătăţit stând pe scaunul vredniciilor lui Iorest, bine ştiind că vrednic urmaş al lui vei fi cu adevărăt, fericite Sava.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cine te-a întrecut pe tine, prea lăudate Sava, întru evlavie, întru curăţia vieţii, întru smerenie? Sau cine era mai presus de tine, întru cunoaşterea dumnezeieştilor

învăţături şi întru viaţa duhovnicească? Drept aceea, toţi ne bucurăm, că cinsteşti cu adevărat treapta în care ai fost chemat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Tirania morţii ai călcat-o, Maica lui Dumnezeu, născând Viaţa cea nemuritoare, prea curată; pentru aceasta ţie strigăm: Bucură-te, de Dumnezeu Născătoare prea lăudată.

Catavasia

Canonul Sfântului Iorest

Cântarea a 6-a

Irmos: Curăţeşte-mă, Mântuitorule, că multe sunt fărădelegile mele şi Te rog, ridică-mă din adâncul răutăţilor; căci către Tine am strigat şi mă auzi, Dumnezeul mântuirii mele.

Nicidecum n-ai primit neghina ereticească s-o semeni printre spicele grâului celui ales al Bisericii, cum voiau cei rău credincioşi. Drept aceea, turma ta te cinsteşte acum, prea fericite Iorest!

Vifor cumplit s-a ridicat împotriva dreptei tale credinţe, neclintit stâlp al Bisericii, voind a te îndupleca spre rătăcirea ereticilor. Dar laudă şi măresc vitejia ta.

Să se minuneze toţi creştinii de tăria sufletului tău! Că legături, bătăi şi închisoare ai răbdat pentru turma ta şi pentru credinţa cea curată a Răsăritului; şi în lanţuri ai fost pus, ca să zugrăveşti castelul, tu, cel întru care chipul lui Hristos s-a zugrăvit cu vopselele frumoase ale chinurilor.

A Născătoarei

Izbăveşte-ne de cumplitele greşeli cu rugăciunile tale, Născătoare de Dumnezeu curată, ca să dobândim dumnezeiasca strălucire a Fiului lui Dumnezeu, Cel ce S-a întrupat din tine negrăit, prea cinstită.

Canonul Sfântului Sava

Cântarea a 6-a

Irmos: Jertfi-voi Ţie cu glas de laudă, Doamne, Biserica strigă către Tine, de sângele demonilor curăţindu-se cu Sângele cel curs prin milostivire din coasta Ta.

Mângâiere ai fost pentru greu apăsatul popor, prea fericite Sava, ca o lumină în sfeşnic pe toţi luminând.

Ajutor frăţesc ai primit din marea ţară a Pravoslaviei, când ai căutat la cei de o credinţă, cu noi, ocrotirea Bisericii tale, prea sfinte ierarhe şi mărturisitorule al lui Hristos, Sava.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O, cum se-nfrăţesc prin Ortodoxie popoarele toate, simţindu-se una întru Hristos Iisus. Drept aceea, te rugăm, prea sfinţite părinte Sava, să întăreşti, cu ocrotirea ta, frăţia între dreptcredincioşii creştini de pretutindeni.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Luminează cu Cel născut al tău toate marginile, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, că tu te-ai arătat curată din veac, răsărind pe Soarele dreptăţii.

[Catavasie - Dacă suntem în timpul praznicului, se pune aici condacul şi icosul praznicului, Iar condacul Sfântului se pune după Cântarea a 3-a, înainte de Sedealnă.]

Condacul, glasul al 4-lea:

Podobie: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Ierarhilor prea încuviinţaţi ai dreptei credinţe şi apărători ai Bisericii lui Hristos, ocrotiţi pe toţi cei dreptcredincioşi, care cântă pururea: Bucuraţi-vă Iorest şi Sava, minunaţi mărturisitori ai Domnului.

Icos: Veniţi toţi iubitorii de praznic şi mai ales cei ce locuiţi în Ţara Ardealului, că adunându-ne împreună, să cinstim cu luminate cântări pe Iorest cel mult-râvnitor şi pe Sava, noul apărător al dreptei credinţe! Că aceştia au ruşinat pe cei rău-credincioşi, priveghind ca, neamestecate cu neghina eresului, holdele însutit rodi-toare ale dreptei credinţe să crească; şi sufletul lor şi-au pus pentru Biserica lui Hristos.

Iar acum se roagă pentru toţi cei ce cântă: Bucuraţi-vă Iorest şi Sava, minunaţi mărturisitori ai dreptei credinţe.

Sinaxar

În această lună, ziua a douăzeci şi patra, pomenirea Sfântului ierarh Iorest, mitropolitul Ardealului.

Acest sfânt ierarh, mărturisitor al dreptei credinţe pe pământul românesc, a fost mitropolit al Ardealului între anii 1640 şi 1643. S-a născut în Ţara Ardealului, din părinţi dreptcredincioşi. Din copilărie a intrat în Mănăstirea Putna din Moldova. Aici a deprins meşteşugul scrierii frumoase şi al zugrăvirii de icoane.

Primind apoi îngerescul chip, s-a învrednicit de harul preoţiei. Pentru învăţătura lui iscusită şi pentru viaţa lui îmbunătăţită, Dumnezeu a rânduit să fie ales în scaunul de mitropolit al Ardealului.

Luptând cu bărbăţie împotriva calvinilor abătuţi de la dreapta credinţă, care căutau să surpe Ortodoxia din sufletele românilor, a tipărit cărţi bisericeşti de învăţătură şi a cercetat sat cu sat povăţuind şi îndrumând pe fiii săi duhovniceşti.

În această luptă nu l-au înfricoşat nici ameninţările, nici opreliştile craiului Ardealului şi ale căpeteniilor calvineşti. Pentru aceasta, curând au născocit împotriva sfântului ierarh pâri mincinoase, au adunat sobor şi l-au scos din scaun, aruncându-l în temniţă. Nouă luni a stat sfântul în temniţă, legat cu lanţuri grele la mâini şi la picioare. Din când în când, era scos din temniţă la privelişte, înaintea bisericii sale din Bălgrad; şi era batjocorit, despuiat de haine şi bătut cu nuiele pe trupul gol. Dumnezeu însă n-a voit ca acest cuvios al Lui să fie dat pierzării.

A fost slobozit din temniţă, în schimbul unui preţ de o mie de taleri. Cum nu avea de unde să-i plătească, a pus 24 de chezaşi, iar el a plecat în Moldova şi apoi în Rusia, unde a adunat aceşti bani pentru despovărarea chezaşilor.

Peste 10 ani, în 1656, Dumnezeu l-a rânduit să păstorească episcopia Huşilor şi după puţină vreme s-a săvârşit în pace.

Tot în aceasta zi săvârşim şi pomenirea fericitului ierarh Sava din neamul Brancovici, mitropolitul Ardealului.

Fericitul părintele nostru Sava s-a născut în întâiul pătrar al veacului al XVII-lea, în Inăul Ardealului, din părinţi de neam bun şi creştini evlavioşi, Ioan şi Maria. Din

botez a primit numele Simeon. Mai multe din rudele sale, după tată, au fost episcopi sau protopopi ai cetăţii Inăului. Mai bine cunoscut este episcopul Longhin, fratele lui Ioan Brancovici.

Tânărul Simeon a început învăţătura de carte în casa părintească, iar adâncirea în Sfintele Scripturi şi pravila vieţii mănăstireşti le-a deprins în Mănăstirea Comana din Ţara Românească, de la unchiul său, arhiereul Longhin, care se aşezase în această mănăstire. Murind tatăl său de năpraznica molimă a ciumei, Simeon a fost chemat acasă şi rugat să se căsătorească. El a împlinit dorinţa mamei sale şi după puţin timp a fost ales protopop al Inăului, primind darul preoţiei. Rămas însă văduv după scurtă vreme, frumoasele sale însuşiri sufleteşti, dovedite în vrednicia de protopop, precum şi viaţa sa pilduitoare l-au înălţat pe scaunul Mitropoliei Ardealului, văduvit prin adormirea întru Domnul a mitropolitului Simeon Ştefan, în anul 1656.

Măritul Sava a păstorit Biserica Ortodoxă din Ardeal cu neînfricată bărbăţie şi cu mare vrednicie timp de 24 de ani, în împrejurări grele. În tot timpul păstoriei sale, sfântul s-a străduit necontenit să ridice Biserica şi să o ţină în albia dreptei credinţe a Răsăritului, ferind-o de toate uneltirile eresului calvinesc.

Râvna cea mare a Sfântului Sava pentru Ortodoxie i-a adus duşmănia şi prigoana căpeteniilor calvineşti şi a craiului de atunci al Ardealului. Aceştia voiau să strecoare cu viclesug, în cărţile bisericeşti ale românilor, învăţături rătăcite şi pierzătoare de suflet.

Iubirea fierbinte şi grija pentru Biserică, precum şi durerea pentru suferinţele credincioşilor l-au călăuzit pe osârduitorul vlădică să călătorească în anul 1668 până la Moscova pravoslavnică. La curtea ţarului, Sfântul Sava a stăruit pentru mântuirea creştinilor asupriţi de turci. De la Moscova, sfântul s-a întors cu multă cinstire.

Câţiva ani mai târziu s-a pornit asupra sa cumplita prigoană din partea căpeteniilor calvine şi a craiului. El a fost trimis în judecată, osândit împotriva canoanelor, pentru nişte vini născocite. Cu silnicie şi mărturii mincinoase soborul nelegiuit l-a osândit pe nedrept, scoţându-l din scaunul vlădicesc. A fost aruncat apoi în temniţa craiului şi a suferit batjocuri, biciuiri şi loviri de toiege.

Neclintit a rămas sfântul în credinţa sa, ca o stâncă bătută de valurile mării. A suferit şi a pătimit pentru Ortodoxie. După cumplite chinuri, sfântul a fost slobozit din temniţă, dar aşa de slăbit, că s-a mutat curând către Domnul, în luna aprilie

1683. Sfântul s-a săvârşit, având cugetul împăcat că el s-a luptat lupta cea bună, a păzit credinţa şi a apărat turma.

Pentru jertfa lui curată, Domnul l-a învrednicit de cununa neveştejită a sfinţeniei. Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

Canonul Sfântului Iorest

Cântarea a 7-a

Irmos: Tinerii evrei în cuptor au călcat văpaia cu îndrăzneală şi focul în rouă l-au schimbat, strigând: Binecuvântat eşti Doamne, Dumnezeule, în veci!

Cu ce graiuri vom lăuda neclintita ta statornicie în credinţă? Că toate încercările şi amăgirile ereticilor ca o pleavă fără de preţ nu le-ai luat în seamă, prea lăudate Iorest.

Împreună cu tine pătimit-au şi preoţii şi mulţimea de credincioşi, arătând lămurit că turma şi păstorul una sunt şi că nici bunătăţile acestei lumi şi nici prigonirile vrăjmaşilor nu pot despărţi poporul dreptcredincios de credinţa lui.

Prigoane nespuse ai îndurat de la asupritori, prea fericite, luptându-te cu vitejie pentru adevărul Ortodoxiei; şi cununa de mărturisitor prea luminat ai luat, întărind pe toţi credincioşii spre îndrăznirea în lupta cea bună.

A Născătoarei

Pe Maica cea prea curată şi prea sfântă să o lăudăm, că printr-însa izvorăşte nouă harul darurilor celor mai presus de minte, că din izvorul dumnezeieştii bunătăţi, pe care cu neîncetate cântări să o fericim.

Canonul Sfântului Sava

Cântarea a 7-a

Irmos: În cuptorul persienesc, tinerii lui Avraam, de dorirea dreptei credinţe, mai mult decât de văpaia focului fiind aprinşi, au strigat: Binecuvântat eşti în Biserica Slavei Tale, Doamne.

Ca o corabie în mijlocul valurilor înviforate ale mării, aşa era Biserica ta, mult-ostenitorule Sava, pândită fiind de tot felul de primejdii.

Năpăstuită şi apăsată de nedreptăţi era turma ta, ierarhe Sava! Că nici o milă nu avea de nicăieri, fără numai milostivirea cea fără de margini a lui Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Îndurat-ai năpăstuiri, viclene uneltiri, mincinoase pâri, ameninţări nenumărate, prea fericite Sava! Ci ai stat neclintit împotriva prigonitorilor Ortodoxiei, ca o stâncă tare din muntele cel sfânt al Domnului.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ceea ce eşti locaş sfinţit şi dumnezeiesc al Celui preaînalt, bucură-te, că prin tine s-a dat bucurie, Născătoare de Dumnezeu, celor ce strigă: Binecuvântată eşti tu între femei, ceea ce eşti cu totul fără prihană.

Catavasia

Canonul Sfântului Iorest

Cântarea a 8-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Slobozit ai fost, după multe şi felurite chinuri, dar în ţara păstoriei tale nu ai mai putut sta şi poporul întreg cu durere te-a petrecut spre surghiun, pe tine, păstorul său.

Cât de luminată este cu adevărat dragostea între fraţi! Că marea Biserică pravoslavnică din Răsărit, dintru dărnicia credincioşilor săi strâmtorarea ta şi a poporului dreptcredincios o a uşurat.

Cum vom prea mări după cuviinţă acest dar nepreţuit al iubirii de fraţi? Cu adevărat Hristos e viu în Biserica Sa şi călăuzeşte viaţa credincioşilor Săi.

A Născătoarei

Râu pururea curgător ne izvorăşte nouă, celor ce năzuim la tine, Maica Luminii! Din care luând dar din destul, lăudăm naşterea ta, prea curată, şi o înălţăm întru toţi vecii.

Canonul Sfântului Sava

Cântarea a 8-a

Irmos: Mâinile întinzându-şi Daniel, gurile leilor cele deschise în groapă le-a închis şi puterea focului au stins, cu fapta bună încingându-se tinerii cei iubitori de dreaptă credinţă, strigând: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Ca odinioară Daniil în groapa leilor, aşa erai tu, ierarhe Sava, în mijlocul adunării celor nelegiuiţi şi a vrăjmaşilor ce se aruncau asupra ta cu mincinoase grăiri.

Aruncat fiind în focul chinurilor, ca şi tinerii în cuptorul cel de foc, şi tu Sava, îndelung răbdătorule, n-ai încetat a mărturisi pe Hristos.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Duhul Sfânt, Domnul.

Îngerii în cer se minunează de vitejia luptelor tale şi Hristos te încununează acum cu cununa cea neveştejită a măririi celei veşnice; pentru aceea cânţi neîncetat: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Locaş luminii celei neapuse te-ai făcut, Preacurată, că ai născut Lumina celor din întuneric şi din umbră, care luminează pe toţi cu darul cunoştinţei de Dumnezeu. Căruia neîncetat credincioşii cântă: Tineri binecuvântaţi, preoţi lăudaţi, popoare prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii!

Catavasia:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Canonul Sfântului Iorest

Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceasta, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, începătoriile cetelor îngereşti şi omeneşti, te măresc.
Viaţa ta a luminat vieţile credincioşilor ca o stea strălucitoare; şi numele tău a răsunat, cu vestire mare, până dincolo de marginile pământului românesc. Drept aceea, pomenirea vredniciilor tale nu s-a stins, ierarhe Iorest.

Îndulcindu-te de frumuseţea cea prea luminoasă a lui Hristos, celor ce se nevoiesc a te lauda şi mărturisirea ta a o urma, dă-le acum belşug de har din lumina ta. Cântând, te rugăm: Mijloceşte neîncetat pentru Biserică, Ortodoxiei biruinţă să se dăruiască asupra protivnicilor, mântuire credincioşilor şi pace lumii, prea luminate Iorest.

A Născătoarei

O, ce înfricoşătoare minune! Că tu, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, născând pe Dumnezeu Cuvântul, ai arătat taina cea mai înainte de neamuri şi de veacuri, ascunsă întru Dumnezeu, Cel ce a zidit toate.

Canonul Sfântului Sava

Cântarea a 9-a

Irmos: Eva, cu adevărat, prin boala neascultării a adus în lume blestemul; iar tu, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, prin Odrasla sarcinii tale ai înflorit lumii binecuvântare. Pentru aceasta toţi te mărim.

Pe podoaba ierarhilor ardeleni pravoslavnici, Sava pătimitorul, pe stâlpul adevărului şi întărirea Bisericii, pe apărătorul Ortodoxiei şi luptătorul cel încununat cu slavă, toţi credincioşii îl mărim cu un glas, aducând lui Hristos laudă în veci.

Păstor şi învăţător înţelept te-ai arătat, ca o ancora tare, păstrând corabia Bisericii nesmulsă de valurile ereticeşti; şi prin nevoinţele tale de viteaz mărturisitor, lămurit diamantul credinţei tale ai vădit. Pentru aceasta credincioşii după cuviinţă te laudă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

De sus spre noi, cei ce-ţi cântăm ţie, priveşte cu milostivire, pururea mărite mărturisitorule al lui Hristos! Poporului drept-credincios dăruieşte-i pace şi biruinţă, iar nouă tuturor iertare de păcate şi bogată milă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Inima mea cea neroditoare de fapte bune, prea curată Născătoare de Dumnezeu, arat-o de roadă aducătoare, Fecioară, ceea ce te-ai născut din cea stearpă, prin rânduiala Celui ce a făcut toate cu voia, ca să te măresc pe tine, cea prea lăudată.

Catavasia

Luminânda

Podobie: Cu ucenicii să ne suim în muntele Galileei, prin credinţă să vedem pe Hristos zicând: Că a luat putere a celor de sus şi a celor de jos; să ne învăţăm cum învaţă, a boteza toate neamurile în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh şi a petrece cu tăinuitorii, precum S-a făgăduit până în sfârşitul veacului.

Ai adevărului Ortodoxiei prea înţelepţi şi prea viteji apărători v-aţi arătat, surpând prin nevoinţele voastre toate ereticeştile înşelăciuni; şi poporului aţi fost luminători, mult pătimitorilor ierarhi şi mărturisitori ai Domnului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Urmând ierarhilor mărturisitori ai lui Hristos, Iorest şi Sava, împotrivitu-v-aţi tuturor amăgirilor şi prigonirilor ereticeşti; şi aţi luat cununa biruinţei de la Hristos, Căruia rugaţi-vă să se mântuiască sufletele noastre.

Dacă suntem după Paşti: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor,*** *a praznicului*

Iar dacă suntem în Postul mare, se cântă: Şi acum..., a Născătoarei:

Cu laude de mulţumire te lăudăm, Fecioară, strigându-ţi cu dragoste împreună cu îngerii: Bucură-te, Născătoare de Dumnezeu, bucură-te, Maică nenuntită a Împăratului slavei.

La Laude

Stihirile pe 8: ale praznicului pe 4 şi ale sfinţilor pe 4, glasul al 4-lea;

Podobie: Cel ce eşti chemat de la Cel de sus...

Cu strălucirea minunatelor tale nevoinţe, ierarhe Iorest, toată Biserica Ardealului se împodobeşte şi cu dreapta credinţă se înfrumuseţează; şi prăznuieşte cu bucurie întru tot cinstită pomenirea ta, cel ce eşti laudă poporului dreptcredincios, luminat şi bun apărător al Ortodoxiei.

Pătimind mult pentru credinţă, mărturisitorule al lui Hristos, Sava, ca un păstor adevărat şi ca un stâlp neclintit al Bisericii te-ai arătat, cu lumina adevărului dumnezeiesc risipind negura înşelăciunii şi luminând căile mântuirii poporului tău. Pentru aceasta mulţimea credincioşilor cu mare bucurie te cinsteşte pe tine.

Pe Iorest, podoaba ierarhilor ardeleni, veniţi cu toţii să-l lăudăm, că biruitor s-a făcut asupra amăgirilor deşarte cu puterea crucii şi nu s-a spăimântat nici de focul cel arzător al chinurilor; ci nebiruit întru dreapta credinţă a stat, ca un adevărat mărturisitor al lui Hristos. Pentru aceasta, acum se bucură cu cetele sfinţilor în ceruri şi se roagă Domnului pentru sufletele noastre.

Trâmbiţa cea netăcută a adevărului, mult pătimitorule Sava, astăzi la ospăţ cheamă Biserică. Luminat să prăznuim toţi credincioşii pomenirea bunului păstor; adunându-ne, să cinstim cu cântări sfinţitele lui nevoinţe, că prin rugăciunile lui să luăm de la Hristos Dumnezeu mare milă.

Dacă suntem după Paşti, se cântă aşa cum este arătat aici: Slavă... Sosit-a vremea pomenirii... Şi acum... a praznicului.

Iar dacă suntem în Postul mare, se cântă: Slavă... Şi acum... Sosit-a vremea pomenirii...

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 5-lea*

Sosit-a vremea pomenirii măriţilor ierarhi ai lui Hristos, care luminează pe cei credincioşi! Că aceştia, ca nişte adevăraţi păstori, următori s-au făcut Mai marelui păstorilor, mărturisind fără schimbare învăţătura cea curată a Domnului; şi viaţa lor şi-au dat pentru păzirea turmei celei dreptcredincioase în staulul Ortodoxiei. Pentru aceasta să prea mărim în cântări duhovniceşti cinstită pomenirea ierarhilor lui Hristos, cei ce s-au înveşmântat în mărirea cea veşnică.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *a praznicului*

Doxologia mare; După Sfinte Dumnezeule..., troparele, după rânduială, apoi ecteniile, şi otpustul.

La Liturghie

La Fericiri, dacă suntem după Paşti, se pune Canonul praznicului, cântarea de rând, pe patru;

Iar dacă suntem în Postul mare se pune cântarea de rând, pe patru, din Canonul Triodului.

Apoi din Canonul sfinţilor, Cântarea a 3-a, pe patru.

Prochimenul, glasul al 2-lea: Domnul este tăria şi lauda mea, şi mi-a fost mie spre mântuire.

Stih: Certând, m-a certat Domnul, dar morţii nu m-a dat.

Apostolul din Epistola către Efeseni (VI, 10-17): Fraţilor, întăriţi-vă în Domnul şi întru puterea tăriei lui... (caută la Duminica a 27-a după Rusalii),

Aliluia, glasul al 2-lea: Auză-te Domnul în ziua necazului.

Stih: Doamne, mântuieşte pe împăratul şi ne auzi pe noi, în orice zi te vom chema.

Evanghelia de la Luca (XII, 8-12): Zis-a Domnul către ucenicii Săi: oricine va mărturisi pentru Mine... (caută Evanghelia a doua de la 21 octombrie).

Chinonicul: Întru pomenire veşnică va fi dreptul şi de nume rău nu se va teme.

Sursa: Mineiul (lunile ianuarie-iulie), Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/152/aprilie_ilie_iorest_sava_brancovici_slujba.html

Canon de rugăciune către Sfântul ierarh Ilie Iorest, mitropolitul Transilvaniei

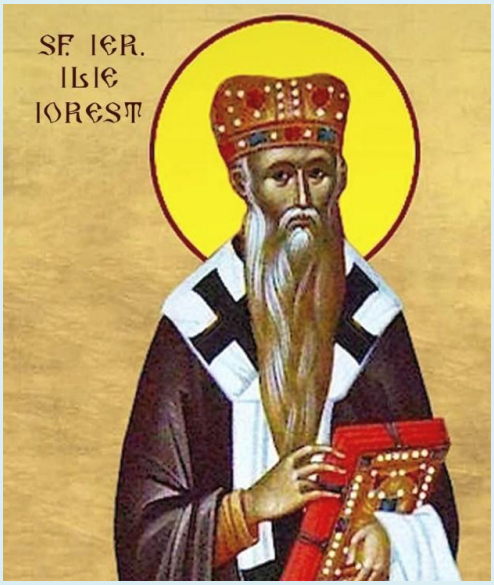

Troparul Sfântului ierarh Ilie Iorest, mitropolitul Transilvaniei, glasul al 8-lea: Mărturisitori ai Ortodoxiei şi buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, prea fericiţi ierarhi purtători de biruinţă, Sfinţilor Iorest şi Sava, cei ce v-aţi învrednicit de cununa vieţii, rugaţi-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre.

Cântarea 1

Irmos: Apa trecând-o ca pe uscat şi din răutatea Egiptului scăpând, israiliteanul striga: Izbăvitorului şi Dumnezeului nostru să-I cântăm.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Slavă aduc lui Dumnezeu, celui închinat în trei Ipostasuri, că a revărsat dar îmbelşugat peste Sfântul ierarh Iorest, marele mărturisitor al credinţei şi mă rog Lui să-mi dăruiască şi mie nevrednicului, har din destul, spre a lăuda după vrednicie pe acesta.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mare şi nespusă este înălţimea vieţuirii tale, fericite părinte Iorest, că ai ajuns a fi prea mărit şi cinstit de întreg poporul cel dreptcredincios. Pentru aceea, neputin-

cioase sunt cuvintele noastre a te lăuda după cuviinţă; ci primeşte, o, pătimitorule al lui Hristos şi această puţină osteneală a noastră ce cu dragoste o aducem ţie.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Socotindu-ne nevrednici a-ţi aduce cuviincioasă laudă, pururea pomenite ierarhe al lui Hristos, ne rugăm ca prin mijlocirea ta, să ni se dea nouă iertare de păcate şi mare milă.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Roagă-te, Maică a lui Hristos Dumnezeu, să fie blând şi milostiv credincioşilor Cuvântul pe care L-ai născut şi a venit la noi trupeşte, că pe tine te avem apărătoare şi ocrotitoare.

Cântarea a 3-a

Irmos: Doamne, cel ce ai făcut cele de deasupra Crugului Ceresc şi ai zidit Biserica, Tu pe mine mă întăreşte întru dragostea Ta, Cel ce eşti marginea doririlor şi credincioşilor întărire, unule Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Răsărit-ai din tulpina neamului românesc din Ardeal, fericite ierarhe Iorest şi ai fost crescut cu înţelepciune întru Legea cea dreptmăritoare a Răsăritului. Drept aceea, toţi credincioşii din ţara aceasta cinstesc pomenirea ta cu dragoste.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Din pruncie te-ai arătat râvnitor întru învăţătura sfinţilor. De aceea părinţii tăi, urmând chemării lui Hristos, ce zice: lăsaţi pruncii să vină la Mine şi nu-i opriţi, că a unora ca acestora este Împărăţia Cerurilor, te-au trimis la Mănăstirea Putna, dăruindu-te lui Hristos şi Bisericii Lui, prea fericite.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

În tinereţile tale, ai crescut ca un măslin bine roditor, nevoindu-te întru toată osteneala călugăriei după vrednicie, sfinţite mărturisitorule al lui Hristos, spre lauda Bisericii şi a poporului ce te-a odrăslit.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Decât Heruvimii şi decât Serafimii mai înaltă te-ai arătat, Născătoare de Dumnezeu. Că tu ai primit în pântecele tău pe Dumnezeul cel Neîncăput, ceea ce eşti fără prihană. Pentru aceasta toţi credincioşii pe tine, curată, cu cântări te fericim.

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti tăria mea, Doamne, Tu, şi puterea mea, Tu, Dumnezeul meu, Tu, bucuria mea, Cel ce n-ai părăsit sânurile părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat-o. Pentru aceasta, cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Vestea vredniciilor tale a ajuns din ţara Moldovei la fraţii tăi cei de un neam şi de o credinţă din Ţara Ardealului. Drept aceea, preoţii şi poporul întreg într-un glas pe tine te-au ales să le fii întâi stătător în cetatea Bălgradului, prea lăudate Iorest.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dumnezeu te-a chemat, prin glasul poporului şi te-a pus păstor al oilor celor cuvântătoare, celor împresurate de multe ispite şi primejdii de la vrăjmaşii cei hrăpitori şi rău nărăviţi.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

În duhul tău laolaltă s-au adunat sufletele fraţilor tăi ardeleni, din al căror trunchi ai ordăslit, ale fraţilor moldoveni, care te-au adăpat din izvoarele Înţelepciunii celei dumnezeieşti şi ale vieţuirii celei călugăreşti şi ale fraţilor munteni de unde ai primit pecetea arhieriei, Sfinte ierarhe Iorest, închipuind unitatea duhului şi a credinţei poporului în dreapta credinţă.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Tu eşti lauda credincioşilor, ceea ce nu ştii de mire, zid şi liman; căci către Fiul tău rugăciuni aduci, ceea ce eşti cu totul fără prihană; şi mântuieşti din primejdii pe cei ce cu credinţă şi cu dragoste te cinstesc, Născătoare de Dumnezeu curată.

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti lumină neapusă? Că m-a acoperit întunericul cel vrăjmaş pe mine, ticălosul. Ci, Te rog, întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dintru început, Sfinte ierarhe Iorest, luminător te-ai arătat poporului, tipărind sfinte cărţi de învăţătură duhovnicească, bucuria ta fiind întărirea Legii strămoşeşti şi a credinţei celei dreptmăritoare.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca învăţător şi îndreptător al poporului te cinstim pe tine, mărite Iorest, cu adevărat, că ai alungat întunericul neştiinţei cu lumina predaniilor pravoslavnice, cu cuvântul şi cu fapta, stâlp strălucitor fiind.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Apărător al celor dosădiţi, împotriva celor asupritori te ştim pe tine, mult milostive, Sfinte Iorest, că inima ta ţi-ai dat din iubire spre mângâiere duhovnicească turmei tale.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Ceea ce ai agonisit, ca o Maică, îndrăzneală către Fiul tău, prea curată, purtarea de grijă pentru noi cei de un neam nu o trece cu vederea, rugămu-ne. Că noi, creştinii, pe tine una către Stăpânul rugătoare, Milostivă, te-am pus înainte.

Cântarea a 6-a

Irmos: Curăţeşte-mă, Mântuitorule, că multe sunt fărădelegile mele şi Te rog, ridică-mă din adâncul răutăţilor; căci către Tine am strigat şi mă auzi, Dumnezeul mântuirii mele.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Nicidecum n-ai primit neghina eretică s-o semeni printre spicele grâului celui ales al Bisericii, cum voiau cei rău credincioşi. Drept aceea, turma ta te cinsteşte acum, prea fericite Iorest!

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Vifor cumplit a ridicat împotriva dreptei tale credinţe, neclintit stâlp al Bisericii, voind a te îndupleca spre rătăcirea ereticilor. Dar laudă şi măresc vitejia ta.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Să se minuneze toţi creştinii de tăria sufletului tău! Că legături, bătăi şi închisoare ai răbdat pentru turma ta şi pentru credinţa cea curată a Răsăritului; şi în lanţuri ai fost pus, ca să zugrăveşti castelul, tu, cel întru care chipul lui Hristos s-a zugrăvit cu vopselele frumoase ale chinurilor.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Izbăveşte-ne de cumplitele greşeli cu rugăciunile tale, Născătoare de Dumnezeu curată, ca să dobândim dumnezeiasca strălucire a Fiului lui Dumnezeu, Cel ce S-a, Întrupat din tine negrăit, prea cinstită.

Condac, glasul al 4-lea: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Ierarhilor prea încuviinţaţi ai dreptei credinţe şi apărători ai Bisericii lui Hristos, ocrotiţi pe toţi cei dreptcredincioşi, care cântă pururea: bucuraţi-vă Sfinţilor ierarhi Iorest şi Sava, minunaţi mărturisitori ai Domnului.

Cântarea a 7-a

Irmos: Tinerii evrei în cuptor au călcat văpaia cu îndrăzneală şi focul în rouă l-au schimbat, strigând: Binecuvântat eşti Doamne, Dumnezeule, în veci!

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu ce graiuri vom lăuda neclintita ta statornicie în credinţă? Că toate încercările şi amăgirile ereticilor ca o pleavă fără de preţ nu le-ai luat în seamă, prea lăudate Iorest.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Împreună cu tine pătimit-au şi preoţii şi mulţimea de credincioşi, arătând lămurit că turma şi păstorul una sunt şi că nici bunătăţile acestei lumi şi nici prigonirile vrăjmaşilor nu pot despărţi poporul dreptcredincios de credinţa lui.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Prigoane nespuse ai îndurat de la asupritori, prea fericite, luptându-te cu vitejie pentru adevărul Ortodoxiei şi cunună de mărturisitor prea luminat ai luat, întărind pe toţi credincioşii spre îndrăznirea în lupta cea bună.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Pe Maica cea prea curată şi prea sfântă să o lăudăm, că printr-însa izvorăşte nouă harul darurilor celor mai presus de minte, ca din izvorul dumnezeieştii bunătăţi, pe care cu neîncetate cântări să o fericim.

Cântarea a 8-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Slobozit ai fost, după multe şi felurite chinuri, dar în ţara păstoriei tale nu ai mai putut sta şi poporul întreg cu durere te-a petrecut spre surghiun, pe tine, păstorul său.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cât de luminată este cu adevărat dragostea între fraţi! Că marea Biserică pravoslavnică din Răsărit, dintru dărnicia credincioşilor săi strâmtorarea ta şi a poporului dreptcredincios o a uşurat.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cum vom prea mări după cuviinţă acest dar nepreţuit al iubirii de fraţi? Cu adevărat Hristos este viu în Biserica Sa şi călăuzeşte viaţa credincioşilor Săi.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Râu pururea curgător ne izvorăşti nouă, celor ce năzuim la tine, Maica Luminii! Din care luând dar din destul, lăudăm naşterea ta, prea curată şi o înălţăm întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceasta, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, începătoriile Cetelor îngereşti şi omeneşti, te măresc.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Viaţa ta a luminat vieţile credincioşilor ca o stea strălucitoare şi numele tău a răsunat, cu vestire mare, până dincolo de marginile pământului românesc. Drept aceea, pomenirea vredniciilor tale nu s-a stins, Sfinte ierarhe Iorest.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Îndulcindu-te de Frumuseţea cea prea luminoasă a lui Hristos, celor ce se nevoiesc a te lăuda şi mărturisirea ta a o urma, dă-le acum belşug de har din lumina ta.

Stih: ***Sfinte părinte Ilie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cântând, te rugăm: mijloceşte neîncetat pentru Biserică, Ortodoxiei biruinţă să se dăruiască asupra potrivnicilor, mântuire credincioşilor şi pace lumii, prea luminate Iorest.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

O, ce înfricoşătoare minune! Că tu, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, născând pe Dumnezeu Cuvântul, ai arătat Taina cea mai înainte de neamuri şi de veacuri, ascunsă întru Dumnezeu, Cel care a zidit toate.

Sedelna, glasul al 3-lea. **Podobie:** De frumuseţea fecioriei tale şi de prea luminată curăţia ta Gavriil mirându-se, a strigat ţie, Născătoare de Dumnezeu: Ce laudă vrednică voi aduce ţie? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep şi mă minunez!

Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har.

Chemat fiind din pruncie, te-ai făcut pe tine luminător celor dreptcredincioşi; că păstor al lor fiind ales, ai păzit credinţa nevătămată şi toate meşteşugirile ereticilor le-ai spulberat, al Ortodoxiei mărturisitor fiind. Pentru aceasta, toţi credincioşii cu bucurie duhovnicească prăznuim cinstită pomenirea ta, prea fericite Iorest.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 3-lea. **Podobie:** De frumuseţea fecioriei tale şi de prea luminată curăţia ta Gavriil mirându-se, a strigat ţie, Născătoare de Dumnezeu: Ce laudă vrednică voi aduce ţie? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep şi mă minunez! Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har.

Cu supunere îmbrăţişez şi cu dragoste dau închinăciune, cu credinţă, prea curatei şi dumnezeieştii tale icoane, prea curată, din care izvorăsc tămăduiri sufletelor şi trupurilor celor ce te laudă pe tine, Stăpână, cu adevărat Născătoare de Dumnezeu.

Canon de rugăciune către Sfântul ierarh Sava Brancovici, mitropolitul Transilvaniei

Troparul Sfântului ierarh Sava Brancovici, mitropolitul Transilvaniei, glasul al 8-lea: Mărturisitori ai Ortodoxiei şi buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, prea fericiţi ierarhi purtători de biruinţă, Sfinţilor Iorest şi Sava, cei ce v-aţi învrednicit de cununa vieţii, rugaţi-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre.

Cântarea 1

Irmos: Adâncul Mării Roşii, cu urme neudate, pedestru trecându-l Israel cel de demult, cu mâinile lui Moise în chipul Crucii, puterea lui Amalec în pustiu a biruit.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

De la Dumnezeu luând darul cel dătător de lumină, Sfinte ierarhe Sava şi luminător arătându-te, ne străluceşti nouă ca un păstor adevărat al Bisericii lui Hristos. Deci, după vrednicie te lăudăm.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cum vom lăuda pe Sfântul Sava, bunul luptător al Ortodoxiei şi în ce cuvinte vom cânta nevoinţele lui cele mai presus de cuvânt? Ci, o, tu, pătimitorule al lui Hristos, primeşte şi această laudă ce aducem ţie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Nu ştim ce să lăudăm mai mult întru tine, mărturisitorule al dreptei credinţe, că în toate întreci pe cei muritori. De aceea şi noi acum, mărindu-te pe tine, prea mărim pe Dumnezeu, cel ce Se arată Minunat întru Sfinţii Săi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Toate armele înşelătorului vrăjmaş, prea curată Fecioară, desăvârşit au lipsit, de când a fost rănit cu suliţa Cuvântul Cel ce S-a Sălăşluit în pântecele tău cel neîntinat. Cu a cărui dulce dorire ne rugăm să se umple acum şi inimile noastre.

Cântarea a 3-a

Irmos: Se veseleşte de Tine Biserica Ta, Hristoase, strigând: Tu eşti puterea mea, Doamne şi scăparea şi întărirea mea.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mlădiţă răsărită din viţa dreptmăritoare a Brancovicilor, din pruncie te-ai arătat a fi dăruit cu multă înţelepciune şi cu nestinsă tragere spre învăţătură şi spre viaţa cea duhovnicească.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

În tinereţile tale, ai petrecut ani îndelungaţi la Mănăstirea Comana, unde ca dintr-un fagure al duhovniceştii îndulciri ţi-ai hrănit sufletul cu vieţuirea cea prea luminată în Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Iscusit ai fost şi în învăţătura de carte şi în viaţa cea duhovnicească şi ai cunoscut dreapta credinţă a poporului românesc de pretutindeni. Drept aceea, te-ai alipit de Hristos şi de turma ta, dreptcredincioasă, pururea pomenite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Îngerul Gavriil bucuria cea mai presus de cuvânt ţi-a vestit ţie: Bucură-te, locaşul lui Dumnezeu, întru care a Se Sălăşlui a binevoit.

Cântarea a 4-a

Irmos: Ridicat pe Cruce văzându-Te Biserica, pe Tine, Soarele dreptăţii, a stat întru a sa rânduială, precum se cuvine, strigând: Slavă puterii Tale, Doamne.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Soborul Inăului şi poporul întreg, cunoscând destoinicia ta nu numai în ştiinţa de carte şi în viaţa cea duhovnicească, ci şi călăuzirea oamenilor spre mântuire, cu sărbătorească bucurie te-au ales întâi stătător Sfinte ierarhe Sava, ca să-i îndrumi prin vitregia vremii la Lumina cea neînserată a Fericirii celei veşnice.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Povăţuit de unchiul tău, crescut-ai din tinereţe întru nevoinţe mănăstireşti; dar voia lui Dumnezeu o chemare mai înaltă ţi-a hărăzit; pentru aceea, arhierie ai primit de la mitropolitul Ţării Româneşti, prea fericite Sava.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Încă tânăr fiind, soborul preoţilor şi al mirenilor, adunat în cetatea de scaun, cu voia lui Dumnezeu, te-a ales pe tine, fericite Sava, mitropolit al Ardealului, ca pe cel mai învrednicit de o cinste ca aceasta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cu naşterea Fiului tău, Fecioară, a încetat blestemul Evei. Pentru aceea, cu veselie mărturisindu-te pe tine, cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te fericim.

Cântarea a 5-a

Irmos: Tu, Doamne, Lumina mea în lume ai venit, Lumina cea sfântă, care întorci din întunericul necunoştinţei, pe cei ce Te laudă pe Tine cu credinţă.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Veselitu-s-au cu multă şi negrăită bucurie voievodul Ţării Româneşti şi toţi vlădicii de alegerea ta, Sfinte ierarhe Sava, ca mitropolit al Ardealului şi cunoscând deplina ta vrednicie, sfinţirea ta au prăznuit-o cu strălucire de negrăit, prea mărind pe Hristos.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Poporul întreg tresaltă de bucurie, lăudând pe Hristos, când te-a văzut chip îmbunătăţit stând pe scaunul vredniciilor Sfântului Iorest, bine ştiind că vrednic urmaş al lui vei fi cu adevărat, prea fericite Sava.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cine te-a întrecut pe tine, prea lăudate Sava, întru evlavie, întru curăţia vieţii, întru smerenie? Sau cine era mai presus de tine, întru cunoaşterea dumnezeieştilor învăţături şi întru viaţa duhovnicească? Drept aceea, toţi ne bucurăm, că cinsteşti cu adevărat treapta în care ai fost chemat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Tirania morţii ai călcat-o, Maica lui Dumnezeu, născând Viaţa cea nemuritoare, prea curată; pentru aceasta ţie strigăm: Bucură-te, de Dumnezeu Născătoare, prea lăudată.

Cântarea a 6-a

Irmos: Jertfi-voi Ţie cu glas de laudă, Doamne, Biserica strigă către Tine, de sângele demonilor curăţindu-se cu Sângele cel curs prin milostivire din coasta Ta.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mângâiere ai fost pentru greu apăsatul popor, prea fericite Sava, ca o lumină în sfeşnic pe toţi luminând.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ajutor frăţesc ai primit din marea ţară a Pravoslaviei, când ai căutat la cei de o credinţă cu noi, ocrotirea Bisericii tale, prea sfinte ierarhe şi mărturisitorule al lui Hristos, Sfinte Sava.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O, cum se înfrăţesc prin Ortodoxie popoarele toate, simţindu-se una întru Hristos Iisus. Drept aceea, te rugăm, prea sfinţite părinte Sava, să întăreşti, cu ocrotirea ta, frăţietatea între dreptcredincioşii creştini de pretutindeni.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Lurninează cu Cel Născut al tău toate marginile, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, că tu te-ai arătat curată din veac, răsărind pe Soarele dreptăţii.

Condac, glasul al 4-lea: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Ierarhilor prea încuviinţaţi ai dreptei credinţe şi apărători ai Bisericii lui Hristos, ocrotiţi pe toţi cei dreptcredincioşi, care cântă pururea: bucuraţi-vă, Sfinţilor ierarhi Iorest şi Sava, minunaţi mărturisitori ai Domnului.

Cântarea a 7-a

Irmos: În cuptorul persienesc, tinerii lui Avraam, de dorirea dreptei credinţe, mai mult decât de văpaia focului fiind aprinşi, au strigat: Binecuvântat eşti în Biserica slavei Tale, Doamne.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca o corabie în mijlocul valurilor înviforate ale mării, aşa era Biserica ta, mult ostenitorule, Sfinte Sava, pândită fiind de tot felul de primejdii.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Năpăstuită şi apăsată de nedreptăţi era turma ta, Sfinte ierarhe Sava! Că nici o milă nu avea de nicăieri, fără numai milostivirea cea fără de margini a lui Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Îndurat-ai năpăstuiri, viclene uneltiri, mincinoase pâri, ameninţări nenumărate, prea fericite Sava! Ci, ai stat neclintit împotriva prigonitorilor Ortodoxiei, ca o stâncă tare din muntele cel sfânt al Domnului.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Ceea ce eşti locaş sfinţit şi dumnezeiesc al Celui Preaînalt; Bucură-te, că prin tine s-a dat bucurie, Născătoare de Dumnezeu, celor ce strigă: Binecuvântată eşti tu între femei, ceea ce eşti cu totul fără de prihană.

Cântarea a 8-a

Irmos: Mâinile întinzându-şi Daniel ...

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca odinioară Daniel în groapa leilor, aşa erai tu, Sfinte ierarhe Sava, în mijlocul adunării celor nelegiuiţi şi a vrăjmaşilor ce se aruncau asupra ta cu mincinoase grăiri.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Aruncat fiind în focul chinurilor, ca şi tinerii în cuptorul cel cu foc şi tu Sfinte ierarhe Sava, îndelung răbdătorule, n-ai încetat a mărturisi pe Hristos.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Îngerii în cer se minunează de vitejia luptelor tale şi Hristos te încununează acum cu cununa cea neveştejită a Măririi celei veşnice; pentru aceea cânţi neîncetat: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Locaş Luminii celei neapuse te-ai făcut, Preacurată, că ai născut Lumina celor din întuneric şi din umbră, care luminează pe toţi cu darul cunoştinţei de Dumnezeu. Căruia neîncetat credincioşii cântă: tineri binecuvântaţi, preoţi lăudaţi, popoare prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii!

Irmos:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Mâinile întinzându-şi Daniel, gurile leilor cele deschise în groapă le-a închis şi puterea focului au stins, cu fapta bună încingându-se tinerii cei iubitori de dreaptă credinţă, strigând: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Cântarea a 9-a

Irmos: Eva, cu adevărat, prin boala neascultării a adus în lume blestemul; iar tu, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, prin Odrasla sarcinii tale ai înflorit lumii binecuvântare. Pentru aceasta toţi te mărim.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe podoaba ierarhilor ardeleni pravoslavnici, Sfântul Sava, pătimitorul, pe stâlpul adevărului şi întărirea Bisericii, pe apărătorul Ortodoxiei şi luptătorul cel încununat cu slavă, toţi credincioşii îl mărim cu un glas, aducând lui Hristos laudă în veci.

Stih: ***Sfinte părinte Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Păstor şi învăţător înţelept te-ai arătat, ca o ancoră tare, păstrând corabia Bisericii nesmulsă de valurile eretice şi prin nevoinţele tale de viteaz mărturisitor, lămurit diamantul credinţei tale ai vădit. Pentru aceasta credincioşii după cuviinţă te laudă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

De sus spre noi, cei ce-ţi cântăm ţie, priveşte cu milostivire, pururea mărite mărturisitorule al lui Hristos! Poporului dreptcredincios dăruieşte-i pace şi biruinţă, iar nouă tuturor iertare de păcate şi bogată milă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Inima mea cea neroditoare de fapte bune, prea curată Născătoare de Dumnezeu, arat-o de roadă aducătoare, Fecioară, ceea ce te-ai născut din cea stearpă, prin rânduiala Celui ce a făcut toate cu voia, ca să te măresc pe tine, cea prea lăudată.

Sedelna, glasul al 3-lea. **Podobie:** De frumuseţea fecioriei tale şi de prea luminată curăţia ta Gavriil mirându-se, a strigat ţie, Născătoare de Dumnezeu: Ce laudă vrednică voi aduce ţie? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep şi mă minunez! Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har.

Fost-ai ca un stâlp neclintit al Ortodoxiei şi ca o cetate nebiruită, mult pătimitorule şi prea lăudate Sava; şi cu îndrăzneală ai călăuzit turma ta la izvoarele apei celei netulburate de gâlceava eresurilor, propovăduind predania cea adevărată şi neînspăimântându-te nicidecum de puterea şi de vicleşugul celor potrivnici. Pentru aceasta, prea slăvind pe Hristos, Cel ce a lucrat minunat întru tine, lăudăm după cuviinţă vredniciile tale.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 3-lea. **Podobie:** De frumuseţea fecioriei tale şi de prea luminată curăţia ta Gavriil mirându-se, a strigat ţie, Născătoare de Dumnezeu: Ce laudă vrednică voi aduce ţie? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep şi mă minunez! Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har.

Cu supunere îmbrăţişez şi cu dragoste dau închinăciune, cu credinţă, prea curatei şi dumnezeieştii tale icoane, prea curată, din care izvorăsc tămăduiri sufletelor şi trupurilor celor ce te laudă pe tine, Stăpână, cu adevărat Născătoare de Dumnezeu.

Acatistul Sfinţilor ierarhi mărturisitori Ilie Iorest şi Sava, mitropoliţii Transilvaniei

https://www.facebook.com/SfantaManastirePutna/videos/acatistul-sf%C3%A2ntului-ierarh-ilie-iorest/674169779420346/

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.

Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

***

Acatistul Sfinților ierarhi mărturisitori Ilie Iorest și Sava Brancovici - 24 aprilie slujitor Dan:
https://www.youtube.com/watch?v=0BRqsOllXm0

&&&

Condacul 1

Adunaţi-vă toţi fiii Bisericii celei dreptmăritoare la pomenirea fericiţilor ierarhi Iorest şi Sava, care adevărului au slujit şi Biserica lui Hristos cu pilda vieţii şi cu învăţăturile dreptei credinţe o au împodobit. Cu credinţă şi cu evlavie, cinstind ostenelile lor, să-i lăudăm, zicând: ***Bucuraţi-vă, luminaţi ierarhi şi ai Adevărului mărturisitori!***

Icosul 1

Cel ce a ales şi a chemat pe ucenicii Săi la propovăduire, Acela te-a ales şi pe tine, Sfinte ierarhe Iorest, să propovăduieşti adevărul dreptei credinţe celor de tine păstoriţi şi spre întoarcerea celor rătăciţi, pentru care şi noi cu evlavie te lăudăm, zicând:
Bucură-te, cel ce din Sfântul Botez cu numele de Ilie te-ai chemat;
Bucură-te, că aceluia cu râvnă pentru adevăr ai urmat;
Bucură-te, că din copilărie dreapta credinţă ai moştenit;
Bucură-te, că la vremea cuvenită o ai şi mărturisit;
Bucură-te, că din Ardeal ai răsărit;

Bucură-te, că şi în Moldova cu învăţături sfinte te-ai împodobit;
Bucură-te, că în Mănăstirile Moldovei te-ai iscusit;
Bucură-te, că în Mănăstirea Putna zugrăvirea icoanelor ai învăţat;
Bucură-te, că după dar icoană dumnezeiască te-ai arătat;
Bucură-te, că pe Hristos Iisus din toată inima L-ai iubit;
Bucură-te, că pentru dragostea Lui prigoană ai suferit;
Bucură-te, râvnitorule al dreptei credinţe;
Bucură-te, ierarhe Ioreste, prea fericite!

Condacul al 2-lea

Rază duhovnicească din familie aleasă ai strălucit şi Biserica lui Hristos cu învăţăturile tale o ai împodobit; iar acum în Biserica cea biruitoare din cer cânţi lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Amanetul dreptei credinţe, din Sfântul Botez, Sava, ai luat şi la vreme potrivită duhovnicească bogăţie Bisericii lui Hristos ai adunat, pentru care te lăudăm:
Bucură-te, că din părinţi binecredincioşi ai răsărit;
Bucură-te, că mărgăritarul dreptei credinţe din pruncie l-ai moştenit;
Bucură-te, că strămoşii tăi cu arhieria au strălucit;
Bucură-te, vlăstar ales şi de neam prea cinstit;
Bucură-te, a Ardealului duhovnicească stâncă;
Bucură-te, că din copilărie Sfintele Scripturi ai învăţat;
Bucură-te, că asemenea cerbului celui însetat la izvoarele Scripturilor ai alergat;
Bucură-te, că prin citirea lor sufletul ţi-ai luminat;
Bucură-te, că pentru înţelegerile cele sfinte te-ai desfătat;
Bucură-te, că în Sfintele Scripturi comori de vindecări ai aflat;
Bucură-te, că prin aceste comori multe suflete ai vindecat;
Bucură-te, slugă bună şi credincioasă a Marelui Împărat;
Bucură-te, ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul al 3-lea

Vestea vieţii tale celei îmbunătăţite, Sfinte ierarhe Iorest, a strălucit până departe şi toţi cei ce auzeau de petrecerea ta cea sfântă Îl lăudau pe Dumnezeu din inimă şi cântau: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Voievodul Moldovei, Vasile Lupu, cucerindu-se de sfinţenia vieţii tale, te numea pe tine, ierarhe Iorest, foarte credincios şi prea cinstit părinte. Iar noi, nevrednicii, cu evlavie te lăudăm:

Bucură-te, a Ardealului făclie prea luminoasă;
Bucură-te, a Moldovei odraslă duhovnicească;
Bucură-te, a monahilor podoabă încuviinţată;
Bucură-te, a dreptei credinţe pravilă întemeiată;
Bucură-te, că în inimă pe Hristos L-ai purtat;
Bucură-te, că lui Hristos neîncetat te-ai rugat;
Bucură-te, că numele lui Hristos pururea pe limbă îl aveai;
Bucură-te, că întru rugăciuni şi postiri pururea petreceai;
Bucură-te, că lumina vieţii tale multora le-a fost de folos;
Bucură-te, că tainica ta sfinţenie Domnul la lumină o a scos;
Bucură-te, al monahilor prea ales părinte;
Bucură-te, că ierarhilor sfinţi ai fost următor întru ispite;
Bucură-te, ierarhe Ioreste, prea fericite!

Condacul al 4-lea

Învăţat-ai din copilărie rânduiala pravilei călugăreşti în Mănăstirea Comana şi toate ispitele ţi-au venit ţie prin rudenii, dar ele nu au fost în stare să te despartă de dragostea lui Hristos şi de a-I cânta Lui: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Strălucind cu lucrarea poruncilor lui Hristos Dumnezeu, chemat ai fost, Sfinte Sava, la darul preoţiei şi prin mâinile mitropolitului Ştefan al Târgovişte ai fost hirotonit; pentru aceasta primeşte şi de la noi aceste smerite cântări:
Bucură-te, că întru preoţie cu sfinţenie şi cu cinste ai vieţuit;
Bucură-te, că şi cu vrednicia de protoiereu ai fost cinstit;
Bucură-te, că nu multă vreme în această dregătorie ai stat;
Bucură-te, că Domnul la mai mare treaptă te-a chemat;
Bucură-te, că tot poporul te-a ales pentru arhierie;
Bucură-te, că Mitropolia Bălgradului ţi s-a încredinţat spre păstorire;
Bucură-te, căci craiul Ardealului alegerea ta o a întărit;
Bucură-te, că în Ţara Românească spre hirotonie ai călătorit;
Bucură-te, că la Mitropolia Târgovişte ai fost hirotonit;
Bucură-te, că Hristos, pe tine, ierarhe, cu slavă şi cu cinste te-a încununat;
Bucură-te, că mitropolitul Ştefan la plecare cu daruri te-a încărcat;
Bucură-te, că la sosirea ta la Bălgrad tot poporul s-a bucurat;
Bucură-te, ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul al 5-lea

Prigoană mare pornindu-se în Ardeal asupra binecredincioşilor creştini din partea calvinilor eretici, tot poporul s-a bucurat de alegerea ta, ierarhe, ca mitropolit şi a dat slavă lui Dumnezeu, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Stătut-ai pe scaunul Mitropoliei Ardealului ca făclia în sfeşnic, pe toţi luminând şi la adevărata credinţă pe toţi povăţuindu-i; pentru care şi noi te lăudăm aşa:
Bucură-te, păstorule cel bun al turmei lui Hristos;
Bucură-te, că a ta turmă de la lupi o ai scos;
Bucură-te, că momelile ereticilor nu te-au biruit;
Bucură-te, că de ameninţările lor nu te-ai îngrijit;
Bucură-te, căci cu râvna adevărului te-ai înarmat;
Bucură-te, că pe ereticii calvini foarte i-ai înfruntat;
Bucură-te, că prin aceasta marelui Atanasie te-ai asemănat;
Bucură-te, că pentru mărturisirea adevărului cu lanţuri ai fost legat;
Bucură-te, că pentru dreapta credinţă în temniţă ai fost aruncat;
Bucură-te, că prin aceasta marelui Pavel te-ai asemănat;
Bucură-te, că toate vicleşugurile calvinilor de tine au fost descoperite;
Bucură-te, al Ortodoxiei părinte;
Bucură-te, ierarhe Ioreste, prea fericite!

Condacul al 6-lea

La praznicul înălţării Sfintei Cruci ai fost tuns în călugărie, lepădându-te de sine şi de toate cele ale lumii şi luând crucea ai urmat lui Hristos şi din inimă l-ai cântat: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

După rânduiala sfintelor canoane fiind numit arhiereu, te-ai întors de la Târgovişte cu multe daruri în eparhia ta, unde clericii şi poporul te-au primit cu litie şi cu cântări, lăudând pe Dumnezeu; iar noi către tine zicem aşa:
Bucură-te, că din Ţara Românească cu îndoite daruri te-ai întors;
Bucură-te, fericite ierarhe al lui Hristos;
Bucură-te, că poporul cel bine credincios te aştepta cu multă nerăbdare;
Bucură-te, că sosind, pe toţi i-ai îndulcit cu arhierească binecuvântare;
Bucură-te, că soborul clericilor te-a primit cu multă cinstire;
Bucură-te, că toţi s-au bucurat de a ta sosire;
Bucură-te, că prinţul Ardealului ţi-a iscălit hrisov de întărire;
Bucură-te, că soboare de preoţi ai adunat;
Bucură-te, că la apărarea dreptei credinţe pe toţi i-ai chemat;
Bucură-te, căci cu credinţa ta pe toţi i-ai luminat;

Bucură-te, că de aceasta ereticii calvini foarte s-au tulburat;
Bucură-te, că a te schimba pe tine din scaunul arhieresc au încercat;
Bucură-te, ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul al 7-lea

Propovăduit-ai necontenit şi neobosit şi cu mare cinste şi râvnă cuvântul lui Dumnezeu spre a feri turma ta de eresul calvinilor şi pe toţi îndemnându-i la dreapta credinţă, i-ai învăţat să cânte lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Hristos, Mântuitorul nostru, căutând spre sfintele tale rugăciuni, din temniţă te-a scos spre folosul Bisericii Sale. Iar noi, slăvindu-te, către tine zicem aşa:
Bucură-te, că pentru adevăr în temniţă ai stat;
Bucură-te, că acolo din toată inima lui Dumnezeu te-ai rugat;
Bucură-te, că Dumnezeu a căutat spre rugăciunile tale;
Bucură-te, căci cu a Sa milă te-a scos de la închisoare;
Bucură-te, că după ieşirea din temniţă la Mănăstirea Putna ai plecat;
Bucură-te, că văzând mănăstirea ta cea dragă te-ai bucurat;
Bucură-te, că acolo multă linişte ai aflat;
Bucură-te, că şi de la Putna spre Iaşi ai călătorit;
Bucură-te, al românilor sfânt prea iubit;
Bucură-te, că şi voievodul Vasile foarte s-a bucurat de a ta sosire;
Bucură-te, căci cu toţii au adus lui Dumnezeu rugăciuni de mulţumire;
Bucură-te, neobosit râvnitor al dreptei credinţe;
Bucură-te, ierarhe Ioreste, prea fericite!

Condacul al 8-lea

Privegheat-ai cu multă grijă lângă turma ta cea duhovnicească, la vreme de furtună şi de încercare pe toţi îmbărbătându-i să ţină dreapta credinţă a lui Hristos-Dumnezeu şi să-I cânte laudă: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Căpeteniile ereticilor calvini cu multă viclenie căutau asupra ta spre a te izgoni din scaunul tău, dar tu, adevăratul păstor, până la moarte lângă turmă cu sufletul ai stat şi pentru oile tale ţi-ai dat sufletul. Drept aceea şi noi, smeriţii, te lăudăm aşa:
Bucură-te, adevărat arhiereu al lui Iisus Hristos;
Bucură-te, far al Bisericii mult luminos;
Bucură-te, al cetăţii Inăului prea cuvios;
Bucură-te, că viclenia ereticilor o ai vădit;
Bucură-te, că ereticii au ridicat asupra ta mare prigoană;
Bucură-te, că în faţa lor ai rămas zid de aramă;

Bucură-te, că pentru adevăr mult ai suferit;
Bucură-te, că de sobor mincinos ai fost osândit;
Bucură-te, că bolnav fiind, în temniţă ai fost aruncat;
Bucură-te, că în temniţă mult ai fost încercat;
Bucură-te, că momelile ereticilor le-ai lepădat;
Bucură-te, că slava deşartă o ai defăimat;
Bucură-te, ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul al 9-lea

Întărindu-te cu scrisori din partea voievodului şi a arhiereilor Moldovei, spre binecuvântatul ţar al Rusiei ai călătorit, Ioreste, care a înţeles prigoana ce ai suferit pentru dreapta credinţă şi cu multă cinste te-a primit, slăvind pe Dumnezeu şi Lui cântându-I: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Citind ţarul Mihail îndreptările tale şi înţelegând nevoile care te-au adus la el, cu multe daruri te-a încărcat, lăudând buna ta credinţă; pentru care şi noi, cu laude te cinstim, zicând aşa:
Bucură-te, ierarhe Ioreste, care adevărului ai slujit;
Bucură-te, că puternic dreapta credinţă o ai mărturisit;
Bucură-te, că slujind adevărului de toţi ai fost cinstit;
Bucură-te, că în prigoană nu ai slăbit;
Bucură-te, că în furtuna încercărilor te-ai lămurit;
Bucură-te, căci cu inimă tare toate necazurile le-ai răbdat;
Bucură-te, stâlp al bunei credinţe mult încercat;
Bucură-te, că iarna vieţii cu drag o ai suferit;
Bucură-te, că dragostea de Hristos în necazuri te-a întărit;
Bucură-te, că în necazuri te-ai veselit;
Bucură-te, sadule de Hristos sădit;
Bucură-te, mângâierea sufletelor celor asuprite;
Bucură-te, ierarhe Ioreste, prea fericite!

Condacul al 10-lea

În fiecare vineri erai scos din temniţă şi bătut cu bice până la sânge de vrăjmaşii adevărului. Iar tu, mărturisitorule al dreptei credinţe, ai rămas nemişcat în adevăr şi lui Dumnezeu Îi cântai: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

În temniţa cea din Vinţ, Sava, ai petrecut şi în fiecare vineri cu toiege erai bătut. Iar tu, adevăratule păstor, ca un stâlp ai rămas nemişcat şi pildă vie turmei tale te-ai arătat. Auzi-ne şi pe noi care cu evlavie te lăudăm aşa:
Bucură-te, că adesea bătut cu bice ai fost;
Bucură-te, că prin aceasta i-ai urmat lui Hristos;
Bucură-te, căci cu bătăi şi cu biciuiri hainele tale erau sfâşiate;
Bucură-te, căci cu sângele tău hainele tale erau adăpate;
Bucură-te, că până la sânge adevărul l-ai mărturisit;
Bucură-te, că în dreapta credinţă ai rămas neclintit;
Bucură-te, că suferinţele sfinţilor le-ai încercat;
Bucură-te, că sfinţilor cu viaţa le-ai urmat;
Bucură-te, că acum cu sfinţii eşti numărat;
Bucură-te, că Biserica Ardealului o ai luminat;
Bucură-te, al Bisericii stâlp nemişcat;
Bucură-te, al turmei cuvântătoare păstor adevărat;
Bucură-te, ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul al 11-lea

Faptele tale cele bune, ierarhe Iorest, nu s-au măsurat cu lungimea vremii, ci cu râvna cea aprinsă a inimii tale pentru dreapta credinţă. Căci, puţină vreme păstorind, împreună cu sfinţii te-ai învrednicit a fi şi a-I cânta lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Trei ani Biserica Ardealului o ai păstorit şi cu mare sârguinţă de cuvântătoarele oi te-ai îngrijit. Drept aceea, după cuviinţă, te lăudăm, zicând către tine aşa:
Bucură-te, neobosit păstor al turmei lui Hristos;
Bucură-te, că turma ţi-ai îmbogăţit-o cu mare folos;
Bucură-te, că după pravila Bisericii dreptmăritoare ai slujit;
Bucură-te, că predania Sfinţilor părinţi foarte o ai cinstit;
Bucură-te, că după putere lor le-ai urmat;
Bucură-te, că rătăcirea calvinilor o ai mustrat;
Bucură-te, că pe poporul cel dreptcredincios cu învăţătura l-ai luminat;
Bucură-te, că dreapta credinţă l-ai învăţat;
Bucură-te, că de eresuri ca de foc pe popor l-ai ferit;
Bucură-te, că dreptmăritoarea credinţă foarte o ai cinstit;
Bucură-te, că Sfintei Evanghelii ai urmat cu cinstire;
Bucură-te, că învăţăturile ei pururea le aveai în minte;
Bucură-te, ierarhe Ioreste, prea fericite!

Condacul al 12-lea

După multe chinuri şi suferinţe, ai fost scos din temniţă, ierarhe Sava; dar, fiind foarte slăbit, îndată către Domnul te-ai mutat ca să iei plată pentru ostenelile tale şi să cânţi împreună cu toţi sfinţii: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Rămas-ai statornic şi nemişcat ca un zid de apărare al credinţei celei strămoşeşti, până în sfârşit dreapta credinţă mărturisind şi cu cinste chemarea ta săvârşind; pentru care şi noi te cinstim aşa:

Bucură-te, căci viaţa ta toată lui Hristos o ai încredinţat;
Bucură-te, că a ta păstorie cu cinste o ai terminat;
Bucură-te, că turma cea încredinţată ţie nu o ai părăsit;
Bucură-te, adevăratule păstor şi nu năimit;
Bucură-te, că lupta cea bună te-ai luptat;
Bucură-te, că dreapta credinţă până la urmă o ai păstrat;
Bucură-te, că adevăraţilor păstori cu râvnă ai urmat;
Bucură-te, că împreună cu ei tu eşti numărat;
Bucură-te, că Hristos pe tine te-a încununat;
Bucură-te, căci cu viaţa ta Mitropolia Ardealului ai luminat;
Bucură-te, că pildă bună păstorilor le-ai dat;
Bucură-te, căci cu pilda vieţii tale pe toţi i-ai învăţat;
Bucură-te, ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul al 13-lea (de trei ori)

O, prea fericiţilor ierarhi ai lui Hristos, Iorest şi Sava, primiţi vă rugăm smeritele noastre rugăciuni şi cereţi de la Domnul Dumnezeu să dăruiască Bisericii Sale întărire, iar nouă păcătoşilor, iertare de păcate şi mare milă, ca împreună cu voi să-I cântăm cântarea: ***Aliluia!***

Apoi se zic iarăşi:

Icosul 1

Cel ce a ales şi a chemat pe ucenicii Săi la propovăduire, Acela te-a ales şi pe tine, Sfinte ierarhe Iorest, să propovăduieşti adevărul dreptei credinţe celor de tine păstoriţi şi spre întoarcerea celor rătăciţi, pentru care şi noi cu evlavie te lăudăm, zicând:

Bucură-te, cel ce din Sfântul Botez cu numele de Ilie te-ai chemat;
Bucură-te, că aceluia cu râvnă pentru adevăr ai urmat;
Bucură-te, că din copilărie dreapta credinţă ai moştenit;
Bucură-te, că la vremea cuvenită o ai şi mărturisit;
Bucură-te, că din Ardeal ai răsărit;

Bucură-te, că şi în Moldova cu învăţături sfinte te-ai împodobit;
Bucură-te, că în mănăstirile Moldovei te-ai iscusit;
Bucură-te, că în Mănăstirea Putna zugrăvirea icoanelor ai învăţat;
Bucură-te, că după dar icoană dumnezeiască te-ai arătat;
Bucură-te, că pe Hristos Iisus din toată inima L-ai iubit;
Bucură-te, că pentru dragostea Lui prigoana ai suferit;
Bucură-te, râvnitorule al dreptei credinţe;
Bucură-te, ierarhe Ioreste, prea fericite!

Condacul 1

Adunaţi-vă toţi fiii Bisericii celei dreptmăritoare la pomenirea fericiţilor ierarhi Iorest şi Sava, care adevărului au slujit şi Biserica lui Hristos cu pilda vieţii şi cu învăţăturile dreptei credinţe o au împodobit. Cu credinţă şi cu evlavie, cinstind ostenelile lor, să-i lăudăm, zicând: ***Bucuraţi-vă, luminaţi ierarhi şi ai Adevărului mărturisitori!***

Şi apoi se citeşte această:

Rugăciune

O, Sfinţilor ai lui Dumnezeu ierarhi, Iorest şi Sava, care pentru dragostea lui Hristos şi pentru mărturisirea dreptei credinţe aţi suferit temniţe, bătăi şi multe alte necazuri şi întru toate aţi rămas statornici, mulţumind lui Dumnezeu, rugaţi-vă

acum şi pentru noi, nevrednicii, neputincioşii şi păcătoşii, ca să ne dea şi nouă răbdare şi statornicie în necazuri, în ispite, în încercările cele de multe feluri care ne bântuie în toată vremea, dar mai ales să ne ajute să fim statornici până la sfârşit în dreapta credinţă ortodoxă în care ne-am născut. Dumnezeu, Cel ce este minunat întru sfinţii Săi, să arate şi prin mijlocirea voastră minunatele Sale sprijiniri şi grabnicul Său ajutor către noi, binecredincioşii, care vă punem pe voi mijlocitori către El, la orice cerere vom face spre folosul mântuirii. Ca dobândind fiecare cele de folos să slăvim pe Bunul Dumnezeu, Cel închinat în Treime: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sursa: Acatistier, Acatiste alcătuite de Arhimandritul Cleopa Ilie, Ed. Mănăstirea Sihăstria 2005, p. 153-166 Acatistul Sfinţilor ierarhi Iorest şi Sava

Acatistul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei

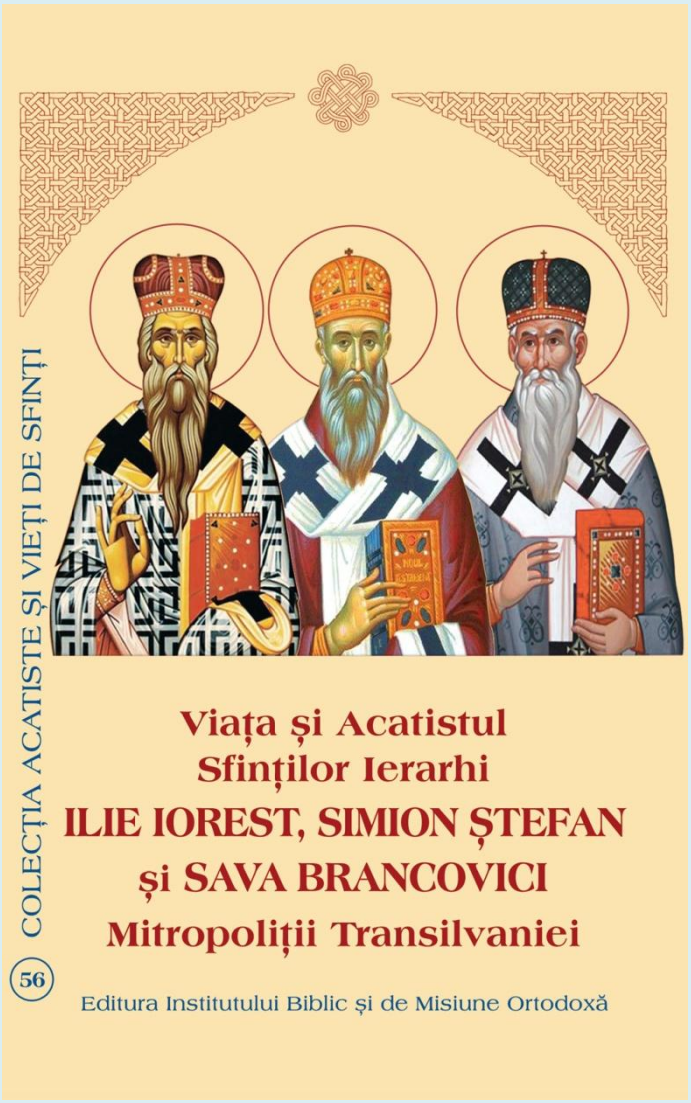

[Preotul, după ce își pune epitrahilul și felonul, deschide dvera și dă obișnuita binecuvântare din fața Sfintei Mese, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și puru rea și în vecii vecilor.
Strana: Amin.]

Dacă nu este preot de față, în locul binecuvântării de mai sus, diaconul, monahul sau mireanul, va rosti: Pentru rugăciunile Sfinților părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.
Apoi se rostesc rugăciunile începătoare:

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le împlineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Dacă este preot de faţă, zice: Că a Ta este Împărăţia, şi puterea, şi slava: a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Strana: Amin.]

Dacă nu va fi preot de faţă, diaconul, monahul sau mireanul, va rosti: Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Apoi se zic troparele de umilinţă:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Simbolul credinţei

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi: **Psalmul 142**

1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aliluia, aliluia, aliluia, slavă Ţie, Dumnezeule! (de 3 ori).

Şi îndată se cântă, pe glasul al 3-lea: ***Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului.*** ***(de 3 ori),*** *apoi:*

Apoi, se zice **Troparul** Sfinţilor ierarhi mărturisitori Iorest şi Sava (glasul al 8-lea): Mărturisitori ai Ortodoxiei şi buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, prea fericiţi ierarhi purtători de biruinţă, Iorest şi Sava cei ce v-aţi învrednicit de cununa vieţii, rugaţi-vă Domnului să mântuiască sufletele noastre!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh!

Apoi, se zice **Condacul** Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei: Pe fericiţii ierarhi ai Transilvaniei: Ilie Iorest, mărturisitor pentru adevăr, Simion Ştefan, tălmăcitor al Sfintelor Scripturi, în graiul românesc şi Sava Brancovici, pătimitor pentru dreapta credinţă, care prin viaţa şi învăţăturile lor, au luminat pe credincioşi, cu evlavie să-i lăudăm, cinstind ostenelile lor şi zicând: Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin !

Nu vom tăcea, Născătoare de Dumnezeu, pururea a spune puterile tale, noi, nevrednicii. Că de nu ai fi stat tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi izbăvit dintru atâtea nevoi? Sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? Nu ne vom depărta de la tine, Stăpână, că tu izbăveşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Apoi: ***Doamne, miluieşte !*** (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.

9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Condacele şi icoasele

Condacul 1

Pe fericiţii ierarhi ai Transilvaniei: Ilie Iorest, mărturisitor pentru adevăr, Simion Ştefan, tălmăcitor al Sfintelor Scripturi, în graiul românesc şi Sava Brancovici, pătimitor pentru dreapta credinţă, care prin viaţa şi învăţăturile lor, au luminat pe credincioşi, cu evlavie să-i lăudăm, cinstind ostenelile lor şi zicând: ***Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!***

Icosul 1

Pe Sfinţii lui Dumnezeu, pe ierarhii Iorest, Simion Ştefan şi Sava, trăitori cu adevărat, ai smereniei călugăreşti şi purtători ai darurilor cereşti, care au pus credinţa ortodoxă mai presus de toate cele vremelnice şi pentru apărarea ei, au îndurat prigoniri, încurajând poporul român cel asuprit, să-i cinstim cu laude, zicând:
Bucuraţi-vă, întâistătători ai dreptmăritorilor români din Carpaţi;
Bucuraţi-vă, ierarhi ai românilor asupriţi şi împovăraţi;
Bucuraţi-vă, cărturari iubitori de neam şi de ţară;
Bucuraţi-vă, mângâiere a poporului aflat în robie amară;
Bucuraţi-vă, cei prin care adâncurile duhului le-am descoperit;
Bucuraţi-vă, cei ce în grai românesc aţi propovăduit;
Bucuraţi-vă, îndreptători ai credinţei şi chipuri de blândeţe;

Bucuraţi-vă, mărturisitori ai adevărului, din pruncie până la bătrâneţe;
Bucuraţi-vă, cei ce românilor le sunteţi purtători de biruinţă;
Bucuraţi-vă, cei ce ne-aţi învăţat a păstra dreapta credinţă;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi arătat credinţă lucrătoare prin iubire;
Bucuraţi-vă, cei ce mijlociţi pentru a noastră mântuire;
Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Condacul 2

Ca o floare prea înmiresmată ai răsărit, din mijlocul credincioşilor români transilvăneni, revărsând, pretutindeni, mireasma virtuţilor, Sfinte Ilie Iorest, prin care din pruncie te-ai arătat plăcut lui Hristos şi purtător al harului dumnezeiesc, întru rugăciuni şi privegheri cântând, neîncetat PreaSfintei Treimi: ***Aliluia!***

Icosul 2

Cel ce a ales şi a chemat pe ucenicii Săi la propovăduire, Acela te-a ales şi pe tine, Sfinte ierarhe Iorest să-I slujeşti, mai întâi prin nevoinţele vieţii călugăreşti, apoi şi prin păstorirea credincioşilor Săi, ca preot şi arhiereu, chemat fiind să propovăduieşti adevărul dreptei credinţe şi să întorci la Ortodoxie, pe cei rătăciţi. Pentru aceasta, minunându-se de curăţia şi vrednicia vieţii tale, evlaviosul voievod al Moldovei, Vasile Lupu te-a numit "întru toate credincios şi prea cinstit părinte", iar noi, cu dragoste te lăudăm:
Bucură-te, cel ce la Botez, numele de Ilie ai primit;
Bucură-te, cel ce din pruncie, credinţa cea dreaptă ai mărturisit;
Bucură-te, cel ce eşti a Transilvaniei podoabă aleasă;
Bucură-te, cel ce şi Moldovei i-ai fost odraslă frumoasă;
Bucură-te, cel ce pe Domnul, în inimă L-ai purtat;
Bucură-te, cel ce la Mânăstirea Putna chipul călugăresc ai îmbrăcat;
Bucură-te, al dreptei credinţe râvnitor prea fierbinte;
Bucură-te, al Bisericii dreptslăvitoare înţelept părinte;
Bucură-te, a credincioşilor făclie mult luminoasă;
Bucură-te, a monahilor călăuză duhovnicească;
Bucură-te, cel ce pe Hristos, prin cuvânt şi faptă, L-ai binevestit;
Bucură-te, cel ce până la sfârşit, în rugăciune şi post ai vieţuit;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Iorest, întru tot fericite!

Condacul 3

Primind la Sfântul Botez numele dreptului Simeon, te-ai învrednicit a fi purtător de Dumnezeu, asemenea aceluia, apoi din dragoste nemăsurată pentru Hristos, luând jugul cel bun al călugăriei, ai primit numele întâiului mucenic, Ştefan de la care ai luat pildă de mărturisire. Pentru aceasta, cinstim ostenelile tale şi cunoaştem roa-

dele lor din cuvintele Scripturii Noului Testament, pe care l-ai tălmăcit în limba neamului românesc, spre a cânta totdeauna lui Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 3

Voind să dobândeşti Împărăţia lui Dumnezeu, făgăduită de Mântuitorul celor care ascultă poruncile Lui, ai răspuns chemării Duhului Sfânt şi părăsind lumea, ai intrat în cinul călugăresc la Mânăstirea Mitropoliei din Alba Iulia, de unde ai fost ales să păstoreşti turma lui Hristos, din ţinuturile Transilvaniei, care te laudă, zicând:

Bucură-te, cel ce la Botez, ai primit numele bătrânului Simeon cel drept;
Bucură-te, cel ce din tinereţe, te-ai arătat evlavios şi înţelept;
Bucură-te, cunoscător şi propovăduitor al dreptei credinţe;
Bucură-te, cel ce ţi-ai îmbogăţit sufletul cu rodul sfintelor nevoinţe;
Bucură-te, cel ce ai vieţuit în neagonisire, ascultare şi curăţie;
Bucură-te, cel ce ai luat numele întâiului mucenic la călugărie;
Bucură-te, cel ce glasul lui Dumnezeu, l-ai ascultat şi l-ai urmat;
Bucură-te, cel ce crucea neamului şi tu, pe umeri, ai purtat;
Bucură-te, mărturisitor şi următor al Mântuitorului Hristos;
Bucură-te, cel ce ai fost ales arhipăstor de cler şi de poporul credincios;
Bucură-te, cel ce de laudă, te-ai învrednicit, de la păstoriţii tăi;
Bucură-te, apărător al turmei tale de lupii cei răi;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Simion Ştefan, înţelept tâlcuitor al Noului Legământ!

Condacul 4

În Ineul Ardealului fiind născut, Sfinte Sava din strălucitul neam Brancovici, ai crescut cu vârsta şi cu înţelegerea sfintelor învăţături creştine, primind harul preoţiei şi aducând multe suflete la Hristos. Necazuri ai răbdat, mai apoi şi întristare adâncă, la moartea copiilor şi a soţiei tale, dar Domnul te-a mângâiat cu nădejdea învierii şi cu dumnezeiasca dragoste, ce ardea în inima ta, prin care necontenit cântai Mântuitorului: ***Aliluia!***

Icosul 4

Vestea vieţuirii tale celei îmbunătăţite, Sfinţite ierarhe Sava, a răzbătut până departe; pentru aceasta, ai fost ales de toţi ca vrednic urmaş al Sfântului Simion Ştefan, în scaunul Mitropoliei Ardealului. Astfel, după ce ai învăţat rânduiala vieţii călugăreşti, în Mânăstirea Comana din Ţara Românească, ai primit vrednicia arhieriei, aducând bucurie păstoriţilor tăi, care glăsuiau unele ca acestea:

Bucură-te, cel ce din părinţi bine credincioşi, ai răsărit;
Bucură-te, cel ce mărgăritarul dreptei credinţe l-ai dobândit şi l-ai păzit;
Bucură-te, vedenie a fericitului Maxim, mitropolitul Ţării Româneşti;

Bucură-te, cel ce din pruncie, te-ai adăpat din izvorul Scripturilor dumnezeieşti;
Bucură-te, cel ce ca preot, chemarea ţi-ai împlinit-o, cu folos;
Bucură-te, cel ce multe suflete, din robia patimilor, ai scos;
Bucură-te, cel pe care Domnul spre o şi mai înaltă slujire te-a hărăzit;
Bucură-te, cel ce la Târgovişte, arhiereu ai fost hirotonit;
Bucură-te, cel primit la Alba Iulia, de popor, cu bucurie;
Bucură-te, cel ce tuturor ai insuflat dragoste pentru Ortodoxie;
Bucură-te, arhipăstor milostiv, care pe cei săraci nu i-ai uitat;
Bucură-te, cel ce spre ajutorarea celor necăjiţi, te-ai sârguit neîncetat;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul 5

Propovăduit-ai, neobosit şi cu mare râvnă, cuvântul adevărului, ierarhe Iorest şi ai purtat de grijă turmei tale, ferind-o de uneltirile răilor prigonitori. Pe toţi i-ai întărit în dreapta credinţă strămoşească şi prin lumina vieţii tale şi alcătuirea de cărţi sfinte, i-ai învăţat să cânte lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 5

Pe scaunul Mitropoliei Transilvaniei ai stat, ca o făclie pusă în sfeşnic, părinte Iorest, luminând pe toţi cu strălucirea PreaSfintei Treimi, celei mai presus de fire. Pentru aceasta, cu smerenie te lăudăm, zicând:
Bucură-te, păstor bun al turmei cuvântătoare;
Bucură-te, pavăză împotriva rătăcirilor pierzătoare;
Bucură-te, cel ce toate ademenirile păcatului le-ai biruit;
Bucură-te, cel pe care ameninţările vrăjmaşilor nu te-au clintit;
Bucură-te, cel într-armat cu platoşa adevărului sfânt;
Bucură-te, cel ce pe asupritori i-ai înfruntat prin cuvânt;
Bucură-te, cel ce marelui Atanasie te-ai asemănat în mărturisire;
Bucură-te, următor apostolului Pavel prin neînfricata propovăduire;
Bucură-te, cel ce pentru dreapta credinţă, în temniţă ai fost aruncat;
Bucură-te, cel ce pe nedrept, în lanţuri ai fost ferecat;
Bucură-te, cel ce uneltirilor asupritorilor te-ai împotrivit;
Bucură-te, cel ce dreapta credinţă, cu sârguinţă ai propovăduit;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Iorest, întru tot fericite!

Condacul 6

Jertfelnicia Sfântului Ilie Iorest te-a chemat la slujirea arhierească şi luând pildă de la Acela, te-ai arătat iubitor de dreaptă credinţă şi de neam, ierarhe Simion Ştefan, stăruind să veghezi peste toţi păstoriţii tăi, cărora le-ai adus hrană duhovnicească:

Scriptura Noului Testament tălmăcită în graiul poporului tău, care dă slavă lui Dumnezeu pentru aceasta, cântând: ***Aliluia!***

Icosul 6

Alba, Clujul, Turda, împreună cu Năsăudul, Orăştia, Haţegul şi Hunedoara, Maramureşul, Crişana şi Ţara Făgăraşului se bucură împreună, că te-au avut pe tine păstor luminat, credinţei apărător şi părinte iubitor, care ai socotit vrednică osteneala tălmăcirii Cuvântului lui Dumnezeu, spre folosul duhovnicesc al poporului tău, care-ţi cântă cu mulţumire:

Bucură-te, al Sfântului Ilie Iorest următor vrednic;
Bucură-te, al românilor transilvăneni bun sfetnic;
Bucură-te, cel ce turmei tale cuvântătoare ocrotitor te-ai arătat;
Bucură-te, cel ce în vremuri grele, cu înţelepciune ai lucrat;
Bucură-te, tălmăcitor al Noului Testament în grai românesc;
Bucură-te, temei al celor ce pe Hristos, cu dreaptă credinţă Îl binevestesc;
Bucură-te, cel ce nu ai fost rob literei, ci ai ajuns la libertatea duhului;
Bucură-te, cel ce te-ai luptat folosind sabia Cuvântului;
Bucură-te, cel prin care Sfinţii apostoli ne învaţă adevărul mântuitor;
Bucură-te, dascăl al poruncilor Evangheliei şi al lor împlinitor;
Bucură-te, glas care ai trezit pe cei cuprinşi de lenevie;
Bucură-te, cel ce ai păzit, cu iscusinţă, turma ta întru Ortodoxie;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Simion Ştefan, înţelept tâlcuitor al Noului Legământ!

Condacul 7

Primind hirotonia întru arhiereu, la praznicul Înălţării Sfintei Cruci, ierarhe Sava, te-ai lepădat de toate cele deşarte ale lumii şi ai luat pe umeri crucea ostenelilor, pentru Biserica lui Hristos, în vremuri de restrişte. Ai privegheat, cu multă grijă, asupra turmei tale duhovniceşti şi pe toţi i-ai îmbărbătat să rămână statornici în dreapta credinţă, lăudând pe Dumnezeu şi cântând: ***Aliluia!***

Icosul 7

Fiind hirotonit arhiereu, după rânduiala Sfintelor canoane şi întorcându-te, cu multă bucurie, de la Târgovişte la Mitropolia din Alba Iulia, preoţii şi credincioşii te-au primit, cu alese cântări de cinstire, Sfinte Sava, prea mărind pe Dumnezeu, cu glas luminat pentru un astfel de păstor cu vieţuire sfântă, iar tu i-ai învăţat că nimic nu trebuie să-i despartă de dragostea lui Hristos. Pentru aceasta, glăsuiau către tine:

Bucură-te, cel ce plin de râvnă şi de nădejde, la ai tăi te-ai întors;
Bucură-te, ierarh luminat al Domnului nostru, Iisus Hristos;
Bucură-te, cel ce de popor şi de păstori, cu dor ai fost aşteptat;

Bucură-te, cel ce pe toţi, ca arhiereu la întoarcere, i-ai binecuvântat;
Bucură-te, cel ce de preoţi şi de monahi, ai fost mult cinstit;
Bucură-te, cel ce uneltitorilor împotriva dreptei credinţe, cu hotărâre te-ai împotrivit;
Bucură-te, îndreptători ai credinţei şi chipuri de blândeţe;
Bucură-te, cel căruia Dumnezeu, cel peste toate, ţi-a dat întărire;
Bucură-te, cel ce tuturor le-ai fost statornică ocrotire;
Bucură-te, cel ce multe soboare de preoţi ai adunat;
Bucură-te, cel ce pe toţi la apărarea dreptei credinţe i-ai îndemnat;
Bucură-te, cel ce pe rătăciţi cu tărie i-ai înfruntat;
Bucură-te, cel ce pe potrivnici, prin Cuvânt i-ai ruşinat;
Bucură-te, adevărat arhiereu al Mântuitorului Hristos;
Bucură-te, cel ce ai fost românilor ardeleni de mare folos;
Bucură-te, cel ce viclenia prigonitorilor ai vădit;
Bucură-te, cel ce în necazuri, neclintit te-ai dovedit;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul 8

Apărător te-ai arătat celor asupriţi şi potrivnic prigonitorilor, ierarhe Iorest, că turma ta ai călăuzit-o, cu strălucirea minunatelor tale nevoinţe, ca un nou Moise, către pământul făgăduinţei, la izvorul cel dătător de viaţă, al Învăţăturii lui Hristos, pentru care şi noi, cu credinţă pe tine te lăudăm şi lui Dumnezeu cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 8

Faptele tale cele bune, ierarhe Iorest, nu s-au măsurat cu lungimea vremii, ci cu râvna cea aprinsă, a inimii tale, pentru dreapta credinţă. Puţină vreme păstorind, roade bogate ai adus Stăpânului tuturor, că pentru credinţa ta cea neclintită şi pentru dragostea ta de popor, ai fost aruncat în temniţă, apoi ai plecat în pribegie, învrednicindu-te de cununa cea neveştejită, a mărturisitorilor lui Hristos. Pentru aceasta, cu dragoste te lăudăm, zicând:
Bucură-te, cel ce pentru adevăr, în temniţă ai fost aruncat;
Bucură-te, cel ce mai apoi, de acolo ai fost eliberat;
Bucură-te, cel ce pribeag în Moldova, la Putna te-ai întors;
Bucură-te, cel ce pentru pătimire, laudă şi mulţumire lui Hristos, ai adus;
Bucură-te, cel îmbrăţişat, frăţeşte de Sfântul mitropolit Varlaam;
Bucură-te, cel bine primit de voievodul Vasile Lupu, cel de bun neam;
Bucură-te, mărturisitor neclintit pentru dreapta credinţă;
Bucură-te, apărător al legii strămoşeşti, cu stăruinţă;
Bucură-te, cel ce în noianul prigoanelor, nicidecum n-ai şovăit;

Bucură-te, cel ce în furtuna încercărilor, ca o stâncă tare te-ai dovedit;
Bucură-te, cel ce cu bărbăţie, pe potrivnici i-ai înfruntat;
Bucură-te, cel ce cu pilda ta, pe fraţii cei năpăstuiţi, i-ai înflăcărat;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Iorest, întru tot fericite!

Condacul 9

Pomenirea ta, cu laude o săvârşim noi, fiii neamului românesc, Sfinte ierarhe Simion Ştefan, cei ce prin tine, ne-am împărtăşit de cuvântul Evangheliei lui Hristos şi de graiurile cele insuflate de Duhul Sfânt ale psalmistului David. Acestea au fost poporului nostru spre mângâiere, întărire şi îndreptare şi au lucrat, în cei care au urechi de auzit, roade de pocăinţă prin virtuţi şi fapte alese, învăţându-i să cânte, întru bucuria sfinţeniei: ***Aliluia!***

Icosul 9

Ca un iconom priceput, bine ai chivernisit talanţii primiţi de la Dumnezeu şi i-ai înmulţit, spre folosul românilor ortodocşi, pe care i-ai păstrat uniţi în aceeaşi credinţă. Învăţător prea înţelept ai fost acestora, împodobind tălmăcirea Scripturii Noului Testament cu predoslovii, pentru lămurirea celor însetaţi de apa vieţii. Astfel, ai adus pe cei păstoriţi de tine la "unitatea credinţei şi la împărtăşirea Sfântului Duh", pentru care de bucurie duhovnicească fiind cuprinşi, ţi-au grăit aşa:
Bucură-te, cel ce înţelesul Scripturilor ni l-ai lămurit;
Bucură-te, cel ce frământătura limbii româneşti ai plămădit;
Bucură-te, învăţător plin de înţelepciune şi ştiinţă;
Bucură-te, cel ce ai păstorit pe credincioşi, cu iscusinţă;
Bucură-te, tălmăcitor al Psaltirii proorocului David;
Bucură-te, cel prin care de neştiinţă, ne-am izbăvit;
Bucură-te, cel ce în duhul Evangheliei neamul nostru l-ai crescut;
Bucură-te, cel ce tâlcuirea Scripturii potrivit Sfinţilor părinţi o ai făcut;
Bucură-te, cel ce toată viaţa ai rostit psalmii, cei insuflaţi de Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce pe aceştia i-ai dat ca mângâiere poporului tău;
Bucură-te, cel plin de darul cuvântării, al cunoaşterii limbilor şi al povăţuirii;
Bucură-te, rugător fierbinte pentru izbăvirea celor supuşi asupririi;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Simion Ştefan, înţelept tâlcuitor al Noului Legământ!

Condacul 10

Cei ce nu iubeau dreapta credinţă căutau asupra ta felurite pricini, spre a te izgoni din scaun, fericite Sava. Dar tu, ca un adevărat păstor, nu ţi-ai părăsit turma cea duhovnicească, ci ţi-ai pus sufletul pentru ea, încât ai fost aruncat în închisoare şi îndelung chinuit. În fiecare Vineri erai scos afară din temniţa de la Vinţ şi crunt

bătut cu nuiele, până la sânge, dar tu, ca un mărturisitor al adevărului, ai rămas neclintit în Ortodoxie, cântând lui Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 10

În zadar au încercat vrăjmaşii tăi ca, prin tot felul de chinuri, să-ţi înduplece voinţa, ierarhe Sava, şi în loc de adevăr, să mărturiseşti rătăcirea. Tu, însă ca un stâlp de foc ai fost, până departe luminând şi pildă vie păstoriţilor tăi făcându-te. Pentru aceasta, cu evlavie te lăudăm, zicând:
Bucură-te, cel ce prigoniri cumplite ai înfruntat;
Bucură-te, cel ce suferind pentru credinţă, nu te-ai întristat;
Bucură-te, cel ce te-ai rugat pentru cei care nu încetau să te supere;
Bucură-te, cel ce te-ai lepădat de ademenirile celor ce voiau să te cumpere;
Bucură-te, cel ce la Bălgrad, la Iernut şi la Vinţ ai fost întemniţat;
Bucură-te, cel ce pentru statornicia în adevăr, cu lanţuri grele ai fost ferecat;
Bucură-te, cel ce cu nuiele, ai fost de multe ori bătut, până la sânge;
Bucură-te, cel pe care prigonitorii n-au putut a te înfrânge;
Bucură-te, cel ce pilda Sfinţilor mucenici, cu sârguinţă, ai urmat;
Bucură-te, cel ce asemenea lor, în ceruri ai fost încununat;
Bucură-te, cel ce toată viaţa, lupta cea bună ai săvârşit-o;
Bucură-te, cel ce până la sfârşit, credinţa cea dreaptă ai păzit-o;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul 11

Stâlpi de foc, în întunericul asupririi, aţi fost poporului român dreptcredincios, Sfinţilor 3 ierarhi ai Transilvaniei, unind în credinţă, nădejde şi dragoste, pe fraţii de un neam şi de o lege, din cele 3 Ţări române, prin credinţa statornică în Prea-Sfânta Treime, căreia cântaţi în veci: ***Aliluia!***

Icosul 11

Păstorind, vremelnic pe scaunul Mitropoliei din Alba Iulia, Sfinţilor ierarhi Iorest, Ştefan şi Sava aţi purtat grijă, necontenit de veşnica mântuire a păstoriţilor; necazuri şi prigoniri aţi îndurat, împreună cu preoţii, monahii şi credincioşii, urmând, ca un trup, Capului Bisericii - Hristos, Dumnezeu, împreună răstignindu-vă şi împreună cu El fiind prea măriţi, pentru care după cuviinţă, vă lăudăm zicând:
Bucuraţi-vă, păstrători ai predaniei Sfinţilor părinţi;
Bucuraţi-vă, următori ai pildei ierarhilor celor sfinţi;
Bucuraţi-vă, cei ce Sfintele Biserici şi Mânăstiri, cu grijă le-aţi cercetat;
Bucuraţi-vă, cei ce din Făgăraş, până în Maramureş, aţi alergat;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi dăruit preoţilor voştri lumina Scripturilor;

Bucuraţi-vă, cei ce aţi împărţit îmbelşugată hrană sufletelor;
Bucuraţi-vă, cei ce iertând pe toţi, la cele veşnice v-aţi dus;
Bucuraţi-vă, cei pe care Transilvania, ca pe un prinos lui Hristos, v-a adus;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi cinstit slujirea vouă încredinţată;
Bucuraţi-vă, cei ce nu v-aţi abătut, de la Adevăr, niciodată;
Bucuraţi-vă, cei număraţi acum cu mucenicii buni biruitori;
Bucuraţi-vă, pildă de viaţă neprihănită pentru ai noştri păstori;
Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Condacul 12

Dărâmat-au potrivnicii Sfântul Locaş al Mitropoliei Bălgradului, zidit de Mihai voievod, întregitorul de ţară, în care şi voi aţi slujit cu vrednicie, fericiţilor ierarhi; dar, în locul lui a răsărit locaşul cel nou şi prea ales, care aminteşte reîntregirea neamului şi a Bisericii Ortodoxe din Transilvania. Pentru aceasta, cu credinţă fierbinte, cântăm cu toţii lui Dumnezeu, celui ce toate spre bine le orânduieşte: ***Aliluia!***

Icosul 12

Fost-aţi la vreme, Sfinţilor ierarhi: păstori, învăţători şi ocrotitori ai fraţilor voştri de neam şi de credinţă, cu care împreună aţi luptat şi aţi suferit; necunoscute sunt, până acum, mormintele în care odihnesc Sfintele voastre moaşte, dar pomenirea voastră se cinsteşte, pururea în Biserica ortodocşilor români, pentru care vă rugaţi acum în ceruri şi de la care primiţi aceste cuvenite laude:
Bucuraţi-vă, cei ce de la Hristos, aţi dobândit înţelepciune;
Bucuraţi-vă, sfinţitori ai gliei străbune;
Bucuraţi-vă, viteji luptători purtând platoşa statorniciei;
Bucuraţi-vă, vulturi zburători întru înălţimile Teologiei;
Bucuraţi-vă, cei însetaţi de dreptate pentru al vostru popor;
Bucuraţi-vă, cei neclintiţi în apărarea adevărului mântuitor;
Bucuraţi-vă, propovăduitori şi împlinitori ai Cuvântului dumnezeiesc;
Bucuraţi-vă, cei ce cu lacrimi şi postiri, v-aţi rugat pentru neamul românesc;
Bucuraţi-vă, biruitori ai vrăjmaşilor văzuţi şi nevăzuţi;
Bucuraţi-vă, cei ce cu părintească dragoste, i-aţi ridicat pe cei căzuţi;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi dobândit cerească fericire;
Bucuraţi-vă, rugători pentru a noastră mântuire;
Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Condacul al 13-lea (de 3 ori)

O, întru tot lăudaţilor ierarhi: Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, cei ce prin strădaniile şi pătimirile pentru dreapta credinţă ortodoxă, v-aţi învrednicit să dobândiţi moştenirea cerească, primind acum rugăciunile noastre, cereţi Mântuitorului Hristos să dăruiască Bisericii Sale ocrotire şi întărire, ţării noastre pace şi bună sporire, iar nouă, tuturor, iertare de păcate şi mare milă, ca împreună cu voi, în veci, să-I cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Apoi, se zice din nou:

Icosul 1

Pe Sfinţii lui Dumnezeu, pe ierarhii Iorest, Simion Ştefan şi Sava, trăitori cu adevărat, ai smereniei călugăreşti şi purtători ai darurilor cereşti, care au pus credinţa ortodoxă mai presus de toate cele vremelnice şi pentru apărarea ei, au îndurat prigoniri, încurajând poporul român cel asuprit, să-i cinstim cu laude, zicând:
Bucuraţi-vă, întâistătători ai dreptmăritorilor români din Carpaţi;
Bucuraţi-vă, ierarhi ai românilor asupriţi şi împovăraţi;
Bucuraţi-vă, cărturari iubitori de neam şi de ţară;
Bucuraţi-vă, mângâiere a poporului aflat în robie amară;
Bucuraţi-vă, cei prin care adâncurile duhului le-am descoperit;
Bucuraţi-vă, cei ce în grai românesc aţi propovăduit;
Bucuraţi-vă, îndreptători ai credinţei şi chipuri de blândeţe;
Bucuraţi-vă, mărturisitori ai adevărului, din pruncie până la bătrâneţe;
Bucuraţi-vă, cei ce românilor le sunteţi purtători de biruinţă;
Bucuraţi-vă, cei ce ne-aţi învăţat a păstra dreapta credinţă;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi arătat credinţă lucrătoare prin iubire;
Bucuraţi-vă, cei ce mijlociţi pentru a noastră mântuire;
Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Apoi, rostim această:

Rugăciune

Sfinţilor ierarhi Iorest, Ştefan şi Sava cei ce aţi odrăslit din Biserica dreptmăritoare a Transilvaniei şi acum vă bucuraţi de slava mărturisitorilor lui Hristos, primiţi rugăciunea noastră şi mijlociţi pentru noi înaintea Bunului şi Milostivului Dumnezeu, celui în Treime prea mărit. Ocrotiţi, prin rugăciunile voastre, pe cei ce vă cinstesc pe voi ca pe nişte stâlpi neclintiţi ai dreptei credinţe. Rugaţi-vă Domnului să întărească unitatea credinţei şi dragostea dintre fraţi, să reverse harul păcii în inimile tuturor, să ferească mulţimea credincioşilor de toată reaua întâmplare. Privegheaţi şi vă rugaţi, pentru noi ca izbăviţi fiind prin mijlocirile voastre, de cursele

celui rău, lupta cea bună a mântuirii să o ducem în toate clipele vieţii noastre şi să rămânem neclintiţi în dreapta credinţă a strămoşilor noştri.

Rugaţi-vă Domnului să trimită grabnicul Său Ajutor, tuturor celor drept-credincioşi care aleargă la sprijinul vostru în toate cererile pentru mântuire şi pentru cele de folos, în viaţa de acum şi în cea viitoare, pentru ca fiecare dintre noi, dobândind cele ce sunt spre binele nostru, să slăvim pe PreaBunul Dumnezeu, cel în Treime închinat: pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin.

Apoi, se cântă:

Condacul 1

Pe fericiţii ierarhi ai Transilvaniei: Ilie Iorest, mărturisitor pentru adevăr, Simion Ştefan, tălmăcitor al Sfintelor Scripturi, în graiul românesc şi Sava Brancovici, pătimitor pentru dreapta credinţă, care prin viaţa şi învăţăturile lor, au luminat pe credincioşi, cu evlavie să-i lăudăm, cinstind ostenelile lor şi zicând: ***Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!***

Rostim, apoi: *Cuvine-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.*

Şi apoi se face Otpustul: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu pentru rugăciunile prea curatei Maicii Tale, ale Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei şi ale tuturor Sfinţilor, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, Amin.

***

Sfântul ierarh Iorest s-a născut în Transilvania, din părinți ortodocși, primind la botez numele de Ilie. A învățat carte la Mănăstirea Putna, unde a deprins și meșteșugul scrierii frumoase și al zugrăvirii icoanelor și unde și-a agonisit un bun început de viață călugărească ortodoxă.

Cu voia lui Dumnezeu și cu sprijinul domnitorului Vasile Lupu și al Sfântului mitropolit Varlaam al Moldovei, Sfântul Ilie Iorest vine în Alba Iulia, unde este ales mitropolit al Transilvaniei.

Noul mitropolit s-a dovedit un bun păstor, păstrând învățătura celor șapte Sinoade Ecumenice, fiind pildă de tărie în credința ortodoxă și dovedind credincioșilor că sunt mai de folos lanțurile pentru Hristos decât laudele viclene.

Nemulțumită de el, stăpânirea străină calvină a încercat să-l câștige de partea ei și neizbutind, a plăsmuit învinuiri mincinoase și Sfântul ierarh a fost aruncat în temniță, la Alba Iulia, după numai trei ani de păstorie (1640-1643).

După nouă luni de chinuri îndurate, fericitul Iorest a fost eliberat în schimbul unui preț de 1000 de taleri, pe care neavându-i, „s-au dat chezășie pentru el 24 de credincioși”.

Pentru dezlegarea de chezășie, sfântul a plecat după ajutoare la Putna, la domnitorul Vasile Lupu, la mitropolitul Varlaam, apoi la țarul Rusiei și astfel și-a răscumpărat libertatea.

Reîntors în țară, la scurtă vreme s-a săvârșit cu pace, lăsându-ne pilda unui ierarh credincios și luptător pentru Ortodoxia curată a poporului său.

*

Sfântul Simion Ștefan, din botez Simion, după călugărie Ștefan, ieromonah în mănăstirea de la Alba Iulia, a ajuns pe scaunul vlădicesc în anul 1643, după Sfântul Ilie Iorest, în vremuri grele pentru Biserica dreptslăvitoare și pentru credincioșii transilvăneni, aflați sub cârmuitori străini de neam și de credință.

Asemenea înaintașilor săi, Sfântul ierarh Simion Ștefan n-a fost cruțat nici el de necazuri, suferite din pricina principelui Gheorghe Rakoți și a superintendentului Gheleji, mai-marele calvinilor. Însă, sfântul s-a făcut apărător nu numai al credinței, ci și al neamului său și anume, văzându-i pe români mult asupriți în țara lor și înțelegând că altă cale de a-i ridica și păzi nu are decât prin lumina cărții, le-a dăruit cuvântul Domnului, Noul Testament, pentru întâia oară tălmăcit pe limba lor și tipărit în cetatea Alba Iuliei în anul 1648.

În acest chip, luptând pentru Biserica lui Hristos, împotriva rătăcirilor, dăruind cuvânt hrănitor de suflet păstoriților săi și urmașilor și învățându-i să privegheze la unitatea neamului, sfântul ierarh și-a dat cu pace sufletul în mâinile Domnului, în anul 1656.

*

Sfântul ierarh Sava Brancovici s-a născut din părinți dreptcredincioși, în Ineul Transilvaniei, la începutul veacului al XVII-lea. A fost botezat cu numele Simeon.

Fratele său mai mic, Gheorghe a avut o înaltă dregătorie în Transilvania. Tatăl său a fost căpitan de oaste în armata lui Mihai Viteazul. În tinerețea sa, sfântul a viețuit o vreme în Țara Românească, la Mănăstirea Comana, unde trăia unchiul său și unde s-a deprins întru cele duhovnicești.

A fost ales preot și protopop al Ineului, fiind hirotonit, la Târgoviște de către mitropolitul Ștefan al Țării Românești. Murindu-i soția, iar mama lui călugărindu-se, viața lui și-a schimbat cursul.

Ca unul ce-și dovedise însușirile și vrednicia în tot timpul cât a fost protopop, în anul 1656, după trecerea la cele veșnice a Sfântului Simion Ștefan, soborul preoților și al mirenilor l-a ales mitropolit de Alba Iulia.

După ce a fost hirotonit arhiereu la Târgoviște, de către același mitropolit Ștefan, s-a întors acasă încărcat cu daruri din Țara Românească și a fost înscăunat, cu bucurie, în ziua Înălțării Domnului, de tot soborul preoților din Ardeal, unde a păstorit, cu înțelepciune, timp de 24 de ani.

Râvna lui pentru păstrarea credinței ortodoxe i-a adus dușmănia și prigoana conducătorilor calvini ai Ardealului. În urma unor învinuiri nedrepte, a fost judecat și scos din scaun în anul 1680.

Bătrân şi bolnav, a fost închis în temnițele din Alba Iulia și Iernut, fiind bătut în fiecare vineri. După asemenea chinuri și grele pătimiri, s-a mutat la Domnul, în aprilie 1683.

Pentru vredniciile sale, Biserica Ortodoxă Română l-a înscris în calendar alături de alți doi sfinți mitropoliți ardeleni, care au păstorit la Alba Iulia.

(Viaţa şi Acatistul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici mitropoliţii Transilvaniei)

„Pe fericiții Ierarhi ai Transilvaniei: Ilie Iorest mărturisitor pentru adevăr, Simion Ștefan tălmăcitor al Sfintelor Scripturi în graiul românesc și Sava Brancovici pătimitor pentru dreapta credință, care prin viața și învățăturile lor au luminat pe credincioși, cu evlavie să-i lăudăm, cinstind osteneliile lor și zicând: Bucurați-vă Ierarhi preaînțelepți, mărturisitori ai Ortodoxiei!”

Condacul Acatistului

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-274-9

Sursa:
https://www.librariacartilorbisericesti.ro/librarie/viata-acatist-ilie-simion-sava/

https://chirho88888888.wordpress.com/2021/04/21/acatistul-sfintilor-ierarhi-ilie-iorest-simion-stefan-si-sava-brancovici-mitropolitii-transilvaniei/

Acatistul Sfinţilor ierarhi mărturisitori Iorest şi Sava

prăznuire, 24 aprilie

Pentru Creştinătatea adevărată, mult „sânge mucenicesc” s-a vărsat. Aceşti sfinţi sunt dintre „jertfiţii” pe „altarul mucenicesc”. Puţină este „mulţumirea şi cinstirea” noastră faţă de aceste „icoane ce veşnic mărturisesc credincioşia cea mai înaltă”.

După obişnuitul început se zice:

Tropar (glas 8): „Mărturisitori ai Ortodoxiei şi buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, prea fericiţi ierarhi purtători de biruinţă, Iorest şi Sava, cei ce v-aţi învrednicit de cununa vieţii, rugaţi-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre”.

Troparul Învierii, al Născătoarei de Dumnezeu (glas 8): „Cela ce pentru noi Te-ai Născut din Fecioară...”

Doamne miluieşte (de 3 ori).

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Psalmul 50, apoi:

Condacul 1

Pe voi, fericiţilor ierarhi Iorest şi Sava, credincioşi slujitori ai Bisericii străbune, şi noi cu laude vă cinstim, prin care credinţa cea neclintită v-o urmăm, ca şi noi „fii adevăraţi să fim” şi să cântăm: ***Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!***

Icosul 1

Mare dar al lucrării dumnezeieşti este ca la „răscruce de vremi” să fie aleşi şi cei care să „poarte cu tărie crucea marilor încercări”, ca biruinţa cea sfântă să se arate.
Bucuraţi-vă, aleşii lucrării dumnezeieşti;
Bucuraţi-vă, aleşii cei mai credincioşi;
Bucuraţi-vă, aleşii puterii credinţei;
Bucuraţi-vă, aleşii tăriei iubirii;
Bucuraţi-vă, aleşii Jertfelor sfinte;
Bucuraţi-vă, aleşii Chipului ceresc;
Bucuraţi-vă, şi aleşii virtuţilor pământeşti;
Bucuraţi-vă, fiii cei vrednici ai Neamului;
Bucuraţi-vă, fiii cei vrednici ai moştenirii strămoşeşti;
Bucuraţi-vă, purtătorii cruci de la „răscrucea de vremi”;
Bucuraţi-vă, biruitorii cei sfinţi;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 2-lea

Partea de sus a Ţării, Ardealul, cade sub stăpânirea străină care se face asupritoare şi cu distrugeri, îndeosebi împotriva Bisericii strămoşeşti, care ţine sufletul întregului popor, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Credinţele străine, catolică şi protestantă, se fac prigonitoare ale celei ortodoxe, şi aşa nenumărate jertfe aduc printre bine credincioşii oropsiţi:
Bucuraţi-vă, apărătorii credinţei ortodoxe;
Bucuraţi-vă, luptători neînfricaţi cu cele străine;
Bucuraţi-vă, ai Transilvaniei dreptcredincioşi;
Bucuraţi-vă, icoanele vii de sfântă credincioşie;
Bucuraţi-vă, ai lui Hristos mărturisitori;
Bucuraţi-vă, ai Bisericii pietre de temelie;
Bucuraţi-vă, că pentru dragostea de neam multe aţi pătimit;
Bucuraţi-vă, că pentru iubirea de pământul străbun v-aţi jertfit;
Bucuraţi-vă, că nu v-aţi înfricoşat de nimic;
Bucuraţi-vă, că aţi trecut prin mari primejdii;

Bucuraţi-vă, cei cu tăria dumnezeiască;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 3-lea

Dieta străină stăpânitoare din Alba Iulia de voi ca de o stâncă s-a lovit, că buni păstori v-aţi arătat, cu pază de toţi lupii răpitori, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Pe scaunul Mitropoliei Ardealului aleşi, cu adevărat Sfinţi părinţi v-aţi descoperit, de s-au înfricoşat cei vicleni şi duşmani care vă credeau slabi şi temători:
Bucuraţi-vă, buni păstori ai Bisericii lui Hristos;
Bucuraţi-vă, cei chemaţi la dregătoria sfântă;
Bucuraţi-vă, cei orânduiţi spre lucrările cereşti;
Bucuraţi-vă, cei de pe scaunele înalte;
Bucuraţi-vă, cei cu adevărat credincioşi;
Bucuraţi-vă, cei şi cu darul învăţăturii;
Bucuraţi-vă, cei iubiţi de popor;
Bucuraţi-vă, cei pentru toţi cu dăruire;
Bucuraţi-vă, slujitori şi stăpânitori;
Bucuraţi-vă, ai lui Hristos următori;
Bucuraţi-vă, cei şi cu chipul de părinţi;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 4-lea

Credinţa ortodoxă din Ardeal este totodată cu însuşi sufletul românesc, care nu se pot despărţi şi nici înstrăina, fiind însăşi viaţa, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Adâncul „fiinţei străbune” cu sfânta credinţă creştină s-a plăsmuit şi prin taina Bisericii s-a moştenit din neam în neam, şi aşa inima aceasta şi voi, Sfinţilor Iorest şi Sava, aţi avut.
Bucuraţi-vă, chipul de taină al lui Hristos;
Bucuraţi-vă, chipul de inimă al Bisericii strămoşeşti;
Bucuraţi-vă, moştenitorii cei aleşi;
Bucuraţi-vă, răsadurile cele de soi;
Bucuraţi-vă, răsadurile ce au crescut şi peste spini;
Bucuraţi-vă, seminţele călcate în picioare;
Bucuraţi-vă, seminţele ce şi aşa au crescut;
Bucuraţi-vă, că minunea lui Hristos prin voi s-a arătat;
Bucuraţi-vă, puterea ce întrece firea;

Bucuraţi-vă, tăria cea de peste toate;
Bucuraţi-vă, cei cu adevărat chip de sfinţenie;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 5-lea

S-au bucurat bine credincioşii creştini şi tot poporul de alegerea voastră pe scaunul mitropoliei Ardealului, mulţumind purtării de grijă a lui Dumnezeu, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

S-au amăgit cei cu vicleşug că ar fi putut să vă facă „vânzători de credinţă şi de neam”, că v-aţi arătat aprigi luptători cu tot ce este necinste şi distrugere.
Bucuraţi-vă, binecuvântarea de sus;
Bucuraţi-vă, grija lui Dumnezeu Însuşi;
Bucuraţi-vă, credincioşie neîmpuţinată;
Bucuraţi-vă, credincioşie trecută prin foc;
Bucuraţi-vă, credincioşie mai tare decât suferinţa;
Bucuraţi-vă, credincioşie mai sfântă decât viaţa;
Bucuraţi-vă, credincioşie de înaltă virtute;
Bucuraţi-vă, credincioşie de bărbăţie strămoşească;
Bucuraţi-vă, cu adevărat, credincioşia de înaltă cinste;
Bucuraţi-vă, credincioşie de chip românesc;
Bucuraţi-vă, credincioşie de Sfinţi părinţi;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 6-lea

Cu Biserica Moldovei şi Ţării Româneşti, în unimea Treimii nedespărţite aţi fost, şi aşa aţi ridicat Ardealul la chipul întregit, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Cât au încercat cei străini să despartă cele trei Ţinuturi româneşti, mereu s-au lovit de unimea strămoşească, ca de o stâncă ce nu se poate urni:
Bucuraţi-vă, temelie de Biserică străbună;
Bucuraţi-vă, stâncă neclintită;
Bucuraţi-vă, credincioşia cea mare;
Bucuraţi-vă, credincioşia cea tare;
Bucuraţi-vă, credincioşia de nimic micşorată;
Bucuraţi-vă, credincioşie puterea de taină;
Bucuraţi-vă, dăruirile jertfitoare;
Bucuraţi-vă, prinosurile Sfintelor altare;

Bucuraţi-vă, arhiereii de cinste ai Bisericii;
Bucuraţi-vă, apărătorii dreptei credinţe;
Bucuraţi-vă, ai Ortodoxiei mărturisitori;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 7-lea
Cu multe vegheri şi griji aţi fost, ca să nu se piardă dreapta credinţă, ca poporul cel nevinovat să aibă limanul întăritor al cântării de: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea
Cu multe momeli au încercat cei străini să vă înşele şi să vă atragă în cursele vrăjmaşe, dar voi prin toate curaţi aţi trecut:
Bucuraţi-vă, că Dumnezeu în toate v-a ocrotit;
Bucuraţi-vă, că în toate Hristos v-a întărit;
Bucuraţi-vă, că şi voi v-aţi făcut sprijinitori;
Bucuraţi-vă, că aţi primit darul minunilor;
Bucuraţi-vă, cei cu darul credinţei;
Bucuraţi-vă, cei cu darul tăriei;
Bucuraţi-vă, cei cu înţelepciunea PreaSfântului;
Bucuraţi-vă, cei cu priceperea de lumină;
Bucuraţi-vă, cei cu mintea iubirii;
Bucuraţi-vă, cei cu inima dăruirii;
Bucuraţi-vă, cei cu toată jertfirea;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 8-lea
Văzând cei răi credinţa voastră neabătută, şi mai mult s-au înverşunat, dar şi voi tot mai tari în Hristos v-aţi arătat, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea
N-au putut trece peste voi cei străini de credinţă şi chiar s-au înspăimântat de tăria voastră, care ca o sabie păzea raiul acestui pământ şi neam:
Bucuraţi-vă, păstorilor, cu toiagul lui Hristos;
Bucuraţi-vă, înspăimântarea celor răi;
Bucuraţi-vă, că aţi risipit viclenia;
Bucuraţi-vă, că aţi avut călăuzirea PreaSfântului Duh;
Bucuraţi-vă, că Ortodoxia aţi slujit;
Bucuraţi-vă, ierarhilor de dreapta credinţă;
Bucuraţi-vă, asemănarea marilor arhierei ai Lumii;
Bucuraţi-vă, asemănarea marilor mărturisitori;

Bucuraţi-vă, asemănarea celor trei ierarhi;
Bucuraţi-vă, şi asemănarea mucenicilor;
Bucuraţi-vă, asemănarea cu adevărat a Sfinţilor părinţi;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 9-lea

Ca nişte urmaşi apostoleşti, credinţa ortodoxă aţi propovăduit, cu râvna lui Hristos şi învăpăierea Sfântului Duh, şi aşa Biserica Ardealului s-a întărit în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Deşi aţi fost închişi şi cu bătăi şi alte chinuri munciţi, neclintiţi aţi rămas, mulţumind lui Hristos că sfânta mucenicie o suferiţi:
Bucuraţi-vă, arhiereii mucenici;
Bucuraţi-vă, ai suferinţei biruitori;
Bucuraţi-vă, că peste fire v-aţi făcut;
Bucuraţi-vă, că peste fire rănile le-aţi îndurat;
Bucuraţi-vă, că lanţurile podoabe le-aţi socotit;
Bucuraţi-vă, că legăturile de asemenea le-aţi prefăcut;
Bucuraţi-vă, că foamea cu cele cereşti aţi înlocuit-o;
Bucuraţi-vă, că setea cu dorul sfânt aţi gândit-o;
Bucuraţi-vă, că toate chinurile le-aţi sfinţit;
Bucuraţi-vă, că scară spre Cer le-aţi meşterit;
Bucuraţi-vă, iubitorilor cu adevărat de Dumnezeu;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 10-lea

Închisoarea aţi făcut-o locaş de rugăciune fierbinte pentru îmblânzirea celor răi şi păzirea celor credincioşi, prigoniţi şi ameninţaţi, şi aşa ocrotitorii Bisericii aţi devenit, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Suferinţele mucenicești, astfel cu rugăciunea vi le mângâiaţi, şi cu darul de sus v-aţi încununat, ca cei ce crucea aţi dus.
Bucuraţi-vă, cei între Sfinţii noştri părinţi;
Bucuraţi-vă, cei între Cetele mucenicești;
Bucuraţi-vă, cei între arhiereii lumii;
Bucuraţi-vă, nume de sfântă pomenire;
Bucuraţi-vă, cinstire de sărbătoare;
Bucuraţi-vă, apărătorii Sfinţi ai Ardealului;

Bucuraţi-vă, al Ardealului prinos ceresc;
Bucuraţi-vă, lauda Bisericii;
Bucuraţi-vă, sfeşnicele cele mari;
Bucuraţi-vă, luminile de-a pururea aprinse;
Bucuraţi-vă, glasurile ce mereu ne învaţă;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 11-lea

S-au crezut biruitori cei străini, dar poporul cel credincios prin voi, Sfinţilor mărturisitori, s-a întărit şi aşa Biserica ortodoxă din Ardeal şi mai vie s-a făcut, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Temelie de stâncă aţi rămas şi credincioşie de neam şi pământ românesc, care rămân neabătute prin toate furtunile vremurilor şi vrăjmăşiilor ce adesea reapar.
Bucuraţi-vă, tăria credinţei ortodoxe;
Bucuraţi-vă, credincioşia Bisericii strămoşeşti;
Bucuraţi-vă, mărturisitorii neînfricaţi ai lui Hristos;
Bucuraţi-vă, mucenicii de mare cinste;
Bucuraţi-vă, jertfe de dar ceresc;
Bucuraţi-vă, altare de veşnică Liturghie;
Bucuraţi-vă, slujire sfântă necontenită;
Bucuraţi-vă, slujirea ce uneşte Cerul cu Pământul;
Bucuraţi-vă, slujirea ce uneşte făptura cu Făcătorul;
Bucuraţi-vă, cântarea Împărăţiei viitoare;
Bucuraţi-vă, mărturia celor nemuritoare;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 12-lea

Ardealul, Ţara de sus, prin multe încercări a trecut, dar credinţa strămoşească l-a ţinut ca pe un munte înalt şi strălucitor şi aşa crucea Învierii lui Hristos tuturor s-a arătat, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Şi prin voi, Sfinţilor ierarhi, păstorii de cinste ai Bisericii, făclia Ortodoxiei nestinsă de nici un vânt şi de nici o negură învăluită, ca o mărturisire pentru veşnicie.
Bucuraţi-vă, cei între Sfinţii de neam românesc;
Bucuraţi-vă, cei între Sfinţii acestui pământ;
Bucuraţi-vă, comorile noastre, ale urmaşilor;

Bucuraţi-vă, mărgăritarele de preţ ale noastre;
Bucuraţi-vă, roduri din care ne hrănim;
Bucuraţi-vă, seminţe care mereu se seamănă;
Bucuraţi-vă, seminţele noilor răsaduri;
Bucuraţi-vă, glasurile ce mereu se grăiesc;
Bucuraţi-vă, învăţătură ce mereu se învaţă;
Bucuraţi-vă, veşnicie cu ochii în jos;
Bucuraţi-vă, iubire veşnică ocrotitoare;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, voi, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhi de cinste ai lui Hristos, care şi cu mucenicia îndoită credincioşie aţi arătat, dintre cetele Sfinţilor unde de acum aţi trecut, rugaţi-vă şi pentru noi, cei în nevoi, ca neabătuţi în credinţa ortodoxă să fim, în cântarea de: ***Aliluia!***

Se citeşte apoi din nou:

Icosul 1
Mare dar al lucrării dumnezeieşti este ca la „răscruce de vremi” să fie aleşi şi cei care să „poarte cu tărie crucea marilor încercări”, ca biruinţa cea sfântă să se arate.
Bucuraţi-vă, aleşii lucrării dumnezeieşti;
Bucuraţi-vă, aleşii cei mai credincioşi;
Bucuraţi-vă, aleşii puterii credinţei;
Bucuraţi-vă, aleşii tăriei iubirii;
Bucuraţi-vă, aleşii Jertfelor sfinte;
Bucuraţi-vă, aleşii Chipului ceresc;
Bucuraţi-vă, şi aleşii virtuţilor pământeşti;
Bucuraţi-vă, fiii cei vrednici ai Neamului;
Bucuraţi-vă, fiii cei vrednici ai moştenirii strămoşeşti;
Bucuraţi-vă, purtătorii cruci de la „răscrucea de vremi”;
Bucuraţi-vă, biruitorii cei sfinţi;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Iorest şi Sava, ierarhii apărători ai credinţei străbune!

(Extras din cartea: Imnografie / Ieromonah Ghelasie Gheorghe. - Bucureşti: Platytera, 2016)

Imnografie

Troparul Sfântului ierarh Sava Brancovici, mitropolitul Transilvaniei precum şi al Sfântului ierarh Sava Brancovici, mitropolitul Transilvaniei: Mărturisitori ai Ortodoxiei şi buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, prea fericiţi ierarhi purtători de biruinţă, Sfinţilor Iorest şi Sava, cei ce v-aţi învrednicit de cununa vieţii, rugaţi-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre.

Condacul Sfântului ierarh Ilie Iorest, mitropolitul Transilvaniei precum şi al Sfântului ierarh Sava Brancovici, mitropolitul Transilvaniei: Ierarhilor prea încuviinţaţi ai dreptei credinţe şi apărători ai Bisericii lui Hristos, ocrotiţi pe toţi cei drept-credincioşi, care cântă pururea: bucuraţi-vă, Sfinţilor ierarhi Iorest şi Sava, minunaţi mărturisitori ai Domnului.

(Video) Troparul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici - Interpret: Otilia Simeria:
https://doxologia.ro/tropare/video-sfintii-ierarhi-ilie-iorest-sava-brancovici-tropar

Vieţile Sfinţilor - Sfântul ierarh Iorest mărturisitorul, mitropolitul Transilvaniei

Sfântul ierarh Iorest era fiu de ţărani din Transilvania. Iubind din copilărie pe Hristos, s-a făcut călugăr în obştea Mănăstirii Putna, schimbându-şi numele din Ilie în Iorest. Apoi, urmând şcoala duhovnicească din această lavră, a ajuns monah iscusit, bun caligraf şi zugrav de icoane. Era încă foarte râvnitor la slujba bisericii şi la păzirea Sfintei credinţe ortodoxe. Pentru curăţia inimii sale egumenul mănăstirii l-a făcut ieromonah, şi era cuviosul Iorest ca o făclie aprinsă în obştea părinţilor, săvârşind cele sfinte cu frică de Dumnezeu şi mângâind poporul cu alese învăţături creştineşti.

Vestea despre aşezarea lui duhovnicească a ajuns până la domnul Moldovei, Vasile Lupu. Deci, răposând mitropolitul Ghenadie al Ardealului în toamna anului 1640, cu voia lui Dumnezeu a fost ales părinte şi întâistătător al Bisericii Transilvaniei cuviosul Iorest de la Putna. După ce a primit hirotonia în arhiereu de la Mitropolitul Ţării Româneşti, în anul 1641, blândul ierarh Iorest urca pe scaunul mitropoliei Ardealului de la Alba Iulia.

Timp de trei ani cât a păstorit Biserica lui Hristos, Sfântul ierarh Iorest s-a ostenit ca un adevărat mărturisitor să apere dreapta credinţă ortodoxă de învăţăturile străine calvineşti şi de toate viclenele curse ale diavolului. Peste tot rânduia preoţi râvnitori, sfinţea biserici şi mergea prin sate, mângâind şi învăţând pe credincioşi ca un bun păstor al turmei lui Hristos.

În anul 1643, blândul ierarh Iorest a fost aruncat în temniţă pentru râvna dreptei credinţe, pătimind multe necinstiri, bătăi şi ocări. Iar sfântul a răbdat mucenicește, fiind gata să-şi dea şi viaţa pentru apărarea credinţei ortodoxe şi mântuirea turmei sale. După nouă luni de zile, păstorul cel adevărat este scos din temniţă şi obligat să dea o sumă de bani.

Ajungând din nou în Moldova, între anii 1656-1657 a fost episcop la Huşi, păstorind bine Biserica lui Hristos şi lucrând la mântuirea fiilor săi duhovniceşti.

Apoi şi-a dat sufletul cu pace în braţele Marelui Arhiereu Iisus Hristos, fiind numărat în ceata Sfinţilor mărturisitori, iar Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat în anul 1955 şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Vieţile Sfinţilor - Sfântul Sava mărturisitorul, mitropolitul Transilvaniei

Sfântul ierarh Sava s-a născut în localitatea Inau din părinţi binecredincioşi, Ioan şi Maria, primind din botez numele de Simeon. După ce învaţă carte şi deprinde rânduiala slujbelor în Mănăstirea Comana, ajunge protopop şi slujitor al Bisericii lui Hristos în satul natal, săvârşind cele sfinte cu mare râvnă şi frică de Dumnezeu. Apoi rămânând văduv, iar mama sa îmbrăcând haina monahală, în anul 1656 fericitul preot Simeon este ales mitropolit şi păstor sufletesc al Ardealului. Deci, mai întâi s-a călugărit la mitropolia din Târgovişte, sub numele de Sava, apoi fiind hirotonit arhiereu, a fost aşezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia în locul răposatului ierarh Simeon Ştefan.

Ca păstor şi părinte duhvnicesc al românilor din Transilvania, fericitul mitropolit Sava Brancovici s-a dovedit un mare apărător al credinţei ortodoxe şi un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos. Timp de 24 de ani cât a fost mitropolit, Sfântul Sava a mărturisit cu mult curaj dreapta credinţă, a combătut învăţăturile greşite calvineşti, a întărit unitatea românilor în jurul Bisericii Ortodoxe, a înălţat numeroase locaşuri prin sate şi oraşe, a rânduit peste tot preoţi devotaţi, a mângâiat pe ţăranii ardeleni, întărindu-i în credinţă şi nădejde. De asemenea, a reînnoit mitropolia şi bisericile jefuite şi stricate de răufăcători.

Văzând craiul Ardealului că nu poate întoarce poporul de la credinţa ortodoxă din cauza Sfântului ierarh Sava, îndată a semănat vrajbă şi răzbunare împotriva păstorului cel bun. Deci, aruncând mărturii nedrepte asupra lui, în anul 1680 l-a scos din scaun. Apoi, aruncându-l în temniţă, timp de trei ani de zile a fost persecutat, bătut cu toiege, batjocorit şi chinuit ca un martir pentru dreapta cre-

dinţă, fiind silit la calvinism. Fericitul Sava însă a mărturisit cu tărie pe Hristos, apărând dogmele şi tradiţia Bisericii Ortodoxe.

După grele suferinţe, în anul 1683 a fost scos din temniţă, dar, fiind slăbit de chinuri, îndată şi-a dat sfântul său suflet în braţele lui Hristos.

Pentru sfinţenia vieţii lui, credincioşii l-au numărat încă din viaţa aceasta în ceata sfinţilor, iar Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat pe Sfântul ierarh Sava în anul 1955 ca mărturisitor al dreptei credinţe şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sinaxar

Tot în această zi (24 aprilie), pomenirea Sfântului ierarh Iorest, mitropolitul Ardealului.

Acest sfânt ierarh, mărturisitor al dreptei credinţe pe pământul românesc, a fost mitropolit al Ardealului între anii 1640 şi 1643. S-a născut în Ţara Ardealului, din părinţi dreptcredincioşi. Din copilărie a intrat în Mănăstirea Putna din Moldova. Aici a deprins meşteşugul scrierii frumoase şi al zugrăvirii de icoane.

Primind apoi îngerescul chip, s-a învrednicit de harul preoţiei. Pentru învăţătura lui iscusită şi pentru viaţa lui îmbunătăţită, Dumnezeu a rânduit să fie ales în scaunul de mitropolit al Ardealului.

Luptând cu bărbăţie împotriva calvinilor abătuţi de la dreapta credinţă, care căutau să surpe Ortodoxia din sufletele românilor, a tipărit cărţi bisericeşti de învăţătură şi a cercetat sat cu sat povăţuind şi îndrumând pe fiii săi duhovniceşti.

În această luptă nu l-au înfricoşat nici ameninţările, nici opreliştile craiului Ardealului şi ale căpeteniilor calvineşti. Pentru aceasta, curând au născocit împotriva sfântului ierarh pâri mincinoase, au adunat sobor şi l-au scos din scaun, aruncându-l în temniţă.

Nouă luni a stat sfântul în temniţă, legat cu lanţuri grele la mâini şi la picioare. Din când în când, era scos din temniţă la privelişte, înaintea bisericii sale din Bălgrad; şi era batjocorit, despuiat de haine şi bătut cu nuiele pe trupul gol. Dumnezeu însă n-a voit ca acest cuvios al Lui să fie dat pierzării. A fost slobozit din temniţă, în schimbul unui preţ de o mie de taleri. Cum nu avea de unde să-i plătească, a pus 24

de chezaşi, iar el a plecat în Moldova şi apoi în Rusia, unde a adunat aceşti bani pentru despovărarea chezaşilor.

Peste 10 ani, în 1656, Dumnezeu l-a rânduit să păstorească episcopia Huşilor şi după puţină vreme s-a săvârşit în pace.

Tot în această zi (24 aprilie), săvârşim şi pomenirea fericitului ierarh Sava din neamul Brancovici, mitropolitul Ardealului.

Fericitul părintele nostru Sava s-a născut în întâiul pătrar al veacului al XVII-lea, în Inăul Ardealului, din părinţi de neam bun şi creştini evlavioşi, Ioan şi Maria.

Din botez a primit numele Simeon. Mai multe din rudele sale, după tată, au fost episcopi sau protopopi ai cetăţii Inăului. Mai bine cunoscut este episcopul Longhin, fratele lui Ioan Brancovici.

Tânărul Simeon a început învăţătura de carte în casa părintească, iar adâncirea în Sfintele Scripturi şi pravila vieţii mănăstireşti le-a deprins în Mănăstirea Comana din Ţara Românească, de la unchiul său, arhiereul Longhin, care se aşezase în această mănăstire.

Murind tatăl său de năpraznica molimă a ciumei, Simeon a fost chemat acasă şi rugat să se căsătorească. El a împlinit dorinţa mamei sale şi după puţin timp a fost ales protopop al Inăului, primind darul preoţiei. Rămas însă văduv după scurtă vreme, frumoasele sale însuşiri sufleteşti, dovedite în vrednicia de protopop, precum şi viaţa sa pilduitoare l-au înălţat pe scaunul Mitropoliei Ardealului, văduvit prin adormirea întru Domnul a mitropolitului Simeon Ştefan, în anul 1656.

Măritul Sava a păstorit Biserica Ortodoxă din Ardeal cu neînfricată bărbăţie şi cu mare vrednicie timp de 24 de ani, în împrejurări grele.

În tot timpul păstoriei sale, sfântul s-a străduit necontenit să ridice Biserica şi să o ţină în albia dreptei credinţe a Răsăritului, ferind-o de toate uneltirile eresului calvinesc.

Râvna cea mare a Sfântului Sava pentru Ortodoxie i-a adus dușmănia şi prigoana căpeteniilor calvineşti şi a craiului de atunci al Ardealului. Aceştia voiau să strecoare cu vicleşug, în cărţile bisericeşti ale românilor, învăţături rătăcite şi pierzătoare de suflet.

Iubirea fierbinte şi grija pentru Biserică, precum şi durerea pentru suferinţele credincioşilor l-au călăuzit pe osârduitorul vlădică să călătorească în anul 1668 până la Moscova pravoslavnică. La curtea ţarului, Sfântul Sava a stăruit pentru mântuirea creştinilor asupriţi de turci. De la Moscova, sfântul s-a întors cu multă cinstire.

Câţiva ani mai târziu s-a pornit asupra sa cumplită prigoană din partea căpeteniilor calvine şi a craiului. El a fost trimis în judecată, osândit împotriva canoanelor, pentru nişte vini născocite. Cu silnicie şi mărturii mincinoase soborul nelegiuit l-a osândit pe nedrept, scoţându-l din scaunul vlădicesc. A fost aruncat apoi în temniţa craiului şi a suferit batjocuri, biciuiri şi loviri de toiege.

Neclintit a rămas sfântul în credinţa sa, ca o stâncă bătută de valurile mării. A suferit şi a pătimit pentru Ortodoxie. După cumplite chinuri, sfântul a fost slobozit din temniţă, dar aşa de slăbit, că s-a mutat curând către Domnul, în luna aprilie 1683.

Sfântul s-a săvârşit, având cugetul împăcat că el s-a luptat lupta cea bună, a păzit credinţa şi a apărat turma. Pentru jertfa lui curată, Domnul l-a învrednicit de cununa neveştejită a sfinţeniei.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Sinaxar - Sfântul ierarh Ilie Iorest - 24 aprilie

https://www.trinitas.tv/sfantul-ierarh-ilie-iorest-24-aprilie/

***

Sfântul Ilie Iorest a fost ierarh transilvănean, unul dintre marii apărători ai Ortodoxiei pe teritoriul țării noastre.

Sfântul Ilie a păstorit la Alba Iulia între anii 1640-1643. De numele său este legată mișcarea de rezistență a Ortodoxiei în fața presiunilor deosebite ale principilor sau superintendenților calvini ai vremii.

Dintr-o scrisoare de recomandare a Sfântului Ilie, scrisă de ierarhii moldoveni și adresată ţarului Mihail Feodorovici Romanov, în data de 2 iunie 1645, știm că „acest arhiereu cu numele Iorest este născut în părţile ţării ungureşti, dar din copilărie a fost dat la învăţăturăşi instruit în ţara noastră, a Moldovei, în mănăstirea Putna, şi în aceeaşi mănăstire a fost călugărit, iar după un timp oarecare, ridicat la treapta preoţiei”.

Sfântul Ilie a fost hirotonit la Târgoviște de către mitropolitul în scaun de atunci numit Teofil. Perioada pastoraţiei sale a fost dificilă pentru că Ilie Iorest nu dorea nicidecum să accepte ideea introducerii ideilor protestante în lumea ortodoxă. Sub binecuvântarea sa au apărut tipărituri importante.

Tot el s-a împotrivit presiunilor, exercitate asupra sa de către superintendentul calvin, de a difuza printre preoţii şi credincioşii săi cunoscutul Catehism calvinesc, redactat în româneşte şi tipărit în 1642, căruia îi va da Varlaam al Moldovei cunoscutul Răspuns din 1645.

Acuzaţiile care se aduceau neînfricatului apărător al dreptei-credinţe le cunoaştem din scrisoarea ierarhilor moldoveni, cu data de 2 iunie 1645, prin care recomandau ţarului Rusiei pe Ilie Iorest. „Pe urmă - precizau ei - dacă au trecut trei ani, a îndemnat diavolul, care urăşte cele bune, pe popa cel mare al craiului cu numele Gheorghe Ciulai, care este în erezia luterană în care sunt şi craiul şi toţi ungurii, şi l-au defăimat pe acest Iorest, arhiereul creştinilor români, la craiul Rakoczy Gheorghe şi au adus mărturii mincinoase şi i-au făcut mare nedreptate şi i-au luat tot ce avea, l-au legat şi l-au închis în temniţă nouă luni şi a suferit în surghiun şi împreună cu el mulţi preoţi creştini, nu pentru altă vină decât pentru credinţa creştină, voind să-i convertească la luteranism. Şi pentru că nu aveau ce să-i facă, văzând că ţine tare şi neclintit la credinţa sa, însuşi craiul Rakoczy i-a dat - cu garanţia a 24 de chezaşi - 1000 de taleri, ca să-i restituie degrabă în vistieria crăiască şi l-a liberat, ca să adune şi să plătească pentru acei chezaşi. De aici, a venit în mănăstirea sa, la Putna…”.

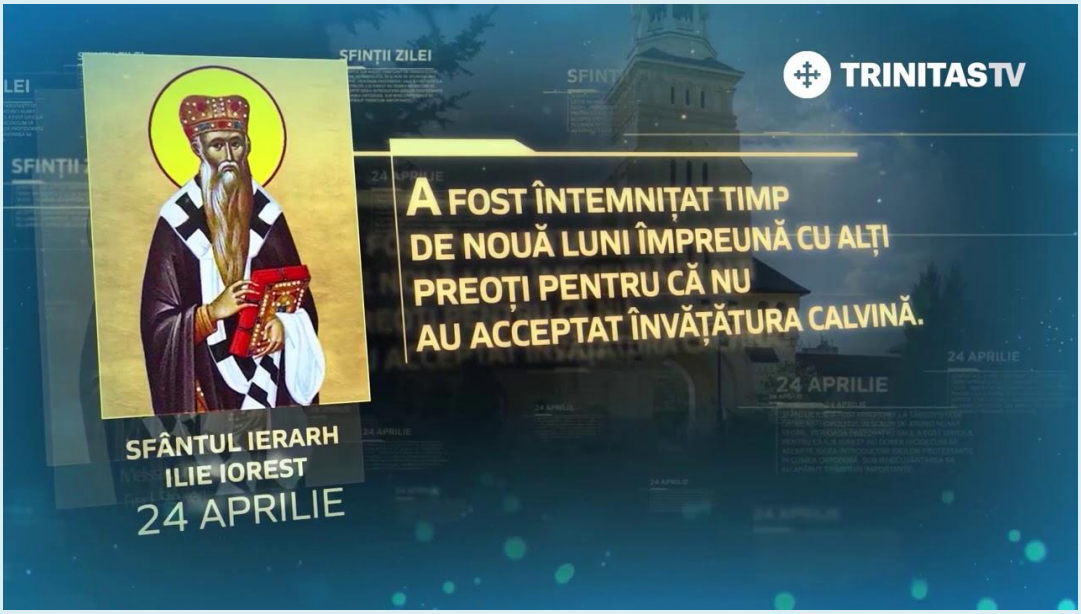

Părintele istoric Mircea Păcurariu explică faptul că, ţinându-se seama de viaţa sa curată, de năzuinţa după dulceaţa contemplaţiei, dar mai ales de statornicia sa în credinţa pravoslavnică şi de suferinţele îndurate pentru apărarea ei, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în şedinţa sa din 28 februarie 1950, a hotărât - pe baza unui referat prezentat de mitropolitul de atunci al Transilvaniei, Nicolae

Bălan - ca acest vrednic ierarh să fie cinstit de Biserica noastră ca sfânt mărturisitor al dreptei-credinţe. Canonizarea solemnă s-a făcut în catedrala „Reîntregirii” din Alba Iulia, în ziua de 21 octombrie 1955.

Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei

Sfântul Iorest s-a născut în Transilvania, dar a învăţat carte în Moldova, la Mănăstirea Putna. Cu sprijinul domnitorului Moldovei Vasile Lupu şi al Sfântului mitropolit Varlaam, Ilie Iorest a fost ales mitropolit al Transilvaniei. În această dregătorie a întâmpinat multe necazuri din partea calvinilor, însă el nu a cedat presiunilor acelora. A fost aruncat în temniţă, la Alba Iulia, apoi a fost adus în lanţuri în curtea mitropoliei, unde, fiind dezbrăcat de haine, a fost bătut cu nuiele. După 9 luni de chinuri a fost eliberat pentru 1.000 de taleri. A căutat ajutor la Vasile Lupu, la mitropolitul Varlaam, apoi la ţarul Rusiei, răscumpărându-şi libertatea. Reîntors, a fost ales episcop al Huşilor (1656-1657), dar la scurtă vreme a trecut în pace la Domnul.

Sfântul Simion Ştefan a ajuns episcop în 1643, după Sfântul Ilie Iorest, şi a întâmpinat multe greutăţi tot de la calvini. El a rămas statornic credinţei ortodoxe tipărind Testamentul cel nou şi Predosloviile Noului Testament. A murit în 1656.

Sfântul Sava Brancovici a fost ales mitropolit al Transilvaniei în 1656, după trecerea la Domnul a Sfântului Simion Ştefan. Râvna lui pentru păstrarea credinţei ortodoxe i-a adus duşmănia şi prigoana calvinilor, care l-au scos din scaun în 1680. S-a mutat la Domnul în 1683.

Calendar Ortodox - Sfânta şi marea Miercuri (Denie). Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei. Sfânta cuvioasă Elisabeta

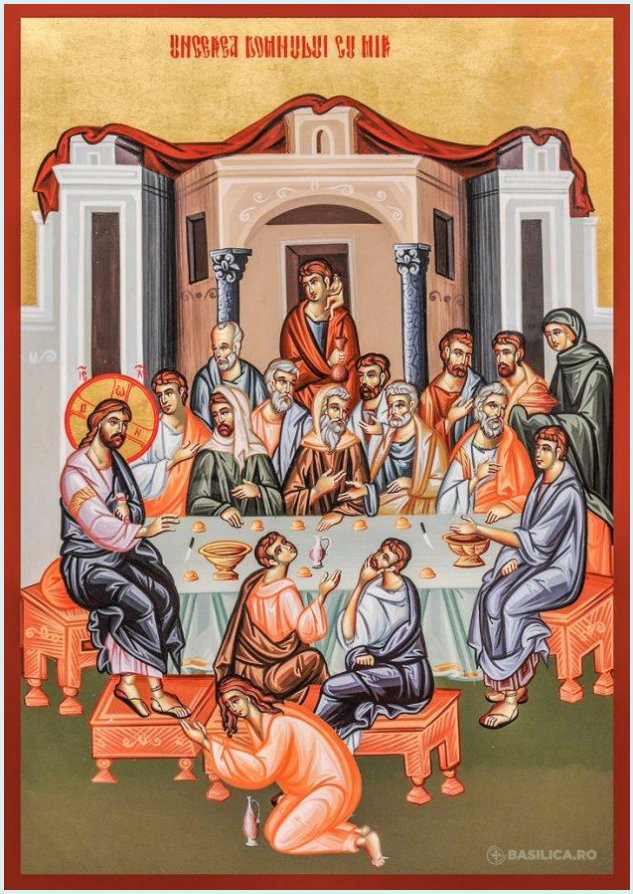

În Sfânta şi marea Miercuri dumnezeieştii Părinți au hotărât să se facă pomenire de femeia cea păcătoasă, care a uns cu mir pe Domnul, pentru că lucrul acesta s-a întâmplat puțin înainte de mântuitoarea patimă.

Evanghelia care se citește la Denia de Marți seara (Ioan 12, 17-50) arată întețirea sau intensificarea conflictului dintre mai-marii cărturarilor și fariseilor, pe de o parte, și Iisus pe de altă parte. În această Evanghelie, Iisus prevestește: acum este judecata acestei lumi, acum stăpânitorul lumii acesteia va fi aruncat afară. Iar Eu, când Mă voi înălța de pe pământ, îi voi trage pe toți la Mine. Apoi, în Evanghelie, se precizează: „Iar aceasta zicea arătând cu ce moarte avea să moară” (Ioan 12).

Vezi mai multe în Explicaţia duhovnicească a Sfintei şi Marii Miercuri:
https://basilica.ro/explicatie-duhovniceasca-sfanta-si-marea-miercuri-2/

Sfântul ierarh Iorest

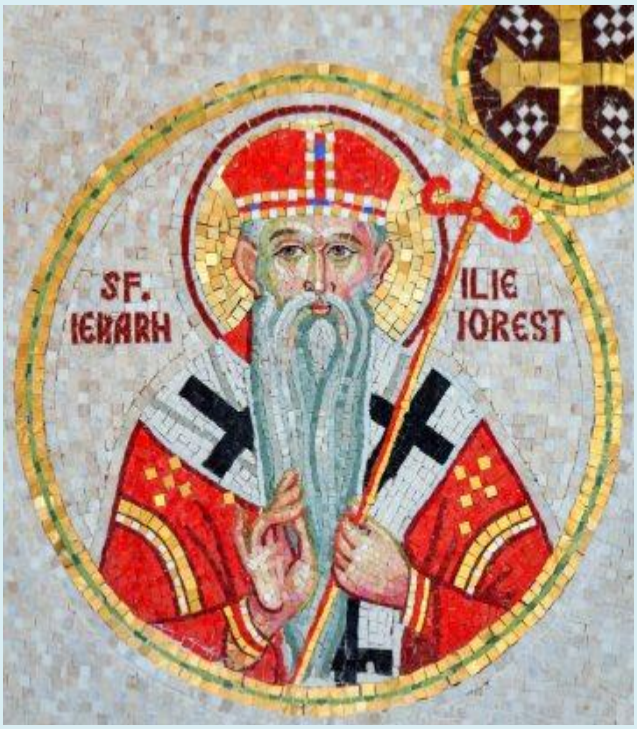

Sfântul ierarh Iorest s-a născut în Transilvania, din părinţi ortodocşi, primind la botez numele de Ilie. A învăţat carte la Mănăstirea Putna, unde a deprins şi meşteşugul scrierii frumoase şi al zugrăvirii icoanelor şi unde şi-a agonisit un bun început de viaţă călugărească ortodoxă.

În vremea cât a stat la Putna, a fost cunoscut şi de voievodul Vasile Lupu, care, vorbind despre fericitul Iorest, îl numeşte „întru toate credincios şi prea cinstit Părinte”.

Cu voia lui Dumnezeu şi cu sprijinul Domnitorului Vasile Lupu şi al Sfântului mitropolit Varlaam al Moldovei, Sfântul Ilie Iorest vine în Alba Iulia, unde este ales mitropolit al Transilvaniei. În această slujire a întâmpinat greutăţi chiar de la început. I se cerea de către calvini să tipărească şi să folosească în biserici Catehismul calvinesc şi alte cărţi, străine de învăţătura ortodoxă.

Noul mitropolit s-a dovedit un bun păstor, păstrând învăţătura celor şapte Sinoade Ecumenice, fiind pildă de tărie în credinţa ortodoxă şi dovedind credincioşilor că sunt mai de folos lanţurile pentru Hristos decât laudele viclene. A tipărit Evanghelia cu învăţătură, carte ortodoxă începută de înaintaşul său, mitropolitul

Ghenadie, întărindu-i pe cei slabi în credinţă şi cercetând toate bisericile din Ardeal.

Nemulţumită de el, stăpânirea străină calvină a încercat să-l câştige de partea ei şi, neizbutind, a plăsmuit învinuiri mincinoase şi sfântul ierarh a fost aruncat în temniţă, la Alba Iulia, după numai trei ani de păstorie (1640-1643). Adus în lanţuri în curtea mitropoliei din Alba Iulia, mitropolitul a fost dezbrăcat de haine şi bătut cu nuiele, răbdându-le pe toate „nu pentru că era vinovat, ci pentru credinţa creştină răsăriteană”, cum spun cronicile.

După nouă luni de chinuri îndurate, fericitul Iorest a fost eliberat în schimbul unui preţ de 1.000 de taleri, pe care neavându-i, „s-au dat chezăşie pentru el 24 de credincioşi”. Pentru dezlegarea de chezăşie, sfântul a plecat după ajutoare la Putna, la domnitorul Vasile Lupu, la mitropolitul Varlaam, apoi la ţarul Rusiei şi astfel şi-a răscumpărat libertatea.

Reîntors în ţară, la scurtă vreme s-a săvârşit cu pace, lăsându-ne pilda unui ierarh credincios şi luptător pentru Ortodoxia curată a poporului său.

***

Sfântul Simion Ştefan, din botez Simion, după călugărie Ştefan, ieromonah în mănăstirea de la Alba Iulia, a ajuns pe scaunul vlădicesc în anul 1643, după Sfântul Ilie Iorest, în vremuri grele pentru Biserica dreptslăvitoare şi pentru credincioşii transilvăneni, aflaţi sub cârmuitori străini de neam şi de credinţă.

Asemenea înaintaşilor săi, Sfântul ierarh Simion Ştefan n-a fost cruţat nici el de necazuri, suferite din pricina principelui Gheorghe Rakoţi şi a superintendentului Gheleji, mai marele calvinilor. Şi anume, luându-i dreptul părintesc de a-şi cerceta fiii duhovniceşti şi punându-i pe aceştia cu forţa sub ascultarea sa, superintendentul calvin s-a făcut stăpân peste Biserica românească, în care voia să rânduiască şi să judece după bunul plac.

Apoi, ca şi cum n-ar fi fost de ajuns, principele şi superintendentul calvin au pus pe umerii sfântului ierarh grele şi hulitoare îndatoriri: să lepede învăţătura Sfinţilor Părinţi ai Bisericii, să-i înveţe pe tineri Catehismul calvinesc, să nu mărturisească adevărul privind prefacerea Darurilor în Trupul şi Sângelui Domnului Hristos, la dumnezeiasca Liturghie.

Iar, ca nişte urâtori ai icoanelor, aceştia l-au îndemnat să scoată icoanele şi Crucea din biserici. Însă, de Dumnezeu luminatul ierarh nu i-a urmat, ci a apărat credinţa

ortodoxă cu mult curaj şi iscusinţă. Astfel, făcându-se următor cuvintelor lui Hristos: „Fiţi înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii” (Matei 10, 16), înţelepţit fiind de Dumnezeu şi dăruit cu dreaptă judecată, ierarhul şi-a păzit nevătămat sufletul său şi al turmei lui cuvântătoare, deşi calvinii n-au încetat nici o clipă să-l ademenească spre rătăcirea lor.

Dar sfântul s-a făcut apărător nu numai al credinţei, ci şi al neamului său, şi anume, văzându-i pe români mult asupriţi în ţara lor şi înţelegând că altă cale de a-i ridica şi păzi nu are decât prin lumina cărţii, le-a dăruit Cuvântul Domnului, Noul Testament, pentru întâia oară tălmăcit pe limba lor şi tipărit în cetatea Alba Iuliei la anul 1648. Prin aceasta, ca odinioară marii dascăli ai Bisericii, el a dăruit credincioşilor hrană duhovnicească, tâlcuindu-le tainele cele dumnezeieşti în Predosloviile la Noul Testament.

În acest chip, luptând, pentru Biserica lui Hristos, împotriva rătăcirilor, dăruind cuvânt hrănitor de suflet păstoriţilor săi şi urmaşilor - Legea Nouă a lui Iisus Hristos Domnul nostru, în grai românesc - şi învăţându-i să privegheze la unitatea neamului, sfântul ierarh şi-a dat cu pace sufletul în mâinile Domnului, în anul 1656.

***

Sfântul ierarh Sava Brancovici s-a născut din părinţi dreptcredincioşi, în Ineul Transilvaniei, la începutul veacului al XVII-lea. A fost botezat cu numele Simeon. Fratele său mai mic, Gheorghe, a avut o înaltă dregătorie în Transilvania. Tatăl său a fost căpitan de oaste în armata lui Mihai Viteazul. În tinereţea sa, sfântul a vieţuit o vreme în Ţara Românească, la Mănăstirea Comana, unde trăia unchiul său şi unde s-a deprins întru cele duhovniceşti.

A fost ales preot şi protopop al Ineului, fiind hirotonit, la Târgovişte, de către mitropolitul Ştefan al Ţării Româneşti. Murindu-i soţia, iar mama lui călugărindu-se, viaţa lui şi-a schimbat cursul. Ca unul ce-şi dovedise însuşirile şi vrednicia în tot timpul cât a fost protopop, în anul 1656, după trecerea la cele veşnice a Sfântului Simion Ştefan, soborul preoţilor şi al mirenilor l-a ales mitropolit de Alba Iulia.

După ce a fost hirotonit arhiereu la Târgovişte, de către acelaşi mitropolit Ştefan, s-a întors acasă încărcat cu daruri din Ţara Românească şi a fost înscăunat, cu bucurie, în ziua Înălţării Domnului, de tot soborul preoţilor din Ardeal, unde a păstorit, cu înţelepciune, timp de 24 de ani. În ciuda greutăţilor, sfântul s-a străduit să ridice şi să întărească Biserica strămoşilor săi, folosind limba română la slujbe şi

în propovăduirea Evangheliei şi sprijinindu-se pe soboarele de clerici pentru îndrumarea slujirii preoţeşti.

Râvna lui pentru păstrarea credinţei ortodoxe i-a adus duşmănia şi prigoana conducătorilor calvini ai Ardealului. În urma unor învinuiri nedrepte, a fost judecat şi scos din scaun în anul 1680.

Bătrân şi bolnav, a fost închis în temniţele din Alba Iulia şi Iernut, fiind bătut în fiecare vineri. După asemenea chinuri şi grele pătimiri, s-a mutat la Domnul, în aprilie 1683. Pentru vredniciile sale, Biserica Ortodoxă Română l-a înscris în calendar alături de alţi doi sfinţi mitropoliţi aredeleni, care au păstorit la Alba Iulia.

***

Cuvioasa Elisabeta a fost dăruită de Dumnezeu părinţilor ei, creştini evlavioşi de neam ales din Heracleea Traciei, prin mijlocirea minunată a Sfintei muceniţe Glicheria (prăznuită la 13 mai). Din fragedă vârstă a învăţat pe de rost vieţile Sfinţilor, astfel încât să poată urma totdeauna pilda lor de trăire după poruncile Evangheliei.

Rămânând orfană la vârsta de 12 ani, şi-a împărţit averea săracilor, a eliberat slugile şi a intrat în obştea mănăstirii Sfântul Gheorghe - Dealul Mic, din Constantinopol, unde era egumenă sora tatălui său. Acolo, sfânta s-a nevoit aspru, devenind, nu după mult timp, un vas al alegerii dumnezeieşti.

Ochii sufletului ei erau necontenit aţintiţi asupra frumuseţilor dumnezeieşti, pentru care, urmând smereniei vameşului, trei ani nu şi-a ridicat privirea de la pământ. Îmbrăcămintea ei era numai o haină de păr aspru, suferind frigul nopţii şi arşita zilei.

Purta aceeaşi haină şi umbla desculţă chiar şi iarna, dar iubirea de Dumnezeu, care îi înflăcăra inima, îi era haină şi acoperământ. Lacrimile care îi curgeau când psalmodia le socotea drept o baie cu aromate, iar când înălţa rugăciunile cele de miezul nopţii în singurătate, era luminată de sus cu lumină cerească. Avea ca hrană, cel mai adesea, doar Sfânta Împărtăşanie, iar uneori se hrănea, dar nu cu pâine, ci numai cu verdeţuri şi legume, pentru că untdelemn şi vin n-a gustat niciodată. De multe ori stăruia în postire câte patruzeci de zile, ca marele Moise, negustând nimic.

Când stareţa mănăstirii s-a apropiat de sfârşitul vieţii sale pământeşti, a numit-o pe cuvioasa Elisabeta în locul său, aceasta fiind binecuvântată în noua slujire de către însuşi Sfântul patriarh Ghenadie (458-471, prăznuit la 17 noiembrie).

Domnul i-a înmulţit atunci darurile, astfel încât sfânta săvârşea multe minuni: vindeca boli incurabile, izgonea demoni şi prorocea cele viitoare.

Astfel, ea l-a înştiinţat pe împăratul Leon I (457-474) despre înfricoşătorul incendiu care urma să izbucnească în Constantinopol în anul 465 (amintit în sinaxar la 1 septembrie), fapt pe care l-a prorocit şi Sfântul Daniil Stâlpnicul (pomenit la 11 decembrie). Pentru rugăciunile celor doi sfinţi, oraşul împărătesc a fost păzit de nimicirea deplină. De aceea, în semn de recunoştinţă, împăratul a dăruit mănăstirii cuvioasei Elisabeta un loc lângă cetate. Acolo însă era o fiară înspăimântătoare, care îi îngrozea pe locuitori. Cuvioasa s-a dus în acel loc cu sfânta Cruce şi a omorât fiara, călcând-o în picioare.

Faima ei ca făcătoare de minuni s-a răspândit atunci în tot Constantinopolul. Precum un doctor fără de arginţi, cuvioasa Elisabeta vindeca bolnavii care îi cereau ajutorul. Prin rugăciune tămăduia toate bolile trupeşti, iar prin cuvintele şi sfaturile cele de Dumnezeu insuflate, vindeca sufletele omeneşti, povăţuindu-le spre pocăinţă şi spre toată fapta bună.

Într-o zi, în vremea Sfintei Liturghii a avut o vedenie şi a văzut cum cobora Duhul Sfânt, aidoma unui veşmânt de un alb luminos, care a acoperit Sfânta Masă.

Către sfârşitul îndelungatei ei vieţi pământeşti, cuvioasa Elisabeta s-a întors la locul naşterii sale pentru a se închina moaştelor Sfintei Glicheria. Atunci i-a apărut sfânta, amintindu-i de ocrotirea şi grija pe care a avut-o pentru ea încă din anii copilăriei, chemând-o în patria cerească la următorul praznic al Sfântului Gheorghe.

Întorcându-se în mănăstirea sa la Constantinopol, sfânta şi-a povăţuit pentru ultima data surorile şi, cu o zi înainte de ziua prorocită, s-a împărtăşit cu Sfintele Taine, având faţa strălucitoare precum soarele. Apoi şi-a întins mâinile către cer, dându-şi sufletul în mâinile Domnului, în timp ce rostea cuvintele dreptului Simeon: „Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta…”

Era o zi de 24 aprilie a anului 540. La mormântul cuvioasei se făceau multe vindecări şi chiar praful luat de pe mormântul ei dăruia vedere orbilor. Sfintele ei

moaşte au fost aflate nestricate şi timp de mulţi ani au fost un izvor neîncetat de tămăduiri.

Astăzi, o parte din moaştele sfintei se găsesc în Grecia, la Mănăstirile Sfânta Ana – Lamia şi Dau - Pendeli.

Arhimandrit Ioanichie Bălan - Sfântul ierarh Iorest mărturisitorul, închis și maltratat pentru credinţa ortodoxă

Sfântul ierarh Iorest mărturisitorul, mitropolit al Ardealului († 1657)

Sfântul ierarh Iorest era fiu de ţărani, din Transilvania. Iubind din copilărie pe Hristos, s-a făcut călugăr în obştea Mănăstirii Putna, schimbându-şi numele din Ilie, în Iorest. Apoi, urmând şcoala duhovnicească din această lavră, a ajuns monah iscusit, bun caligraf şi zugrav de icoane. Era încă foarte râvnitor la slujba Bisericii şi la păzirea sfintei credinţe ortodoxe. Pentru curăţia inimii sale, egumenul mănăstirii l-a făcut ieromonah. Și era cuviosul Iorest ca o făclie aprinsă în obştea părinţilor, săvârşind cele sfinte cu frică de Dumnezeu şi mângâind poporul cu alese învăţături creştineşti.

Vestea despre aşezarea lui duhovnicească a ajuns până la domnul Moldovei, Vasile Lupu. Deci, răposând mitropolitul Ghenadie al Ardealului în toamna anului 1640, cu voia lui Dumnezeu, a fost ales părinte şi întâistătător al Bisericii Transilvaniei cuviosul Iorest de la Putna. După ce primi hirotonia în arhiereu de la mitropolitul Ţării Româneşti, în anul 1641 blândul ierarh Iorest urcă pe scaunul Mitropoliei Ardealului de la Alba Iulia.

Timp de trei ani, cât a păstorit Biserica lui Hristos, Sfântul ierarh Iorest s-a ostenit, ca un adevărat mărturisitor, să apere dreapta credinţă ortodoxă de învăţăturile străine calvineşti şi de toate viclenele curse ale diavolului. Peste tot rânduia preoţi râvnitori, sfinţea biserici şi mergea prin sate, mângâind şi învăţând pe credincioşi ca un bun păstor al turmei lui Hristos.

În anul 1643, blândul ierarh Iorest a fost aruncat în temniţă pentru râvna dreptei credinţe, pătimind multe necinstiri, bătăi şi ocări. Iar sfântul răbda mucenicește, fiind gata să-şi dea şi viaţa pentru apărarea credinţei ortodoxe şi mântuirea turmei sale. După nouă luni de zile, păstorul cel adevărat este scos din temniţă şi obligat să dea o sumă de bani. Ajungând din nou în Moldova, între anii 1656-1657 a fost episcop la Huşi, păstorind bine Biserica lui Hristos şi lucrând la mântuirea fiilor săi duhovniceşti. Apoi şi-a dat sufletul cu pace în braţele Marelui Arhiereu Iisus Hristos, fiind numărat în ceata sfinţilor mărturisitori.

Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat în anul 1955 şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sfinte ierarhe Iorest, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

(Arhimandrit Ioanichie Bălan, Patericul românesc, Editura Mănăstirea Sihăstria, p. 200)

Arhimandrit Ioanichie Bălan - Sfântul ierarh Sava mărturisitorul, 24 de ani mitropolit și apărător al credinței ortodoxe

Sfântul ierarh Sava mărturisitorul, mitropolit al Ardealului († 1683)

Sfântul ierarh Sava s-a născut în localitatea Inău, din părinţi binecredincioşi, Ioan şi Maria, primind din botez numele de Simeon. După ce învaţă carte şi deprinde rânduiala slujbelor în Mănăstirea Comana, ajunge protopop şi slujitor al Bisericii lui Hristos în satul natal, săvârşind cele sfinte cu mare râvnă şi frică de Dumnezeu. Apoi, rămânând văduv, iar mama sa îmbrăcând haina monahală, în anul 1656, fericitul Simeon este ales mitropolit şi păstor sufletesc al Ardealului. Deci, mai întâi s-a călugărit la Mitropolia din Târgovişte, cu numele de Sava. Apoi, fiind hirotonit arhiereu, a fost aşezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia, în locul răposatului ierarh Simeon Ştefan.

Ca păstor şi părinte duhovnicesc al românilor din Transilvania, fericitul mitropolit Sava Brancovici s-a dovedit un mare apărător al credinţei ortodoxe şi un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos.

Timp de 24 de ani, cât a fost mitropolit, Sfântul Sava a mărturisit cu mult curaj dreapta credinţă, a combătut învăţăturile greşite calvineşti, a întărit unitatea românilor în jurul Bisericii Ortodoxe, a înălţat numeroase lăcaşuri prin sate şi oraşe, a rânduit peste tot preoţi devotaţi şi a mângâiat pe ţăranii ardeleni, întărindu-i în credinţă şi nădejde. De asemenea, a reînnoit mitropolia şi bisericile jefuite şi stricate de răufăcători.

Văzând craiul Ardealului că nu poate întoarce poporul de la credinţa ortodoxă din cauza Sfântului ierarh Sava, îndată a semănat vrajbă şi răzbunare împotriva păstorului cel bun. Deci, aruncând mărturii nedrepte asupra lui, în anul 1680 l-a scos din scaun. Apoi, aruncându-l în temniţă, timp de trei ani de zile a fost persecutat, bătut cu toiege, batjocorit şi chinuit ca un martir pentru dreapta credinţă, fiind silit la calvinism. Fericitul Sava însă a mărturisit cu tărie pe Hristos, apărând dogmele şi tradiţia Bisericii Ortodoxe.

După grele suferinţe, în anul 1683 a fost scos din temniţă, dar, fiind slăbit de chinuri, îndată şi-a dat sfântul său suflet în braţele lui Hristos.

Pentru sfinţenia vieţii lui, credincioşii l-au numărat încă din viaţă în ceata sfinţilor. Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat pe Sfântul ierarh Sava în anul 1955, ca mărturisitor al dreptei credinţe şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sfinte ierarhe Sava, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

(Arhimandrit Ioanichie Bălan, Patericul românesc, Editura Mănăstirea Sihăstria, pp. 219-220)

Pr. prof. Mircea Păcurariu - Viaţa şi nevoinţele Sfântului ierarh Ilie Iorest

Între mitropoliţii de vrednică pomenire ai Transilvaniei de altă dată se numără la loc de cinste şi Sfântul ierarh şi mărturisitor Ilie Iorest, care a păstorit la Alba Iulia între anii 1640-1643. Venea în acest scaun după unii mari mitropoliţi, fiind urmat apoi de şi mai vrednicii ierarhi Simion Ştefan (cel care va tipări prima ediţie integrală a Noului Testament în româneşte, în 1648) şi Sfântul Sava Brancovici.

De numele mitropolitului Iorest - ca şi de acela al lui Sava - se leagă acţiunea energică de apărare a Ortodoxiei româneşti din Transilvania, în faţa încercărilor de calvinizare şi de înstrăinare de neam a românilor, pornite de principii şi de superintendenţii calvini de atunci.

Viaţa Sfântului Ilie Iorest poate fi reconstituită numai pe baza câtorva izvoare documentare, într-atât de tulburată i-a fost activitatea. Este vorba de următoarele mărturii: două însemnări pe manuscrise slavone de la mănăstirea Putna, o scrisoare a ierarhilor moldoveni, prin care-l recomandau ţarului Rusiei, şi câteva ştiri ale unor cronicari transilvăneni (*Singura monografie închinată acestui ierarh este*

aceea întocmită de noi, sub titlul: Mitropolitul Ilie Iorest al Transilvaniei. La 300 de ani de la moartea sa, în „Biserica Ortodoxă Română", XCVI (1978), nr. 9-10, p. 1149-1163.). Din scrisoarea către ţarul Mihail Feodorovici Romanov, cu data de 2 iunie 1645, aflăm că ***„acest arhiereu cu numele Iorest este născut în părţile ţării ungureşti, dar din copilărie a fost dat la învăţătură şi instruit în ţara noastră, a Moldovei, în mănăstirea Putna, şi în aceeaşi mănăstire a fost călugărit, iar după un timp oarecare, ridicat la treapta preoţiei"*** (*Dr. Silviu Dragomir, Contribuţii privitoare la relaţiile. Bisericii româneşti cu Rusia în veacul XVII, în „An. Acad. Rom.", mem. secţ. ist., t. XXXIV (1912), Bucureşti, p. 1168-1169 (şi extrasul, p. 104-105*)).

Reiese că Iorest era un transilvănean, probabil din părţile învecinate cu Moldova, sau din Maramureş, aşezat de tânăr în ctitoria lui Ştefan cel mare, unde au vieţuit, în curgerea veacurilor, aţâţia călugări transilvăneni. După ce a învăţat carte şi rânduielile bisericeşti, a fost tuns în monahism, primind numele de Iorest, iar după un timp a fost hirotonit preot, adică ieromonah. Actul hirotoniei sale a putut fi săvârşit, fie de mitropolitul cărturar Anastasie Crimca, acela care păstorea pe atunci în scaunul de la Suceava (c. 1607-1629), fie de fostul episcop Efrem al Rădăuţilor, retras din scaun şi aşezat la mănăstirea Moldoviţa, nu departe de Putna, fie de urmaşul său la Rădăuţi, episcopul Evloghie (1623-1627). Pe ultima filă a unei Psaltiri slavone în manuscris, din veacurile XV-XVI, aflată la Putna, apare şi semnătura: „ieromonah Iorest, vlet 7133 (=1625), noiembrie, 8" (*Pr. Paulin Popescu, Manuscrise slavone din mănăstirea Putna, în „Biserica Ortodoxă Română", LXXX (1962), nr. 1-2, p. 143 (ms. nr. inv. 582/1863).*). Presupunem că aparţinea viitorului mitropolit. Fiind ieromonah în 1625, iar mitropolit în 1640, socotim că s-a născut prin 1600, deci tocmai în zilele de glorie ale lui Mihai Viteazul, care înfăptuise prima unire politică a celor trei ţări româneşti.

În 1637, un preot, Manoil din Suceava, termina de copiat o lucrare a cunoscutului aghiograf bizantin, Simion Metafrastul (sec. X), în slavoneşte, început, sub îndrumarea mitropolitului Anastasie Crimca şi continuată sub aceea a „ieromonahului Iorest, egumen", după cum aflăm dintr-o însemnare pe manuscrisul respectiv (azi în Biblioteca Saltâcov - Scedrin din Leningrad) (*Însemnarea reprodusă şi de N. Grigoraş, Mitropolitul Anastasie Crimca, în „Mitropolia Moldovei şi Sucevei", XXXIV (1958), nr. 3-4, p. 311*). Probabil este viitorul mitropolit, ajuns între timp egumen al ctitoriei şi necropolei lui Ştefan cel mare; înseamnă că era un călugăr cu alese preocupări cărturăreşti, care va fi avut şi legături cu şcoala miniaturistică de la mănăstirea Dragomirna, îndrumată de mitropolitul Anastasie Crimca.

La 3 septembrie 1640 a trecut la cele veşnice mitropolitul Ghenadie al II-lea al Transilvaniei. Chiar a doua zi, superintendentul confesiunii calvine din Transilvania, Ştefan Katona Geleji, îl informa pe principele Gheorghe Rakoczy I despre decesul mitropolitului, făcând recomandări şi cu privire la condiţiile care ar trebui impuse succesorului său. Dintr-o scrisoare a aceluiaşi superintendent către principe, reiese că au fost recomandaţi trei candidaţi pentru scaunul mitropolitan vacant: Meletie Macedoneanul, egumenul mănăstirii Govora, care tipărise acolo mai multe cărţi în slavoneşte şi în româneşte - susţinut de Matei Basarab -, protopopul din Haţeg, susţinut şi dorit de preoţi, precum şi „un moldovean" recomandat de Vasile Lupu, care nu era altul decât ieromonahul Iorest (*I. Lupaş, Documente istorice transilvane, vol. I, Cluj,1940, p. 204-206, doc. 85 şi 86.*).

Din corespondenţa ulterioară a lui Geleji cu principele rezultă că n-a găsit nici un candidat pentru ocuparea scaunului mitropolitan din Alba Iulia, care să fie dispus „să-şi schimbe religia din temelie (in fundamentibus)", recomandându-i să se lucreze progresiv şi cu prudenţă pentru calvinizarea românilor (*Ibidem, p. 209-211, doc. 88.*). În sfârşit, printr-o altă scrisoare, cu data de 8 octombrie 1640, superintendentul îşi exprima nemulţumirea că principele Gheorghe Rakoczy - cedând stăruinţelor lui Vasile Lupu - a recunoscut ca mitropolit al românilor ortodocşi din Transilvania „un moldovean", adică pe Ilie Iorest (*Ibidem, p. 212-213, doc. 90.*).

Potrivit tradiţiei, noul mitropolit a fost hirotonit la Târgovişte, în catedrala ctitorită de Neagoe Basarab, de către mitropolitul Teofil care păstorea atunci. Din soborul Sfintei Liturghii vor fi făcut parte sufraganii săi, Ignatie Sârbul de la Râmnic şi Ştefan de la Buzău, ori unii arhierei greci veniţi în Ţara Românească după ajutoare. Fără îndoială că Matei Basarab va fi oferit noului ierarh felurite daruri, aşa cum au primit toţi ceilalţi mitropoliţi ai Transilvaniei. De altfel, se cunosc şi alte danii ale lui Matei Basarab făcute unor biserici româneşti din Transilvania, el fiind şi ctitorul bisericii din Turnu Roşu, lângă Sibiu.

Probabil, cu ocazia recunoaşterii sale în scaun de către principele Gheorghe Rakoczy I, i se vor fi impus unele restricţii - în vederea calvinizării Bisericii româneşti - aşa cum s-a întâmplat cu toţi mitropoliţii ortodocşi ai Transilvaniei, pe care el nu le-a respectat, cum vom constata în cele ce urmează.

Se cunosc puţine lucruri din activitatea lui ca mitropolit. În 1641 a apărut la Alba Iulia Evanghelia cu învăţătură, dată la tipar încă din timpul înaintaşului său, Ghenadie, fiind terminată, după cum se preciza în prefaţă, în timpul lui „Iorist archimitropolit". Cartea era o retipărire - aproape pagină cu pagină - a Evangheliei

cu învăţătură, tradusă din slavoneşte de preoţii Iane şi Mihai de la biserica Sfântul Nicolae din Şcheii Braşovului şi tipărită de diaconul Coresi, la Braşov, în 1580-1581 (*Ioan Bianu şi Nerva Hodoş, Bibliografia românească veche, tom. I, Bucureşti, 1903, p. 115-118.*).

În tot cursul păstoririi, a făcut vizite canonice în eparhia sa - care cuprindea întreagă Transilvania - spre a cunoaşte la faţa locului protopopii şi preoţii, bisericile şi mănăstirile, starea religios-morală a credincioşilor, învăţătura şi starea materială a clerului. De pildă, la începutul lunii iulie 1641, era în părţile Făgăraşului, iar peste câteva zile era la Braşov (*Ştefan Meteş, Istoria Bisericii şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, vol. I, ed. a II-a, Bucureşti, 1935, p. 197*). Potrivit vechiului obicei, va fi convocat, la Alba Iulia, o dată sau de două ori pe an, „soborul mare" al eparhiei, format din protopopi şi din unii preoţi, care va fi luat felurite măsuri de interes general bisericesc. De asemenea a făcut hirotonii de preoţi pentru parohiile eparhiei sale.

Păstoria Vlădicii Iorest ia Alba Iulia n-a fost de lungă durată, căci în februarie 1643 a fost înlăturat în chip brutal din scaun, prin uneltirile cârmuiturilor calvini ai Transilvaniei de atunci. Cauza principală trebuie să o căutăm în aceea că n-a îndeplinit nici una din îndatoririle care i-au fost impuse la numire, ci a rămas statornic în credinţa ortodoxă, împreună cu păstoriţii săi. Presupunem că se va fi împotrivit şi presiunilor, exercitate asupra sa de către superintendentul calvin, de a difuza printre preoţii şi credincioşii săi cunoscutul Catehism calvinesc, redactat în româneşte şi tipărit în 1642, căruia îi va da Varlaam al Moldovei cunoscutul Răspuns din 1645. Vlădica Iorest a fost întărit în convingerile sale ortodoxe şi îndrumat să reziste în faţa tuturor presiunilor nu numai de formaţia sa ortodoxă dobândită la Putna, ci şi de sinodul întrunit la Iaşi, în septembrie-octombrie 1642, care a aprobat Mărturisirea Ortodoxă a lui Petru Movilă al Kievului. Vreun călugăr de la Putna va fi fost trimis la Alba-Iulia, ca să-l informeze despre cele discutate la Iaşi, de reprezentanţii Patriarhiei Ecumenice, ai Bisericii kieviene şi al Bisericii din Moldova. Este sigur că la înlăturarea mitropolitului Iorest din scaun au stat şi raţiuni de ordin politic, determinate de înăsprirea relaţiilor dintre Gheorghe Rakoczy şi Vasile Lupu, care îl recomandase la ocuparea scaunului mitropolitan (*I. Lupaş, „Suveranitatea" transilvană, moldoveană şi munteană în veacul al XVII-lea, în Studii, conferinţe şi comunicări istorice, vol. IV, Sibiu, 1943, p. 98.*.).

Acuzaţiile care se aduceau neînfricatului apărător al dreptei-credinţe le cunoaştem din scrisoarea ierarhilor moldoveni, cu data de 2 iunie 1645, prin care recomandau ţarului Rusiei pe Ilie Iorest. ***„Pe urmă - precizau ei - dacă au trecut trei ani, a îndemnat diavolul, care urăşte cele bune, pe popa cel mare al craiului cu numele***

Gheorghe Ciulai, care este în erezia luterană în care sunt şi craiul şi toţi ungurii, şi l-au defăimat pe acest Iorest, arhiereul creştinilor români, la craiul Rakoczy Gheorghe şi au adus mărturii mincinoase şi i-au făcut mare nedreptate şi i-au luat tot ce avea, l-au legat şi l-au închis în temniţă nouă luni şi a suferit în surghiun şi împreună cu el mulţi preoţi creştini, nu pentru altă vină decât pentru credinţa creştină, voind să-i convertească la luteranism. Şi pentru că nu aveau ce să-i facă, văzând că ţine tare şi neclintit la credinţa sa, însuşi craiul Rakoczy i-a dat, - cu garanţia a 24 de chezaşi - 1000 de taleri, ca să-i restituie degrabă în vistieria crăiască şi l-a liberat, ca să adune şi să plătească pentru acei chezaşi. De aici, a venit în mănăstirea sa, la Putna..." (*Silviu Dragomir, op. cit., p. 1170 (extrasul, p. 106).*).

Adevăratele motive ale alungării sale din scaun reies şi din spusele tradiţiei, consemnate mai târziu în opere scrise. De pildă, Samuil Micu, în lucrarea sa: Scurtă cunoştinţă a istoriei românilor, scria că Ilie Iorest ***„au fost pârât ca cum ar fi om cu viaţă necuviincioasă şi scandalos, pentru care lucru, din porunca lui Racoţi, domnul Ardealului, la Bălgrad (Alba-Iulia, n.n.) în consistoriu au fost judecat şi lăpădat din episcopie şi dat în mâni mireneşti să se pedepsească. Alţii zic că pentru împotrivirea păstoricească cu care s-au pus împotriva eresului calvinesc şi nu au voit a primi împărtăşirea lui, la carea domnul ţării îl silea, au fost lăpădat din episcopie şi ca să nu vază că pentru credinţă pătimeşte, i-au scornit nume rău şi i-au făcut pâră mincinoasă"*** (*Samuil Micu, Scurtă cunoştinţă a istoriei românilor, ed . Cornel Câmpeanu, Bucureşti, 1963, p. 102.*). Iar Gheorghe Şincai, comentând diploma de recunoaştere în scaun a lui Simion Ştefan, în care Ilie Iorest era prezentat ca om cu viaţă imorală, scria: ***„Vezi cum se meşteşugea calvinii să tragă la credinţa şi legea lor pe bieţii români din Ardeal! Drept aceia, lesne poţi crede că pe mitropolitul Bălgradului Elia Iorest... nu pentru bârfele ce se scriu în diplomatul acesta s-au lepădat din vlădicie, ci pentru că n-au primit Catehismul (calvinesc, n.n.)"*** (*G. Şincai, Opere, ed. Florea Fugariu, vol. III, Bucureşti, 1969, p. 55-59.*).

Însuşi istoricul unit Augustin Bunea, care prezintă tendenţios chipul mitropolitului Iorest, era nevoit să recunoască faptul ca principele calvin Gheorghe Rakoczy I nu putea să-l pedepsească pentru convingerile sale religioase, adică pentru credinţa sa ortodoxă, întrucât prin cunoscutele legiuiri medievale transilvănene Approbatae Constitutiones era oprită asuprirea religioasă şi trecerea forţată la altă confesiune, pe când imoralitatea putea fi pedepsită şi de autoritatea civilă, fie cu moartea, în cazul celor căsătoriţi, fie cu amendă în bani şi bătaie, în cazul celor necăsătoriţi (*Augustin Bunea, Ierarhia românilor din Ardeal, Blaj, 1904, p. 242-248. Textul legilor respective la Dr. Alexandru Herlea, Dr. Valeriu Şotropa şi Dr. Ioan Floca,*

Vechile legislaţii transilvane, I. Approbatae Constitutiones, în „Mitropolia Ardealului”, XXI (1976), nr. 7-9, p. 465 şi 536.). Deci, trebuia găsit un temei legal care să justifice scoaterea mitropolitului din scaun. O îndepărtare pentru credinţa sa ortodoxă ar fi provocat nemulţumirea celor doi domni din Ţara Românească şi Moldova, Matei Basarab şi Vasile Lupu, cu care Gheorghe Rakoczy avea tot interesul să păstreze relaţii de bună vecinătate. Chiar şi faptul că a primit 1000 de taleri din partea lui Rakoczy - sumă enormă pentru acest timp - ca să-şi răscumpere cei 24 de garanţi, trebuie interpretat ca o tactică a aceluia de a fi considerat de vecinii săi ortodocşi ca un principe tolerant în probleme religioase.

În afară de aceasta, din diploma de confirmare a lui Simion Ştefan ca mitropolit, din 10 octombrie 1643, reiese că Iorest a fost judecat de un „săbor mare, de toţi protopopii şi preoţii româneşti de legile grecească şi sârbească (ortodoxă, n.n.)”. Desigur, cârmuitorii calvini nu puteau lua singuri hotărâri împotriva lui, pentru ca să nu supere pe cei doi domnitori români; din această pricină, i-au înscenat un proces, în care au apărut ca acuzatori şi judecători proprii săi protopopi, desigur din aceia care erau interesaţi sub raport material în acţiunea prozelitistă calvină. N-ar fi exclus ca între judecătorii lui să fi apărut şi mireni calvini, cum se va întâmpla peste patru decenii, în procesul înscenat mitropolitului Sava Brancovici.

Înlăturat din demnitatea arhierească, Iorest a fost aruncat în închisoare, unde a pătimit timp de nouă luni, împreună cu „mulţi preoţi creştini”, între care vor fi fost şi călugări de la catedrala mitropolitană, care s-au opus acţiunii de calvinizare a românilor. Din moment ce a stat nouă luni închis, înseamnă că a fost eliberat prin noiembrie 1643. După aceea a plecat la Putna, aşa cum aflăm din scrisoarea ierarhilor moldoveni către ţarul Rusiei. Nu mai avem alte ştiri despre el până în iunie 1645, când a plecat în Rusia pentru a strânge banii trebuitori achitării celor 1000 de taleri. Presupunem, însă, că va fi participat la acel sobor al ierarhilor din Moldova şi Ţara Românească - convocat de mitropolitul Varlaam al Moldovei -, ca să ia atitudine împotriva Catehismului cu caracter calvin, tipărit la Prisaca în 1642, şi să aprobe cunoscuta replică a mitropolitului moldovean: Răspuns împotriva Catehismului calvinesc. Păstorind aproape trei ani în Transilvania, Vlădica Iorest va fi putut împărtăşi celor prezenţi amănunte interesante nu numai asupra doctrinei calvine, ci mai ales asupra metodelor prozelitiste folosite de cârmuitorii calvini din Transilvania pentru atragerea românilor la confesiunea lor.

În iunie 1645, mitropolitul Iorest a plecat în Rusia, pentru a strânge ajutoare, aşa cum făcuseră şi alţi ierarhi şi călugări transilvăneni. Avea asupra lui scrisoarea de recomandare către ţarul Rusiei, Mihail Feodorovici Romanov, dată în Suceava, la 2 iunie 1645. Un astfel de act primise şi din partea lui Vasile Lupu. Era însoţit de

călugărul Gherman - desigur din mănăstirea Putna - şi de nepotul său, Jurca. La 28 iunie 1645 era în oraşul de graniţă Putivlia (între Ucraina şi Rusia), iar la 24 august, la Moscova. Prezentându-se la biroul ambasadorilor, a înmânat cele două scrisori şi a declarat că ***„a fost mitropolit în Alba-Iulia şi din cetatea aceasta l-au alungat ungurii, pentru credinţa ortodoxă şi creştinească, şi i-au făcut multe necazuri. A venit pe urmă în Moldova..., iar de aici a plecat să se închine Maiestăţii Sale Ţarului din Moscova”*** (*Silviu Dragomir, ibidem, p. 1077 (extrasul, p. 13).*

Primit într-o primă audienţă, el a oferit ţarului părticele din moaştele Sfântului Dumitru din Tesalonic, primind în schimb felurite daruri şi bani. Se pare că a rămas în Moscova până în primăvara anului următor, din moment ce în octombrie 1645 solicita să i se dea lemne de foc, precum şi permisiunea de a cerceta Lavra Sfântul Serghie, împreună cu cei doi însoţitori (*Ibidem, p. 1078-1079 (extrasul, p. 14-15).*). Fiind om de carte, presupunem că în acest răstimp a luat cunoştinţă de unele lucrări teologice scrise în slavo-rusă, a cercetat renumitele biserici ale Kremlinului şi din oraşul Moscova, cele din Lavra Sfântul Serghie a slujit în diferite biserici şi a cunoscut vlădici, preoţi şi călugări ruşi.

Potrivit obiceiului, la plecare se va fi prezentat din nou ţarului, în aşa numita „audienţă de adio”. Am putea presupune că la reîntoarcere va fi cercetat şi Kievul, unde păstorea mitropolitul de neam român, Petru Movilă (1633-1646). Reîntors în Moldova, desigur va fi trimis cei 1000 de taleri în vistieria principelui Transilvaniei.

Şi-a petrecut restul vieţii în mănăstirea sa de metanie, la Putna, unde s-a ocupat în continuare cu studiul, cu săvârşirea de slujbe şi poate cu copierea de manuscrise. A murit la adânci bătrâneţi, după cum aflării dintr-o însemnare slavonă scrisă pe un Minei manuscris pe ianuarie, de la Putna: ***„Ca să se ştie când a murit Vlădica Iorist, în anul 7186 (= 1678), luna martie 12”*** (*Pr. Paulin Popescu, op. cit., p. 130 (ms. nr. inv. 577/1863 şi 452/1952); vezi şi întregirile noastre în art. cit., p. 1162, nr. 63*). Înseamnă că el îşi doarme somnul de veci alături de marele ctitor al mănăstirii şi apărător al creştinătăţii, Ştefan cel mare. Probabil că a fost îngropat în afara bisericii, pe latura de sud, unde s-au descoperit mai multe morminte arhiereşti.

Din puţinele izvoare documentare care s-au păstrat, reiese că mitropolitul Iorest a fost un strălucit promotor al unităţii româneşti, căci, transilvănean fiind, a întreţinut strânse legături cu Moldova, mai ales cu mănăstirea Putna, unde a fost călugărit şi a trăit cea mai mare parte a vieţii, dar şi cu Ţara Românească,

unde a fost hirotonit arhiereu. Dar mai presus de toate, a fost un neobosit apărător al Ortodoxiei în Transilvania, suferind, pentru credinţa sa dreptmăritoare, nouă luni de închisoare şi scoaterea silnică din scaunul mitropolitan. Prin stăruinţă în „legea strămoşească", el a oferit preoţilor şi credincioşilor săi o pildă vrednică de urmat, contribuind la întărirea Ortodoxiei şi la stăvilirea acţiunii de dezbinare sufletească a românilor ortodocşi, patronată de calvini. Dacă la acestea adăugăm şi alesele sale preocupări cărturăreşti, ca şi contribuţia sa la întărirea legăturilor cu Rusia şi cu Biserica Ortodoxă din această ţară, vom avea o imagine şi mai deplină a ierarhului însufleţit de dragoste faţă de Hristos, de pământul strămoşesc şi de neamul său, care a fost Iorest, Mitropolitul Transilvaniei.

Ţinând seama de viaţa sa curată, de năzuinţa după dulceaţa contemplaţiei, dar mai ales de statornicia sa în credinţa pravoslavnică şi de suferinţele îndurate pentru apărarea ei, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în şedinţa sa din 28 februarie 1950, a hotărât, - pe baza unui referat prezentat de mitropolitul de atunci al Transilvaniei, Nicolae Bălan -, ca acest vrednic ierarh să fie cinstit de Biserica noastră ca sfânt mărturisitor al dreptei-credinţe. S-a rânduit ca el să fie prăznuit la 24 aprilie, o dată cu Sfântul Sava Brancovici, urmaş al său, după câteva decenii, care de asemenea a fost întemniţat şi înlăturat din scaun pentru râvna sa întru apărarea credinţei ortodoxe. Canonizarea lor solemnă s-a făcut în catedrala „Reîntregirii" din Alba Iulia, în cadrul unor slujbe săvârşite de un ales sobor de ierarhi, preoţi şi diaconi, în ziua de 21 octombrie 1955.

S-a alcătuit tot atunci slujba şi sinaxarul celor doi Sfinţi mărturisitori, iar mai târziu, slujba Acatistului, care se săvârşesc mereu, mai ales în catedrala episcopală din Alba-Iulia, deci acolo unde au păstorit ei cu trei veacuri şi mai bine în urmă. În numeroase biserici s-a zugrăvit chipul Vlădicăi Iorest, unii din cei care îmbracă haina monahală îşi iau în călugărie numele său, iar bunii creştini se străduiesc să-i urmeze viaţa de muncă, de rugăciune, de sfinţenie şi de râvnă faţă de credinţa strămoşească.

Pr. Prof. Mircea Păcurariu

Sursa: Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, Sfinţi români şi apărători ai Legii strămoşeşti, E.I.B.M.B.O.R., Bucureşti, 1987, p. 395-393 Sfântul ierarh Iorest

Pr. prof. Mircea Păcurariu - Viaţa şi nevoinţele Sfântului ierarh Sava Brancovici

Biserica Ortodoxă Română din Transilvania de altădată şi-a desfăşurat activitatea în împrejurări deosebit de vitrege, determinate de asupririle naţionale, sociale şi religioase la care era supus poporul nostru. Cu toate acestea, Biserica Ortodoxă a avut un rol covârşitor în istoria lui, fiind - pe atunci - singura instituţie în jurul căreia se desfăşura întreaga viaţă naţională culturală şi religioasă a românilor. Mitropolia Ortodoxă de aici a avut ierarhi de seamă, care şi-au stabilit succesiv reşedinţa la mănăstirea Râmeţ, la Hunedoara, la Feleac lângă Cluj, la mănăstirea de la Geoagiu şi, în cele din urmă, la Alba-Iulia sau Bălgrad, cum se numea pe atunci. O dată cu păstrarea conştiinţei de unitate naţională românească, aceştia şi-au închinat viaţa trăirii credinţei strămoşeşti şi apărării ei faţă de încercările prozelitiste ale catolicilor, până pe la mijlocul secolului al XVI-lea, apoi ale calvinilor, până la sfârşitul veacului următor. Prin atragerea românilor la aceste două confesiuni - mai ales la cea calvină - nu se urmărea altceva decât înstrăinarea acestora de propriul lor neam, contopirea lor în rândul păturii conducătoare maghiare. Rezistând la încercările prozelitiste ale principilor calvini din Alba-Iulia, - Gabriel Bethlen, Gheorghe Rakoczy I, Gheorghe Rakoczy II şi mai ales Mihail Apaffi, toţi din secolul al XVII-lea, - Biserica Ortodoxă Română, cu ierarhii şi preoţii ei, a izbutit să-şi menţină păstoriţii în dreapta-credinţă, înlăturând prin aceasta, şi primejdia înstrăinării lor ca neam.

Între vlădicii care s-au ridicat cu dârzenie împotriva încercărilor de calvinizare a credincioşilor, trebuie aşezat la loc de cinste şi mitropolitul Sava Brancovici. Spre deosebire de alţi ierarhi anteriori, viaţa lui este cunoscută destul de amănunţit din Cronica sârbească scrisă de fratele său Gheorghe (*Publicată - în traducere românească - de Dr. Silviu Dragomir, Fragmente din „Cronica" lui Gheorghe Brancovici, în „Anuarul Institutului de Istorie Naţionali din Cluj", vol. II (1924), Bucureşti, p 1-70 (şi extras). Până în prezent s-au publicat mai multe monografii asupra activităţii mitropolitului Sava, citate în articolul nostru: Mitropolitul Sava Brancovici. La 300 de ani de la moartea sa. În „Biserica Ortodoxă Română", an CI (1983), nr. 3-4, p. 225-247*). Din acest document se poate afla că viitorul mitropolit făcea parte dintr-o veche familie sârbească, se pare originară din părţile Herţegovinei, din localitatea Korenici. Pe la sfârşitul veacului al XVI-lea, această familiei s-a refugiat în părţile Aradului, din pricina expansiunilor otomane. Trăind atâta vreme printre români, familia Brancovici s-a românizat, fapt desprins şi din semnătura mitropolitului, care apare uneori sub forma „Brâncoveanu". Din această familie au făcut parte mai mulţi episcopi, care i-au servit de model în apărarea Ortodoxiei.

Viitorul mitropolit al Ardealului s-a născut în jurul anului 1620, în Ineu, primind la botez numele Simeon. A învăţat carte în casa părintească, apoi a călătorit prin Ungaria, prin Serbia şi Bulgaria şi, în cele din urmă, s-a îndreptat spre mănăstirea Comana, la sud de Bucureşti, unde se găsea vlădica Longhin, unchiul său. Desigur, acolo şi-a completat şi învăţătura. Aflând de moartea tatălui, a doi fraţi şi a unei surori, s-a reîntors acasă, apoi s-a căsătorit şi a avut copii, dar aceştia au murit de mici.

Între timp, a murit Gheorghe Brancovici, protopopul Ineului, o altă rudenie. Credincioşii de acolo au rugat atunci pe tânărul Simeon să-şi închine viaţa Slujirii lui Dumnezeu ca preot-protopop. Răspunzând stăruinţelor acestora, a plecat la vlădica Longhin, iar de acolo s-au îndreptat împreună spre Târgovişte, ca să-i ceară mitropolitului Ştefan al Ungrovlahiei să-l hirotonească preot. După un nou popas la Comana, preotul Simeon se reîntoarce la turma sa duhovnicească din Ineu. Dar abia ajuns între ai săi, află că soţia îi murise cu puţine zile înainte de hirotonie, iar bătrâna sa mamă se călugărise. A păstorit mai mulţi ani ca preot-protopop în Ineu, îngrijindu-se nu numai de viaţa duhovnicească a păstoriţilor, ci şi de apărarea lor în faţa cotropitorilor turci. De multe ori, căci ei îşi întinseseră stăpânirea până în apropierea Ineului, pe care principele Gheorghe Rakoczy l-a transformat într-o puternică fortăreaţă (în 1552, Banatul şi o parte din Crişana au devenit "paşalâc", cu centrul la Timişoara) (*Amănunte, în Cronica lui Gheorghe Brancovici, în*

traducerea Dr. S. Dragomir, p. 52-55).

Dar în vara anului 1656 se petrece o nouă schimbare în viaţa tânărului preot-protopop din Ineu. Murind atunci mitropolitul Simion Ştefan al Transilvaniei, soborul de preoţi şi mireni ortodocşi la Alba-Iulia în vederea alegerii unui nou titular al scaunului mitropolitan a găsit vrednic pentru această înaltă slujire tocmai pe protopopul văduv Simeon Brancovici din Ineul Aradului. Potrivit vechiului obicei, acesta a plecat în Ţara Românească, unde a fost călugărit, sub numele de Sava, în catedrala mitropolitană din Târgovişte, la praznicul Înălţării Sfintei Cruci. Erau de faţă: mitropolitul Ştefan al Ungrovlahiei, unchiul său, Longhin, şi alţi arhierei străini aflaţi atunci în capitală. Trecut prin treptele ierarhice şi monahale, în ziua de 16 septembrie 1656 a fost hirotonit arhiereu în aceeaşi catedrală, încărcat cu daruri, oferite de domnitorul Constantin Şerban-Basarab, s-a reîntors la turma sa duhovnicească, fiind primit cu mare cinste în reşedinţa sa din Alba-Iulia.

Deşi îndelungată, activitatea lui ca mitropolit a fost mult tulburată de acţiunea prozelitistă pe care încercau să o desfăşoare printre românii ortodocşi conducătorii confesiunii calvine maghiare, sprijiniţi de înşişi principii Transilvaniei, dar şi de războaiele şi de schimbările din primii ani ai păstoriei sale.

Pe plan politic, între anii 1657-1662, în Transilvania au avut loc permanente frământări de ordin intern, determinate de luptele pentru putere între diferiţi pretendenţi la conducerea principatului, unii sprijiniţi de turci, alţii de Dieta Transilvaniei. Frământările interne au avut însă şi alte consecinţe şi anume mai multe incursiuni ale forţelor otomane în ţară, în vederea impunerilor pe tron a favoritului lor. În astfel de împrejurări, era firesc să ne aşteptăm şi la o serie de neajunsuri pentru mitropolit inevitabile în cazul unor schimbări dese de cârmuituri politici. Sprijinind tendinţa antiotomană a principelui Gheorghe Rakoczy II, contracandidatul său, Acaţiu Barcsay, a înlăturat pe Sava din scaun, în iulie 1660, înlocuindu-l cu un cleric rus, Ghenadie, originar din Putivlia, fost preot în Alba-Iulia. Acestuia i s-au impus 13 restricţii, care urmăreau facilitarea acţiunii prozelite calvine; a murit însă la Sibiu în vara aceluiaşi an (*Amănunte la Ioan Lupaş, Principele ardelean Acaţiu Barcsai şi mitropolitul Sava Brancovici, în vol. Studii, conferinţe şi comunicări istorice, I, Bucureşti, 1928, p. 181-189*.). Abia noul principe, Mihail Apaffi, numit de turci, - un calvin convins - a acordat lui Sava o nouă diplomă de confirmare în scaunul mitropolitan, cu data de 23 aprilie 1662. De-acum înainte, păstorirea lui s-a desfăşurat fără întrerupere, până în 1680, deşi cu multe neajunsuri, pricinuite de refuzul său de a colabora cu principele şi ceilalţi conducători ai confesiunii calvine.

Cu toate că era într-o situaţie grea, mitropolitul Sava a obţinut totuşi din partea lui Apaffi permisiunea de a face o călătorie în Rusia, după ajutoare, aşa cum făcuseră cu câteva decenii în urmă, unchiul său, Longhin şi mitropolitul Ilie Iorest.

Călătoria este descrisă, pe larg în Cronica fratelui său, care-l însoţea, dar poate fi reconstituită şi din alte izvoare. A plecat din Alba-Iulia la începutul anului 1668, trecând prin Iaşi, prin Cracovia, unde; a fost primit de regele Jan Kazimierz al Poloniei, ajungând la Moscova la sfârşitul lunii mai. Aici a fost primit într-o primă audienţă de ţarul Rusiei, Alexei Mihailovici Romanov, care-l primise şi pe Ilie Iorest, şi de la care dobândise mai multe obiecte de cult şi o sumă însemnată de bani (*Dr. Silviu Dragomir, Relaţiile Bisericii româneşti cu Rusia în secolul al XVII-lea, în „An. Acad. Rom.", mem. secţ. ist., t. XXXIV (1912), p. 116-119, anexele XXV şi XXVI.*). În ziua următoare, a depus la biroul ambasadorilor din Moscova un memoriu, care era un adevărat program de luptă anti-otomană, subliniind faptul că sârbii, bulgarii şi românii "sunt în mare lipsă, necaz şi strâmtorare", dar „cu oaste gata” (*Ibidem, p. 119-121, anexa XXVII*). Mitropolitul Sava a „rămas în această capitală până spre sfârşitul lunii august. În ziua de Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel slujise în biserica Uspenia din Kremlin, alături de Patriarhii Paisie al Alexandriei, Macarie al Antiohiei, acela al Moscovei şi de alţi ierarhi, ruşi sau străini, prezenţi la lucrările unui sinod convocat aici în 1666, pentru judecarea fostului Patriarh Nicon. Tot acum a avut prilejul să viziteze marile monumente de artă, mănăstirile şi bisericile din Moscova şi din împrejurimi, a cunoscut ierarhi, stareţi, călugări şi preoţi ruşi. La 2 august 1668 a fost primit într-o nouă audienţă de către ţar, care i-a acordat un ajutor bănesc substanţial pentru Biserica sa; la sfârşitul aceleiaşi luni a dobândit şi un hrisov, prin care i se asigur privilegiul - nu numai lui ci urmaşilor săi în scaun - să meargă în Rusia după milostenie, la fiecare şapte ani (*Ibidem, p. 112-124, anexa XXIX.*). Înainte de sărbătorile Crăciunului din 1668 va fi ajuns la reşedinţa sa din Alba-Iulia (*Victor Câmpineanu, Mitropolitul Sava Brancovici. Legăturile cu Rusia şi lupta sa împotriva cotropitorilor turci, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXIII: (1955), nr. 6, p. 562-564*).

După întoarcerea din această călătorie, pentru mitropolitul Sava a început o perioadă de asupriri din partea principelui Mihail Apaffi şi a conducătorilor confesiunii calvine, conştienţi că prin astfel de legături i-a crescut hotărârea de a rezista faţă de noile încercări de calvinizare a Bisericii Ortodoxe. Se adăuga la aceasta şi teama lui Apaffi - om de încredere al turcilor - că Sava urmărise şi interese de natură politică. O primă măsură s-a luat la 20 februarie 1669, când principele, instigat de superintendentul calvin Petru Kovasznai din Alba-Iulia, a dat un decret prin care s-au impus o serie de îndatoriri şi restricţii, urmărindu-se calvinizarea Bisericii româneşti. Între altele, mitropolitul era subordonat

superintendentului calvin, atât în hirotonirea preoţilor şi a protopopilor precum şi în destituirea celor nevrednici sau reprimirea celor ce făgăduiesc îndreptarea vieţii, în vizitarea canonică a bisericilor, în revizuirea cauzelor grele bisericeşti şi convocarea şi conducerea sinodului general românesc... (*Vasile Mangra, Mitropolitul Sava al 11-lea Brancovici (1656-1680), Arad, 1906, p. 67-69 (textul latin la p. 163-166).*).

La începutul anului 1670, Vlădica Sava a făcut o călătorie în Ţara Românească. Cu acest prilej Antonie Vodă din Popeşti, împreună cu mitropolitul Teodosie al Ungrovlahiei, cu sufraganii acestuia de la Râmnic şi de la Buzău, cu boierii din divan, au acordat o danie anuală de 6000 de bani mitropoliei Transilvaniei. Se continua astfel ajutorarea pe care o dăduseră şi înaintaşii săi, Matei Basarab şi Constantin Şerban, ştiind că aceasta era „ca o corabie ce se leagănă în mijlocul valurilor mării, lipsită de cele din urmă mijloace, stând în mijlocul a tot soiul de eretici de felurite credinţe şi fiind hulită de ei din toate părţile în deosebite chipuri" (*I. Lupaş, Documente istorice transilvane, vol. I, Cluj, 1940, p. 322-327*). În 1672 Vlădica Sava sfinţea mănăstirea Moisei din Maramureş, poate renovată atunci, iar peste doi ani, biserica din Vlădeni, lângă Braşov (*Ştefan Meteş, Istoria Bisericii şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, ed. a II-a, Sibiu, 1935, p. 287*).

În anul 1657, „având grijă de lucrurile bisericeşti şi multe lipse a preoţilor, a bisericilor şi a creştinilor”, a adunat în sobor pe toţi "juraţii scaunului şi protopopi”, în mănăstirea-reşedinţă din Alba-Iulia. Cei prezenţi - sub conducerea mitropolitului - au luat o serie de hotărâri, care au ajuns până la noi sub forma a două „aşezăminte sobornicești”. După cuprinsul lor, aceste hotărâri pot fi împărţite în patru grupe. Cele mai însemnate priveau românizarea slujbelor bisericeşti. Chiar în fruntea hotărârilor sobornicești se afla dispoziţia: „Cuvântul lui Dumnezeu să se vestească în limba noastră rumăneşte creştinilor în biserică şi unde va trebui şi va fi lipsă”. În continuare, apăreau sub o altă formă, măsuri precise împotriva preoţilor care vor sluji tot în slavoneşte. ***Trebuie subliniat aici că mitropolitul Sava a fost primul ierarh despre care ştim că a dat dispoziţii, în scris privind săvârşirea slujbelor în româneşte. Reţinem apoi că tot acum s-a hotărât ca „vestirea” sau „predicarea” cuvântului lui Dumnezeu să se facă nu numai în biserică, ci „unde va trebui şi va fi lipsă”, iar cărţile româneşti să se citească aici, dar „şi într-alte locuri unde va fi lipsă”. Se va fi gândit desigur la cununii, înmormântări ş.a.***

În a doua listă apare şi îndatorirea preoţilor pentru catehizarea copiilor în biserică, măsură care de asemenea se precizează acum, pentru prima oară, în scris. A doua grupă de hotărâri privea disciplina clerului, prevăzându-se pedepse pentru cei care nesocoteau canoanele şi rânduielile tradiţionale ortodoxe. Alte dispoziţii urmăreau

înlăturarea superstiţiilor, îndeosebi a celor legate de cultul morţilor, mult răspândite în veacul al XVII-lea. În sfârşit, altă grupă cuprindea măsurile care priveau întărirea vieţii religios-morale a păstoriţilor săi. În acest scop, ei erau îndatoraţi să cerceteze biserica în Duminici şi sărbători, să înveţe Tatăl nostru, Crezul şi Cele 10 porunci, se împărtăşească de patru ori pe an, să respecte pe preoţi, să-şi trimită copiii la biserică ş.a.

Din lectura acestor hotărâri adoptate la soborul din 1675, reiese limpede că mitropolitul Sava era preocupat de ridicarea vieţii moral-duhovniceşti a păstoriţilor săi, dar mai ales de înlocuirea limbii slavone în cult cu cea românească, lucru pe care-l realiza şi marele său contemporan, mitropolitul Dosoftei al Moldovei. (*Hotărârile soborului sunt publicate de Timotei Cipariu, Acte şi fragmente, Blaj, 1855, p. 145-150; Vasile Mangra, ibidem, p. 79-82 (analiza lor la p. 82-92).*

În anii următori, datorită înţelepciunii mitropolitului, s-au obţinut din partea lui Mihail Apaffi câteva diplome deosebit de favorabile clerului ortodox. Una dintre ele îi recunoştea toate drepturile şi atribuţiile sale arhiereşti, pe lângă unele înlesniri administrative.

Dar toată această frumoasă lucrare naţională, bisericească şi misionar-socială s-a încheiat în anul 1680, datorită intrigilor noului superintendent, Mihail Tóföi, fost predicator la curtea lui Apaffi, un calvin convins, dar om cult, cu studii în Anglia şi în Germania. Se adăuga şi faptul că tocmai atunci se descoperise un complot îndreptat împotriva lui Apaffi, condus de un magnat ardelean emigrat la Constantinopol, care încercase să înlăture domnia tiranică a principelui. Printre aderenţii acestuia se număra şi Gheorghe Brancovici, lucru pe care-l recunoaşte el însuşi în Cronica sa. N-ar exclus ca la mişcarea anti-apafiană să fi aderat şi mitropolitul Sava, fapt care i-a agravat şi mai mult situaţia. Numai aşa ne putem explica măsurile grabnice de cercetare şi judecare a cazului său.

Din dispoziţia principelui s-a constituit un „scaun de judecată” la Alba-Iulia. Printre membrii lui se numărau câţiva protopopi români filocalvini, ca Ioan Zoba din Vinţ, "împreună cu alţi bărbaţi mireni şi din tagma bisericească ştiutori de legi", - mai ales maghiari calvini - în total 101 persoane; prim-acuzator era superintendentul Mihail Tóföi, reprezentat prin Ştefan Paloş. În aceeaşi zi s-a semnat sentinţa destituire a mitropolitului - redactată în limba maghiară - din care se constată că era acuzat de o viaţă imorală, că a neglijat mănăstirea din Alba-Iulia şi tipografia. Pe baza acestor învinuiri neîntemeiate, s-a hotărât ca Sava Brancovici „cel până acum vlădică al românilor, să se înlăture şi din dregătoria episcopească şi

din cea preoţească, pe temeiul canoanelor 80 şi 81 ale bisericii calvine din Ardeal şi canonul 75 al legii româneşti şi ca persoană infamă, să se dea în mâna magistratului din afară al Măriei Sale Craiului, să facă cu el după Aprobatae constitutiones,, partea I, titlul I, art. 3; însă făcându-se acestea, să fie dator a da seama de averile mănăstirii Bălgradului" (*Sentinţa - în traducere românească - la V. Mangra, op. cit., p. 101-104 (textul original la p. 169-172); date asupra procesului la Şt. Meteş, ibidem, p. 293-295.*). Deci un mitropolit ortodox român era judecat după "canoanele" confesiunii calvine maghiare!

În aceeaşi zi, Apaffi a cerut Sfatului orăşenesc din Sibiu să sigileze de îndată bunurile avute de cei doi fraţi Brancovici în casa în care locuiau cu chirie, atunci când treburile îi duceau în acest oraş. Peste câteva zile, au fost trimişi doi oameni de încredere să execute dispoziţia. Pe lângă veşminte şi vase liturgice, obiecte de argintărie, stofe şi săbii, s-au mai găsit trei traiste cu cărţi româneşti, apoi „o ladă mare pestriţă" în care erau 14 saci cu cărţi; tot acolo s-a descoperit „tipografia, împreună cu toate instrumentele şi cu literele româneşti"; într-un alt sac "cărţi româneşti, maghiare şi latine, 66 la număr, şi un ziar cusut în piele" (probabil jurnalul său personal) (*Vezi Ioan Lupaş, Locuinţa sibiană a mitropolitului Sava Brancovici, în „Revista teologică", XXXVII (1947), nr. 7-10, p. 278-280.*). În acest inventar impresionează numărul mare de cărţi, mai ales româneşti, dar şi maghiare şi latineşti. Alte cărţi existau la mitropolie, după cum aflăm din aşa numitul "zaconic" sau „cartea legilor", un fel de statut de organizare a Bisericii noastre din Transilvania, din anul 1680 (*Cf. Pr. Mihai Colotelo, Zaconicul Sfântului Ierarh Sava Brancovici, în „Biserica Ortodoxă Română", LXXIX (1961), nr. 7-8, p. 755-774.*).

După judecată, mitropolitul Sava a fost închis, lucru pe care-l mărturisea Apaffi însuşi în scrisoarea adresată, sibienilor în ziua judecăţii. Iar fratele său, Gheorghe, scria că „fiind suferind de boala podagrei, luându-l cu nemiloasă grozăvie din patul de boală, îl aşezară pe un cal şi îl duseră cu aşa batjocură în pretoriul ighemonului, „unde fu închis în temniţă. Pentru ca după legea lor să poată răpi toate averile lui, închiseră în aceeaşi temniţă cu mitropolitul şi pe unicul frate bun al său, pe Gheorghe Brancovici" (*Dr. S. Dragomir, Fragmente din „Cronica" lui Gh. Brancovici, p. 64.*).

Cronicarul contemporan maghiar, Mihail Cserei, scria că protopopul filocalvin Ioan Zoba a fost „mituit cu daruri" de principe, ca să-l învinuiască pe Sava de imoralitate. Tot el relata că Apaff şi oamenii lui „au prădat întreagă averea" mitropolitului şi că l-au silit să plătească 3000 de taleri, pentru procurarea cărora a trimis pe fratele său, Gheorghe, în Ţara Românească. Acelaşi Cserei afirmă că,

după ce a fost arestat, vlădica - deşi bătrân şi bolnav - a fost scos din închisoare numai în cămaşă şi bătut cu biciul „până ce s-au rupt şi au căzut cămaşa... şi carnea de pe dânsul!" (*Reproduse de G. Şincai, Hronica, Bucureşti, 1886, p. 205-206 şi ediţia Florea Fugariu, Bucureşti, 1969, p. 173-174.*).

Cronicarul saş, Andrei Gunesch, pe atunci pastor în Petreşti (judeţul Alba), relata şi el că, fiind întemniţat, i s-au aplicat „lovituri enorme", încît „după puţin timp şi-a dat nefericitul suflet" (*Marina I. Lupaş, Mitropolitul Sava Brancovici, Cluj, 1939, p. 82.*). Mai târziu, Petru Maior scria că "în castelul de la Blaj al principelui Apaffi, din a cărui poruncă lăudatul Sava fu bătut de moarte, după aceia în besearica cea de la Vinţ înaintea a tot norodul fu în chip de despreoţire desfăcut de vestmintele ceale arhiereşti, după aceaia din nou băgat în temniţă şi de acolo scos în toată vinerea, fu bătut cu toiege până la moarte" (*Petru Maior, Istoria Besearicei românilor..., Buda, 1813, p. 79: textul e reprodus şi de V. Mangra, op. cit., p. 138.*).

La scurt timp după judecarea şi întemniţarea lui Sava, s-au făcut mai multe încercări pentru eliberarea lui. Fratele său, Gheorghe, a solicitat sprijinul domnitorului Şerban Cantacuzino al Ţării Româneşti şi al lui Constantin Brâncoveanul; viitorul domn. Din raţiuni de ordin politic, Mihail Apaffi a eliberat pe mitropolit din închisoare, la o dată pe care nu o cunoaştem.

Bătrân şi bolnav, acesta a trecut la cele veşnice prin aprilie 1683. La 1 mai din acel an, fratele său dăruia o Evanghelie (tipărită la Bucureşti, 1682) bisericii din Veştem, lângă Sibiu, spre pomenirea la Sfânta Liturghie a „răposatului Sava, mitropolitul Ardealului" (*N. Iorga, Studii şi documente, vol. XIII, Bucureşti, 1906, p. 201-202*).

Din cele prezentate aci, reiese că acest ierarh a fost o personalitate de seamă a vieţii bisericeşti a românilor transilvăneni. Păstorind aproape un sfert de veac în împrejurări foarte vitrege, a izbuit totuşi să-şi apere clerul şi credincioşii în faţa oricăror încercări de înstrăinare de credinţa strămoşească şi de neamul din care făceau parte. Pentru strădaniile depuse de el în acest scop, dar mai ales pentru suferinţele pe care le-a îndurat spre sfârşitul vieţii, cu demnitate şi răbdare creştinească, a fost considerat de urmaşi ca un „mucenic" al legii strămoşeşti. De acest lucru ne încredinţează Samuil Micu, care scria; „Tot norodul şi clerul românesc ca un lucru adevărat ţine, cum de la cei bătrâni au luat (subl. n.s.), că Sava acesta toate întâmplările acestea le-a păţit pentru credinţă, că s-a împotrivit eresului calvinesc şi l-a lepădat şi n-a vrut a se uni cu acela" (*V. Margra, ibidem, p. 138*).

Primul cărturar care a ridicat problema canonizării lui a fost August Treboniu Laurian, încă din 1850, când scria: „Sava fu unul din mitropoliţii cei rari şi care merită a fi numărat între sfinţi” (*A. T. Laurian, Documente istorice despre starea politică şi ieratică a românilor din Transilvania, Viena, 1850, p. 129-130.*). Iar după un sfert de veac, profesorul Ioan Al. Lapedatu, din Braşov, propunea: „Spre a-i dovedi toată recunoştinţa, s-ar cuveni ca noi să semnăm pe acest mare bărbat ca pe un sfânt al neamului nostru; să-i dăm onoruri de sfânt, căci a murit pentru Biserică şi naţiune” (*Reprodus la Ioan Lupaş, Cronicari şi istorici români din Transilvania, vol. I, Craiova, 1933, p. 290-295*). Canonizarea lui s-a făcut însă abia în zilele noastre. Ţinând seama de statornicia sa în dreapta-credinţă şi de pătimirea îndurată pentru apărarea ei, Sfântul Sinod al Bisericii strămoşeşti, în şedinţa din 28 februarie 1950 - pe baza unui referat prezentat de mitropolitul Nicolae Bălan - a hotărât ca râvnitorul vlădică Sava, ca şi înaintaşul său în scaun, Ilie Iorest să fie cinstiţi ca sfinţi mărturisitori, în fiecare an, în ziua de 24 aprilie. Canonizarea lor solemnă s-a făcut în catedrala din Alba-Iulia, în ziua de 21 octombrie 1955. După această dată, s-a întocmit slujba care să fie introdusă în Minei în ziua respectivă, precum şi Acatistul lor, s-au ridicat biserici care au ca ocrotitori fie pe unu din ei, fie pe amândoi, iar chipul lor s-a zugrăvit în numeroase biserici, mai ales din Transilvania.

Cunoscând toate aceste fapte din viaţa Sfântului ierarh şi mărturisitor Sava, mitropolitul Transilvaniei, să-i urmăm pilda de trăire în credinţa noastră străbună şi să-l rugăm să mijlocească îndurarea Părintelui ceresc asupra noastră asupra binecuvântatei ţări în care a păstorit el însuşi.

Sursa: Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, Sfinţi români şi apărători ai Legii strămoşeşti, E.I.B.M.B.O.R., Bucureşti, 1987, p. 406-415, Sfântul Sava, mitropolitul Transilvaniei

Viaţa şi Acatistul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici mitropoliţii Transilvaniei

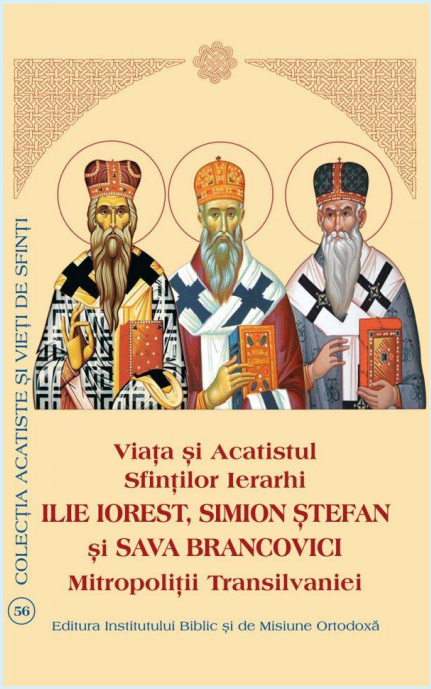

La Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă a Patriarhiei Române a apărut, cu binecuvântarea prea fericitului Părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, lucrarea Viaţa şi Acatistul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici - mitropoliţii Transilvaniei, în noua colecţie de „Acatiste şi Vieţi de Sfinţi”.

***

Sfântul ierarh Iorest s-a născut în Transilvania, din părinţi ortodocşi, primind la botez numele de Ilie. A învăţat carte la Mănăstirea Putna, unde a deprins şi meşteşugul scrierii frumoase şi al zugrăvirii icoanelor şi unde şi-a agonisit un bun început de viaţă călugărească ortodoxă.

Cu voia lui Dumnezeu şi cu sprijinul Domnitorului Vasile Lupu şi al Sfântului mitropolit Varlaam al Moldovei, Sfântul Ilie Iorest vine în Alba Iulia, unde este ales mitropolit al Transilvaniei. Noul mitropolit s-a dovedit un bun păstor, păstrând învăţătura celor şapte Sinoade Ecumenice, fiind pildă de tărie în credinţa ortodoxă şi dovedind credincioşilor că sunt mai de folos lanţurile pentru Hristos decât laudele viclene.

Nemulțumită de el, stăpânirea străină calvină a încercat să-l câștige de partea ei și, neizbutind, a plăsmuit învinuiri mincinoase și Sfântul ierarh a fost aruncat în temniță, la Alba Iulia, după numai trei ani de păstorie (1640-1643). După nouă luni de chinuri îndurate, fericitul Iorest a fost eliberat în schimbul unui preț de 1000 de taleri, pe care neavându-i, „s-au dat chezășie pentru el 24 de credincioși". Pentru dezlegarea de chezășie, Sfântul a plecat după ajutoare la Putna, la domnitorul Vasile Lupu, la mitropolitul Varlaam, apoi la țarul Rusiei și astfel și-a răscumpărat libertatea. Reîntors în țară, la scurtă vreme s-a săvârșit cu pace, lăsându-ne pilda unui ierarh credincios și luptător pentru Ortodoxia curată a poporului său.

*

Sfântul Simion Ștefan, din botez Simion, după călugărie Ștefan, ieromonah în mănăstirea de la Alba Iulia, a ajuns pe scaunul vlădicesc în anul 1643, după Sfântul Ilie Iorest, în vremuri grele pentru Biserica dreptslăvitoare și pentru credincioșii transilvăneni, aflați sub cârmuitori străini de neam și de credință.

Asemenea înaintașilor săi, Sfântul ierarh Simion Ștefan n-a fost cruțat nici el de necazuri, suferite din pricina principelui Gheorghe Rakoți și a superintendentului Gheleji, mai marele calvinilor. Însă, sfântul s-a făcut apărător nu numai al credinței, ci și al neamului său, și anume, văzându-i pe români mult asupriți în țara lor și înțelegând că altă cale de a-i ridica și păzi nu are decât prin lumina cărții, le-a dăruit Cuvântul Domnului, Noul Testament, pentru întâia oară tălmăcit pe limba lor și tipărit în cetatea Alba Iuliei în anul 1648.

În acest chip, luptând, pentru Biserica lui Hristos, împotriva rătăcirilor, dăruind cuvânt hrănitor de suflet păstoriților săi și urmașilor și învățându-i să privegheze la unitatea neamului, sfântul ierarh și-a dat cu pace sufletul în mâinile Domnului, în anul 1656.

*

Sfântul ierarh Sava Brancovici s-a născut din părinți dreptcredincioși, în Ineul Transilvaniei, la începutul veacului al XVII-lea. A fost botezat cu numele Simeon. Fratele său mai mic, Gheorghe, a avut o înaltă dregătorie în Transilvania. Tatăl său a fost căpitan de oaste în armata lui Mihai Viteazul. În tinerețea sa, sfântul a viețuit o vreme în Țara Românească, la Mănăstirea Comana, unde trăia unchiul său și unde s-a deprins întru cele duhovnicești.

A fost ales preot și protopop al Ineului, fiind hirotonit, la Târgoviște, de către mitropolitul Ștefan al Țării Românești. Murindu-i soția, iar mama lui călugărindu-se, viața lui și-a schimbat cursul. Ca unul ce-și dovedise însușirile și vrednicia în

tot timpul cât a fost protopop, în anul 1656, după trecerea la cele veșnice a Sfântului Simion Ștefan, soborul preoților și al mirenilor l-a ales mitropolit de Alba Iulia.

După ce a fost hirotonit arhiereu la Târgoviște, de către același mitropolit Ștefan, s-a întors acasă încărcat cu daruri din Țara Românească și a fost înscăunat, cu bucurie, în ziua Înălțării Domnului, de tot soborul preoților din Ardeal, unde a păstorit, cu înțelepciune, timp de 24 de ani.

Râvna lui pentru păstrarea credinței ortodoxe i-a adus dușmănia și prigoana conducătorilor calvini ai Ardealului. În urma unor învinuiri nedrepte, a fost judecat și scos din scaun în anul 1680.

Bătrân și bolnav, a fost închis în temnițele din Alba Iulia și Iernut, fiind bătut în fiecare vineri. După asemenea chinuri și grele pătimiri, s-a mutat la Domnul, în aprilie 1683.

Pentru vredniciile sale, Biserica Ortodoxă Română l-a înscris în calendar alături de alți doi sfinți mitropoliți ardeleni, care au păstorit la Alba Iulia.

Sfinte moaşte

Sfinţii Iorest şi Sava au fost mitropoliţi ai Transilvaniei şi au pătimit mult din partea cârmuitorilor calvini. Ei au fost canonizaţi la 21 aprilie 1955, cu zi de prăznuire 24 aprilie.

Mormântul Sfântului mărturisitor Ilie Iorest se află lângă Sfântul Altar al Mănăstirii Putna, comuna Putna, jud. Suceava.

Alexandru Chituţă - Ierarhii Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mucenicii Ortodoxiei transilvănene

Interviu cu Pr. Dr. Mircea Păcurariu, profesor la catedra de Istoria Bisericii Ortodoxe Române a Facultăţii de Teologie Ortodoxă „Andrei Şaguna“ din Sibiu

În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, Biserica Ortodoxă din Transilvania a avut de înfruntat acţiunea prozelitistă calvină, patronată de cârmuitorii politici de atunci. Mitropoliţii care au păstorit în această perioadă în Ardeal au marele merit de a fi rezistat cu tărie la toate încercările făcute pentru „calvinizarea“ şi chiar

desfiinţarea Bisericii româneşti. Mitropoliţii Ilie Iorest şi Sava Brancovici s-au remarcat prin tăria credinţei şi prin pătimirea lor, devenind astfel adevăraţi mărturisitori şi martiri ai Ortodoxiei româneşti. Despre sfinţii transilvăneni şi eforturile lor de a mărturisi credinţa ortodoxă ne-a vorbit părintele profesor Mircea Păcurariu, autor a multe lucrări în câmpul istoriei Bisericii Ortodoxe Române.

Părinte profesor, Mitropolia Ortodoxă a Transilvaniei are un trecut zbuciumat. Dacă în secolele XIV şi XV catolicismul se impune ca religie oficială, începând cu secolul al XVI-lea, asistăm la o afirmare a calvinismului. Vorbiţi-ne, vă rugăm, despre mediul politic-social şi religios din Transilvania în timpul activităţii mitropoliţilor Ilie Iorest şi Sava Brancovici.

Într-adevăr, Biserica Ortodoxă românească din Transilvania are un trecut zbuciumat, mult deosebit de trecutul mitropoliilor din Ţara Românească şi Moldova. Acest lucru se explică prin conjunctura naţional-politică şi socială în care a fost nevoită să activeze Biserica Ortodoxă a Transilvaniei. Se ştie că începând cu secolul al XI-lea şi până în secolul al XIV-lea a avut loc o „penetrare“ a oştilor regatului medieval maghiar în Transilvania care, în cele din urmă, a dus la cucerirea acesteia şi transformarea ei într-un voievodat. Deci, o conducere distinctă de cea a regalităţii maghiare, dar totuşi în cadrul regalităţii feudale maghiare. În această conjunctură, regatul maghiar catolic a încercat să ducă în permanenţă o acţiune prozelitistă printre românii ortodocşi transilvăneni, în vederea atragerii acestora la Biserica Romano-Catolică.

În această situaţie, sigur că un rol major în păstrarea credinţei ortodoxe şi a identităţii româneşti au avut-o ierarhii noştri care sunt atestaţi documentar încă din 1376, cu Ghelasie de la Râmeţ şi apoi alţii cu sediul la Hunedoara, la Feleac şi în alte zone până în anul 1541, când Transilvania a devenit principat autonom, dar, din nefericire, sub suveranitate otomană. În această situaţie, practic, după anul 1541 încetează acţiunea prozelitistă catolică, pentru că însăşi Biserica Romano-Catolică a început să fie prigonită şi începe o acţiune prozelitistă nouă, şi anume cea calvină maghiară.

Acest lucru se explică prin faptul că după anul 1541, pe lângă Biserica Ortodoxă şi Biserica Romei, care era oarecum o Biserică oficială, au apărut şi trei confesiuni noi născute din Reformă: este vorba de confesiunile luterană, la care au aderat toţi saşii, reformată sau calvină, la care au aderat o bună parte dintre unguri şi secui şi cea unitariană, la care au aderat mai puţini dintre saşi şi secui.

În această situaţie, Biserica Ortodoxă a rămas cu vechiul ei statut de Biserică „tolerată“ pe când celelalte, treptat-treptat au obţinut statutul de Biserici sau confesiuni recepte, adică admise de către noile autorităţi ale Principatului Transilvaniei.

După cum spuneam, împotriva Bisericii Ortodoxe a început o acţiune prozelitistă calvină, dirijată de principii Transilvaniei, care acum îşi aveau sediul la Alba-Iulia (Bălgrad), ajutaţi de aşa-zişii superintedenţi calvini maghiari, deci conducători ai confesiunii calvine maghiare.

Mitropolitul Ilie Iorest, arestat şi întemniţat

În astfel de condiţii, în sec. al XVIII-lea îl întâlnim în scaunul mitropolitan pe Ilie Iorest. Ce ne puteţi spune despre viaţa acestuia?

După anul 1550, scaunul mitropolitan al Transilvaniei care a existat la Feleac s-a mutat în alte localităţi, la Mănăstirea de la Geoagiu, la Mănăstirea din Lancrăm, iar de aici în jurul anilor 1570-1572 la Bălgrad (Alba-Iulia), unde a rămas până la dezbinarea Bisericii în 1701. Între mitropoliţii care au păstorit acum în scaunul mitropolitan de la Alba-Iulia s-a numărat Ghenadie I, apoi Ioan de la Prislop, cel care a avut privilegiul de a-l primi în Alba-Iulia pe Mihai Viteazul ca un eliberator al Transilvaniei şi ca un sprijinitor al Bisericii Ortodoxe şi al poporului român din Transilvania, apoi Teoctist, Dosoftei, Ghenadie al II-lea, după care, în 1640, scaunul mitropolitan de Alba-Iulia a fost ocupat de Ilie Iorest.

Ilie Iorest era originar din Transilvania, nu ştim cu exactitate din ce zonă, dar a trecut de tânăr munţii şi s-a stabilit la Mănăstirea Putna, unde a învăţat carte, s-a călugărit şi a fost hirotonit ieromonah. Probabil era apreciat de călugării din mănăstire, dar şi de domnitorul Vasile Lupu, pentru că în anul 1640 el este cel care l-a recomandat principelui Transilvaniei, Gheorghe Rákoczy I, ca să ocupe scaunul mitropolitan vacant după moartea mitropolitului Ghenadie al II-lea. În aceste condiţii, principele Gheorghe Rákoczy îl acceptă ca mitropolit, este trimis la Târgovişte pentru hirotonie, deoarece absolut toţi mitropoliţii noştri din Transilvania erau hiritoniţi în Ţara Românească, la Argeş, apoi la Târgovişte şi în cele din urmă la Bucureşti, unde erau mai mulţi ierarhi pentru hirotonirea întru episcop. Apoi s-a întors la scaunul său mitropolitan, unde a păstorit în condiţii destul de vitrege până în februarie 1643.

De ce spun că a păstorit în condiţii vitrege! Pentru că de la instalare i s-au impus o serie de restricţii, ca apoi în 1642 să fie tipărit un catehism în limba română, dar cu

conţinut calvin. Este vorba de acel Catehism calvinesc, care a primit o replică şi din partea mitropolitului Varlaam al Moldovei, replică pe care o cunoaştem sub denumirea de „Răspuns la Catehismul calvinesc“, care a apărut în 1645, probabil la Iaşi. Tipărindu-se acel catehism cu conţinut calvin pentru români, principele şi superinterdentul calvin maghiar l-au obligat pe mitropolit să îl difuzeze printre preoţii săi. Dar mitropolitul a refuzat, după cum a refuzat şi acele restricţii impuse după hirotonie. Aceste lucruri au dus la arestarea lui în anul 1643 şi a fost întemniţat la Alba-Iulia. Dintr-o scrisoare a ierarhilor moldoveni către ţarul Rusiei, a stat în închisoare timp de 9 luni, pentru credinţa ortodoxă cum spun şi contemporanii.

A fost eliberat pe baza garanţiei a 24 de răzaşi sau credincioşi din Alba-Iulia care se angajeau să plătească suma de 1.000 de taleri, o sumă mare la vemea respectivă, pe care mitropolitul a fost obligat să o plătească vistieriei princiare. Dacă mitropolitul nu plătea, cei 24 de credincioşi erau obligaţi să plătească ei. După eliberare a plecat din nou în Moldova şi s-a aşezat în mănăstirea sa de metanie, la Putna. Nu a stat mult acolo, pentru că a primit o scrisoare de recomandare din partea domnitorului Vasile Lupu şi a mitropolitului Varlaam şi a plecat în Rusia, la Moscova, pentru a obţine ajutoare materiale din partea ţarului, pentru a-şi putea plăti datoria de 1.000 de taleri. A fost primit în două rânduri de ţarul Mihail Romanov, a primit banii de care avea nevoie pentru răscumpărare şi, sigur, şi alte danii, după care s-a întors, a achitat suma de 1.000 de taleri principelui Rákoczy, rămânând la Mănăstirea Putna până la sfârşitul vieţii.

Am găsit personal, în urmă cu ani de zile, la Mănăstirea Putna, un manuscris în limba slavonă pe care era o însemnare în care se arăta când a murit vlădica Ilie Iorest - 12 martie 1678. Deci a trăit ani îndelungaţi alături de călugării moldoveni şi ardeleni de la Mănăstirea Putna, slujind şi rugându-se lui Dumnezeu pentru tot neamul românesc.

Acestea au fost motivele pentru care Sfântul Sinod a hotărât încă din februarie 1950 ca el să fie trecut în rândul sfinţilor. Este deci un mucenic al dreptei credinţe ortodoxe pe care el a apărat-o pe când era mitropolit al Ardealului.

Alegerea ca mitropolit a protopopului văduv Sava Brancovici

Între vlădicii care s-au ridicat cu dârzenie împotriva încercărilor de calvinizare a credincioşilor ortodocşi trebuie aşezat la loc de cinste şi mitropolitul Sava Brancovici. Ce ne puteţi spune despe acesta?

După înlăturarea mitropolitului Ilie Iorest din scaun, a fost numit mitropolitul Simion Ştefan, care a păstorit între anii 1653-1656. I s-au impus şi lui o serie de restricţii pe care nu le-a respectat, dar are un merit în plus, şi anume acela că, în anul 1648, a ieşit de sub tipar prima ediţie integrală a Noului Testament în limba română. El a trecut la cele veşnice în vara anului 1656. În locul său a fost ales un nou mitropolit, şi anume protopopul văduv Simion Brancovici din Ineu (judeţul Arad).

După informaţiile pe care ni le oferă fratele său, cronicarul Gheorghe Brancovici, care era mult mai tânăr decât mitropolitul, ei se trăgeau dintr-o veche familie sârbească, originară din Herţegovina, dar care şi-au părăsit locurile natale din cauza opresiunilor şi invaziilor otomane în Herţegovina, stabilindu-se în părţile Aradului, unde au devenit proprietari de moşii şi unde au trăit şi s-au românizat în acelaşi timp. Se cunosc mai mulţi vlădici din familia Brancovici, între care şi unul cu numele de Longhin Brancovici, pe care l-a hirotonit patriarhul Chiril Lukaris al Constantinopolului. După ce a păstorit un timp la Ineu, acesta s-a retras în Ţara Românească, la Mănăstirea Comana, unde a rămas până la moarte. Un nepot de frate al său era acest Simion Brancovici, care s-a născut în jurul anului 1620, a învăţat carte în casa părintească, a călătorit în Serbia, în Bulgaria, apoi a ajuns la unchiul său Longhin la Mănăstirea Comana, unde a trăit o vreme şi şi-a completat învăţătura, după care s-a întors la Ineu, s-a căsătorit şi a avut copii, care i-au murit de mici.

Murind Grigorie Brancovici, protopopul Ineului, o altă rudă, credincioşii l-au rugat pe tânărul Simion să fie hirotonit preot şi totodată să accepte şi demnitatea de protopop al Ineului. Aşa se face că a plecat din nou în Ţara Românească, unde, prin mijlocirea unchiului său Longhin, a fost hirotonit preot. Întorcându-se acasă, cu durere a aflat că, pe când era plecat, soţia sa a murit. A rămas preot văduv şi protopop multă vreme, până în anul 1656, când, rămânând vacant scaunul mitropolitan de la Bălgrad, soborul protopopilor alegători l-a desemnat tocmai pe protopopul Simion Brancovici în această demnitate. Din această cauză a făcut din nou un drum în Ţara Românească, pentru a fi hirotonit întru arhiereu, aşa cum s-a întâmplat şi cu înaintaşii săi. Acest lucru s-a petrecut a treia zi după praznicul Înălţării Sfintei Cruci, în anul 1656, în prezenţa mitropolitului Ştefan, a unchiului său Longhin şi a arhiereilor străini aflaţi atunci la Târgovişte.

A venit în Transilvania, şi-a luat în primire scaunul mitropolitan, dar, din nefericire, tocmai atunci izbucnise un război între Poarta Otomană şi Principele Transilvaniei, război care a adus multe suferinţe locuitorilor paşnici ai Transilvaniei, care erau supuşi la fel de fel de jafuri din partea oştilor cotropitoare.

Mitropolitul Sava a păstorit în vremuri şi condiţii foarte dificile, cu schimbări de mulţi principi. În acel timp au fost hirotoniţi şi alţi doi clerici în calitate de mitropoliţi, un anume Ghenadie al III-lea şi un altul Daniil, hiritoniţi oarecum necanonic, încât mitropolitul Sava a fost nevoit să înfrunte şi acţiunile acestora.

Abia în 1661 s-a restabilit situaţia, fiind numit principe Mihail Apafi, care a avut o lungă domnie. I s-au impus multe restricţii din partea noului principe, fapt pentru care, urmând exemplul înaintaşului său, Ilie Iorest, a plecat într-o lungă călătorie la Moscova pentru a cere sprijin material ţarului. În această călătorie a fost însoţit şi de fratele său, Gheorghe, care ne-a lăsat o cronică interesantă în limba sârbă, din care aflăm numeroase informaţii. A fost primit de ţarul Alexei Romanov, a fost invitat să slujească în Biserica Uspenia din Kremlin, iar la plecare, a primit un ucaz din partea ţarului prin care i se acorda dreptul, atât lui, cât şi urmaşilor, de a merge după ajutoare în Rusia la 7 ani.

Reîntors la Alba Iulia, a fost privit cu multă suspiciune de principele Mihail Apafi, acesta dându-şi seama că Sava, călătorind într-o ţară eminamente ortodoxă, întâlnindu-se cu mulţi ierarhi, întărindu-şi convingerile sale ortodoxe, nu va accepta nici pe viitor încercările acestor conducători calvini de a proceda la calvinizarea Bisericii Româneşti, cum s-a încercat până atunci, impunându-i alte şi alte îndatoriri.

Obligativitatea slujirii în limba română şi nu în slavonă

Un fapt important a fost „sinodul“ mitropolitului Sava din anul 1675. Care a fost importanţa acestuia?

Mitropolitul Sava Brancovici nu a cedat presiunilor şi, mai mult decât atât, în anul 1675, a întrunit un sobor sau un „sinod“, de fapt o adunare de clerici şi protopopi, probabil şi preoţi de parohie, care a luat în dezbatere mai multe probleme legate de viaţa spirituală a clerului şi a credincioşilor din Mitropolia Ardealului. Între altele, „sinodul“ respectiv a luat măsuri cu privire la românizarea slujbelor. Acum se adoptă o primă hotărâre oficială în Biserica noastră de pretutindeni prin care preoţii erau obligaţi să slujească în româneşte, deci să renunţe la slujba în slavoneşte, care era în uz, prevăzându-se chiar pedepse pentru preoţii care vor mai sluji în slavonă.

De asemenea, s-au luat măsuri pentru catehizarea tineretului şi a credincioşilor în general, acum fiind prima dată când avem o astfel de hotărâre luată într-un sobor, şi anume de a se catehiza tinerii în învăţătura creştină, tocmai pentru a face faţă

oricăror presiuni venite din partea autorităţilor şi a propagatorilor învăţăturii calvine.

Alte măsuri priveau înlăturarea superstiţiilor, pentru că erau multe superstiţii în poporul neştiutor de carte din vremea respectivă.

Deci, „sinodul“ are o mare importanţă pentru viaţa religios-morală a clerului şi a păstoriţilor.

Atât Ilie Iorest, cât şi Sava Brancovici au avut legături cu Biserica din Ţara Românească şi Moldova. Putem vorbi de Transilvania ca un factor important de unitate naţională românească?

Într-adevăr, atât Ilie Iorest, cât şi Sava Brancovici au avut strânse legături cu Ţara Românească. De fapt, nu era ceva nou, erau tradiţionale, aş spune, pentru că, aşa cum am amintit, toţi ierarhii ardeleni, până la Atanasie Anghel, care au fost hirotoniţi în Ţara Românească, desigur, de fiecare dată când avea loc hirotonia lor, ei primeau daruri şi ajutoare financiare din partea mitropoliţilor şi mai cu seamă din partea domnitorilor ţării. Printre cel mai mare binefăcător al Mitropoliei Ardealului s-a numărat, mai ales, domnitorul martir Constantin Brâncoveanu, care a zidit bisericile din Ocna Sibiului şi din Făgăraş şi Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus, existente până astăzi, şi în acelaşi timp i-a oferit lui Atanasie Anghel moşia de la Merişani, pentru a avea cu ce supravieţui.

Proclamarea solemnă a canonizării Sfinţilor Ilie Iorest şi Sava Brancovici a avut loc în 1955.

Este interesant faptul că primul care a pus problema canonizării mitropolitului Sava Brancovici a fost cărturarul unit August Treboniu Laurian. Cum vă explicaţi aceasta?

Da, într-adevăr, atât Gheorghe Şincai, cât şi Petru Maior arată că aceşti doi mari mitropoliţi au pătimit pentru credinţa ortodoxă. Apoi, chiar şi August Treboniu Laurian, care era fiu de preot unit cu Roma, originar din judeţul Sibiu, spune într-o lucrare de a sa că aceşti mitropoliţi ar merita trecuţi în rândul sfinţilor pentru că au pătimit pentru dreapta credinţă.

Canonizarea lor a avut loc mai târziu, la mijlocul secolului al XX-lea, şi ea se datorează unor doi mari ierarhi care au păstorit la vremea respectivă. Iniţiativa a pornit din partea mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului (1920-1955), care a înaintat un memoriu Sfântului Sinod privind canonizarea acestor doi ierarhi şi a

unor luptători pentru apărarea credinţei în secolul al XVIII-lea, idee îmbrăţişată cu căldură de patriarhul Justinian Marina. Acesta a dus în discuţia Sfântului Sinod această iniţiativă în ziua de 28 februarie 1950. Atunci s-a hotărât prima canonizare oficială de care avem cunoştinţă în Biserica Ortodoxă Română.

Dar, din cauza autorităţilor comuniste din ţara noastră, canonizarea lor solemnă s-a amânat mereu. Abia în anul 1955, patriarhul Justinian Marina a obţinut acordul autorităţilor de stat de atunci ca să se facă o canonizare solemnă, oficială, deoarece patriarhul Justinian invitase mai multe delegaţii străine pentru a participa la această canonizare. Într-un fel, erau interesate şi autorităţile comuniste ca să invite străini la noi, în ţară, care să constate că aici ar exista „libertate religioasă“.

Aşa se face că, în octombrie 1955, mai multe delegaţii străine au participat la canonizarea mai multor sfinţi români, între care şi Sfântul Calinic de la Cernica, la generalizarea cultului Sfintei cuvioase Parascheva şi a Sfântului Nicodim de la Tismana şi alţii. Iar canonizarea celor doi mitropoliţi ardeleni Ilie Iorest şi Sava Brancovici şi a sfinţilor mărturisitori ai dreptei credinţe din secolul al XVIII-lea - Oprea Miclăuş, Visarion Sarai şi Sofronie de la Cioara - a avut loc pe 21 octombrie 1955, la Alba Iulia, în Catedrala zisă a „Reîntregirii“, actualmente Catedrală arhiepiscopală.

(Alexandru Chituţă în Ziarul Lumina / Vineri, 24 Aprilie 2009)

Monahul Alexie Cojocaru - 332 de ani de la trecerea la Domnul a Sfântului ierarh Iorest al Bălgradului

Sfântul ierarh Iorest a fost mitropolit în Transilvania, într-una dintre cele mai grele perioade pentru românii din această parte a ţării noastre; la mijlocul secolului al XVII-lea, catolici şi protestanţi deopotrivă încercau să înstrăineze sufletul românesc de ceea ce avea el mai scump, credinţa ortodoxă. Un moment important al pătrundării protestantismului în această zonă l-a constituit publicarea în anul 1640 a Catehismului calvinesc „cu voia şi cu porunca" principelui Gheorghe Rakozcy.

Prea multe date biografice despre mitropolitul Iorest nu se cunosc. Se ştie doar că era originar din Transilvania şi că, din botez, se numea Ilie. Încă din copilărie a fost dat la carte în mănăstirea Putna, unde mai târziu a şi fost călugărit, primind numele Iorest. După ce a fost hirotonit preot, a fost ales mitropolit al Transilvaniei la stăruinţele domnului Moldovei Vasile Lupu. Hirotonia întru arhiereu a fost săvârşită de mitropolitul Teofil al Ţării Româneşti, în luna noiembrie a anului 1640, la Târgovişte.

Noului mitropolit i s-a fixat un „program" de către principele Rakozcy, prin care i se cerea, printre altele, traducerea, tipărirea şi răspândirea printre ortodocşi a rugăciunilor calvine şi, mai ales, a Catehismului calvinesc, acesta urmând a fi predat copiilor ortodocşi în cadrul unor ore speciale. Pentru că a refuzat să-şi înstrăineze păstoriţii de la dreapta credinţă, „a îndemnat diavolul pe popa cel mare al Craiului, pe Gheorghe Csulay, care este în eresul luterănesc precum şi însuşi Craiul şi toţi ungurii, şi au calomniat pe acest Orest la craiul, aducând asupra lui un mare neadevăr. I-au luat tot ce avea, şi pre dânsul l-au închis în temniţă unde a şezut nouă luni, împreună cu mulţi ierei şi creştini, nu pentru vreo vinovăţie ci pentru credinţa creştinească pentru că nu voia a se perverti la luteranism" (fragment dintr-o scrisoare adresată ţarului Rusiei de către ierarhii moldoveni, în anul 1645).

În noiembrie 1643, mitropolitul Iorest a reuşit să se elibereze din închisoare pe baza chezăşiei a 24 de persoane, obligându-se să plătească, în schimb, vistieriei crăieşti 1000 de taleri. Din Transilvania, Iorest s-a întors ia Putna şi de aici a plecat în Rusia pentru a strânge milostenie. La 26 august 1645, vlădică Iorest a fost primit de ţar, căruia i-a dăruit părticele din moaştele sfântului Dumitru. După câteva luni petrecute în Moscova, mitropolitul Iorest s-a înapoiat în Moldova cu daruri bogate, răscumpărându-şi chezaşii.

Restul vieţii, mitropolitul Iorest şi î-a petrecut la mănăstirea sa de metanie, Putna, unde a trăit până spre sfârşitul deceniului opt al veacului al XVIII-lea. Pe una din filele unui Minei putnean s-a găsit următoarea însemnare: „Să se ştie când a murit vlădică Iorest: anul 1678, martie, 12″. După tradiţie, mormântul mitropolitului se găseşte lângă Sfântul Altar, în exteriorul bisericii Putnei.

Pentru suferinţele îndurate, precum şi pentru mărturisirea dreptei credinţe în Transilvania, mitropolitul Ilie lorest a fost canonizat de Biserica Ortodoxă Română la 28 februarie 1950, fiind pomenit în fiecare an în ziua de 24 aprilie.

(fragment din Articolul "Ierarhi Îngropaţi la Mănăstirea Putna" din revista "Cuvinte către tineri" scris de monahul Alexie Cojocaru)

Diac. Cătălin Vatamanu - Monahul Ilie Iorest de la Putna, mitropolit şi sfânt

Biserica Ortodoxă Română îl prăznuieşte pe 24 aprilie pe Sfântul Ilie Iorest, monahul moldovean care a fost mitropolit al Transilvaniei între 1640-1643, împreună cu sfinţii ierarhi si mărturisitori Iosif, mărturisitorul şi Sava Brancovici.

Despre Sfântul Ilie Iorest, mitropolit al Transilvaniei între 1640-1643, avem destul de puţine infomaţii istorice. Chiar şi atunci când a fost ales în scaunul mitropolitan, puţini erau cei care ştiau ceva despre el. Superintendentul calvin Ştefan Katona Geleji, cel care avea să-i ţină sub observaţie activitatea, afirma că nu l-a întâlnit niciodată, iar unii preoţi îl considerau, după doar câteva zile, un „om trufaş“. Geleji era informat că Ilie Iorest ar fi un bun tipograf, iar principele Rakoczy ştia doar că acest moldovean avea recomandarea voievodului Vasile Lupu. Argumentele păreau însă suficiente pentru ca Ilie Iorest să fie numit mitropolit al Transilvaniei.

Ilie, aşa cum a fost numit la botez, s-a născut în jurul anului 1600, „în partea ţării ungureşti“ (Transilvania), ca fiu de ţărani. Presupunem că era originar din părţile transilvănene învecinate Moldovei, zone geografice ale căror locuitori aveau strânse legături cu românii de la est de Carpaţi.

Ştefan Meteş, în a sa Istorie a românilor din Ardeal, afirma depre acesta: „Din copilărie a fost dat şi crescut pentru învăţătură de carte în ţara Moldovei în Mănăstirea Putnei“. Nu ştim cu exactitate dacă întreaga familie a tânărului Ilie a venit în Moldova sau dacă el singur a fost trimis la Mănăstirea Putna. Este posibil ca el, copil cu dragoste de Dumnezeu, să fi avut înclinaţia din tinereţe spre viaţa monahală şi cunoscut fiind contextul religios din Transilvania la începutul secolului al XVII-lea, să fi trecut munţii, oprindu-se la Mănăstirea Putna, marea ctitorie a voievodului Ştefan cel mare.

Potrivit voii lui Dumnezeu, tânărul transilvănean Ilie a primit a îmbrăca haina călugărească, fiind tuns în monahism cu numele Sfântului Apostol Orest. Anii de călugărie consemnează un urcuş duhovnicesc, dar şi unul intelectual. Deosebita sa viaţă duhovnicească şi erudiţie sunt confirmate prin hirotonia, în 1625, ca ieromonah al Mănăstirii Putna.

În 1637, preotul Manoil din Suceava termină de copiat o lucrare a Sfântului Simeon Metafrastul, începută sub îndrumarea mitropolitului moldovean Anastasie Crimca şi continuată sub a „ieromonahului Iorest egumen“. Noua calitate de egumen al Putnei ar putea explica şi votul de încredere acordat lui din partea marelui voievod Vasile Lupu, care nu se va feri, mai târziu, să-l numească „un călugăr binecredincios şi întru toate credincios“.

Din responsabilitatea de egumen al Mănăstirii Putna, bucurându-se de faima unui mare om duhovnicesc şi a unui bun caligraf şi tipograf, Ilie Iorest a fost chemat în Transilvania, pentru a ajuta la sporirea vieţii bisericeşti de aici. Astfel, el continuă şirul clericilor moldoveni sau al celor instruiţi duhovniceşte în mănăstirile Moldovei şi care veneau în Transilvania pentru a o ridica spiritual din pesimismul pe care-l impuneau imperativele politice şi religioase. Intervenţia decisivă a domnitorului Vasile Lupu, deplin încrezător în calităţile deosebite ale egumenului Ilie Iorest, a făcut ca acesta din urmă să primească, înainte de 8 octombrie 1640, votul principelui Transilvaniei, Gheorghe Rakoczy, pentru a fi ales mitropolit.

Activitatea lui Ilie Iorest ca mitropolit al Transilvaniei a fost una complexă: sacerdotală, misionar-culturală şi de conducere, suferind, adeseori, prigoana reformatorilor calvini. Se pare că sfârşitul vieţii sale l-a dedicat săvârşirii de slujbe, studiului şi copierii de cărţi.

Un Minei pe luna ianuarie, ce datează probabil din secolele XV-XVI, păstrat în manuscris în limba slavonă la Mănăstirea Putna, are pe scoarţa din faţă o notiţă cu totul specială şi de o importanţă absolută pentru datarea trecerii la cele veşnice a

ierarhului transilvănean: „Ca să se ştie când a murit vlădica Iorest, în anul 7186 (1678)“. Aşadar, mitropolitul Ilie Iorest a trecut la Domnul pe 12 martie 1678, fiind îngropat, cel mai probabil, în afara bisericii Mănăstirii Putna, pe latura de sud, acolo unde s-au descoperit mai multe morminte arhiereşti.

Pe 28 februarie 1950, Sfântul Sinod al BOR, „cunoscând evlavia cu care îi înconjoară (pe mitropoliţii transilvăneni Ilie Iorest şi Sava Brancovici) obştea dreptcredincioşilor creştini din Ţara Ardealului, ca pe nişte adevăraţi Sfinţi mucenici“, a pus problema canonizării acestora, iar în octombrie 1955 aceasta a fost proclamată solemn, cu zi de prăznuire 24 aprilie.

Cântările bisericeşti din această zi amintesc de venirea lui Iorest la Mănăstirea Putna, „dăruit lui Hristos şi Bisericii Lui“ (Cântarea a 3-a), unde, stăruind în citirea Sfintei Scripturi şi a Sfinţilor Părinţi, „a crescut ca un măslin bine roditor“, „lângă izvoarele apelor, bogată roadă duhovnicească aducând“ (stihire la „Doamne, strigat-am“). Prin rugăciune, muncă şi jertfă, el a devenit „luminător celor dreptcredincioşi şi păstor“, încât „vestea vredniciilor sale a ajuns din ţara Moldovei la fraţii cei de un neam şi de o credinţă din Ţara Ardealului. Drept aceea, preoţii şi poporul întreg într-un glas pe tine te-au ales să le fii întâistătător în cetatea Bălgradului, Ioreste prea lăudate“ (Cântarea a 4-a). A treia stihiră a cântării a 4-a arată că Iorest a fost mitropolit al tuturor românilor şi că el s-a jertfit pentru unitatea de credinţă şi de neam: „În duhul tău laolaltă s-au adunat sufletele fraţilor tăi ardeleni, din al căror trunchi ai odrăslit, ale fraţilor moldoveni, care te-au adăpat din izvoarele înţelepciunii dumnezeieşti şi ale vieţuirii celei călugăreşti, şi ale fraţilor munteni, de unde ai primit pecetea arhieriei, închipuind unitatea duhului şi a credinţei poporului în dreapta credinţă“.

Sfânt reprezentativ al ortodoxiei transilvănene, Ilie Iorest nu este doar un model de jertfelnicie personală, el nu e un mărturisitor izolat al unei credinţe pur personale, ci el este icoană de sfinţenie în comuniune. El este sfânt mărturisitor, în care s-a întruchipat mărturisirea Bisericii însăşi, mărturisirea poporului dreptcredincios.

În urmă cu 400 de ani, în Cetatea Ineului se năștea un Sfânt: Sfântul ierarh Sava Brancovici, mitropolitul Ardealului

Când în urmă cu câteva săptămâni, în Duminica Ortodoxiei, am participat la procesiunea cu Icoane din Cetatea Ineului, chiar acasă la Sfântul ierarh Sava Brancovici, am plecat de acolo cu gândul că astăzi, 24 aprilie, ne vom întoarce pentru a-i serba în comunitate plinirea celor 400 de ani de la naștere.

Au trecut de atunci peste noi vreo 11 Sfinte Liturghii, toate păstrate în articole și imagini care să facă peste timpuri mărturia unor vremuri pe care cu greu sau chiar deloc am fi putut a le intui că ne va fi dat a le trăi.

A fost, de fapt, ultima Sfântă Liturghie fără restricții. A urmat cea cu participarea a maximum 100 de persoane în biserici, cea cu 50 afară, iar după aceea.... Slujitorii în Sfintele Altare, iar noi în case, cu griji, temeri și neașteptate doruri.

Răsfoind astăzi fotografiile deloc puține făcute atunci am înțeles taina frumuseții lor aparte. Pesemne că din înaltul Cerului știind că manifestările plănuite a se desfășura în această săptămână în Cetatea Ineului pentru a marca cei 400 de ani de la nașterea sa nu vor putea avea loc, Sfântul Sava ne-a dăruit atunci din plin bucurie, emoție, bună-înțelegere, împreună rugăciune și chiar o vreme nesperat de frumoasă, care a contrazis orice prognoză meteo...

24 aprilie 1620, ziua în care în Cetatea Ineului se năștea un Sfânt

Ziua de 24 aprilie a anului 1620 va rămâne ca ziua în care Cetatea Ineului dădea Ortodoxiei un sfânt. Născut din binecredincioșii părinți Ioan și Maria, a primit la botez numele de Simion.

Învață carte și deprinde și rânduiala slujbelor la Mănăstirea Comana, locul unde se retrăsese vlădica Longhin, fratele tatălui său. Mănăstire în care, la secole distanță, spre sfârșitul anului 2019, a fost reînființată biblioteca unde sfântul avusese ascultarea de bibliotecar.

Aflând de moartea tatălui său, a doi frați și a unei surori, se întoarce în satul natal. Aici s-a căsătorit, a avut copii, însă aceștia au murit de mici. În nenumărate rânduri a fost nevoit a îmbrăca haina ostășească, din pricina numeroaselor ciocniri pe care le aveau locuitorii Ineului cu turcii.

Întâmplându-se a trece la Domnul și Gheorghe Brancovici, protopopul Ineului, alt frate al tatălui său, Simion este rugat de credincioși să-și închine viața slujirii lui Dumnezeu ca preot-protopop. Răspunzând stăruințelor acestora, a plecat în Țara Românească, unde a fost hirotonit preot.

Întors acasă, află cu durere că soția sa murise cu puține zile înainte de hirotonie, iar bătrâna sa mamă se călugărise.

Mulți ani a păstorit ca preot-protopop în Ineu, îngrijindu-se atât de viața duhovnicească a păstoriților săi cât și de apărararea lor în fața invadatorilor turci.

În 1656, protopopul văduv din Ineu este ales mitropolit

În anul 1656, după moartea lui Simion Ștefan, în scaunul vacant a fost ales protopopul vaduv Simion Brancovici din Ineu. Mitropolit și păstor sufletesc al Ardealului.

Mai întâi s-a călugărit la mitropolia din Târgovişte, sub numele de Sava, apoi, fiind hirotonit arhiereu, a fost aşezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia în locul răposatului ierarh Simeon Ştefan.

Ca păstor şi părinte duhovnicesc al românilor din Transilvania, fericitul mitropolit Sava Brancovici s-a dovedit un mare apărător al credinţei ortodoxe şi un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos.

Timp de 24 de ani cât a fost mitropolit, Sfântul Sava a mărturisit cu mult curaj dreapta credinţă, a combătut învăţăturile greşite calvineşti, a întărit unitatea românilor în jurul Bisericii Ortodoxe, a înălţat numeroase locaşuri prin sate şi oraşe, a rânduit peste tot preoţi devotaţi, a mângâiat pe ţăranii ardeleni, întărindu-i în credinţă şi nădejde. De asemenea, a reînnoit mitropolia şi bisericile jefuite şi stricate de răufăcători. De amintit vizita canonică din 1672 în Maramureș unde sfințește mănăstirea din Moisei, și unde, de câțiva ani se organizează o Tabăra de vară și de pictură Sfântul Sava Brancovici.

Mitropolitul persecutat, bătut și întemnițat

Văzând principele Mihail Apaffi că nu poate întoarce poporul de la credinţa ortodoxă din cauza Sfântului ierarh Sava, a semănat vrajbă şi răzbunare împotriva păstorului cel bun.

Aşadar, aruncând mărturii nedrepte asupra lui, în anul 1680 l-a scos din scaun. Apoi, aruncându-l în temniță, timp de trei ani de zile a fost persecutat, bătut cu toiege, batjocorit şi chinuit ca un martir pentru dreapta credinţă, fiind silit să treacă la calvinism.

Sfântul Sava nu s-a lăsat abătut de la dreapta credință, mărturisind cu tărie pe Hristos și apărând dogmele şi tradiţia Bisericii Ortodoxe.

Vas ales al lui Dumnezeu

Asemenea Sfântului Gheorghe ieri prăznuit, vreme de mântuire a aflat ierarhul în negura celor trei ani de temniță.

După grele suferinţe, în anul 1683 a fost scos din temniţă, dar fiind slăbit de chinuri, îndată şi-a dat sfântul său suflet în braţele lui Hristos.

Pentru sfinţenia vieţii lui, credincioşii l-au numărat încă din viaţa aceasta în ceata sfinţilor, iar Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat pe Sfântul ierarh Sava în anul 1955 împreună cu Sfântul Ilie Iorest, ca mărturisitori ai dreptei credinței cu dată de pomenire în 24 aprilie.

Anul 2020, la 400 de ani de la naşterea sfântului ierarh arădean

Încă de la începutul lunii martie, în vremuri încă de liniște și neîncercare, Arhiepiscopia Aradului anunța o serie de manifestări omagiale în localitatea Ineu,

organizate de Sectorul Cultural al Eparhiei, în colaborare cu Protopopiatul Ineu și Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad.

Cum vremurile, Starea de urgență în care România încă se află din cauza pandemiei, nu permit organizarea acestora, ele au fost amânate până la o dată ce urmează a fi anunțată.

Până atunci, însă, nimic nu ne oprește să ne bucurăm de darul pe care sfântul ni l-a făcut în Duminica Ortodoxiei, acasă la el, în Cetatea Ineului. Spre aducerea cu folos în prezent a acelui timp, prin cuvânt și imagini, puteți intra aici:
https://www.glasulcetatii.ro/articol/817/foto-duminica-ortodoxiei-ziua-fiecarui-crestin-ortodox-liturghie-arhiereasca-si-procesiune-cu-icoane-in-parohia-ineu

Și, da... sunt între fotografiile articolului două care au fost făcute atunci parcă anume pentru ziua de astăzi și pe care ni le-am amintit chiar fără musai a le căuta: Icoana ierarhului arădean frumos așezată în Tronul Arhieresc și o altă icoană, nu

tocmai mică, purtată cu deloc puțină mândrie și dragoste de un domn grizonat în timpul procesiunii...

Bucuria cu care ne-a prezentat-o și dragul purtării ei ne-au rămas încă vii în amintire. Cel mai probabil pentru că atunci când bucuria unește cerul cu pământul nu se poate uita.

Hristos a Înviat!

Icoană a Sfântului Sava Brancovici adusă din Sfântul Munte în localitatea natală: Sfântul se întoarce în pandemie ca să ne elibereze de frică

Gheorghe Anghel
16.09.2020

O icoană a Sfântului Sava Brancovici a fost adusă din Sfântul Munte în oraşul Ineu, la împlinirea a 400 ani de la martirajul său. Icoana a fost aşezată marţi, 15 septembrie, în biserica Parohiei Ineu-Centru.

Parohul Adrian Zaha a făcut o comparaţie între reîntoarcerea sfântului în satul natal, în timpul epidemiei de holeră, şi aducerea icoanei în contextul pandemiei actuale.

Sfântul s-a întors acasă când a fost holeră, astăzi sfântul se întoarce la Ineu în timpul acestei pandemii, ca să ne elibereze de frică, de teamă. Icoana lui este o mângâiere pentru toți credincioșii și un semn al speranței că așa cum în acele timpuri oamenii au trecut peste holeră, vom trece şi noi cu bine peste acestă pandemie având credință în Dumnezeu.

Pe la jumătatea sec. 17, zona Ineului a fost lovită de holeră. Tatăl, doi fraţi şi una dintre surorile Sfântului Sava Brancovici s-au numărat printre victimele epidemiei.

Imediat ce a primit vestea, Sfântul Sava s-a întors de la Mănăstirea Comana în satul natal pentru a fi sprijin mamei sale.

Icoana aşezată spre cinstire credincioşilor din Ineu a fost pictată la Mănăstirea Vatoped.

La eveniment au fost prezenţi credincioşi din oraş şi împrejurimi, care au venit să-i aducă cinstire ocrotitorului localităţii.

Foto credit: Arhiepiscopia Aradului

Icoane

COLECȚIA ACATISTE ȘI VIEȚI DE SFINȚI

56

Viața și Acatistul Sfinților Ierarhi ILIE IOREST, SIMION ȘTEFAN și SAVA BRANCOVICI Mitropoliții Transilvaniei

Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă

„Pe fericiții Ierarhi ai Transilvaniei: Ilie Iorest mărturisitor pentru adevăr, Simion Ștefan tălmăcitor al Sfintelor Scripturi în graiul românesc și Sava Brancovici pătimitor pentru dreapta credință, care prin viața și învățăturile lor au luminat pe credincioși, cu evlavie să-i lăudăm, cinstind ostenelile lor și zicând: Bucurați-vă Ierarhi preaînțelepți, mărturisitori ai Ortodoxiei!”

Condacul Acatistului

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-274-9

SF. IERARH
ILIE
IOREST
SF. IERARH
SAVA
BRAN-
COVICI

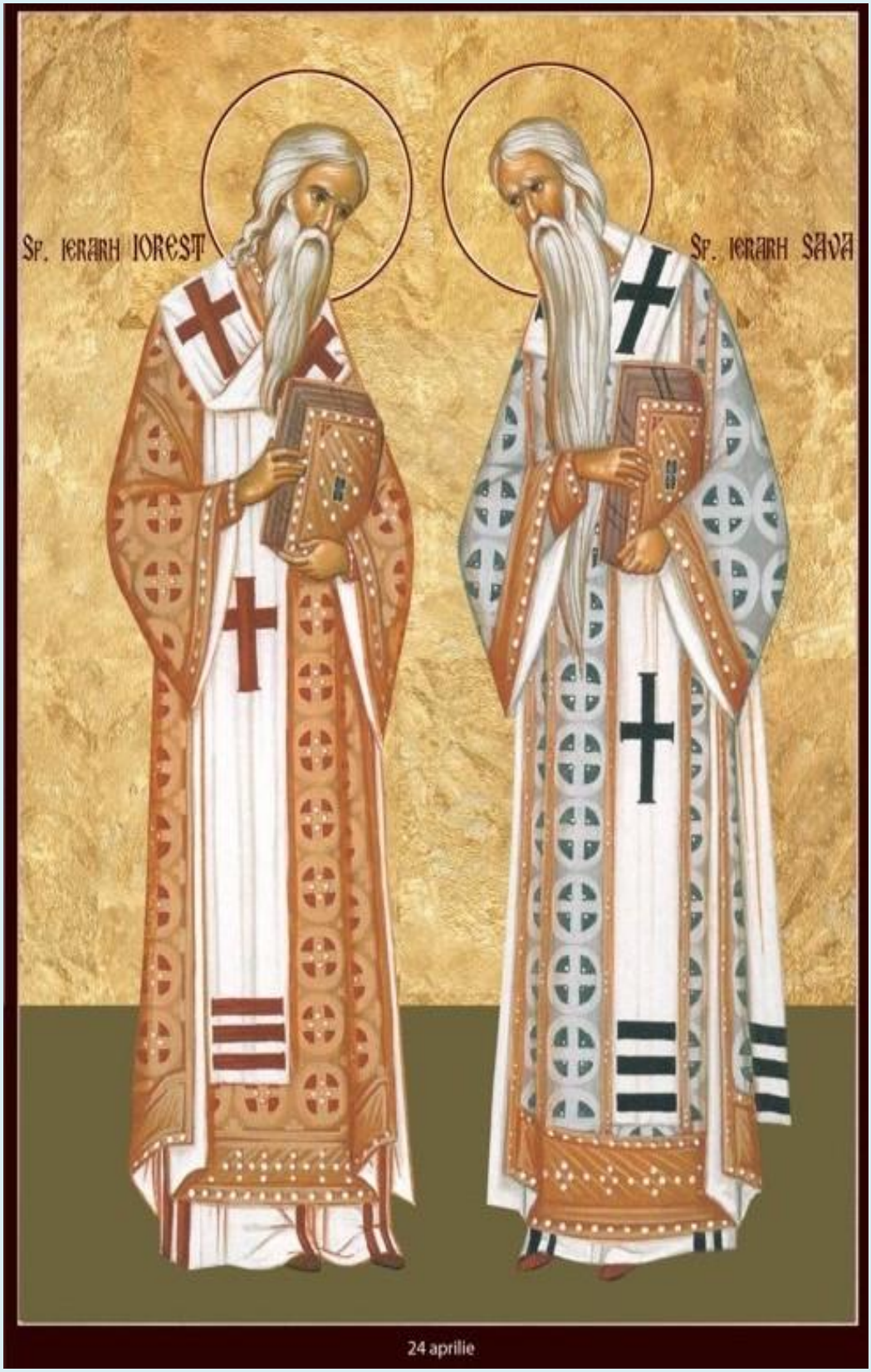

24 aprilie

SF. IER. MĂRTURISITOR
IOSIF AL MARAMUREȘULUI
SF. IER. MĂRTURISITOR
ILIE IOREST AL TRANSILVANIEI
SF. IER. MĂRTURISITOR
SAVA BRANCOVICI

24 aprilie

SF. IER.
ILIE
IOREST'

DOXOLOGIA.ro
Sf. Ier. Ilie
Iorest
Sf. Ier. Sava
Brancovici

DOXOLOGIA.ro
Sf. Ier. Ilie
Iorest
Sf. Ier. Sava
Brancovici

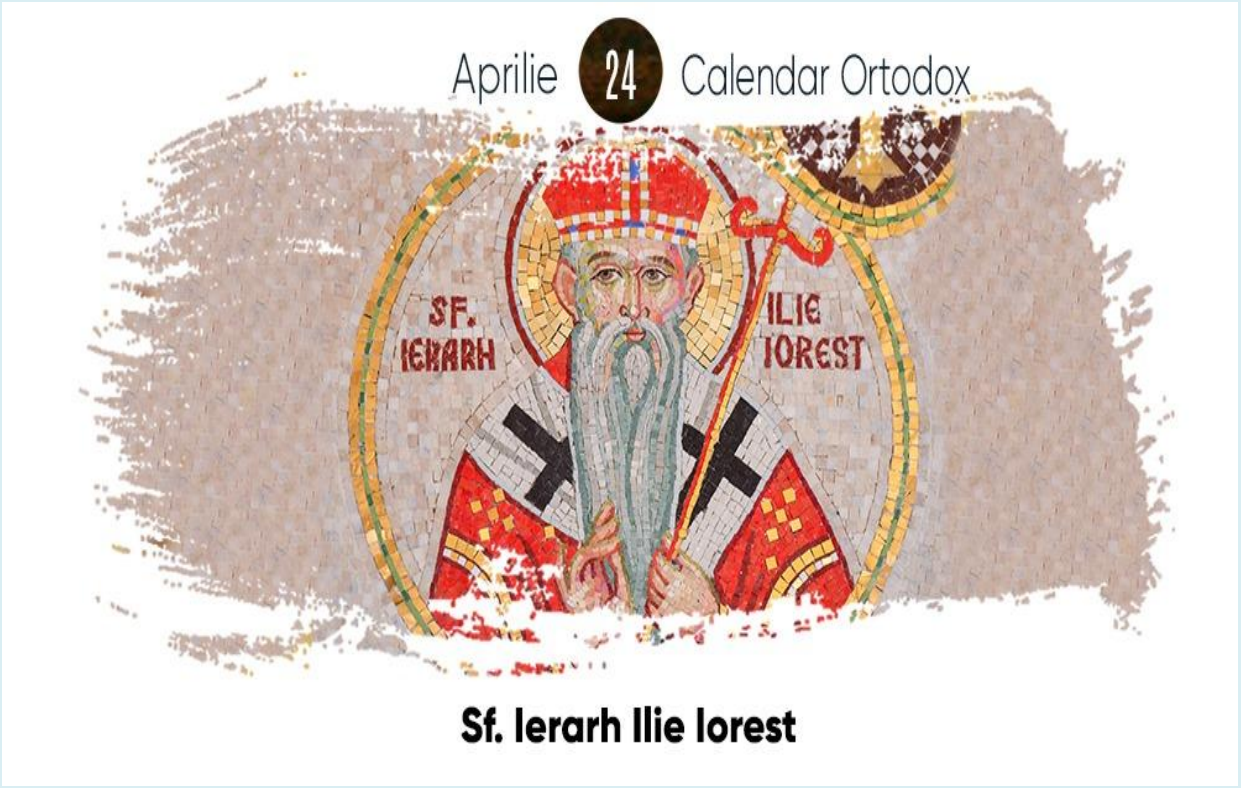

Sf. Ierarh Ilie Iorest

SF. IER. MĂRTURISITOR
ILIE IOREST AL TRANSILVANIEI
SF. IER. MĂRTURISITOR
IOSIF AL MARAMUREȘULUI
SF. IER. MĂRTURISITOR
SAVA BRANCOVICI

SF. IER. MĂRTURISITOR
ILIE IOREST AL TRANSILVANIEI
SF. IER. MĂRTURISITOR
IOSIF AL MARAMUREȘULUI
SF. IER. MĂRTURISITOR
SAVA BRANCOVICI

Troparul Sfântului Ierarh Ilie Iorest, Mitropolitul Transilvaniei precum si al Sfântului Ierarh Sava Brancovici, Mitropolitul Transilvaniei

24 Aprilie – Glasul 8

Mărturisitori ai Ortodoxiei si buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, preafericiti ierarhi purtători de biruintă, Sfintilor Iorest si Sava, cei ce v-ati învrednicit de cununa vieţii, rugati-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre.

Troparul Sfântului Ierarh Ilie Iorest, Mitropolitul Transilvaniei precum si al Sfântului Ierarh Sava Brancovici, Mitropolitul Transilvaniei

24 Aprilie – Glasul 8

Mărturisitori ai Ortodoxiei si buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, preafericiti ierarhi purtători de biruintă, Sfintilor Iorest si Sava, cei ce v-ati învrednicit de cununa vieţii, rugati-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre.

SF. IER.
ILIE
IOREST
SF. IER.
SAVA
BRANCOVICI
SFÂNTUL
IERARH
SIMION
ȘTEFAN

SF. IER.
ILIE
IOREST
SF. IER.
SAVA
BRANCOVICI
SFÂNTUL
IERARH
SIMION
ȘTEFAN

Sfântul ierarh Simion Ştefan

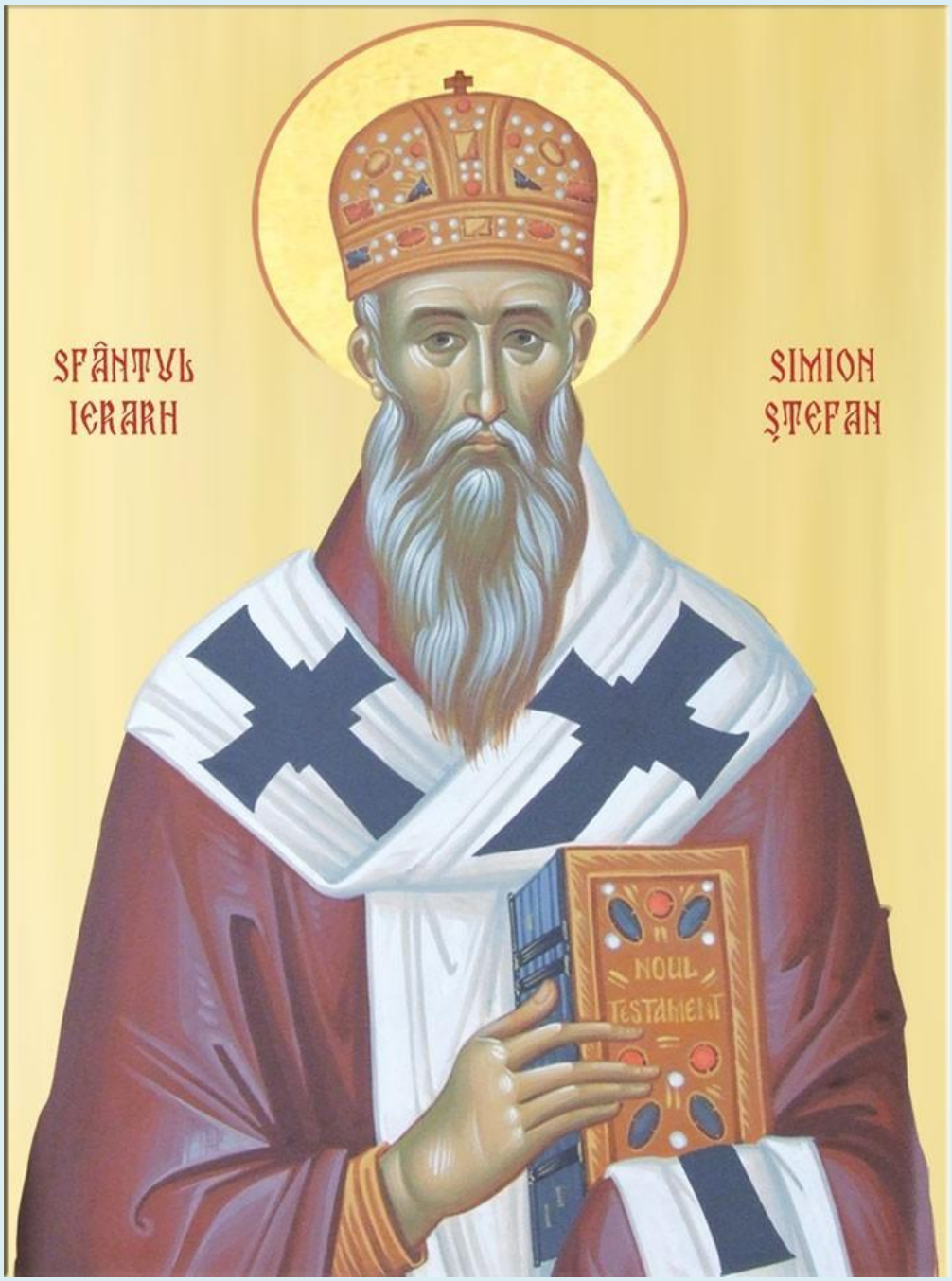

Sfântul ierarh Simion Ştefan (sau Simeon Ştefan) a fost mitropolit al Transilvaniei între anii 1643-1656. De asemenea, a fost un vestit cărturar al acelor vremuri, printre altele fiind traducător şi editor al „Noului Testament de la Bălgrad” (1648). A fost unul dintre cei mai mari părinţi duhovniceşti români ai veacului al XVII-lea.

Pentru faptele sale sfinte Biserica Ortodoxă Română l-a proslăvit ca sfânt (canonizat) la 21 iulie 2011. Prăznuirea lui se face pe data de 24 aprilie.

Viaţa sfântă a mitropolitului Simion Ştefan

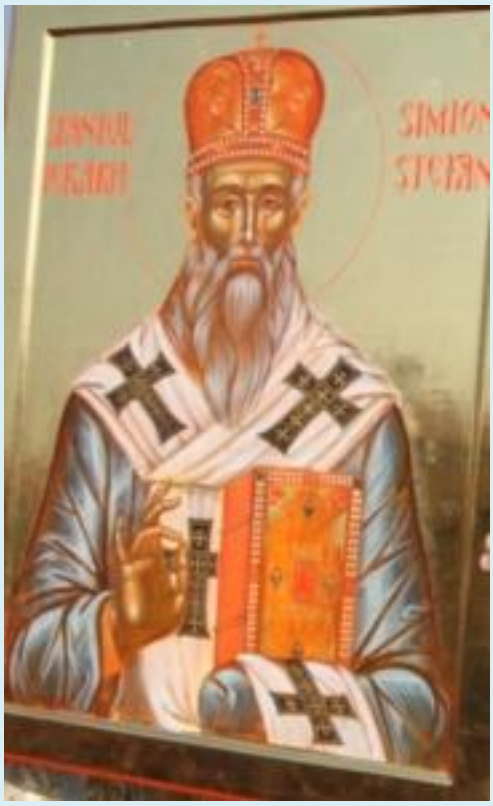

Trebuie să recunosc că, deşi s-au scos la Arhiepiscopia din Alba Iulia ediţiile critice ale celor două lucrări monumentale ce le datorăm mitropolitului Simion Ştefan - Noul Testament şi Psaltirea - nu mi-a venit mie gândul de a iniţia procedura îndătinată de canonizare a vrednicului Vlădică. Ea mi-a fost sugerată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel. În acest context, simpozionul anual care se desfăşoară în ajunul "Sfinţilor Ardeleni" la Alba Iulia a avut în atenţie personalitatea mitropolitului Simion Ştefan.

Nu ştiu dacă mitropolitul Simion Ştefan a citit Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin, dar, din felul în care se raportează la textul Scripturilor, se vede că a gândit ca şi el. Considera ca şi acela că lecturarea Noului Testament pentru slujitorii Bisericii şi pentru credincioşi este o preocupare duhovnicească de primă importanţă.

Vlădicul Simion Ştefan îl atenţiona pe principele Gheorghe Rákoczi că trebuie "să poarte grijă de aceasta, cum să aibă oamenii de supt biruinţa lui mâncare şi băutură sufletească", aducându-i aminte de cuvintele Mântuitorului de la Matei 4, 4, argumentându-i faptul "că omul creştin, din cuvântul lui Dumnezeu neputrezătoriu se naşte din nou". Şi, inspirându-se din râvna pentru Scripturi a înaintaşilor, s-a străduit "să mărească slava lui Dumnezeu şi să vestească cuvântul lui Dumnezeu în ţara lui în toate limbile", chiar dacă acest lucru a fost cu cheltuială şi a fost nevoit să trimită "cărturari în ţări străine, să înveţe cu de-adinsul cuvântul lui Dumnezău din scriptură jidovească şi grecească".

Chiar dacă aceste laude sunt de circumstanţă, ele ne pun la curent cu faptul că traducerea Noului Testament a presupus o preocupare foarte serioasă. De fapt, nu se poate presupune că mitropolitul Simion Ştefan a cultivat un servilism extrem, dimpotrivă.

În predoslovia către "Măria sa, craiul Ardealului", scrie: "Că n-au făcut Dumnezău oamenii pentru craiu, ce au ales Dumnezău şi au rânduit craii şi domnii pentru oameni, ca să-i socotească şi să-i păzească".

Simion Ştefan, din iubire faţă de Hristos, le pune la îndemână românilor cuvântul Mântuitorului: "Iar noao creştinilor, evangheliia ni-e veaste bună care sau prorocii şi apostolii, despre descumpărarea neamului omenesc şi de întrămarea dereptăţii şi vieţiei de veac pren Hristos, au vestit lumii. Şi iaste a doao parte a învăţăturii cereşti, carea făgăduiaşte ertăciunea păcatelor pocăiţilor şi credincioşilor în Hristos" .

Om al rugăciunii

În predoslovia cărţii sunt exprimate câteva gânduri, poate inspirate din Sfântul Vasile cel mare: "Cartea Psaltirii cuprinde toate lucrurile care-s de folos; lucrurile venitoare le proroceaşte, iar vieţile sfinţilor cele trecute le pomeaneşte; viilor le rânduiaşte leage şi le tocmeşte obiceaiu şi easte vistiarul a toate învăţăturile bune, varecarele-s de lipsa spăşeniei omului. Că ranele ceale de demult ale inimilor le vindecă, şi celor noao încă le dă leac; beteagii vrăciuiaşte-i, pre cei sănătoşi ţine-i şi-i păzeşte; şi scârba o domoleaşte, slăbiciunea inimilor noastre o întăreaşte; şi gândurile noastre le îndreptează, ca să fie pre voia lui Dumnezău".

Referitor la sfinţii noştri înaintaşi şi la viaţa lor duhovnicească, ne relatează Ioanichie Bălan că Părintele Paisie Olaru făcea următoarea remarcă: "…părinţii noştri citeau zilnic Psaltirea, ca o rugăciune permanentă. Ba unii o ştiau pe de rost,

şi o spuneau în şoaptă la muncă sau mergând pe cale. Puţini dintre credincioşii de azi mai ştiu doar psalmul 50. Este păcat că noi nu cunoaştem puterea Psaltirii, frumuseţea duhovnicească a psalmilor. Cândva, o rosteau în ison sau o cântau imitând pe Sfinţii îngeri". Cred că mitropolitul Simion Ştefan, tâlcuitorul şi tipăritorul Psaltirii, se încadra între aceşti părinţi iubitori ai rugăciunii.

Susţinătorul unităţii spiritualităţii româneşti printr-o limbă comună

Mitropolitul Simion Ştefan dorea ca prin traducerea Noului Testament să le pună la îndemână românilor ortodocşi, de pe toate plaiurile, cuvântul lui Dumnezeu, într-o limbă pe care să o înţeleagă toţi. ***Dorea să creeze o limbă scripturistică unitară, care să-i adune pe români: "Aceasta încă vă rugăm să luaţi aminte că rumânii nu grăiescu în toate ţările într-un chip, încă nici într-o ţară toţi într-un chip… Bine ştim că cuvintele trebue să fie ca banii, că banii aceia sânt buni carii îmblă în toate ţările, aşia şi cuvintele acelea sânt bune carele le înţeleg toţi; noi drept aceaia ne-am silit den cât am putut, să izvodim aşia cum să înţeleagă toţi, iar de nu vor înţelege toţi, nu-i de vina noastră, ce-i de vina celuia ce-au răsfirat rumânii printr-alte ţări, de şi-au mestecat cuvintele cu alte limbi, de nu grăiesc toţi într-un chip".***

Mitropolitul Andrei Şaguna subliniază lucrarea de pionierat a lui Simion Ştefan, în ceea ce priveşte crearea unei limbi scripturistice pentru Poporul Român: *"Limba Bibliei pentru un popor numai o dată se poate face; dacă s-au învins piedica cea mare a traducerii credincioase şi înţelese şi dacă poporul au primit limba aceia aşa-zicând în însăşi fiinţa sa; atunci următorii n-au de a mai face alta, ci numai a o reînnoi şi îndrepta aşa după cum o ar fi reînnoit şi îndreptat traducătorul cel dintâiu al limbii de ar fi trăit până în veacurile lor. Lauda cea netrecătoare a unui astfeliu de lucru se cuvine arhiepiscopului şi mitropolitului nostru din Bălgrad, Simion Ştefan care la anul 1648 au tradus şi tipărit întâia dată în limba noastră Testamentul cel nou. Limba acestei cărţi nu e făcută, ci luată chiar din gura poporului şi aşa traducătorul nu e decât un răsunet nu numai al limbei, ci şi al simţirei şi peste tot al chipului cugetării poporului. Cu tot dreptul dară se pot numi aceste ediţii cea dintâiu Biblie nu a românilor din Ardeal ori din Ţara Românească ori de aiurea, ci cea dintâiu Biblie a poporului român întreg, cel dintâiu glas obştesc, cu care se roagă acesta Părintelui din ceriuri".*

Rămâne peste veacuri, mitropolitul nostru de la Bălgrad, modelul misionarului care luptă pentru cauza unităţii ortodoxe şi româneşti, folosindu-se de cartea duhovnicească.

Slujitor devotat al Bisericii Ortodoxe şi al Neamului

În vremurile grele, când noi, românii transilvăneni, nu aveam nici voievozi, nici nobili din neamul nostru, îi aveam pe mitropoliţii de la Bălgrad. Ei ne-au fost şi păstori, şi îndrumători, şi învăţători, şi mângâietori. Ei nu ne-au părăsit niciodată. Ei s-au născut dintre noi, au crescut şi au trăit împreună cu noi, au gustat dimpreună cu noi bucuriile şi necazurile. Un asemenea mitropolit a fost Simion Ştefan. A avut nevoie de mult tact şi diplomaţie pentru a eluda cele 15 condiţii draconice care, de la instalare, i le impuseseră stăpânii calvini pentru a-i calviniza pe români. Geleji, superintendentul calvin, îl avea de partea lui pe principele Gheorghe Rákoczi şi toată puterea seculară. Simion Ştefan îl avea de partea lui pe Bunul Dumnezeu şi pe poporul oropsit care mărturisea credinţa ortodoxă. Din nefericire, consemnări scrise legate de lupta şi zbuciumul său sunt puţine.

Părintele academician Mircea Păcurariu trage, referitor la viaţa lui Simion Ştefan, următoarea concluzie: *"Cei 13 ani de păstorire a mitropolitului Simion Ştefan (1643-1656) au fost ani de necontenite zbuciumări şi lupte pentru apărarea credinţei strămoşeşti în faţa multor încercări de înstrăinare. Deşi era conducătorul unei Biserici tolerate, încătuşat de atâtea condiţii, urmărit şi umilit în propria sa ţară, mitropolitul Simion Ştefan, cu mijloacele care i-au stat la îndemână, cu dârzenia şi abilitatea lui, la care se adaugă credinţa puternică a păstoriţilor săi, a ştiut să treacă peste orice obstacole, lăsând culturii româneşti acel dar nepreţuit care este Noul Testament din 1648".*

Noi credem că mitropolitul Simion Ştefan, chiar dacă relatările scrise sunt puţine, a dus o viaţă sfântă, mărturisindu-l pe Hristos şi conducându-şi turma spre mântuire.

(Articol apărut sub semnătura Înaltpreasfinţitului Părinte Andrei, arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi mitropolitul Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului şi publicat în "Ziarul Lumina" din data de 22 iulie 2011)

Moştenirea mitropolitului de la Bălgrad: Mărturii despre vlădica Simion Ştefan

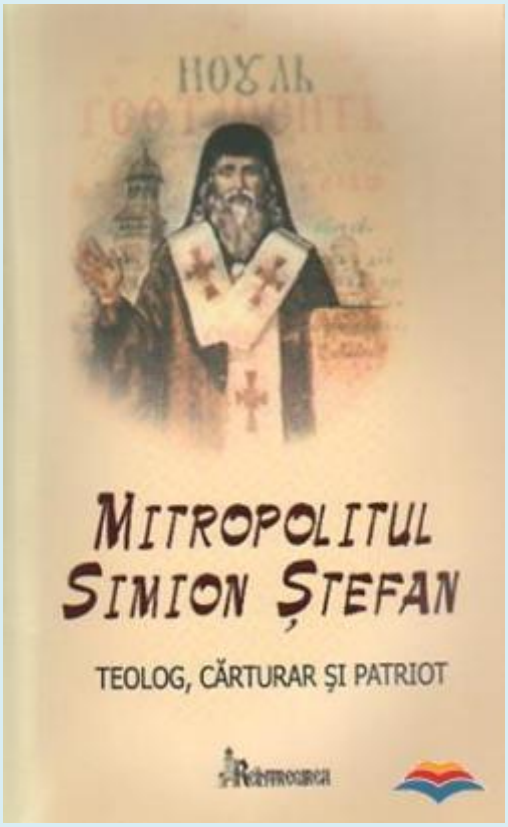

Personalitatea mitropolitului Simion Ştefan şi cele două monumente ale limbii române de a căror editare numele său este intrinsec legat, anume "Noul Testament" şi "Psaltirea", tipărite la Alba Iulia în 1648, respectiv 1651, constituie de aproape două veacuri subiecte asiduu frecventate deopotrivă de istorici, filologi şi teologi. Şi totuşi, cercetarea este departe de a fi epuizat problematica deschisă prin abordarea lor.

Privind comparativ dimensiunile cantitative ale producţiei istoriografice cu întrebările la care nu s-a putut încă da un răspuns sau cu cele pentru care răspunsurile posibile rămân în continuare contradictorii, un bilanţ al cercetărilor nu poate fi încurajator. Indubitabila lor calitate şi erudiţia uneori copleşitoare a semnatarilor descurajează şi ele prin simpla asociere cu penuria documentară, astfel că o reluare a discuţiilor pare mai degrabă consecinţa unui curaj lipsit de simţul realităţii decât a unor descoperiri - fie ele şi fortuite - care să permită lămurirea măcar a unui aspect din multiplele necunoscute ce planează asupra epocii şi a celor trei protagonişti enumeraţi: mitropolitul şi cele două cărţi ale sale.

Vlădică al Bisericii româneşti din Transilvania

În termeni concreţi, ceea ce ştim sigur despre Simion Ştefan se reduce la calitatea sa de vlădică al Bisericii româneşti din Transilvania, ocupată oficial la 10 octombrie 1643, când principele Gheorghe Rákóczi I a emis diploma confirmaţională, reînnoită la 7 iulie 1651 de Gheorghe Rákóczi al II-lea. Până în momentul de faţă sunt cunoscute o însemnare şi două acte redactate în această calitate, deţinută până în vara anului 1656, dar ele oferă mai degrabă indirect informaţii despre sine, fiind relevante în primul rând pentru destinatarii şi instituţiile reprezentate de aceştia.

Astfel, însemnarea, notată pe pp. 1-15 ale unui exemplar din Evanghelia învăţătoare tipărită la Dealu în 1644 (păstrat la Biblioteca Academiei Române, filiala Cluj-Napoca), referitoare la achiziţia cărţii în 1646 de "jupânul Ştefan den Bălgrad" şi donarea ei uneia dintre bisericile ansamblului arhitectonic mitropolitan, "în zilele mitropolitului Ştefan şi protopop Neacşul ot Belgrad", a fost semnată de însuşi "Ştefan arhiepiscop, amin".

Cele două documente sunt: o scrisoare din 2 decembrie 1648, prin care i se permitea lui Adam Raţ să i se slujească acasă Vecernia şi Itrosul, deoarece, din cauza bătrâneţelor, nu se putea deplasa la biserică, scrisoare semnată şi foarte probabil, chiar redactată de "Ştefan arhiepiscop", şi confirmarea ca protopop a lui Nicolae Pop din Hunedoara, datată la 22 mai 1656, ultimul act care îl atestă în viaţă pe Simion Ştefan.

Mărturii ale contemporanilor mitropolitului

Tot atât de laconice sunt şi documentele care-l amintesc pe mitropolit, emise de personalităţi ecleziastice contemporane. Găsim astfel de referiri la superintendentul ardelean Geleji Katona István, în corespondenţa căruia se află cea mai veche menţiune a lui Simion Ştefan, anume scrisoarea adresată principelui în 4 martie 1643, dată la care Sinodul Bisericii româneşti se pronunţase deja pentru alegerea sa ca vlădică. Într-o altă scrisoare, cu acelaşi destinatar, datată în 4 august 1643, referitoare la impozitul de 1 florin încasat de arhiereul român de la fiecare preot de sub jurisdicţia sa, se vorbeşte de asemenea de "vlădica trimis în acest scop".

O a doua personalitate contemporană este arhiepiscopul de Esztergom, Georgius Lippay. Din două scrisori ale acestuia, adresate Congregaţiei de Propaganda Fide, datate la 19 iulie 1652 şi 2 iulie 1654, ştim despre hirotonirea la Alba Iulia a

episcopului rutean Petru Partenie prin trei episcopi "schismatici", între care "Stephan. Simonovics".

Date tot atât de sumare cuprind o serie de documente emise de cancelaria princiară: confirmările în funcţia protopopială emise în 7 iulie 1647, 27 iunie şi 15 decembrie 1648, în care se vorbeşte despre eventualul deranj ce ar putea fi provocat de vlădică în exercitarea atribuţiilor; diplomele de numire ale episcopilor Savul Popa şi Mihail Molodici, care menţionează dependenţa formală faţă de "vlădica din Bălgrad"; întăriri de privilegii şi scutinţe acordate preoţilor români la "rugăciunea cea cu smerenie a lui Simeon Ştefan", adresată principelui Gheorghe Rákóczi II.

Mărturii din Noul Testament şi Psaltire

Se mai pot adăuga - tot ca surse indirecte - textele însoţitoare ale "Noului Testament" şi "Psaltirii", în măsura în care o mai permit semnul de întrebare pus asupra paternităţii lor şi extrem de rarele menţiuni ale mitropolitului în însemnările lăsate pe filele cărţilor folosite în bisericile româneşti. În cazul primelor, însă, au fost ridicate semne de întrebare asupra paternităţii. Din cele 25 de predoslovii ale Noului Testament, enumerate de Gabriel Ţepelea, mai este considerată opera lui Simion Ştefan doar cea Către Măriia-Sa Craiul Ardealui, de altfel singura semnată, restul fiind puse pe seama traducătorilor. În opinia lui Mircea Păcurariu, chiar şi aceasta este doar semnată de mitropolit, redacţia aparţinând de fapt "unuia din fruntaşii calvini de atunci, poate Gh. Csulai", iar Predoslovia către cetitori îl are ca autor pe "însuşi mitropolitul Simion Ştefan sau un cărturar ortodox român din anturajul său". Pentru textele însoţitoare ale Psaltirii avem doar opinia lui Mircea Păcurariu, pentru care ele sunt opera unui teolog calvin, poate acelaşi Gheorghe Csulai.

Cât priveşte însemnările de pe filele vechilor cărţi, avem doar două: una pe un Parimiar păstrat la Biserica "Sfântul Nicolae" din Şcheii Braşovului, notată de tipograful Ştefan din Ohrida, referitoare la drumul parcurs "venind din Ţara Ungrovlahiei şi mergând la Bălgrad, în zilele lui Rákóczy Gheorghi, craiul Ardealului, în vremea arhiepiscopului Ştefan, mitropolitul Ardealului, în anul de la facerea lumii 7153, iar de la naşterea lui Hristos 1644"; cealaltă a fost găsită într-un exemplar din Noul Testament, donat de Pavel Suciu la 1667 mănăstirii-reşedinţă mitropolitană din Alba Iulia, pe care un alt tipograf, Gheorghe Rusu din Sibiel, şi-a elogiat efortul depus "împreună cu ceialalţi fraţi, anume Simion Ştefan", de a da fiinţă monumentalei lucrări.

Ana Dumitran (Muzeul Naţional al Unirii, Alba Iulia) în Ziarul Lumina - Ediţia de Transilvania

Teodor Danalache - Mitropolitul Simion Ştefan

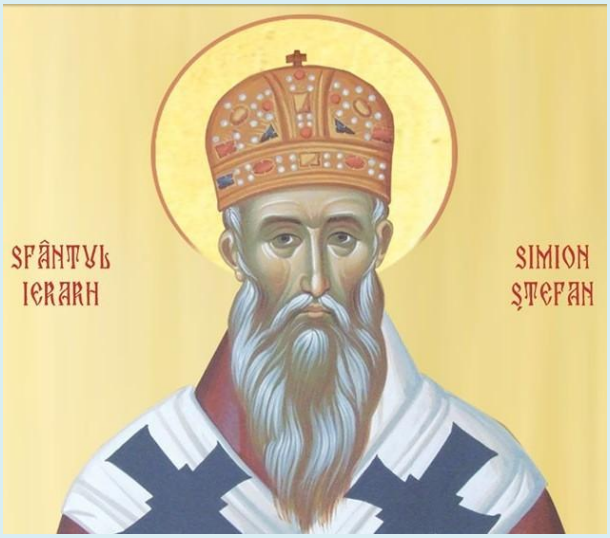

Simion Ştefan a fost unul dintre cei mai mari ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, în decursul secolului al XVII-lea. În ziua de 21 iulie 2011, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei Andrei Şaguna (30 noiembrie) şi Simion Ştefan (24 aprilie).

Sfântul Simion Ştefan (mitropolit 1643-1656)

Despre viaţa marelui mitropolit român Simion Ştefan se cunosc foarte puţine date, smerenia caracterizându-l pe acesta după moarte, precum şi în timpul vieţii. Se ştie totuşi că, mai înainte de a fi ales mitropolit, cuviosul Simion Ştefan a slujit ca ieromonah, în mănăstirea ortodoxă din Alba Iulia.

În anul 1643, vrednicul Simion Ştefan este numit arhiepiscop şi mitropolit al Balgradului, al Vadului şi al Maramureşului, precum şi peste toată ţara Ardealului. Noul mitropolit a urmat la slujire Sfântului ierarh Ilie Iorest, înlăturat din scaun şi întemniţat, pentru apărarea dreptei credinţe, în faţa calvinilor.

Biserica Ortodoxă din Transilvania era mult prigonită, românii de aici fiind adesea excluşi din viaţa politică a principatului. Fiind prigoniţi şi pe motive confesionale, aceştia erau supuşi unui prozelitism calvin din ce în ce mai persuasiv. Pentru aceasta, este extraordinară lucrarea misionară a mitropolitului Simion Ştefan de înfruntare a calvinizării forţate a românilor din Transilvania, el acceptând în cult numai limba română.

Când a fost numit mitropolit, Simion Ştefan a primit jurisdicţia numai asupra a 3 protopopiate, din toate cele 20 de protopopiate ortodoxe ale Transilvaniei. Celelalte, asupra cărora el nu avea nici un drept legal, canonic ori pastoral, au fost luate în mod abuziv, prin sprijinul principelui Gheorghe Rakoczy, de către calvinul Geleji Katona Istvan.

Calvinii au săvârşit atâtea presiuni politice, încât noul mitropolit a fost supus unor noi obligaţii calvine, 15 la număr, dintre care le amintim pe următoarele: predica să fie rostită numai din Sfânta Scriptură, învăţământul teologic să fie făcut după Catehismul calvin, Sfintele Taine să se reducă la pâine şi vin (simbolic), cultul icoanelor şi al crucii să fie înlăturat. La rândul său, liderul calvin din Transilvania deţinea o serie de drepturi abuzive asupra bisericilor şi slujitorilor ortodocşi.

În aceste condiţii, mitropolitul Simion Ştefan a reuşit, din mila lui Dumnezeu, să păstreze neîntinată dreapta credinţă ortodoxă, precum şi cultura românească naţională. Astfel, în vremea sa, au fost editate două lucrări de seamă ale vieţii bisericeşti: "Noul Testament" (1648) şi "Psaltirea" (1651). Deşi singurul text semnat de Simion Ştefan este "Predoslovie către Maria sa Craiul Ardealului" (Gheorghe Rakoczy), tot lui îi sunt atribuite însă şi cuvintele "Către cititor" (introducerile), de la cele două opere mai-sus amintite.

Pentru rugăciunile şi prin contribuţia semnificativă a mitropolitului, în anul 1648, în Alba Iulia se tipăreşte, pentru prima dată în limba română, Noul Testament. Pe lângă prefaţa mitropolitului, acesta mai conţine şi alte câteva părţi originale, cum sunt introducerile la cele patru Evanghelii, precum şi la unele capitole din Faptele Apostolilor. De asemenea, pe marginea paginilor s-a păstrat şi un "Lexicon", care oferă sinonime şi explicaţii pentru unele neologisme şi regionalisme. Astfel, renumita operă "Noul Testament de la Bălgrad", îl face pe Simion Ştefan un om de seamă al istoriei culturii româneşti şi bisericeşti.

Simion Ştefan este primul mare învăţat român care defineşte "circulaţia cuvintelor" printr-o comparaţie din domeniul monetar al vremii sale, când banii de aur erau valabili pretutindeni: "Bine ştim că şi cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sunt buni carii umblă în toate ţările; asea şi cuvintele, acealea sunt bune, carele le înţeleg toţi."

Acţiunea temerară de traducere din limba greacă, latină şi slavonă, în limba română, a Noului Testament şi apoi tipărirea lui, a scos în evidenţă dimensiunea teologică a ierarhului bălgrădean. Competenţa cărturărească s-a reliefat cu prisosinţă în tot ce s-a petrecut în cei 13 ani de arhipăstorire. Spiritul patriotic al

mitropolitului se regăseşte plenar în "predoslovie". Aceasta este un "testament" şi un "mesaj peste timp", îmbinând în mod armonios neamul şi legea, prin iubirea şi statornicia păstoriţilor.

Pe lângă valoarea culturală şi naţională a editării, în limba română, a operelor mai-sus amintite, mai de preţ este reuşita mitropolitului de a păstra neatinsă dreapta credinţă. Promovând cultura naţională, mitropolitul Simion Ştefan a urmărit mai ales păstrarea nealterată a învăţăturii creştine, moştenită de la înaintaşul său, Sfântul ierarh martir Ilie Iorest.

Duminică va avea loc proclamarea solemnă a Canonizării Sfântului Simion Ştefan

Duminică, 30 octombrie, la Alba Iulia, va avea loc proclamarea solemnă a Canonizării Sfântului Simion Ştefan, mitropolitul Transilvaniei.

Momentele de sărbătoare vor începe încă de sâmbătă, când, la ceasul vecerniei, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României, va fi întâmpinat la Catedrala Arhiepiscopală din Alba Iulia. Acesta este şi momentul în care va sosi la Alba Iulia cinstitul cap al Sfântului apostol Andrei, ocrotitorul României. Racla cu sfintele moaşte va fi aşezată pentru închinare şi cinstire în galeria sudică din incinta complexului Catedralei Arhiepiscopale, unde va rămâne până luni în jurul amiezii.

În dimineaţa zilei de duminică, la ora 9.30, în Catedrala Arhiepiscopală, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, înconjurat de un sobor impresionant de ierarhi, membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, va săvârşi Dumnezeiasca Liturghie, după care, pe podiumul special amenajat în faţa catedralei, va avea loc proclamarea solemnă a canonizării Sfântului Simion Ştefan, prin citirea Tomosului Sinodal de canonizare.

Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a aprobat în şedinţa din 21 iulie 2011 canonizarea Sfântului Simion Ştefan, mitropolitul Transilvaniei cu dată de pomenire la 24 aprilie.

De numele mitropolitului Simion Ştefan se leagă primele traduceri integral în Limba română, la Alba Iulia, ale Noului Testament în 1648 cunoscut sub numele de “Noul Testament de la Bălgrad” şi a Psaltirii în anul 1651.

Toate aceste momente de sărbătoare vor fi transmise în direct de Radio Reîntregirea şi Televiziunea Trinitas, iar credincioşii sosiţi la Alba Iulia vor putea urmări Sfânta Liturghie şi pe cele două mari ecrane amplasate în curtea catedralei.

Luni, 31 octombrie, în cursul dimineţii, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel va vizita şantierul din zona Schit, unde se ridica noul complex al Seminarului Teologic Ortodox „Mitropolit Simion Ştefan” din Alba Iulia, urmând ca în cursul după – amiezii, Prea Fericirea Sa să inaugureze, la Teiuş, Centrul social pentru vârstnici „Sfânta Ana”, aflat sub tutela Asociaţiei „Filantropia Ortodoxă” Alba Iulia.

Proclamarea Sfântului ierarh Simion Ştefan, mitropolitul Transilvaniei (30 octombrie 2011)

În pridvorul Catedralei Arhiepiscopale Reîntregirea din Alba Iulia a avut loc astăzi, 30 octombrie 2011, în prezenţa Patriarhului Alexandriei, a Patriarhului României, a Mitropolitului de Patras, a membrilor delegaţiilor alexandrină şi greacă, proclamarea canonizării Sfântului Simeon Ştefan, mitropolitul Transilvaniei.

https://prediciaudio.wordpress.com/2011/10/31/proclamarea-sfantului-ierarh-simion-stefan-mitropolitul-transilvaniei-30-oct-2011/

„Dumnezeu ne-a binecuvântat astăzi cu o sărbătoare mare şi sfântă, proclamarea canonizării Sfântului Simeon Ştefan, mitropolit al Transilvaniei în secolul al XVII-lea. Bucuria noastră este sporită prin prezenţa cinstitului Cap al Sfântului Apostol Andrei, cel întâi chemat, începătorul botezului în poporul român şi ocrotitorul României. A fost adus aici cu binecuvântarea Sfântului Sinod al Bisericii Greciei şi prin bunăvoinţa Înaltpreasfinţitului Mitropolit Hrisostom de Patras din Grecia”, a spus Patriarhul României.

Mitropoliţii Andrei Şaguna şi Simion Ştefan canonizaţi

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în şedinţa din 21 iulie 2011, a aprobat canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei Andrei Şaguna (cu zi de pomenire la 30 noiembrie) şi Simion Ştefan (cu zi de pomenire la 24 aprilie), ca urmare a propunerilor sinoadelor mitropolitane ale Mitropoliei Ardealului şi Mitropoliei Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului.

1. Mitropolitul Şaguna Andrei (din botez Anastasie) a fost mitropolit al Ardealului (de origine aromână). S-a născut la 20 decembrie 1808 (1 ianuarie 1809 st. n.) în Mişcolţ, în Ungaria şi a trecut la Domnul la 16/28 iunie 1873 în Sibiu (înmormântat în Răşinari). Studiile gimnaziale la Mişcolţ şi Pesta (abs. 1826), superioare – de Filosofie şi Drept - la Universitatea din Pesta (1826-1829) şi de Teologie la Seminarul ortodox din Vârşeţ (1829-1832). După terminarea studiilor teologice, a intrat la mănăstirea sârbească Hopovo, unde a fost tuns în monahism, sub numele Andrei (24 octombrie 1833) şi hirotonit ierodiacon (februarie 1834); profesor la Seminarul Teologic din Carloviţ şi secretar al „Consistoriului arhidiecezan' de acolo (din 1834), ieromonah (29 iunie 1837), protosinghel, „asesor' (consilier) mitropolitan şi «administrator' (locţiitor) de egumen la mănăstirile Iazac (1838), apoi la Beşenovo (1841); arhimandrit şi egumen la mănăstirile Hopovo (1842), apoi la Covil (1845); după 1842 a funcţionat un timp ca profesor la secţia română a Seminarului Teologic din Vârşeţ şi „asesor' al

Consistoriului de acolo. La 15/27 iunie 1846 numit „vicar general' al Episcopiei Ardealului, cu sediul la Sibiu; la 2 decembrie 1847 ales episcop (recunoscut la 5 februarie 1848, hirotonit la Carloviţ la 18/30 aprilie 1848); la 12/24 decembrie 1864 numit arhiepiscop şi mitropolit al reînfiinţatei Mitropolii a Ardealului cu reşedinţa în Sibiu.

Ca episcop, a militat pentru restaurarea vechii Mitropolii a Ardealului, prin numeroase memorii înaintate Curţii din Viena, patriarhului ortodox sârb şi Congresului naţional-bisericesc sârb din Carloviţ, prin sinoadele eparhiale - formate din clerici şi mireni - convocate la Sibiu în 1850, 1860 şi 1864. După reînfiinţarea Mitropoliei (1864), cu două eparhii sufragane - la Arad şi Caransebeş - a convocat un Congres naţional-bisericesc al românilor ortodocşi din întreaga Mitropolie, la Sibiu (septembrie-octombrie 1868), care a aprobat Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania (sancţionat de autoritatea de stat la 28 mai 1869), după care s-a condus Biserica Ortodoxă din Transilvania şi Banat până în 1925. Principiile fundamentale ale acestui statut – autonomia faţă de stat şi sinodalitatea, adică participarea laicilor (2/3) alături de clerici (1/3) la conducerea treburilor bisericeşti - au stat la baza Statutului de organizare a întregii Biserici Ortodoxe Române din 1925 şi a celui din 1948.

Pe tărâm cultural, a organizat învăţământul primar şi mediu ortodox românesc din Transilvania, punându-1 sub îndrumarea Bisericii; preoţii parohi erau directori ai şcolii „poporale' din parohia lor, protopopii „inspectori' ai şcolilor din „tractul' lor, iar episcopul (sau arhiepiscopul), „inspector suprem' al şcolilor din întreaga eparhie, principii înscrise şi în Statutul Organic. La sfârşitul păstoririi sale, în Arhiepiscopia Sibiului existau aproximativ 800 de şcoli „poporale', un gimnaziu cu 8 clase la Braşov (înfiinţat în 1850), o şcoală reală-comercială (din 1869) la Braşov, un gimnaziu cu 4 clase la Brad (din 1868). La îndemnul lui s-au tipărit peste 25 de manuale şcolare, unele în mai multe ediţii (de Sava Popovici Barcianu, Ioan Popescu, Zaharia Boiu ş.a). La Sibiu cursurile de teologie au fost ridicate de la 6 luni la un an (1846), iar în 1853 a înfiinţat un Institut teologic-pedagogic cu două secţii: teologică (doi, apoi trei ani de studii) şi pedagogică (doi, apoi trei ani de studii), cumpărând câteva case pentru nevoile şcolii şi internatului, pentru studenţii teologi şi preoţi a tipărit un număr însemnat de manuale didactice, lucrate de el însuşi sau de profesorii Institutului; a trimis numeroşi tineri la studii de specializare la Universităţile din Austria şi Germania, cu burse oferite din fondurile şi fundaţiile create de el. A avut un rol decisiv la, întemeierea şi organizarea „Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român' (Astea), fiind primul ei preşedinte (1861-1866); a iniţiat ziarul „Telegraful Român' (ianuarie 1853), care apare până azi.

Ca „om politic', a îndeplinit un rol de seamă în perioada 1848-1849: preşedinte al Adunării Naţionale româneşti de pe Câmpia Libertăţii de la Blaj din 3/15 mai 1848, delegat de Adunare să prezinte revendicările româneşti împăratului Austriei, la Innsbruck şi Viena, apoi Guvernului din Pesta. În anii următori - fie singur, fie cu alţi delegaţi ai românilor - a prezentat în mai multe rânduri memorii către împărat, cu doleanţele naţiunii române; după 1860 a fost membru în Senatul imperial din Viena, între 1863-1865 deputat în Dieta Transilvaniei, copreşedinte al Conferinţei naţionale-politice a românilor (1861) şi al Congresului naţional al românilor (1863), ambele la Sibiu; după crearea statului dualist austro-ungar (1867), a fost mentorul direcţiei „activismului' în viaţa politică a românilor transilvăneni. Îndrumător şi sprijinitor al preoţimii şi al credincioşilor, ctitor al bisericii din Guşteriţa, lângă Sibiu; membru de onoare al Societăţii Academice Române (1871), preşedinte de onoare al Societăţii „Transilvania' din Bucureşti.

2. Mitropolitul Simion Ştefan a fost mitropolit al Transilvaniei şi a trecut la Domnul în iunie/iulie 1656 în Alba Iulia. A învăţat în Colegiul academic din Alba Iulia; călugărit în mănăstirea românească din acest oraş. În 1643 ales mitropolit al românilor ardeleni, cu sediul în Alba Iulia (Bălgrad). În timpul păstoririi sale s-a tipărit Noul Testament zis „de la Bălgrad', prima traducere românească integrală (1648), cu o remarcabilă prefaţă a mitropolitului, în care dezbătea problema unităţii limbii româneşti. A fost reeditat în 1988 şi 1998. În 1651 a tipărit o Psaltire în limba română.

Noi doi Sfinţi români: Sfântul nou ierarh Andrei Şaguna (30 noiembrie) şi Sfântul nou ierarh Simion Ştefan (24 aprilie) - mitropoliţii Transilvaniei

Şedinţa de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a avut loc ieri în Sala Sinodală din Reşedinţa patriarhală, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. În cadrul acestei sesiuni a fost aprobată canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei Andrei Şaguna şi Simion Ştefan.

"Pe ordinea de zi, cele mai importante teme sunt canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei Andrei Şaguna şi Simion Ştefan. Această canonizare este necesară pentru asigurarea unui timp suficient, în vederea pregătirii proclamării canonizării acestor doi ierarhi pe plan local. Noi am avut de mai mult timp pregătit materialul necesar, avem şi o carte privind argumentele canonizării mitropolitului Andrei Şaguna. Avem şi alte teme curente care sunt legate atât de aspecte ale legiuirilor noastre bisericeşti, precum şi ale vieţii şi misiunii eparhiilor româneşti din diaspora română", a spus PF Patriarh Daniel în discursul de deschidere a şedinţei de lucru.

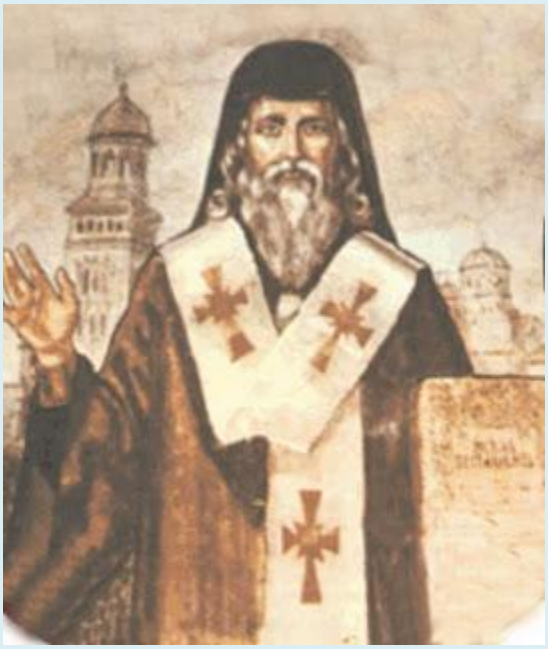

Sfântul nou ierarh Simion Ştefan - 24 aprilie

Sfântul nou ierarh Andrei Şaguna - 30 noiembrie

Canonizarea celor doi mitropoliţi

În urma şedinţei de lucru, Sfântul Sinod a aprobat canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei, Andrei Şaguna cu zi de pomenire în calendar la 30 noiembrie şi Simion Ştefan, cu zi de pomenire la 24 aprilie, informează Biroul de presă al Patriarhiei Române. Canonizarea a fost propusă de sinoadele mitropolitane ale Mitropoliei Ardealului şi Mitropoliei Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului.

† Justinian, arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului:

„Ne aflăm în faza în care, după secole, sfinţii noştri se ridică din mormânt. Începând cu anul 1955, marele patriarh Justinian Marina, în plină epocă comunistă, organizează canonizarea primului grup de bărbaţi sfinţi care s-au născut sau au crescut în braţele acestui popor."

„Cimitirele din ţara noastră sunt pline de sfinţi, dar netrecuţi în sinaxar de Biserica noastră Ortodoxă Română. Am îndrăznit de mai multe ori să învinuiesc, pentru aceasta, ierarhia superioară a Bisericii noastre. Cuvântul a ajuns în cer şi de acolo a coborât harul lui Dumnezeu peste prelaţii Bisericii noastre strămoşeşti, care s-au plecat peste hrisoavele noastre şi de acolo au aflat că eu am avut dreptate, că din sânul acestui neam binecuvântat de Dumnezeu s-au născut mulţi şi mari sfinţi. După începutul pe care l-a făcut preafericitul patriarh Justinian, urmaşii lui şi în mod deosebit preafericitul părinte patriarh Teoctist, au umplut cerul de sfinţi

români, iar lucrarea aceasta a continuat-o Patriarhul Daniel care, pe lângă alte realizări epocale, a continuat cu canonizarea unor noi sfinţi.

Care au fost criteriile după care s-au condus ierarhii Bisericii noastre, când au trecut în rândul sfinţilor, sunt cele recomandate de legile şi canoanele străvechi ale Sfintei Biserici Apostolice Ortodoxe. În ce măsură s-au respectat sau au putut respecta aceste legi şi canoane, numai Soborul cel Mare din ceruri ştie, în fruntea căruia stă Marele Arhiereu şi Stăpân al cerului, Iisus Hristos, Care înainte de a se înălţa la cer şi-a adunat ucenicii în jurul lui, în Munţii Galileii, şi le-a spus: "Datu-mi-s-a toată puterea în cer şi pe pământ.." (Mt. 28,18). El va hotărî dacă arhiereii Lui de pe pământ, când au canonizat Sfinţii Români, au fost drepţi sau nu. Noi avem credinţa că nu s-a greşit când, fiilor Poporului Român, cel plin de har, li s-a deschis uşa şi au fost poftiţi de Marele Arhiereu Hristos să intre în Soborul Sfinţilor din Cer. Noi credem că nici nu au devenit cunoscuţi toţi sfinţii pe care i-a avut Poporul Român. Ierarhi şi preoţi, monahi şi monahii, fraţi care din copilărie au trăit în marile chinovii din ţară, dar şi în smeritele schituri, ce se află în peşterile Munţilor Carpaţi. Mulţi dintre aceştia au fost sfinţi, deşi nu i-a auzit nimeni vorbind, nici făcând mari minuni, ci unii cu arhiereşti şi preoţeşti daruri, cu aceeaşi râvnă ca apostolii, au deschis porţile cerului pentru mulţi, iar alţii, modeştii fraţi care băteau toaca şi trăgeau clopotul în ogradă mănăstirilor, precum şi în pridvorul bisericilor, ori la strane şi la altare au cântat o viaţă întreagă întru slava lui Dumnezeu, a Maicii Domnului şi a Sfinţilor. În zori sau la apusul soarelui, precum şi în miezul nopţilor, aceştia au primit har peste har pentru nevoinţele lor, iar acum Domnul Cerului şi al Pământului îi are în jurul Lui, unde toţi fac slujba care au avut-o pe pământ, cunoscându-le numele tuturor. Sfinţi mulţi s-au născut şi au crescut în ţara noastră, în vatra satelor şi în sânul familiilor. Aceştia nu numai că aveau haine ascetice, ci chiar erau asceţi adevăraţi. Posturile, sărbătorile, pe care cu sfinţenie le-au respectat, munca şi râvna lor pentru Sfânta Biserică, le dă dreptul să fie cinstiţi ca nişte Sfinţi. Femeilor şi fecioarelor care bine îşi cinstesc viaţa de mame şi de fecioare nu le lipseşte harisma sfinţeniei. Iată câţi mai sunt în ţară la noi, pe care Soborul Bisericii nu i-a prins în rânduiala canonizării.

Noi acum ne simţim datori să pomenim şi numele unui mare ierarh, care, dacă ar fi trăit în alte timpuri şi în alte locuri, de mult timp s-ar găsi în Sinaxarele Bisericii lui Hristos. Viaţa acestui ierarh cu nimic nu a fost mai prejos decât a multor ierarhi de la Constantinopol, Ierusalim, Alexandria sau Roma, nici faţă de luminaţii ierarhi pe care i-a avut Pravoslavnica Biserică a Rusiei.

Cu ţinută de mare prelat, acesta s-a impus în faţa împăratului de la Viena şi în faţa demnitarilor de la curţile împărăteşti, care deşi erau străini de neamul şi de legea

lui şi ostili faţă de Biserica lui au trebuit să-şi plece fruntea în faţa acestuia. Lui, valahului dispreţuit de aceşti mari seniori imperiali, toţi i-au plecat fruntea. Plecând fruntea în faţa acestui slujitor al altarelor din Ardeal, atât împăratul cât şi demnitarii de la curţile împărăteşti şi-au plecat fruntea în faţa poporului şi a creştinilor pe care îi păstorea acest ierarh cărturar, care avea în braţe multe cărţi, scrise de el, cărţi care au o mare valoare ştiinţifică şi teologică.

Nu îi lipsea nici cununa de martir acestui ierarh, deoarece pentru Biserică şi pentru poporul dreptcredincios din eparhia lui a suferit, a pătimit şi a fost răstignit de multe ori în viaţă.

Născut şi crescut de o mamă sfântă aşa cum au existat multe mame, care au născut şi au ţinut mulţi copii în braţe, aşa cum au fost mamele marilor capadocieni şi ai celorlalţi mari sfinţi ierarhi, preoţi şi monahi, şi mama acestui ierarh l-a crescut pe fiul ei în sfinţenie, strecurându-i în suflet de la început frica şi credinţa în Dumnezeu, dragostea de poporul care, deşi departe de Carpaţi, era de un sânge cu poporul român. Sfinţenia a fost atributul acestui om, inima şi trupul lui le-a păstrat sacre, ca pe o jertfă predată lui Dumnezeu. Şi peste toate, ca o încununare a celorlalte daruri pe care le-a primit de la Dumnezeu, el, acest mare ierarh, a fost un mare iubitor a poporului român din Ardeal, pe care l-a scos din întuneric la lumină şi din umbra morţii la lumina Învierii lui Hristos. Era un arhiereu pascal, ce răspândea lumină până în cele mai modeste şi întunecate sate din Transilvania, Banat, Bihor şi Maramureşul voievodal. Tot poporul din aceste ţinuturi româneşti aveau numele lui pe buze şi îl pomeneau cu un sentiment de mare veneraţie.

Poporul român din Ardeal şi din celelalte spaţii româneşti, de când el s-a ridicat pe scaunul de mitropolit, de la Sibiu, tot poporul român din Transilvania, Crişana şi Maramureş privea spre scaunul lui ca spre un tron imperial. El, pentru poporul român, era mai mare decât împăratul de la Viena.

El a trăit modest, iubea pacea, chilia şi singurătatea, dar în acelaşi timp nu dispreţuia întâlnirea cu societatea înaltă, pe care o impresiona prin erudiţie şi înfăţişarea maiestuoasă, cu care erau înzestraţi doar oamenii chemaţi să stea în fruntea popoarelor. Dar el niciodată nu se îndepărta de poporul simplu, de ţăranii şi de muncitorii care începeau să se formeze în acele timpuri şi în oraşele transilvănene.

Om al timpului şi al vremurilor, cum este fiecare om a lui Dumnezeu, Andrei Şaguna şi-a câştigat dreptul de a fi canonizat ca un mare ierarh deschizător de orizonturi noi şi luminoase pentru Transilvania. El a contribuit la realizarea Marii

Uniri a românilor din 1918. Deşi a trăit mai înainte cu aproape un secol înainte de providenţiala Unire a Poporului Român, desăvârşită la Alba Iulia, el a contribuit în mod substanţial la actul unirii tuturor românilor în vatra sacră a dacilor. A contribuit, pentru că sufleteşte a pregătit poporul român din Ardeal. Acest popor, înainte de Şaguna, era un popor dezorientat, sărac sufleteşte şi fără simţul patriotic. Andrei Mureşanu a scris imnul "Deşteaptă-te române" în vântul primăvăratic stârnit de Şaguna. Blajul era prins într-un stil de viaţă, care nu era favorabil marilor idealuri ale Poporului Român. De aceea, toţi românii de seamă, care erau români adevăraţi, au fost persecutaţi de prelaţii de la Blaj, determinându-i pe mulţi să părăsească Blajul, trecând în Ţara Românească şi în Moldova. Alţii au plecat în Apus, unde au murit purtând în suflet nostalgia pământului natal. În fruntea tuturor victimelor Blajului a fost episcopul Inochentie Micu, care, pentru că a cerut drepturile legitime pentru Poporul Român, a fost închis la Roma, de unde n-a putut să comunice cu Transilvania nici în scris, decât în mare taină.

Şaguna a devenit mângâierea, speranţa tuturor românilor şi pentru cei din strana dreaptă, şi pentru cei din strana stângă, şi pentru cei greco-orientali, şi pentru cei fără rădăcini confesionale.

Pentru ca să întăresc spusele pe care le-am exprimat aici, că toţi românii îl iubeau şi venerau pe Şaguna, în încheiere, amintim aprecierile unor bărbaţi care vorbesc despre Andrei Şaguna cu admiraţie şi veneraţie. Între aceştia sunt: nemuritorul patriot Vasile Lucaciu, cleric greco-catolic, care pentru sentimentele lui patriotice a fost ameninţat cu caterisirea, de episcopul Ioan de la Gherla, iar al doilea a fost poetul, filosoful şi dramaturgul Lucian Blaga.

Dumnezeu să-i rânduiască un loc în rândul sfinţilor ierarhi ai lui Hristos!"

Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Simion Ştefan, mitropoliţii Transilvaniei

Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici

Sfinţii ierarhi mărturisitori Ilie Iorest, Sava Brancovici, Simion Ştefan şi Iosif, mărturisitorul sunt cinstiţi atât pentru faptul că au apărat învăţătura ortodoxă în faţa influenţelor calvine, cât şi pentru că au întărit unitatea românilor în jurul dreptei credinţe.

Despre aceştia zice Domnul: “Slava pe care mi-a dat-o Mie Tatăl, le-am dat-o lor” (În. 17, 22); ‘Pentru că ei au ascultat poruncile Mele şi s-au făcut prietenii Mei” (În. 15, 14).

Mitropolitul Ilie Iorest s-a născut în jurul anului 1600, într-un sat din Transilvania, undeva în părţile învecinate cu Moldova sau în Maramureş. S-a inchinoviat de tânăr în mănăstirea Putna, unde după ce a învăţat carte şi rânduielile bisericeşti, a fost călugărit sub numele Iorest iar după un timp a fost hirotonit preot-ieromonah.

În toamna anului 1640 la stăruinţele domnitorului Vasile Lupu al Moldovei, în scaunul vacant al Mitopoliei Transilvaniei a fost ales ieromonahul Iorest de la Putna. Cu prilejul confirmării sale în demnitatea de mitropolit de către principele Gheorghe Rakoczy I, i s-au impus mai multe îndatoriri, care nu urmăreau altceva decât înlesnirea propagandei calvine printre români. Între altele i se cerea să traducă şi să tipărească în româneşte anumite rugăciuni şi cântări calvine, precum şi un Catehism calvinesc. Noul mitropolit n-a îndeplinit, însă, nici una din îndatoririle acestea, ci a rămas statornic în dreapta credinţă, împreună cu păstoriţii săi, a terminat de tipărit, la Alba Iulia, Evanghelia cu învăţătura.

Mitropolitul Iorest s-a împotrivit tipăriririi şi răspândirii Catehismului calvinesc, fapt care a condus, la începutul anului 1643, la convocarea unui "sinod" de protopopi, preoţi şi mireni, care a hotărât înlăturarea acestuia din scaunul vlădicesc. Înlăturat din scaunul mitropolitan, Iorest a fost aruncat în închisoare, împreună "cu mulţi preoţi creştini", iar bunurile i-au fost confiscate. A fost eliberat abia în noiembrie 1643, după nouă luni de detenţie. După eliberare, s-a reîntors la mănăstirea Putna.

A murit la adânci bătrâneţi, după cum aflăm dintr-o însemnare pe un Minei în manuscris: "Să se ştie când a murit vlădică Iorist, în anul 7816 (1678), luna martie 12".

Sfântul ierarh Sava Brancovici s-a născut în Transilvania în localitatea Inau, dintr-o familie de sârbi stabilită în părţile Aradului de frica turcilor. A primit din botez numele de Simeon. Dintre înaintaşii săi,trei au fost episcopi la Ineu: Matei, Sava şi Longhin. După ce învaţă carte şi deprinde rânduiala slujbelor în Mănăstirea Comana, ajunge protopop în satul natal. Apoi, rămânând văduv, în anul 1656, fericitul Simeon este ales mitropolit şi păstor sufletesc al Ardealului. Deci, mai întâi s-a călugărit la Mitropolia din Târgovişte, cu numele de Sava. Apoi, fiind hirotonit arhiereu, a fost aşezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia, în locul răposatului ierarh Simeon Ştefan.

Ca păstor Sava Brancovici s-a dovedit un mare apărător al credinţei ortodoxe şi un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos. Timp de 24 de ani, cât a fost mitropolit, Sfântul Sava a mărturisit cu mult curaj dreapta credinţă, a combătut învăţăturile greşite calvineşti, a întărit unitatea românilor în jurul Bisericii Ortodoxe.

Văzând craiul Ardealului că nu poate întoarce poporul de la credinţa ortodoxă din cauza Sfântului Ierarh Sava, îndată a semănat vrajbă şi răzbunare împotriva păstorului cel bun. Deci, aruncând mărturii nedrepte asupra lui, în anul 1680 l-a scos

din scaun. Apoi, aruncându-l în temniţă, timp de trei ani de zile a fost persecutat, bătut cu toiege, batjocorit şi chinuit ca un martir pentru dreapta credinţă, fiind silit la calvinism. Fericitul Sava însă a mărturisit cu tărie pe Hristos, apărând dogmele şi tradiţia Bisericii Ortodoxe. După grele suferinţe, în anul 1683 a fost scos din temniţă, dar, fiind slăbit de chinuri, îndată şi-a dat sfântul său suflet în braţele lui Hristos.

Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat pe Sfântul ierarh Sava în anul 1955, ca mărturisitor al dreptei credinţe şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sfântul ierarh Simion Ştefan (mitropolit 1643-1656) a fost unul dintre cei mai mari ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, în decursul secolului al XVII-lea. În ziua de 21 iulie 2011, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei: Andrei Şaguna (30 noiembrie) şi Simion Ştefan (24 aprilie). Despre viaţa marelui mitropolit român Simion Ştefan se cunosc foarte puţine date, se ştie totuşi că, mai înainte de a fi ales mitropolit, cuviosul Simion Ştefan a slujit ca ieromonah, în mănăstirea ortodoxă din Alba Iulia.

În anul 1643, vrednicul Simion Ştefan este numit arhiepiscop şi mitropolit al Bălgradului, al Vadului şi al Maramureşului, precum şi peste toată ţara Ardealului. Noul mitropolit a urmat la slujire Sfântului ierarh Ilie Iorest.

Este extraordinară lucrarea misionară a mitropolitului Simion Ştefan de înfruntare a calvinizării forţate a românilor din Transilvania, el acceptând în cult numai limba română.

În condiţii deosebit de vitrege mitropolitul Simion Ştefan a reuşit, din mila lui Dumnezeu, să păstreze neîntinată dreapta credinţă ortodoxă, precum şi cultura românească naţională. Astfel, în vremea sa, au fost editate două lucrări de seamă ale vieţii bisericeşti: “Noul Testament” (1648) şi “Psaltirea” (1651). Astfel, renumita operă “Noul Testament de la Bălgrad”, îl face pe Simion Ştefan un om de seamă al istoriei culturii româneşti şi bisericeşti.

Pe lângă valoarea culturală şi naţională a editării, în limba română, a operelor mai-sus amintite, mai de preţ este reuşita mitropolitului de a păstra neatinsă dreapta credinţă. Promovând cultura naţională, mitropolitul Simion Ştefan a urmărit mai ales păstrarea nealterată a învăţăturii creştine, moştenită de la înaintaşul său, Sfântul ierarh martir Ilie Iorest.

Unul din cei ce Dumnezeu i-a binecuvântat cu darul sfinţeniei este şi luminatul ierarh Iosif Stoica, care a fost "pravoslavnic" episcop maramureşean şi ierarh al stavropighiei patriarhiceşti a Ţarigradului precum şi "administrator al Mitropoliei Bălgradului, Ardealului şi altele", după cum scrie pe Antimisul său din 1693. El a fost chinuit şi a pătimit, a fost prins şi aruncat în temniţa de la Hust, pentru că şi-a apărat Biserica şi turma de lupii care încercau să o răpească.

Sfântul Iosif s-a născut dintr-o familie aleasă, care a trăit în părţile Năsăudului şi a Bistriţei, unde se aflau mulţi români luminaţi şi curaţi la suflet, care şi-au dat viaţa pentru credinţa ortodoxă.

Învăţătura şi-a câştigat-o şi de la preoţii de prin sate, care erau foarte evlavioşi şi dreptcredincioşi, dar şi de la monahii şi sihaştri care trăiau în mănăstiri şi în schiturile ce se aflau în Ardeal şi Maramureş şi în Moldova.

Hirotonirea, a primit-o de la marele ierarh Dosoftei, care odată cu marele dar al arhieriei i-a dat şi sarcina să lupte şi să apere dreapta credinţă din Maramureş şi Ardeal.

Sfântul ierarh Iosif mărturisitorul, ca şi Sava Brancovici, a fost şi el calomniat de vrăjmaşii adevărului. Astfel stârnind împotriva sa mânia şi ura catolicului Camilis şi a guvernatorului calvin Rebutin, în luna martie 1705, fără să fie judecat, Sfântul Iosif, mărturisitorul a fost aruncat în temniţa de la Hust, pentru că adversarii lui "nu au suportat activitatea sa pur ortodoxă" cum ne spune istoria.

După numeroase suferinţe Sfântul ierarh Iosif se stinge din viaţă "ca un adevărat mărturisitor şi luptător pentru ortodoxia şi libertatea românilor".

Prăznuirea sa se face în ziua de 24 aprilie împreună cu Sfinţii ierarhi şi mărturisitori Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Simeon Ştefan.

Sfinţii ierarhi mărturisitori Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Iosif din Maramureş

Sfinţii ierarhi Mărturisitori Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Iosif sunt cinstiţi atât pentru faptul că au apărat învăţătura ortodoxă în faţa influenţelor calvine, cât şi pentru că au întărit unitatea românilor în jurul dreptei credinţe.

Sfântul ierarh Ilie Iorest a fost mitropolitul Ardealului între anii 1640 şi 1643. S-a născut în Ţara Ardealului, în jurul anului 1600, într-un sat din Transilvania, din părinţi drept-credincioşi. Din copilărie a intrat în obştea Mănăstirii Putna din Moldova unde a învăţat caligrafia şi tehnica pictării icoanelor. Atât pentru învăţătura lui aleasă, cât şi pentru viaţa lui îmbunătăţită, Dumnezeu a rânduit să fie ales în scaunul de mitropolit al Ardealului. Potrivit tradiţiei, a fost hirotonit întru arhiereu la Târgovişte. De aici s-a întors fiind inslatat în scaunul mitropolitan din Alba Iulia. Principele de atunci Gheorghe Rakoczi i-a impus îndatorirea de a difuza un catehism calvin printre români. Pentru că refuzat acest lucru, mitropolitul a fost trimis în închisoare, unde a stat vreme de nouă luni. După eliberare a plecat la Mănăstirea Putna, unde a şi trecut la Domnul.

Sfântul ierarh Sava Brancovici s-a născut în Transilvania dintr-o familie de sârbi stabilită în părţile Aradului, însă o bună perioadă a vieţii sale a locuit în Ţara Românească. La Târgovişte a fost călugărit sub numele de Sava. A fost ales mitropolit al Transilvaniei în anul 1656, păstorind vreme de douăzecişipatru de ani

însă, tot într-o perioadă în care la conducere se aflau principii calvini. În 1680, mitropolitul Sava Brancovici a fost arestat şi trimis în temniţă. Nu se ştie data exactă când a trecut la cele veşnice.

Sfântul ierarh Iosif, mărturisitorul din Maramureş a fost hirotonit de către mitropolitul Dosoftei al Moldovei pe când acesta era exilat la Jolkiev, în Polonia. Sfântul Iosif, mărturisitorul s-a împotrivit încercărilor de atragere a românilor la Biserica romano-catolică, fapt pentru care a fost aruncat în închisoare. Nu se ştie cu exactitate perioada cât a stat în închisoare. Fiind eliberat a încercat să-şi reocupe scaunul episcopal, dar fără să reuşească. Sfântul ierarh Iosif, mărturisitorul a murit în jurul anului 1711.

Pe 21 octombrie 1955, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a canonizat pe Sfinţii ierarhi Mărturisitori Ilie Iorest şi Sava Brancovici, stabilind ziua de prăznuire la 24 aprilie. Un alt român transilvănean pomenit în calendarul ortodox pe 24 aprilie este episcopul Iosif al Maramureşului, după cum a hotărât Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe la 20 iunie 1992.

Tot astăzi facem pomenirea Sfântului ierarh Simion Ştefan. Proclamarea oficială a canonizării Sfântului ierarh Simion Ştefan, mitropolitul Transilvaniei, a avut loc pe 30 octombrie 2011.

Pr. Nicolae Bota - Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei şi Iosif, mitropolitul Maramureşului

Ilie Iorest s-a născut undeva în jurul anului 1600, într-un sat din Transilvania, în părţile învecinate cu Moldova sau în Maramureş. A intrat de tânăr în Mănăstirea Putna, unde a învăţat carte şi rânduielile bisericeşti, primind apoi hirotonia întru preot, schimbându- i-se numele din Ilie în Iorest.

În anul 1640, trece la cele veşnice mitropolitul Gheonadie al II-lea al Transilvaniei. Este ales în locul său tânărul ieromonah Iorest, dar după ce este recunoscut ca mitropolit de principele Gheorghe Rakoczy I, i s-a impus să traducă tot felul de cărţi, catehism, rugăciuni şi cântări calvine pentru a se înlesni propaganda calvină printre credincioşii români. Mitropolitul Ilie Iorest refuză să facă acest lucru, în schimb face numeroase vizite canonice şi întruneşte soborul mare al Mitropoliei, format din protopopi şi unii preoţi, hirotoneşte preoţi, termină de tipărit Evanghelia cu Învăţătură, începută de predecesorul său, întreţine legături cu Moldova.

Pentru că nu a vrut să ducă la îndeplinire înlesnirea propagandei calvine, la începuturile anului 1643, se întruneşte un sinod de protopopi, preoţi şi mireni care au hotărât înlăturarea sa din scaunul mitropolitan, aruncându-l în închisoare dimpreună cu mulţi preoţi creştini, iar bunurile i-au fost confiscate. Spre sfârşitul anului 1643, este eliberat din detenţie, în urma intervenţiei a 24 de credincioşi, care au promis că mitropolitul va plăti 1.000 de taleri pentru vistieria principelui. După eliberare, se retrage în Mănăstirea Putna.

În anul 1645, mitropolitul Iorest cere ajutorul Rusiei pentru a-şi răscumpăra creditorii. La Moscova a fost primit de ţar în două rânduri, dăruindu-i-se diferite daruri şi bani. În primăvara anului 1646, s-a reîntors în ţară, şi-a răscumpărat garanţii, apoi s-a retras la mănăstirea sa de metanie, unde a adormit la adânci bătrâneţi.

Sfântul ierarh Sava Brancovici s-a născut în localitatea Inău, din părinţii bine-credincioşi Ioan şi Maria, primind numele de Simeon. După ce învaţă carte şi deprinde rânduiala slujbelor în Mănăstirea Comana, ajunge protopop şi slujitor al bisericii lui Hristos în satul natal. După ce îi mor copiii, apoi şi soţia, este ales ca mitropolit. Mai întâi este călugărit la Mănăstirea din Târgovişte, cu numele de Sava. Timp de 24 de ani, cât a fost mitropolit, a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a-i întări pe români în dreapta credinţă, combătând învăţăturile calvine.

Văzând craiul Transilvaniei că nu poate să-i înduplece pe români spre calvinism din cauza mitropolitului Sava, a început să împrăştie vrajbă şi răzbunare, aruncând şi mărturii nedrepte asupra lui, fapt care, în anul 1680, a dus la înlăturarea sa din scaun. Pentru sfinţenia vieţii sale, credincioşii îl numeau sfânt încă din viaţă.

Sfinţii ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici au fost apărători ai Ortodoxiei în faţa influenţelor calvine, întărind unitatea românilor în jurul dreptei credinţe, fiind întemniţaţi şi torturaţi pentru a renunţa la dreapta credinţă.

La 21 octombrie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a canonizat pe aceşti sfinţi, stabilind ca zi de prăznuire data de 24 aprilie a fiecărui an.

Sfântul ierarh Iosif s-a născut în secolul al XVII-lea, într-un sat din Năsăud, într-o familie de creştini ortodocşi, dobândind învăţătura de la preoţii satelor învecinate şi de la pelerinajele făcute la mănăstirile şi schiturile Maramureşului şi Moldovei. A fost hirotonit preot de Dosoftei, mitropolitul Moldovei.

A fost un neobosit apărător al credinţei ortodoxe, îmbărbătându-şi semenii să nu se lepede de Hristos, ci să ţină şi să păstreze învăţăturile Bisericii. A trăit într-o vreme tulbure în care presiunile pentru uniaţie şi trecere la calvinism, venite din partea conducerii străine, erau tot mai numeroase.

În anul 1701, este chemat la Viena şi i se propun bogăţii materiale dacă va renunţa la Hristos. Refuză bunurile materiale, fiind supus unui val de acuzaţii injuste şi calomnii. Este arestat şi întemniţat, dar nu pentru multă vreme, pentru că maramureşenii s-au unit şi au cerut eliberarea mitropolitului lor.

În 1705, este iarăşi adus la judecată şi condamnat, dar din nou intervin maramureşenii, aşa că la sfârşitul anului el va fi eliberat, interzicându-i-se dreptul de a rămâne în fruntea comunităţii ortodoxe din Maramureş.

În anul 1711, revine pe scaunul mitropolitan, dar fiind slăbit de atâtea suferinţe, îşi dă sufletul în mâinile lui Dumnezeu, la scurtă vreme după aceasta.

A fost canonizat de Sinodul Bisericii Ortodoxe Române la data de 20 iunie 1992, având ca zi de prăznuire data de 24 aprilie a fiecărui an.

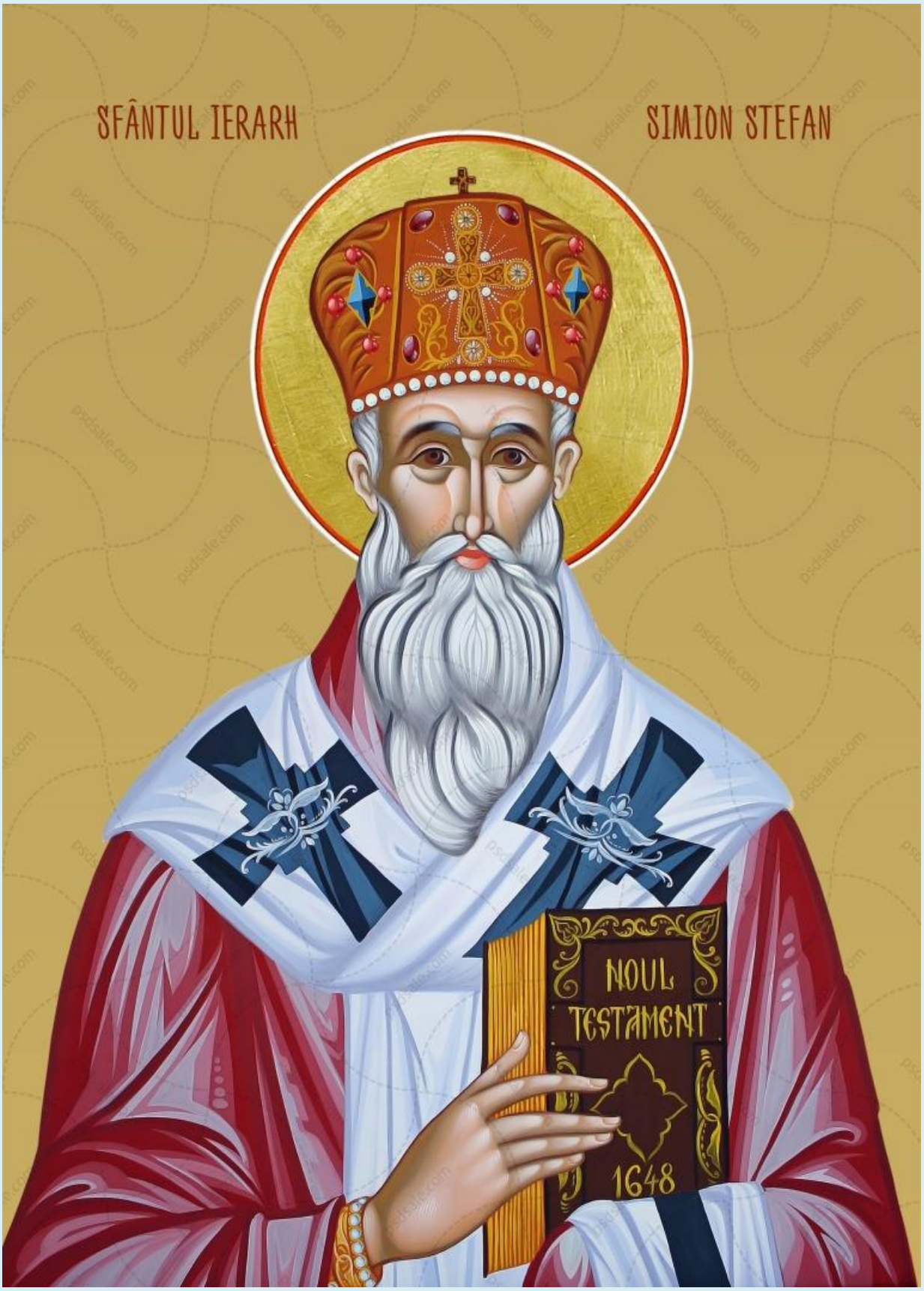
SFÂNTUL IERARH
SIMION STEFAN
NOUL
TESTAMENT
1648

Sfântul ierarh Iosif, mărturisitorul - episcopul Maramureşului

Sfântul Iosif mărturisitorul a fost un episcop al Maramureşului care a mărturisit dreapta-credinţă în numele Domnului, suferind persecuţii din această cauză. Biserica Ortodoxă Română îl prăznuieşte la 24 aprilie, împreună cu Sfinţii ierarhi şi mărturisitori Ilie Iorest şi Sava Brancovici.

Acatistul Sfântului ierarh Iosif, mărturisitorul din Maramureş

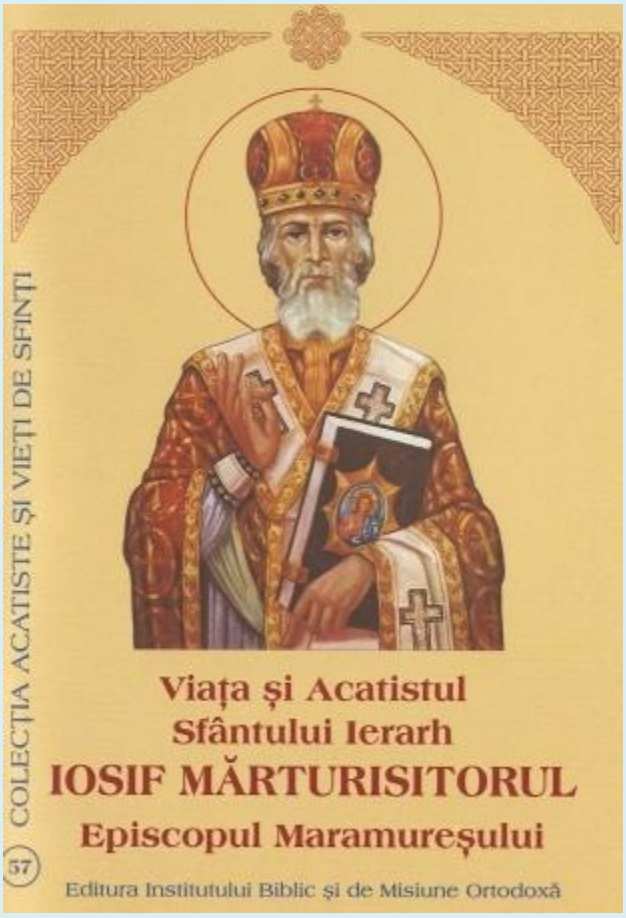

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşlueşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

***

(Video) Troparul Sfântului ierarh Iosif mărturisitorul din Maramureș - Interpret: Otilia Simeria:
https://doxologia.ro/tropare/video-sfantul-ierarh-iosif-marturisitorul-din-maramures-tropar

***

Acatistul Sfantului iIerarh Iosif marturisitorul din Maramures - 24 aprilie - slujitor Dani:
https://www.youtube.com/watch?v=fAAEHJENOTs

&&&

Condacul 1

Apărătorul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ne-a dăruit nouă un părinte şi învăţător sfânt pe dreptcredinciosul ierarh Iosif mărturisitorul, care asemenea Păstorului celui bun care şi-a dat viaţa pentru mântuirea lumii, aşa şi Iosif mărturisitorul, cu fapta şi cu cuvântul, a luminat tot Maramureşul. Pentru aceasta, noi acum îi înălţăm cântări de laudă şi împreună cu el cu umilinţă şi credinţă cântăm Domnului: ***Aliluia!***

Icosul 1

Pe părintele nostru Iosif mărturisitorul, pe arhiereul lui Hristos care împreună se află acum cu toţi sfinţii, în soborul cel mare al lui Hristos, să-l cinstim zicând:
Bucură-te, că de la sânul mamei tale, te-a ales Domnul să slujeşti Sfintelor altare;
Bucură-te, ce-l ce din tinereţe, ca Iosif cel prea frumos, fiul lui Iacov, ai fost iubit de Tatăl, de Fiul şi de Duhul Sfânt;
Bucură-te, că Cel ce este harul şi adevărul, ţi-a luminat calea precum Domnul i-a luminat-o lui Moise, când şi-a apărat neamul ce zăcea în adâncă robie;
Bucură-te, că până la sânge ai răbdat şi ai mărturisit pe Hristos înaintea dregătorilor lumii pe care i-ai ruşinat şi nu te-ai înspăimântat nici de temniţă, nici de moarte, ci şi în temniţă şi in faţa morţii, ai apărat credinţa cea dreaptă, pe care neamul tău a primit-o de la Hristos;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 2-lea

Iosif mărturisitorul, a primit de la Dumnezeu multă înţelepciune, când a stat înaintea dregătorilor, apărând Legea cea dreaptă dată de Dumnezeu poporului nostru, aceştia, ca fariseii şi cărturarii, care ascultând cuvântul lui Iisus Hristos, au zis: De unde ştie acesta carte, tot aşa şi dregătorii cei străini văzând ştiinţa şi înţelepciunea Sfântului Iosif mărturisitorul, au strigat: De unde are acest om atâta învăţătură, iar noi cunoscând că de la Dumnezeu ai primit lumina şi puterea, împreună cu tine părinte Iosif, îl prea mărim pe Dumnezeu zicând: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Zis-a Domnul: Cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, îl voi mărturisi şi Eu pe el în faţa Tatălui Meu cel din ceruri şi Tu pe Hristos L-ai mărturisit toată viaţa şi nu te-ai lepădat de El, de aceea Stăpânul nostru Iisus Hristos, te-a prea mărit părinte Iosif, pomenind numele tău în faţa Tatălui Său, care te-a primit şi te-a aşezat în rând cu toţi sfinţii care pe pământ au mărturisit şi au slujit cu vrednicie pe Dumnezeu, iar poporul dreptcredincios văzând darul şi cununa pe care ai primit-o de la Hristos, alături de toţi voievozii şi slujitorii Sfintelor altare din Maramureş şi din tot Ardealul, cu bucurie au strigat:
Bucură-te, părinte Iosif că ai fost binecuvântat de Tatăl nostru cel din ceruri;
Bucură-te, mărturisitorule al PreaSfintei Treimi;
Bucură-te, că asemenea cu Sfântul Nicolae şi Atanasie şi Ioan Gură de Aur, ai apărat credinţa ortodoxă;
Bucură-te, că şi tu, asemenea cu Sfântul Ioan cel nou de la Suceava, ai pătimit de la acelaşi duşman viclean, al dreptei credinţe;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 3-lea

„Eu sunt Păstorul cel bun“, a zis Iisus Hristos, şi după cum pe toţi slujitorii Bisericii Sale, care apără oile turmei sale, de lupii care încearcă să le răpească din staulul Bisericii sale şi pe tine care cu toiag tare ai păstorit poporul dreptcredincios, te-a numit păstor bun, pentru că nu ai fost un năimit, nici nu ţi-ai părăsit turma, ci împreună cu toţi slujitorii altarelor ortodoxe, aţi cântat neîncetat cântare de slavă lui Dumnezeu, zicând: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Episcopia ta, Episcopia Maramureşului şi Sătmarului, este ocrotită de Maica Domnului, prea mărite arhiereu şi mucenic al lui Iisus Hristos. Maica Domnului care este Maica durerii şi a bucuriei, ţi-a dat tărie şi ţie, şi la tot poporul lui Dumnezeu din aceste ţinuturi, să-şi poarte crucea cu răbdare şi să păstreze în suflet credinţa cea sfântă şi mare, credinţa strămoşească. În aceste zile, când episcopia ta Hristos a reînviat-o, sufletul tău şi a tot poporul dreptcredincios, cu bucurie dau slavă lui Dumnezeu şi strigă:

Bucură-te, acum părinte Iosif, care ai fost păstorul nostru cel bun, că turma ta nu este dezbinată;

Bucură-te, episcopul nostru cel iubit, că s-a împlinit dorul tău cel sfânt, ca toţi românii să se închine într-un glas şi într-un gând;

Bucură-te, că tu ocroteşti copiii şi pe părinţii lor bine credincioşi;

Bucură-te, că pe tine Maica Domnului te-a iubit, pentru că tu cu rugăciunile tale fierbinţi, sfinţeşti ţara şi casa dreptcredincioşilor;

Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 4-lea

Păstor şi mucenic, învăţător şi cârmuitor adevărat ai fost prea sfinţite părinte Iosif, de aceea Dumnezeu te-a încununat cu cununa nemuririi şi te-a aşezat între sfinţi, care sunt împreună slujitori la altarul cel de sus, unde liturghiseşte neîncetat Hristos. De aceea cu umilinţă şi credinţă te rugăm: Roagă-te şi pentru noi, pentru toţi cei ce cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

„Minunat este Dumnezeu întru sfinţii lui“, zice Scriptura, minunat este numele tău, prea sfinţite părinte Iosif, pentru că precum Sfântul şi dreptul Iosif a îngrijit-o pe Maica Domnului şi pe Fiul lui Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, de la zămislire şi naştere ocrotindu-I şi apărându-I de Irod şi de toţi cei ce căutau să-l ucidă pe Iisus, tot aşa şi tu prea sfinţite părinte Iosif, ai apărat Biserica noastră, care este Mireasa lui Hristos şi pe fiii ei dreptcredincioşi din Maramureş şi Sătmar i-ai luminat şi i-ai apărat de cei ce doreau să-i înstrăineze de lumina cea curată a lui

Iisus Hristos. De aceea cu credinţă şi cu recunoştinţă, poporul lui Dumnezeu din Maramureş, din Ardeal şi din toată Ţara Românească, cu sfinţenie te laudă şi te prea măresc zicând:
Bucură-te, părinte al tuturor părinţilor din Maramureş şi Sătmar;
Bucură-te, părinte al tuturor cuvioşilor care cinstesc pe Maica Domnului, în toate mănăstirile şi schiturile în care ard candelele dreptei credinţe;
Bucură-te, că pe toţi preoţii din episcopia ta în soboare i-ai adunat şi i-ai învăţat să lumineze poporul şi să-l întărească în credinţa pe care neamul nostru a moştenit-o de la apostolii lui Iisus Hristos;
Bucură-te, că tu faci parte dintre ierarhii mucenici ce au iubit pe Iisus Hristos, mai mult decât toate rangurile pământeşti;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 5-lea

Hristos te-a ales pe tine, cel tare în credinţă şi nemişcat în dragoste faţă de poporul bine credincios, ca să-l mângâi, când era dispreţuit şi asuprit de vrăjmaşii credinţei lor strămoşeşti. Cu faptele tale şi cu lumina Evangheliei Domnului Hristos ai luminat poporul. Cu graiul gurii tale l-ai învăţat Cuvântul lui Dumnezeu, cu jertfa şi cu suferinţa ta, ai zidit Biserica cea vie pe pământul românesc, pentru aceea noi toţi cei ce suntem dintr-un neam, şi de o Lege cu tine, cinstindu-te cu umilinţă cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Ca şi Moise, ai dorit părinte Iosif, să nu se cunoască locul unde odihnesc osemintele tale cele mult chinuite şi astfel pe noi ne-ai învăţat să cinstim fiecare mormânt ca pe un loc sfânt, bine ştiind că acolo se odihneşte un dreptcredincios creştin, care a fost purtător de cruce şi a adormit împărtăşit cu Dumnezeiescul Trup şi Sânge al lui Iisus Hristos. Pentru aceasta, când ne oprim lângă fiecare mormânt, toţi ne amintim şi de tine părinte Iosif, prea mărind smerenia şi răbdarea ta, care nici în viaţă şi nici în moarte nu te-ai înstrăinat de Hristos şi nici de preoţi sau de credincioşi, ci împreună cu cei bine credincioşi te odihneşti în acest pământ sfânt românesc. De aceea, te lăudăm, zicând:
Bucură-te, că împreună cu preoţii tăi şi cu poporul bine credincios, staţi aici de veghe, lângă altarele strămoşeşti;
Bucură-te, că în mormânt cu trupul fiind şi în Rai cu duhul, te veseleşti acum văzând pe fiii tăi duhovniceşti că în unitate se împărtăşesc din acelaşi potir dumnezeiesc;
Bucură-te, mare duhovnic al Maramureşului, care de la locul tău din ceruri te rogi şi binecuvântezi pe toţi slujitorii Bisericii lui Hristos, de azi;

Bucură-te, că mormântul tău, care este necunoscut de oameni, este binecuvântat de Dumnezeu;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 6-lea
Har, putere şi pace, ca dintr-un izvor dumnezeiesc, curg din ostenelile sfinţilor, pentru toţi cei ce cinstesc numele lor, de aceea şi noi, cei ce cu smerenie slujim lui Dumnezeu, aici, unde cu sfinţenie ai slujit şi tu părinte Iosif, cu cântări cuvioase şi sfinte, te lăudăm şi lui Dumnezeu înălţăm cântări de laudă, zicând: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea
Adevărul ai iubit şi pe Hristos cu credinţă L-ai slujit, de aceea în case şi în biserici, în Sfintele noastre mănăstiri şi schituri te pomenim şi zicem mereu:
Bucură-te, părinte Iosif, care ai mărturisit pe Hristos înaintea dregătorilor cei vicleni, care au încercat să te dezbrace de haina cea sfântă a Ortodoxiei şi să te îmbrace în haina cea străină a ereziei;
Bucură-te, că ai fost nebiruit şi cu înţelepciune ai apărat dreptatea Bisericii Ortodoxe;
Bucură-te, mărturisitorule, că ai rămas ucenic credincios al Bisericii lui Hristos şi nu ţi-ai vândut sufletul ca Iuda cel rău credincios;
Bucură-te, că nu ai primit să guşti din apa ereziei, ci ai iubit numai apa cea vie, a Evangheliei Domnului;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 7-lea
Şapte sunt darurile Duhului Sfânt, care au împodobit viaţa ta, pentru aceasta fiii tăi şi slujitorii Sfintelor altare precum şi cei ce te-au legat în lanţuri şi te-au aruncat în temniţa grea de la Hust, s-au cutremurat de răbdarea ta şi de lumina ce lumina faţa ta, iar noi, văzând harul ce răsare din darurile cu care Duhul Sfânt te-a înzestrat, împreună cu tine părinte, prea mărim pe Dumnezeu, zicând: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea
Cunoscând Cuvântul Domnului care a zis: „Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie“, din pruncie, din casa părintească, ai fost pătruns de un duh luminos care te-a apropiat de Hristos, şi ai ascultat acest cuvânt, pe care Fiul lui Dumnezeu L-a rostit ca pe o chemare, cuvânt pe care ascultându-l, toţi sfinţii şi cuvioşii s-au lepădat de mamă şi de tată şi au îmbrăcat cămaşa lui Hristos, urcând împreună cu Domnul drumul crucii, vieţii călugăreşti şi tu părinte Iosife ţi-ai dăruit viaţa lui Dumnezeu, sfinţindu-te, lumi-

nându-te, unindu-te cu Dumnezeu, pentru aceasta noi cu umilinţă stând în faţa icoanei tale, zicem:
Bucură-te, părinte Iosif, care porţi pe faţa ta chipul lui Hristos;
Bucură-te, omule al lui Dumnezeu, care te-ai învrednicit să vezi pe Maica Domnului plângând de mila neamului tău cel oropsit şi asuprit pentru credinţa lui strămoşească;
Bucură-te, că ai primit în sufletul tău învăţătura cea curată a lui Hristos de la preoţii bine credincioşi, de la monahii cei cuvioşi care trăiau în munţii şi în codrii Năsăudului, ai Maramureşului şi în tot Ardealul;
Bucură-te, că ai primit peste veşmântul călugăriei şi haina împărătească a arhieriei de la Dosoftei, părintele poeziei româneşti;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 8-lea

Prin viaţa şi credinţa ta cea curată, te-ai făcut părtaş dumnezeieştii firi, cum zice Scriptura şi luând har peste har, ai ajuns prin dumnezeiescul har fiu al Luminii, fiu al Învierii, fiu al lui Dumnezeu, de aceea am îndrăznit şi noi, să ne îndreptăm gândurile şi glasurile spre tine, având credinţa că ne vei asculta şi te vei ruga Domnului pentru noi păcătoşii. Cu stăruinţă căzând în genunchi te rugăm: pe cei neputincioşi să-i miluieşti. Pe cei bolnavi să-i întăreşti. Pe cei ce sunt în călătorie să-i ocroteşti, pe prunci să-i creşti, pe tineri să-i miluieşti, pe cei orfani şi pe bătrâni să-i mângâi, pentru toţi, ca cel ce ai primit har de la Dumnezeu, să te rogi şi cu rugăciunile tale să ne ajuţi, ca împreună cu tot poporul cel prea iubit al lui Hristos, să cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Prea sfinţite părinte şi mare mărturisitorule al lui Hristos, Iosife ajută-ne şi pe noi să ajungem să prăznuim ziua cea mare, ziua a opta, ziua învierii tuturor şi împreună cu Hristos care este Domnul Cerului şi al pământului, Părintele veacului ce va să vină, să ne învrednicim a sta de-a dreapta Dreptului Judecător, şi să auzim zicându-ne şi nouă: „Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, de moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii“. Înfricoşată şi întunecată va fi această zi pentru ereticii, pentru necredincioşii şi pentru păcătoşii care nu se vor pocăi. Părinte Iosif, cu rugăciunile tale izbăveşte sufletele noastre ca ziua aceea să nu fie întunecată, ci împreună cu PreaSfânta, prea binecuvântata Născătoare de Dumnezeu, roagă-te să fim mântuiţi de osânda pe care cu dreptate o vor primi cei nepăsători, atunci când Dreptul Judecător le va zice: „Duceţi-vă de la Mine blestemaţilor, …căci flămând am fost şi nu Mi-aţi dat să mănânc; însetat am fost şi nu Mi-aţi dat să beau; străin am fost şi nu M-aţi primit; gol, şi nu M-aţi îmbrăcat; bolnav şi în temniţă, şi nu M-aţi cercetat…“. Ştim bunătatea ta arhiereule, cunoaştem

mila ta faţă de cei păcătoşi şi rătăciţi sau necredincioşi. Ne aducem aminte că şi tu, ca toţi slujitorii Bisericii lui Hristos, ai binecuvântat şi nu ai blestemat, ai binecuvântat şi ai iertat, pe cei ce te-au batjocorit şi te-au condamnat la temniţă grea, pentru credinţa cea dreaptă a ta, pe care ai slujit-o împreună cu tot poporul din mitropolia ta. De aceea cu umilinţă zicem ţie:

Bucură-te, că te-ai ostenit mult să ne aminteşti tuturor că viaţa e scurtă şi dreapta judecată este aproape;

Bucură-te, că ne-ai învăţat pe toţi să ne amintim că în ceasul în care nu ne vom gândi, Mirele cel ceresc va veni;

Bucură-te, că numele tău nu este uitat, ci se pomeneşte şi astăzi prin gura tuturor slujitorilor Sfintelor altare din Maramureş şi din toată ţara;

Bucură-te, părinte, că poporul dreptcredincios şi acum cu cântări şi cu rugăciuni împodobeşte bisericile şi mănăstirile din aceste locuri binecuvântate de Dumnezeu;

Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 9-lea

Cerul se luminează, părinte, când pe pământ se înalţă cântări de laudă lui Dumnezeu. Îngerii din ceruri îşi însoţesc glasul cu îngerii bisericilor de pe pământ, iar Hristos, Cel ce a semănat în lume cuvântul adevărului, se bucură când vede că înfloreşte şi rodeşte învăţătura Evangheliei Sale. Domnul se bucură când vede arhiereii şi preoţii Bisericii Sale slujind cu vrednicie dumnezeiasca Liturghie. Îngerii cântă împreună cu monahii, credincioşii în biserică stând, în Cer li se pare că stau. Părinte Iosif, înger al lui Dumnezeu, din adâncul inimii te rugăm, cu rugăciunile tale întăreşte-ne credinţa şi ne ajută să mergem şi noi pe calea cea dreaptă spre Dumnezeu, du-ne şi pe noi în mijlocul îngerilor şi nu ne lăsa să cădem în întunericul iadului, unde diavolii batjocoresc şi chinuiesc pe cei necredincioşi şi cu puterea rugăciunii tale, întoarce-i pe toţi şi îi învaţă să cânte: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Luminată este viaţa ta, sfinte şi mare mărturisitorule al lui Hristos. Arhanghel în trup ai fost, îngerul Bisericii lui Hristos din Maramureş, unde poporul a fost întotdeauna dreptcredincios. Voievozii din această ţară, au jertfit totul pentru apărarea Bisericii Domnului. Iar când voievozii au dispărut din acest pământ sfânt al Maramureşului, aici au rămas arhiereii care, ca nişte arhangheli cu sabie de foc, au apărat bisericile şi pe preoţi. Un arhanghel cu sabie de foc ai fost şi tu, părinte Iosif. Preoţii, care sunt îngerii satelor, te-au ascultat pe tine şi nici unul n-a participat la târgul întunecat de la Bălgrad, unde o ceată de năimiţi, pentru un blid de linte, şi-au vândut credinţa. Preoţii şi poporul din Maramureş, în frunte cu episcopul lor, n-au şezut pe scaunul vânzătorilor de la Alba Iulia, ci au rămas drept-

credincioşi, păstrând datinile şi credinţa moştenită din strămoşi. Acum sufletul tău se bucură în ceruri, văzând înflorind dreapta credinţă şi Biserica, pentru care tu ai suferit: lanţuri, temniţă şi moarte grea. Ea e liberă şi strălucitoare, iar preoţii şi credincioşii ei deopotrivă, închinându-se îţi zic ţie:

Bucură-te, Iosife, episcopul nostru, care cu sabie de foc ai apărat credinţa noastră strămoşească;

Bucură-te, părinte Iosif, episcopul nostru, că îngerii satelor împreună cu bătrânii, tinerii şi copiii, se închină acum într-un glas cu fraţii lor din Moldova şi Ţara Românească;

Bucură-te, părinte Iosif că s-a scris numele tău în ceruri;

Bucură-te că tinerii ucenici şi învăţăcei, care se pregătesc pentru sfânta preoţie, te-au chemat pe tine să fii patronul lor;

Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 10-lea

Slujirea ta, părinte, n-a încetat, ci şi acum se săvârşeşte în ceruri împreună cu toţi sfinţii care s-au născut din neamul românesc. Mare este numărul celor ce cu trupul odihnesc în pământul românesc, în umbra altarelor, în ograda bisericilor şi a mănăstirilor, în cuprinsul cimitirelor, iar cu sufletul se află în locaşurile drepţilor. Smerit şi drept a fost sufletul marelui număr de creştini care s-a născut din neamul românesc. Blând şi smerit aşa cum ne-a îndemnat Hristos ai fost şi tu, părinte Iosif, de aceea acum te bucuri în slava Cerului, împreună cu toţi Sfinţii români şi cu aceştia împreună neîncetat cântaţi lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Steaua care a strălucit la Naşterea Domnului în Betleem, a luminat şi munţii şi văile de aici, unde nimeni nu se închina la idoli făcuţi din piatră, aur sau argint, nici nu erau chinuiţi de patimi şi păcate spurcate de care erau stăpâniţi păgânii de la Roma şi Atena, ci poporul de aici îngrijindu-se de suflet ca să fie sănătos, aştepta şi el un Mântuitor. De aceea s-au bucurat de lumina ce s-a arătat departe în zare şi ciobanii de aici au cântat împreună cu păstorii de la Betleem - iar noi cunoscând dragostea ta faţă de Iisus, strigăm:

Bucură-te, slujitorul lui Iisus, care ai văzut pe Domnul în chipul fiecărui nou născut;

Bucură-te, prea sfinţite Iosife, cel ce ai avut sufletul curat ca şi al unui copil nevinovat;

Bucură-te, sfânt cu inimă de bărbat, care ai înfruntat ispitele care veneau de la trup, de la lume şi de la diavolul;

Bucură-te, prea cuvioase, care ca un sihastru, ţi-ai sfinţit viaţa cu post şi cu rugăciune;

Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 11-lea

Munţii şi dealurile s-au mişcat, pământul s-a cutremurat şi cerul s-a întunecat şi aici când la Ierusalim, pe Golgota, Fiul lui Dumnezeu strigând cu glas tare a zis: „Părinte în mâinile Tale încredinţez duhul Meu“ dându-şi sufletul în mâinile Tatălui, atunci şi poporul de aici s-a înfiorat şi în sufletul lor au aflat că împărăţia satanei s-a prăbuşit, şi dacii cei blajini, din aceşti munţi, au primit în inima lor o lumină nouă care a venit de la Ierusalim, iar tu părinte cu har şi putere trimisă de Dumnezeu, i-ai învăţat pe fiii celor ce cu lumina venită de la Golgota s-au încreştinat, şi au păstrat legăturile străvechi cu Ierusalimul cel dumnezeiesc, care este Maica tuturor Bisericilor, şi asemenea cu strămoşii lor, cu inimă curată de atunci au cântat lui Dumnezeu neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Prea minunate părinte Iosif, ca Sfântul Nicolae te-ai luptat şi cu îndrăzneală ai ruşinat pe cei ce huleau Biserica strămoşilor tăi şi batjocoreau învăţătura cea dreaptă a lui Iisus Hristos, pentru aceasta, poporul dreptcredincios, cinstindu-te a strigat:
Bucură-te, apărătorule al Crucii şi slujitorul cel luminat al Bisericii lui Hristos, care slujeşte credinţa cea dreaptă, pentru care apostolii şi toţi sfinţii şi-au dat viaţa;
Bucură-te, ostaş neadormit, care aperi Biserica Domnului de eretici;
Bucură-te, blând păstor al oilor celor cuvântătoare ale lui Iisus Hristos;
Bucură-te, prea sfinţit slujitor al Bisericii Maramureşului şi Sătmarului, care ai pus stavilă vânturilor şi furtunii, care veneau peste noi din norii rătăcitori şi întunecoşi;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 12-lea

Lumina din Lumina Învierii Domnului, ţi-a călăuzit paşii întotdeauna, părinte Iosif şi când ai stat în faţa dregătorilor celor înstrăinaţi de învăţătura cea dreaptă a lui Hristos şi în întunericul temniţei unde ei te-au aruncat, fără a fi vinovat, dar tu, ca Mântuitorul, te-ai rugat, zicând: „Doamne iartă că nu ştiu ce fac“ şi ca un mare mucenic cu bucurie ai cântat neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Hristos, Arhierul arhiereilor şi Domnul domnilor, pe care l-ai slujit cu sfinţenie, ţi-a scris numele în Cărţile vieţii şi ca la Sfântul Nicolae, ţi-a pus pe cap cununa cea neveştejită de arhiereu, iar Maica Domnului în temniţă te-a cercetat şi cu cinste ţi-a pus pe umeri omoforul cel luminat de episcop al poporului dreptcredincios din Maramureş, şi atunci poporul lui Dumnezeu din ţara marelui Bogdan, împreună cu îngerii şi cu toţi sfinţii, lângă mormântul tău au cântat:

Bucură-te, Iosife, episcopul cel binecuvântat de Dumnezeu şi prea iubit de Iisus Hristos şi de Maica Domnului care te-a încununat cu cea mai scumpă cunună de arhiereu şi martir;
Bucură-te, mucenicule, care ai primit de la Hristos cunună, de la Maica Domnului veşmânt de laudă şi lumină, iar de la îngeri şi de la sfinţi, cinstirea cea mai înaltă, primindu-te în ceata lor;
Bucură-te, părinte, ocrotitorul tuturor românilor dreptcredincioşi;
Bucură-te, fiule şi fratele nostru, ţi-au zis toţi arhiereii, voievozii, prea cuvioşii, preoţii şi credincioşii creştini, care au trăit în sfinţenie şi se odihnesc în pace în mormintele din Maramureş şi din toată Ţara Românească, când ai intrat şi tu în mormântul tău ca într-o cămară împărătească;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, prea fericite părinte Iosif, cu credinţă şi cu umilinţă cinstind nevoinţele şi suferinţele tale, pentru care ai primit har de la Hristos, pentru aceasta cu smerenie îţi cerem: roagă-te pentru noi, pentru toţi cei ce cinstim numele tău şi ne închinăm, şi cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Apoi se zic iarăşi:

Icosul 1
Pe părintele nostru Iosif mărturisitorul, pe arhiereul lui Hristos care împreună se află acum cu toţi sfinţii, în soborul cel mare al lui Hristos, să-l cinstim zicând:
Bucură-te, că de la sânul mamei tale, te-a ales Domnul să slujeşti Sfintelor altare;
Bucură-te, ce-l ce din tinereţe, ca Iosif cel prea frumos, fiul lui Iacov, ai fost iubit de Tatăl, de Fiul şi de Duhul Sfânt;
Bucură-te, că Cel ce este harul şi adevărul, ţi-a luminat calea precum Domnul i-a luminat-o lui Moise, când şi-a apărat neamul ce zăcea în adâncă robie;
Bucură-te, că până la sânge ai răbdat şi ai mărturisit pe Hristos înaintea dregătorilor lumii pe care i-ai ruşinat şi nu te-ai înspăimântat nici de temniţă, nici de moarte, ci şi în temniţă şi in faţa morţii, ai apărat credinţa cea dreaptă, pe care neamul tău a primit-o de la Hristos;
Bucură-te, părinte Iosif, arhiereul cel dreptcredincios al lui Hristos!

Condacul 1
Apărătorul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ne-a dăruit nouă un părinte şi învăţător sfânt pe dreptcredinciosul ierarh Iosif mărturisitorul, care asemenea Păstorului celui bun care şi-a dat viaţa pentru mântuirea lumii, aşa şi Iosif mărturisitorul, cu fapta şi cu cuvântul, a luminat tot Maramureşul. Pentru

aceasta, noi acum îi înălţăm cântări de laudă şi împreună cu el cu umilinţă şi credinţă cântăm Domnului: ***Aliluia!***

Şi apoi se citeşte această:

Rugăciune către Sfântul Iosif, mărturisitorul

Iosife, părintele nostru, care eşti înconjurat de marele şi sfântul sobor de ierarhi şi de preoţi şi de monahii dreptcredincioşi din Maramureş, care aţi apărat şi aţi păstrat lumina cea curată a credinţei adevărate şi acum staţi în faţa PreaSfintei Treimi şi vă rugaţi pentru fiii bine credincioşi din episcopia voastră, cu smerenie ne închinăm şi vă rugăm ocrotiţi-ne cu rugăciunile voastre cele bine plăcute lui Dumnezeu, pe prunci îi apăraţi, pe tineri îi binecuvântaţi, pe bărbaţi îi întăriţi, pe femei le miluiţi, pe bătrâni şi pe bolnavi mângâiaţi, iar noi toţi pentru binefacerile voastre vom cânta lui Dumnezeu întotdeauna: Aliluia, Aliluia, Aliluia.

Iosife, părintele nostru, nume prea luminat, pe care l-a purtat şi Iosif cel prea frumos fiul lui Iacob, icoana lui Hristos şi Iosif cel drept, logodnicul Maicii Domnului şi ocrotitorul cel mare al Fiului lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu umilinţă îţi pomenim numele şi-ţi cinstim râvna cu care te-ai luptat pentru credinţa ortodoxă a maramureşenilor. Dumnezeu pentru aceasta te-a încununat cu cununa sfinţeniei şi a nemuririi, iar noi nu uităm suferinţele tale, chinurile pe care le-ai îndurat în temniţa cea întunecoasă şi grea, în care te-au aruncat duşmanii Bisericii lui Hristos din Maramureş şi din Ardeal, pentru toate acestea ne plecăm în faţa arhieriei tale şi zicem: Iosife, părintele nostru, bucură-te, că Hristos te-a primit în curţile Sale şi în soborul marilor ierarhi şi mărturisitori ortodocşi din Maramureş şi Ardeal.

Iosife, părintele nostru: Bucură-te, că acum eşti înconjurat în ceruri de toţi slujitorii Bisericii lui Hristos din Maramureş şi Ardeal pe care aşa mult i-ai cinstit şi i-ai iubit.

Iosife, părintele nostru, azi ne minunăm văzând că jertfa şi ostenelile tale nu au rămas zadarnice, şi în tot Maramureşul şi Ardealul, Biserica dreptmăritoare are acum arhierei luminaţi, preoţi şi monahi binecuvântaţi de Dumnezeu şi veneraţi de poporul dreptcredincios.

Iosife, părintele nostru, bucură-te şi priveşte peste ţara Maramureşului şi a Sătmarului, a Năsăudului şi Făgăraşului de unde slugile satanei au pustiit toate locaşurile monahale, acum din propria cenuşă s-au ridicat, au reînviat şi s-au înălţat

alte locaşuri duhovniceşti, vetre cereşti, unde au început să se desfăşoare nevoinţele călugăreşti care luminează şi încălzesc sufletele dreptcredincioşilor.

Iosife, părintele nostru, te rugăm, întăreşte-ne credinţa, ca împreună cu toţi ierarhii şi sfinţii mărturisitori ai dreptei credinţe din Ardeal şi Maramureş să ne vedeţi umilinţa şi voinţa şi să strigaţi şi să rugaţi pe Domnul să ne ajute să putem sluji cu vrednicie pe Dumnezeu cel în Treime prea mărit, pe Maica Domnului, care este ocrotitoarea monahilor şi monahiilor şi preoţilor evlavioşi, ca mănăstirile să înflorească şi să se împodobească cu daruri cereşti, iar bisericile cele binecuvântate de Dumnezeu din sate şi oraşe să fie păzite, iar pe noi să ne izbăvească de duhul nepăsării şi al răcelii sufleteşti, care de la cel rău vine.

Iosife, părintele nostru, tu întru toate ai urmat Sfinţilor părinţi şi nu ai primit învăţăturile străinilor de Dumnezeu, făcând pe căpeteniile acestora să se minuneze de măiestria ta şi de profunzimea cunoştinţelor tale, a Sfintelor Scripturi, zicând şi despre tine, aşa cum au zis de Hristos, cărturarii şi fariseii: „De unde are acesta atâta învăţătură şi cunoaşte Sfintele Scripturi“, iar drept credincioşii s-au bucurat şi te-au lăudat zicând: al nostru apărător şi luminător, bucură-te că nu ne-ai lăsat să cădem în întunericul ereziei ce înstrăinează de Hristos.

Bucură-te, că luminat fiind de Duhul Sfânt ai răspuns şi înfruntat pe toţi cei ce sunt străini de Calea, Adevărul şi Viaţa care străluceşte şi călăuzeşte poporul drept-credincios, care se mântuieşte şi se pregăteşte pentru fericire şi frumuseţea cea veşnică, unde vor petrece cu Iisus Hristos.

Iosife, părintele nostru, credincios fiind cuvântului lui Hristos, care a zis nu vă îngrijoraţi ce veţi grăi când vă vor duce în faţa dregătorilor că Duhul vă va da vouă înţelepciune, şi putere şi cuvânt, ai stat cum a stat Domnul în faţa lui Pilat, în faţa celor ce te-au batjocorit pe tine şi Biserica şi pe preoţi şi poporul cel drept-credincios.

Iosife, părintele nostru, deşi ai fost curat şi sfânt, arhiereu adevărat a lui Hristos, pentru credinţa ta curată te-au aruncat în temniţă şi te-au dat la moarte şi au lăsat poporul fără păstor, pentru că ei ştiau cuvântul prin care Iisus Hristos ne-a arătat cum va face satana: Bate-voi păstorul şi se va risipi turma.

Iosife, părintele nostru, umbra ta care a luminat Episcopia Maramureşului o întâlnim în fiecare biserică de la noi şi harul nu s-a îndepărtat din altarele la care tu ai slujit, ci preoţii şi acum primesc har peste har din Biserica strămoşească, pe care tu

ai lăsat-o moştenire creştinilor, care şi astăzi aleargă la mănăstirile şi bisericile sfinţite de Duhul Sfânt prin preoţi şi arhierei ce au urmat slujirea ta.

Iosife, părintele nostru, harul şi adevărul l-ai pus mai presus de slava şi bogăţia cu care au încercat să te ispitească, ca pe Atanasie, cel urât de Hristos şi de poporul român. Slava şi bogăţia cu care au voit să te cumpere au trecut de mult, dar harul şi adevărul a rămas şi dă viaţă şi lumină şi mântuire la toţi cei ce trăiesc în sânul Bisericii lui Hristos din ţara voievozilor.

Iosife, părintele nostru, har şi lumină şi pace din harul, lumina şi pacea lui Hristos, roagă pe Dumnezeu să reverse şi peste sufletele noastre, ale tuturor celor ce-ţi cinstim numele şi-ţi urmăm faptele. Ştim prea sfinţite şi de Dumnezeu încununate părinte Iosif că moaştele tale se află aici în ţara voievozilor, dar tu te-ai rugat, ca Moise şi Antonie cel mare, să fie necunoscut mormântul tău, pentru ca cei vicleni să nu îl batjocorească, iar dreptcredincioşii să te caute în fiecare biserică, în fiecare cimitir, unde Biserica ortodoxă îşi are comoara cea mai scumpă, trupurile tuturor moşilor şi strămoşilor noştri ortodocşi, care mulţi au fost sfinţi, pentru că au păzit credinţa şi au cântat lui Dumnezeu neîncetat Aliluia, Aliluia, Aliluia.

Iată, Domnul ne-a binecuvântat şi ţara şi poporul nostru cel dreptcredincios mult asuprit s-au adunat acum laolaltă şi trăiesc ca într-o familie, într-o ţară liberă şi într-o Biserică părintească, în care ne-am născut, am crescut, ne-am format, ne-am luminat, ne-am înzestrat cu daruri, pe care le preţuiesc toate popoarele şi care ne vor da putere să înfruntăm valurile ce vor veni peste lume şi peste popoare în veacurile ce urmează. Pentru aceasta, ştiind că ai fost prietenul lui Hristos şi ai putere şi îndrăzneală faţă de Dumnezeu, te rugăm cere-I Celui Atotputernic ca şi de acum înainte să apere ţara şi poporul şi biserica noastră de toate primejdiile, iar casa în care se află creştinii purtători de Cruce ocroteşte-o cu rugăciunile tale prea sfinte.

Din neam sfânt, neam ales, din familie ce făcea parte din preoţia împărătească te-ai născut prea alesule slujitor al lui Dumnezeu. Prea sfinte părinte Iosif, care ai fost şi arhiereu şi mucenic al Bisericii lui Hristos şi pentru credinţa şi nevoinţa ta ai primit putere de la Dumnezeu să te rogi pentru noi păcătoşii, care de multe ori ispitim pe Dumnezeu şi ne îndoim de dreptatea Lui, acum cu umilinţă alergăm şi ne rugăm, pomeneşte-ne şi pe noi în rugăciunile tale. Suntem încredinţaţi că Dumnezeu te va asculta şi pe tine aşa cum a ascultat pe Iov, despre care, Dumnezeu, celor ce l-au ispitit le-a zis: duceţi-vă la robul meu Iov şi îi cereţi „să se roage pentru voi şi din dragoste pentru el, voi fi îngăduitor, ca să nu Mă port cu voi după nebunia voastră“, aşa bine credinciosule părinte, împreună cu toţi sfinţii şi cu Maica Domnului roagă-te pentru noi cei ce te avem ocrotitor şi neîncetat rugător către Dumnezeu.

Stând în faţa cerului şi al pământului asemenea cu Vasile cel mare, roagă-L zicând: miluieşte Doamne pe poporul ce stă de faţă şi pe toţi cei ce pentru binecuvântate pricini nu sunt aici. Miluieşte-i pe ei şi pe noi după mulţimea milei Tale. Cămările lor, Domnul Dumnezeul nostru, le umple de tot binele; casele lor în pace şi bună înţelegere le păzeşte. Pe prunci îi creşte, tinereţile le călăuzeşte, bătrâneţile le întăreşte, pe cei slabi la suflet îi îmbărbătează, pe cei risipiţi îi adună, pe cei rătăciţi de la dreapta credinţă îi întoarce şi îi împreună cu sfânta, sobornicească şi apostolească Biserică, pe cei bântuiţi de patimi necurate îi slobozeşte, cu cei ce călătoresc pe ape, pe uscat şi prin aer împreună călătoreşte, văduvelor le ajută, pe orfani îi apără, pe cei robiţi îi izbăveşte, pe cei bolnavi îi tămăduieşte.

Adu-ţi aminte, Doamne, Dumnezeul nostru, de cei ce sunt în judecăţi, în prigoniri, în amară robie şi în orice fel de necaz şi strâmtoare. Adu-ţi aminte, Doamne, Dumnezeul nostru, de toţi cei ce au trebuinţă de marea Ta milostivire, de cei ce ne iubesc pe noi şi de cei ce ne urăsc, şi de cei ce ne-au poruncit nouă nevrednicilor să ne rugăm pentru dânşii. Adu-ţi aminte, Doamne, Dumnezeul nostru, de toţi binecredincioşii creştini de pretutindeni şi peste toţi varsă mila ta cea bogată, împlinind cererile cele spre mântuire. Şi pe cei ce din neştiinţă sau uitare nu i-am pomenit, pomeneşte-i Tu Cel ce ştii pe fiecare din pântecele maicii lui. Că Tu eşti Doamne ajutătorul celor fără de ajutor, nădejdea celor fără de nădejde, izbăvitorul celor înviforaţi, liman liniştitor tuturor celor ce călătoresc pe valurile înviforate a vieţii acesteia. Tu eşti doctorul bolnavilor şi apărătorul călătorilor. De aceea Doamne Dumnezeul nostru, fii tuturor de toate, Cel ce ştii pe fiecare şi cererea lui, şi casa lui şi nevoile lui.

Izbăveşte Doamne, ţara noastră şi toate oraşele şi satele, de ciumă, de cutremur, de potop, de foc, de gheaţă, de venirea unor neamuri străine şi războiul cel dintre noi, cercetează-ne pe noi Doamne cu bunătatea Ta. Arată-ne nouă bogatele tale binefaceri; vremuri bune şi de folos ne dăruieşte. Ploi line spre rodirea pământului, ne trimite. Binecuvântează Doamne cununa Anului. Fă să înceteze dezbinarea Bisericilor, potoleşte întărâtarea păgânilor, răzvrătirea eresurilor o risipeşte cu puterea Duhului Tău cel PreaSfânt, pe noi pe toţi ne primeşte întru împărăţia Ta. Aşa te roagă prea sfinţite părinte Iosife, arhiereul cel iubit al lui Hristos, pentru noi. Poporul cel bine credincios, te va lăuda şi cu evlavie va cinsti viaţa şi credinţa ta.

Ştim „că mult poate rugăciunea dreptului“ de aceea şi noi, ne-am îndreptat glasul în slujba aceasta şi am lăudat nevoinţele şi suferinţele tale, care nu au fost trecute cu vederea de Stăpânul cerului şi al pământului, ci te-a încununat şi te-a aşezat în ceata sfinţilor şi ţi-a dat dreptul să te rogi pentru noi, şi putere ţi-a dat să faci

minuni, izbăvindu-i pe toţi cei ce se închină Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, de toate relele şi de toate muncile iadului.

Sursa: Viaţa şi Acatistul Sfântului ierarh Iosif mărturisitorul din Maramureş, Editura Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului Baia Mare, 2006

Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu – Viaţa şi nevoinţele Sfântului ierarh Iosif, mărturisitorul din Maramureş

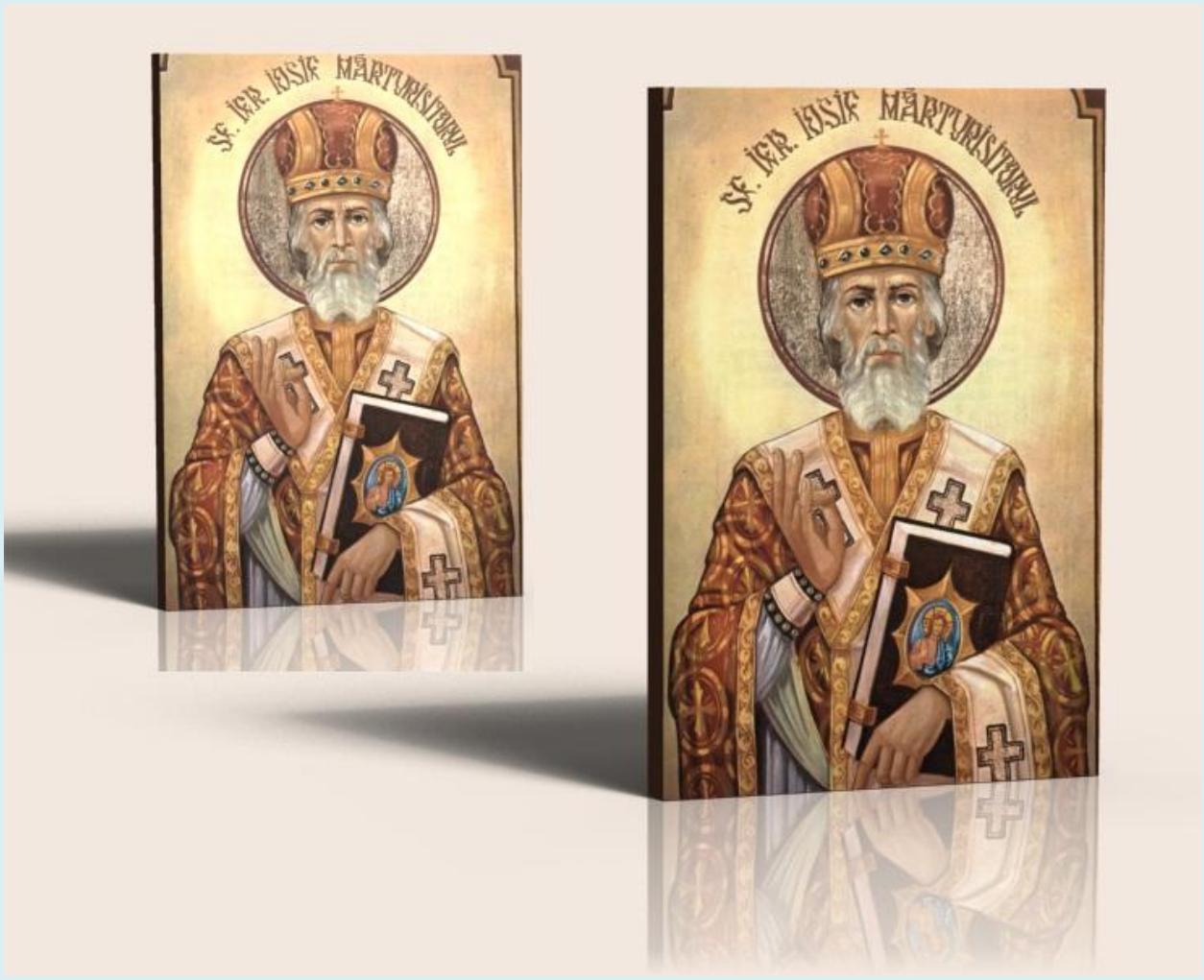

În străvechiul pământ românesc al Maramureşului, a existat o viaţă şi organizare bisericească ortodoxă, care poate fi urmărită încă din primele veacuri creştine. Pe la mijlocul veacului al XV-lea, fraţii cneji Drag şi Dragoş (primul „descălecător” în Ţara Moldovei), au ctitorit o mănăstire, cu hramul Sfântului Arhanghel Mihail, în satul Peri (azi în Ucraina subcarpatică); în 1391, la rugămintea urmaşilor acestor ctitori, mănăstirea a fost declarată „stavropighie” a Patriarhiei, cu alte cuvinte îi era subordonată direct. În această mănăstire şi-au stabilit reşedinţa unii episcopi ortodocşi, care îndrumau viaţa duhovnicească a credincioşilor din Maramureş. Dar în satele din nordul acestui pământ românesc s-au aşezat treptat şi unii credincioşi ruteni, care-şi aveau propriul lor episcop, cu sediul la Muncaci (azi Mukacevo, în Ucraina). Episcopii români din Maramureş s-au străduit să menţină credinţa ortodoxă şi conştiinţa naţională în sufletul păstoriţilor lor de aici. Aceşti episcopi,

ca şi călugării din schiturile şi mănăstirile maramureşene, au păstrat strânse legături cu fraţii lor de-o limbă, de un neam şi de-o credinţă din Moldova învecinată.

În 1646 o parte din preoţii şi credincioşii ruteni din eparhia Muncaciului au acceptat unirea cu Biserica Romei, aşa cum făcuseră şi o parte din ucraineni, prin aşa-numita „unire" de la Brest, din anul 1596. În astfel de împrejurări, unii din episcopii ruteni uniţi care au păstorit la Muncaci în a doua jumătate a veacului al XVII-lea au încercat să treacă la Biserica Unită cu Roma şi pe unii dintre preoţii ortodocşi români din satele româneşti din Maramureş şi Sătmar.

Pentru a împiedica lucrarea prozelitistă a episcopilor uniţi de la Muncaci, preoţimea românească din Maramureş şi-a ales un episcop din partea locului, şi anume pe protopopul văduv Iosif Stoica, nobil din Criciova. A fost călugărit într-una din mănăstirile maramureşene şi apoi hirotonit întru arhiereu de către fostul mitropolit al Moldovei, învăţatul Dosoftei, aflat atunci în exil, la Jolkiew, în Polonia. Fără îndoială că marele mitropolit moldovean l-a întărit în dreapta credinţă şi l-a îndemnat să vegheze la apărarea şi păstrarea ei, cunoscând toate uneltirile potrivnicilor Ortodoxiei româneşti. Nu se ştie unde şi-a avut reşedinţa; poate întruna din mănăstirile maramureşene, fie la Hust, fie la Uglea, fie în alte locuri. Se cunoaşte un antimis sfinţit de el în 1692, cu text slavon, în care se intitula: „din mila lui Dumnezeu, episcop ortodox al Maramureşului, exarh al stavropighiei patriarhale constantinopolitane, locţiitor al Mitropoliei din Bălgrad (Alba Iulia) din Ardeal", înseamnă că în acel an va fi avut şi calitatea de locţiitor de mitropolit al Transilvaniei, scaunul fiind vacant. Se cunosc câteva „soboare" de preoţi şi mireni, luându-se felurite măsuri pentru bunul mers al vieţii bisericeşti din eparhia Maramureşului. A făcut vizite în parohii, a sfinţit biserici, a hirotonit preoţi, a rostit cuvinte de învăţătură în faţa păstoriţilor săi.

Episcopul Iosif rămâne în istoria Bisericii noastre ca un ierarh vrednic, care a ştiut să-şi apere păstoriţii în faţa oricăror încercări ale episcopilor ruteni uniţi de la Muncaci şi ale autorităţilor de stat maghiare de a-i îndepărta pe români de la credinţa ortodoxă, prin acceptarea „unirii" cu Biserica Romei. Clerul şi credincioşii români din Maramureş au fost cu totul străini de actul unirii săvârşit de mitropolitul Atanasie Anghel în 1701. Şi acest lucru s-a datorat în primul rând vredniciei episcopului Iosif.

Istoricul maghiar Nicolae Bethlen, fost cancelar al Transilvaniei, nota că episcopul Iosif Stoica a întocmit şi o scrisoare împotriva unirii cu Biserica Romei, bazată pe texte din Sfânta Scriptură şi din Sfinţii Părinţi, exprimându-şi chiar uimirea că un

român era capabil să scrie o lucrare atât de temeinică; este regretabil că nu o cunoaştem.

După 15 ani de păstorire, episcopul Iosif a fost victima unor acuzaţii false aduse de duşmanii Ortodoxiei şi neamului românesc. În 1705, vicecomitele Maramureşului, Francisc Darvay, l-a obligat să semneze un program în 20 de puncte, care periclitau mult credinţa ortodoxă şi însăşi fiinţa naţională românească. Refuzând să facă acest lucru, a fost arestat şi întemniţat în cetatea Hust. Nu era străin de această arestare nici episcopul unit de la Muncaci, grecul Iosif Camillis, care urmărea să numească la Sighet un vicar unit, în persoana lui Gheorghe Ghenadie Bizanczi.

Preoţii şi credincioşii maramureşeni au protestat cu demnitate, în mai multe rânduri, cerând eliberarea ierarhului lor. În timp ce se găsea în temniţă, a fost ales un episcop nou, cu numele Iov Ţirca. Şi acesta a avut o păstorire agitată, de câţiva ani, după care, autorităţile au ordonat să se facă o anchetă asupra lui. El a reuşit să se refugieze la timp din Maramureş - se pare în Moldova - fiind condamnat la moarte, în lipsă.

După eliberarea din închisoare, Iosif Stoica şi-a îndeplinit în ascuns îndatoririle sale vlădiceşti. În 1711, a încercat să fie reaşezat în scaunul episcopal, dar fără rezultat. După puţină vreme, tot în acel an, a trecut la cele veşnice.

Aşadar, vlădica Iosif a fost un vrednic apărător al credinţei ortodoxe în Maramureş. El a rămas în amintirea credincioşilor ca un mărturisitor al credinţei ortodoxe şi ca un apărător al drepturilor românilor maramureşeni în faţa autorităţilor străine opresoare. Acestea au fost motivele pentru care Sfântul Sinod al Bisericii noastre a hotărât, la 20 iunie 1992, ca episcopul Iosif să fie trecut în rândul sfinţilor, ca „mărturisitor” al credinţei ortodoxe. În hotărârea sinodală se rânduia ca prăznuirea lui să se facă în ziua de 24 aprilie, odată cu mitropoliţii Ilie Iorest şi Sava Brancovici. În aceeaşi hotărâre se spunea: „În bisericile care se vor ridica de acum înainte, se va zugrăvi icoana acestui sfânt şi mare ierarh, iar pentru ca evlavia binecredinciosului popor român să sporească faţă de el, rânduim ca unele din bisericile care se vor zidi să-şi poată lua hramul Sfântului Ierarh Iosif mărturisitorul”.

Să-l cinstim şi noi, cântând: „Îndreptător al credinţei şi învăţător prea blând te-ai arătat păstoriţilor tăi şi cu smerenie slujind, pe Hristos ai mărturisit. Drept aceea, cu neîncetată cântare te lăudăm zicând: Bucură-te, Sfinte Părinte Ierarhe Iosif, ocrotitor al credincioşilor maramureşeni” (Condacul sfântului, glas 4).

Sursa: Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, Sfinţi daco-romani şi români (Ediţie electronică), Ed. Apologeticum 2006, Sfântul Iosif mărturisitorul, Episcopul Maramureşului.

Vieţile Sfinţilor - Sfântul ierarh Iosif mărturisitorul, episcopul Maramureşului (sec. XVII - XVIII)

Pământul românesc, această grădină a Maicii Domnului, este plin de vetre duhovniceşti şi de jertfele martirilor, de nevoinţele cuvioşilor, de suferinţele celor statornici în credinţa străbună, ale căror nume n-au fost toate scrise în documente, dar pe care Dumnezeu le-a trecut în "Cartea veşniciei".

Cercetându-ne trecutul şi cinstind pe sfinţii noştri martiri, cuvioşi, mărturisitori, preoţi şi credincioşi, care s-au învrednicit de a primi de la Dumnezeu "Cununa sfinţeniei" şi ale căror nume au rămas în evlavia credincioşilor, aflăm la loc de cinste şi numele episcopului Iosif al Maramureşului.

El s-a născut într-un sat din părţile Năsăudului, dintr-o familie de oameni luminaţi şi curaţi la suflet, puternic înrădăcinaţi în credinţa ortodoxă.

Învăţătura şi-a dobândit-o de la preoţii satelor, dar şi de la călugării din mănăstirile şi schiturile maramureşene, de care s-a simţit atras încă din copilărie. După slujirea sa ca preot, a fost ales episcop, în 1690, în vremuri de grele încercări pentru românii din ţinuturile Maramureşului.

Hirotonit arhiereu în Moldova, pentru ţinutul Maramureşului, de marele mitropolit Dosoftei, el a primit, odată cu darul arhieriei şi îndemnul de a veghea cu stăruinţă la păstrarea şi apărarea dreptei credinţe în Maramureşul acelor vremuri, mult încercat de uneltirile celor potrivnici Ortodoxiei şi unde vlădicii români nu puteau să rămână în scaun decât doi-trei ani, după care erau nevoiţi să pornească pe

drumul pribegiei. A avut la început reşedinţa la Mănăstirea Sfântul Mihail din Peri, apoi când acesta a încetat să mai existe, s-a mutat lângă cetatea Hust, iar spre sfârşitul păstoririi a stat pe rând la mănăstirile Giuleşti şi Budeşti din Maramureş.

Din documentele vremii aflăm că acest vlădică a fost un neobosit păstor sufletesc şi cu mare grijă pentru turma sa, şi totodată, un dârz apărător al dreptei credinţe, într-o vreme când duşmanii Ortodoxiei reuşiseră, prin diferite mijloace, să sfărâme unitatea religioasă şi sufletească a românilor transilvăneni şi când făceau sforţări mari ca să înstrăineze şi pe românii din Maramureş şi de la legea strămoşească.

Necruţând ostenelile, el a vizitat parohiile, a ţinut soboarele şi a apărat interesele Bisericii româneşti cu rară pricepere pentru acele vremi cu arma puternică a cuvântului şi a scrisului, ca un cărturar învăţat şi dibaci mânuitor al condeiului împotriva vrăjmaşilor credinţei sale strămoşeşti.

Chemat la Viena, în 1701, unde i s-a făcut propunerea de părăsire a credinţei ortodoxe, el a respins categoric această încercare de trădare a Ortodoxiei, ceea ce a îndârjit mult pe cei ce urmăreau prin orice mijloace dezbinarea religioasă şi de neam a românilor transilvăneni. Căutând să se răzbune, aceştia s-au năpustit asupra lui cu calomnii şi învinuiri de tot felul, pentru a-l compromite înaintea turmei sale. Că urmare a unor asemenea învinuiri, ce proveneau din cercurile vrăjmaşilor Ortodoxiei, episcopul Iosif a fost chemat la Sibiu pentru a fi tras la răspundere în faţa guvernului Transilvaniei. El s-a prezentat fără teamă la judecată şi s-a apărat cu demnitate şi curaj, drept pentru care a fost trimis în temniţă, de unde a fost scos la insistenţele clerului şi credincioşilor Maramureşului.

În martie 1705 însă, uneltitorii s-au ridicat cu şi mai multă înverşunare împotriva lui şi în urma unor nedrepte învinuiri, sub povara cărora căzuseră victime, mai înainte Sfinţii ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţii Ardealului, episcopul Iosif a fost aruncat din nou în temniţă, fără judecată, de data aceasta în cetatea Hust. Fraţii români din Maramureş au protestat cu hotărâre împotriva acestei samavolnicii şi au cerut stăruitor eliberarea arhipăstorului lor. A fost pus în libertate la sfârşitul anului 1705, dar nu i s-a îngăduit să mai rămână în fruntea turmei sale.

A revenit totuşi în scaunul de episcop al Maramureşului în anul 1711, dar la scurtă vreme, în urma suferinţelor îndurate, a trecut la cele veşnice cu conştiinţa curată că a mărturisit şi a slujit cu credincioşie Legea strămoşească, până la sfârşitul zilelor sale.

Dacă la actul dezbinărilor religioase a românilor transilvăneni din 1700 n-a luat parte nici un român din Maramureş, aceasta se datoreşte desigur şi episcopului Iosif, care a răspuns cu cinste misiunii sale, apărând cu jertfelnicie şi pricepere obştea credincioşilor împotriva tuturor uneltirilor duşmanilor Ortodoxiei.

De la mutarea sa la Domnul, el a intrat în evlavia şi cinstirea credincioşilor ortodocşi maramureşeni ca un îndreptător şi apărător al credinţei, ca un mărturisitor neînfricat al Evangheliei lui Hristos şi ca un ierarh care şi-a pus sufletul său pentru turma încredinţată lui spre păstorire, numele lui fiind înscris şi în ceruri, dar mai ales, în evlavia şi conştiinţa credincioşilor.

Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Povestea cutremurătoare a singurului Sfânt al Maramureşului - Iosif mărturisitorul, torturat în temniţe pentru credinţa lui în Ortodoxie

Dragoş Hojda

Sfântul Iosif mărturisitorul, sărbătorit de Biserica Ortodoxă în ziua de 24 aprilie. Puţini sunt cei care ştiu că Maramureşul a dat ţării un singur Sfânt şi anume Iosif, mărturisitorul. Acesta a fost canonizat oficial ca sfânt de către Biserica Ortodoxă Română, acesta fiind cinstit în toate bisericile ortodoxe în data de 24 aprilie.

Profesorul doctor Nuţu Roşca a fost cel care a cercetat îndeaproape viaţa singurului Sfânt al Maramureşului, episcopul Iosif Stoica al Maramureşului. A şi scris o carte despre acesta, lucrare care poate fi găsită, printre altele, la singura biserică de lemn din Baia Mare şi care are ca şi hram pe Sfântul ierarh Iosif mărturisitorul, lăcaş de cult păstorit de părintele Vasile Fodoruţ.

Părintele Vasile Fodoruţ din Baia Mare a ţinut să arate că viaţa episcopului Iosif Stoica nu a fost una deloc uşoară. Iosif Stoica a fost călugărit într-una din mănăstirile maramureşene, pentru ca mai apoi să fie hirotonit întru arhiereu de către fostul mitropolit al Moldovei, Dosoftei, aflat în exil în Polonia, la Jolkiew.

În cartea sa, prof. Nuţu Roşca vorbeşte despre mijloacele de deznaţionalizare prin calvinizare practicate de autorităţile maghiare. Aici intră confiscările de biserici, înnobilările, sărăcirea populaţiei şi a preoţimii, dar şi întemniţările.

"Numele de botez al episcopului Iosif Stoica a fost Ioan, iar când s-a călugărit şi-a luat numele de Iosif. La Mănăstirea din Peri a învăţat şi Ioan Stoica. După terminarea studiilor teologice, Ioan Stoica s-a căsătorit şi a fost hirotonosit la Mănăstirea Peri întru preot. Preotul Ioan Stoica nu după mult timp de la căsătorie rămâne văduv. La această răscruce din viaţa sa preotul Ioan Stoica s-a călugărit, luându-şi numele Iosif", scrie prof. Nuţu Roşca în cartea sa apărută în 2014, ediţia a II-a şi intitulată "Sfântul ierarh Iosif mărturisitorul din Maramureş".

Preotul Vasile Fodorut a ţinut să arate că episcopul Ioan Stoica a păstorit timp de zece ani sub presiuni calvine cărora le-a rezistat eroic. În toată această perioadă, când ungurii calvini şi austriecii catolici încercau să distrugă Ortodoxismul românilor ardeleni, "episcopul Iosif Stoica făcea vizite canonice prin localităţile Maramureşului, ţinea soboare, sfinţea preoţi şi lucra neobosit pentru menţinerea şi întărirea credinţei strămoşeşti".

Din aceeaşi lucrare mai aflăm că la data de 14 aprilie 1698 împăratul Leopold I a dat un decret prin care se cerea românilor să treacă la oricare dintre religiile recepte, numai să nu rămână ortodocşi.

În anul 1705, au fost numite echipe de aşa numiţi închizitori care nu aveau alt rol decât să caute şi să alcătuiască învinuiri cât mai multe şi compromiţătoare care să fie mai apoi folosite împotriva episcopului de Maramureş, Iosif Stoica. "În luna martie 1705, l-au şi arestat şi l-au dus în detenţie la sinistra închisoare de la Cetatea Hustului. Acolo, Sfântul Iosif mărturisitorul a suferit mult. A fost ţinut în chinuri grele în închisoare până la sfârşitul anului 1705. Episcopul a cerut să fie judecat, dar cererea i-a fost respinsă", se mai arată în aceaşi lucrare.

La data de 6 noiembrie 1711 Roma este anunţată printr-o scrisoare trimisă de locţiitorul episcopiei vacante din Muncaci, Policarp Filipovici că Iosif Stoica a trecut la cele veşnice. Trebuie spus faptul că nu se cunoaşte nici locul unde a murit şi nici unde a fost îngropat.

Există voci care susţin că Iosif Stoica să-şi petrecut ultimele clipe din viaţă la Mănăstirea din Giuleşti.

Mai trebuie spus că Sfântul Iosif mărturisitorul a fost proslăvit ca sfânt la data de 21 iulie 2011 de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Pentru cei care nu ştiu, Biserica Ortodoxă Română îl prăznuieşte la 24 aprilie, împreună cu Sfinţii ierarhi şi mărturisitori Ilie Iorest şi Sava Brancovici.

Sfântul ierarh Iosif - Sfinte moaşte

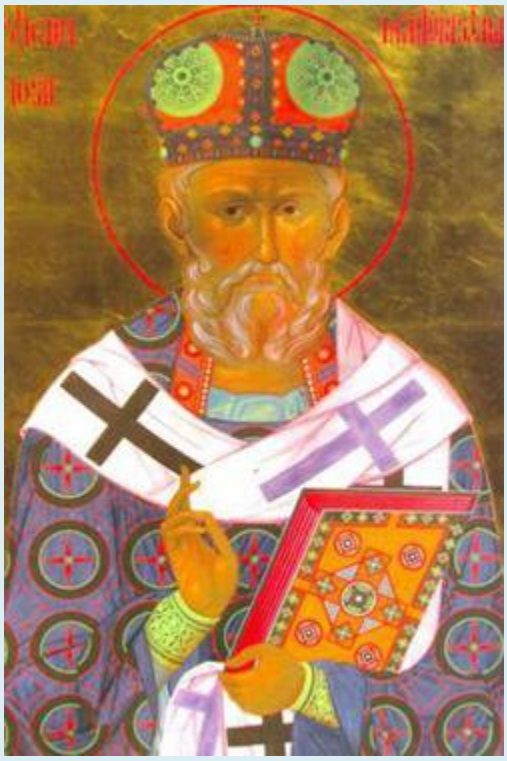

Sfântul ierarh Iosif a apărat Ortodoxia în Maramureş, răbdând multe primejdii şi necazuri din partea credincioşilor eterodocşi. După mulţi ani de nevoinţă şi mărturisire a Ortodoxiei, de surghiun şi închisoare, Sfântul Iosif şi-a dat obştescul sfârşit în anul 1711.

Moaştele sale nu se ştie unde se află.

Biserica Ortodoxă l-a canonizat cu zi de prăznuire la 24 aprilie.

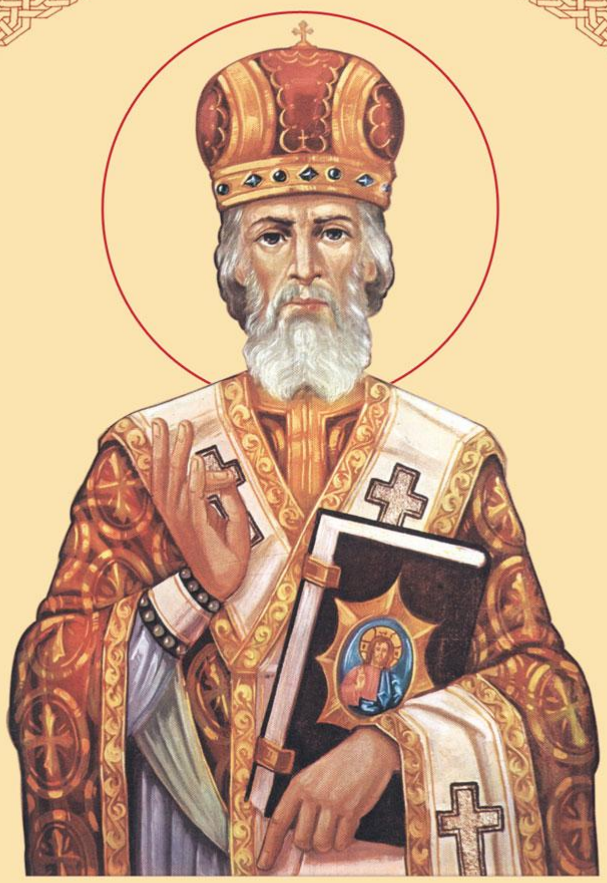

COLECȚIA ACATISTE ȘI VIEȚI DE SFINȚI

57

Viața și Acatistul Sfântului Ierarh IOSIF MĂRTURISITORUL Episcopul Maramureșului

Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă

„Mare slujitor al lui Dumnezeu, Sfinte Părinte Ierarhe Iosif, cu cântări cinstim și pomenim numele tău. Căci, mărturisind pe Hristos în Maramureș, dreapta credință apărând, ocrotitor te-ai făcut turmei tale. Pentru aceasta, roagă pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.”

Troparul Sfântului Ierarh
Iosif Mărturisitorul

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-275-6

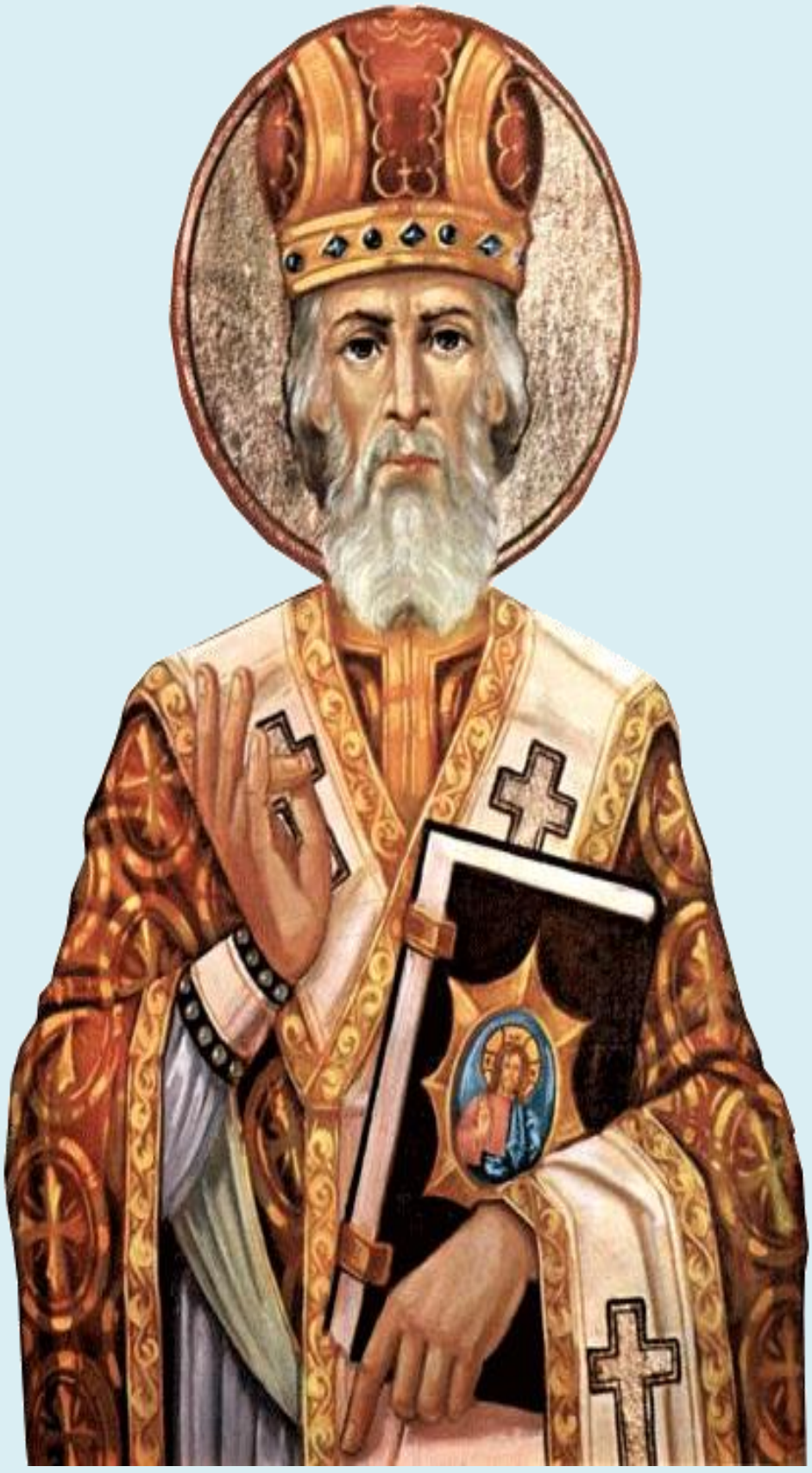

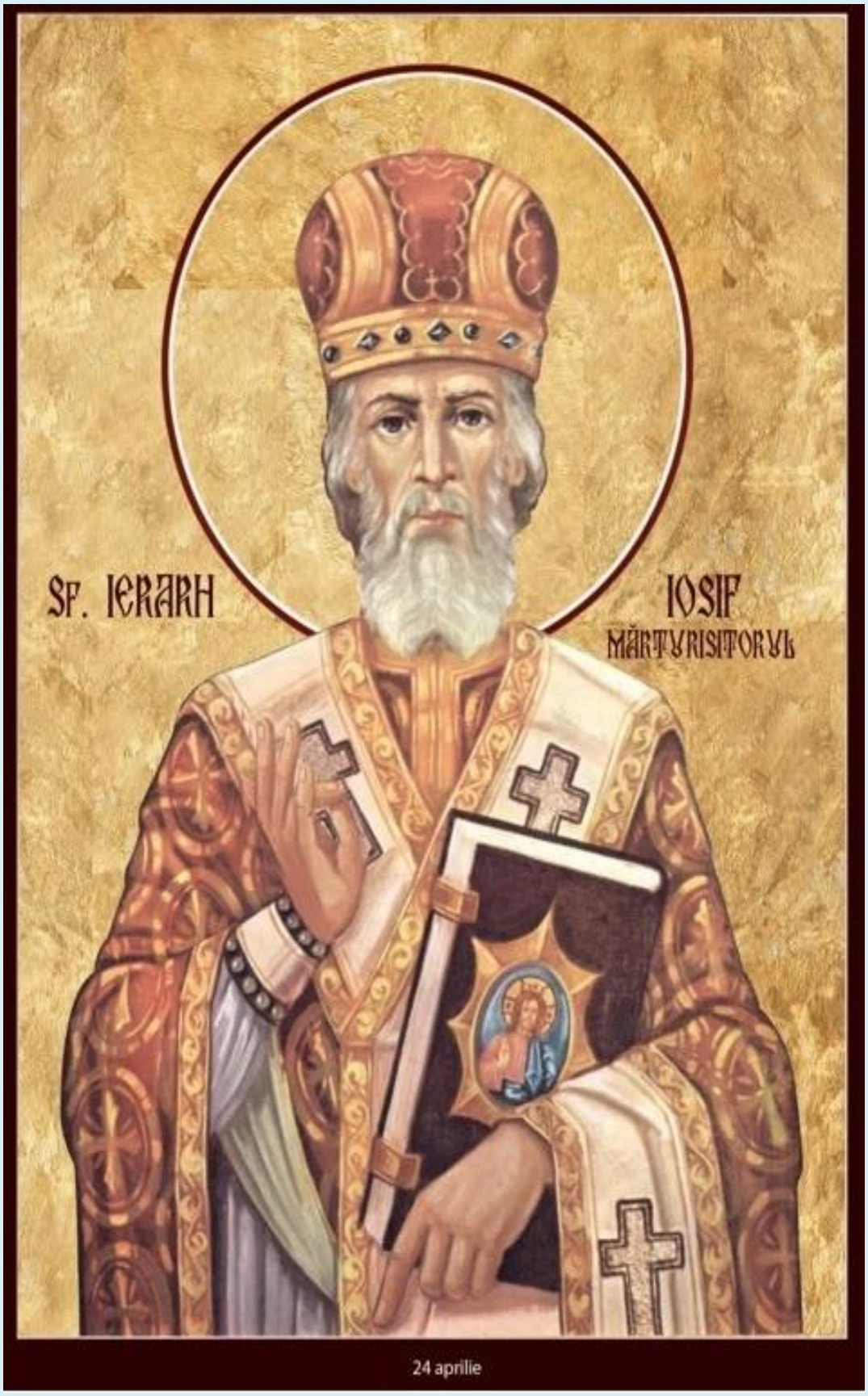
SF. IERARH
IOSIF
MĂRTURISITORUL
24 aprilie

SF. IER.
IOSIF
MARTURISITORUL

SF. IER. IOSIF
MĂRTURISITORUL DIN MĂNĂSTIRE

DOXOLOGIA.ro
Sf. Ier.
Iosif
Mărturisitorul

DOXOLOGIA.ro
Sf. Ier.
Iosif
Mărturisitorul

SFINȚII ARHELENI
SF. MUCENICI ȘI MĂRTURISITORI HĂSĂULENI
SF. MC. OPREA MICLĂUȘ
GRIGORE MANU
ATANASIE TOLORAN
VASILE OICHI
VASILE LUMITRU
SF. CUV. SOFRONIE DE LA CIOARA
SF. CUV. VISARION SARAI
SF. IER. IOSIF AL MARAMUREȘULUI
EDITURA BONIFACIU
fărâmituri de cer

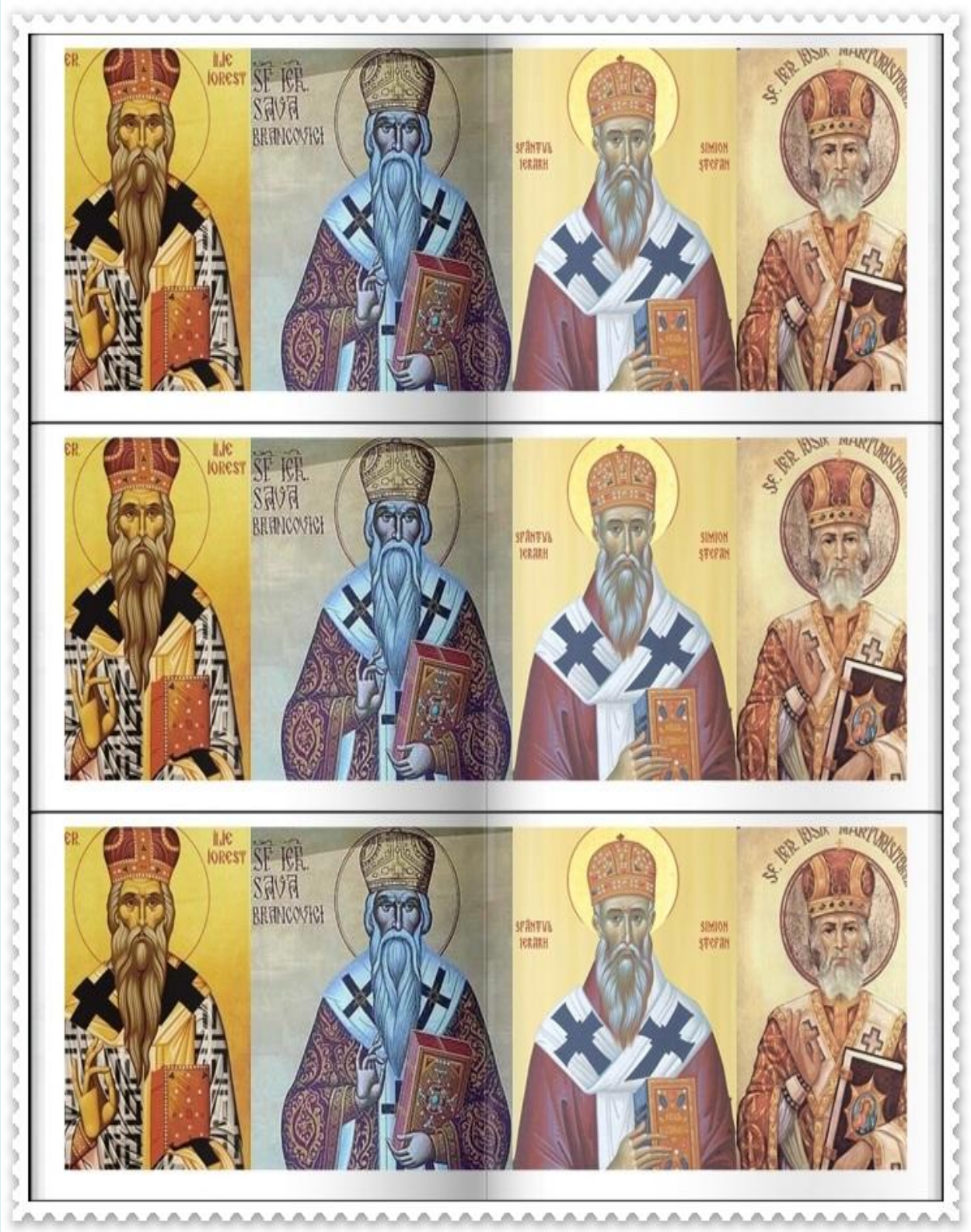

Bucuraţi-vă, Sfinţilor ierarhi şi mărturisitori ardeleni: Iorest, Sava, Simion Ştefan şi Iosif !